

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

PAŹDZIERNIK 2003

8 (104)

PL ISSN 1233-216X

Rok 13 Egzemplarz bezpłatny

C-27

Szerzej o albumie Marc Chagall. Sceny biblijne – wewnątrz numeru

Marc Chagall, *Świecznik*

Całej społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu – Pracownikom i Studentom – samych sukcesów w nowym roku akademickim 2003/2004, satysfakcji z pełnionych funkcji, podejmowanej działalności, powodzenia w nauce życzy w imieniu władz rektorskich prof. dr hab. Marian Harasimiuk, rektor UMCS

KRONIKA REKTORSKA

Pierwsze dni września były okresem kończenia urlopów przez ekipę rektorską naszego Uniwersytetu. Zwykły tryb zajęć władz UMCS rozpoczął się posiedzeniem kolegium rektorskiego **9 IX**. Po południu tego dnia rektor Marian Harasimiuk uczestniczył w obchodach XII rocznicy uzyskania niepodległości przez Ukrainę, uroczystości odbywały się w Warszawie. **10 IX** Rektor brał udział w posiedzeniu Wojewódzkiego Komitetu Ochrony Przyrody w lubelskim Urzędzie Wojewódzkim. W tym dniu w Biłgoraju rozpoczęły się obrady Kolegium Rektorskiego z udziałem dziekanów naszej uczelni; trwały do 12 września. W programie znalazły się najpilniejsze sprawy związane ze strategią działalności UMCS w nowym roku akademickim. Zaproszeni goście: Beata Skibińska, koordynator krajowy, oraz prof. dr hab. Marek Frankiewicz, przedstawiali tematykę z zakresu programów międzynarodowych związanych z działalnością badawczą i dydaktyczną prowadzoną i wykorzystywaną przez szkolnictwo wyższe. XLVI Zjazd Polskiego Towarzystwa Chemicznego oraz Stowarzyszenia Inżynierów, Techników Przemysłu Chemicznego, który odbywał się **15-18 IX** w naszej uczelni, w imieniu władz rektorskich zainaugurował prorektor Karol Izidor Wysokiński. Prorektor odstąpił popiersie Profesora Andrzeja Wak-

smundzkiego, założyciela lubelskiej szkoły chromatograficznej, twórcy lubelskiego ośrodka światłowodów; podczas uroczystości obecna była córka profesora Monika. **17-18 IX** rektor Harasimiuk wyjechał do Brukseli, gdzie przeprowadził rozmowy m.in. z Leopoldem Ungerem na temat jego przyjazdu do naszej uczelni i poprowadzenia zajęć na jednym z wydziałów. W tym czasie prorektor Wysokiński podpisał umowę o współpracy naukowej z Uniwersytetem w Sumach na Ukrainie. **19 IX** odbywało się posiedzenie z udziałem przedstawicieli Metropolitan Area Network MAN, na którym zaakceptowano propozycję budowy odcinka Radom-Lublin światłowodowej sieci Pionier. Władze UMCS na spotkaniu reprezentował prorektor Wysokiński. **23 IX** w Sali Senatu odbyło się z udziałem władz rektorskich posiedzenie uczelnianej Komisji Budżetowej. **24 IX** pod przewodnictwem Rektora obradował Senat naszej uczelni. **25 IX** w naszym uniwersytecie odbyło się uroczyste wręczenie certyfikatów jakości kształcenia połączone z krótkim seminarium. Certyfikaty z rąk przewodniczącego Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich rektora UMCS Mariana Harasimiuka i przewodniczącego Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej prof. dr hab. Stanisława Chwi-

rota odebrali przedstawiciele kilkudziesięciu kierunków studiów: dziekani i dyrektorzy instytutów z polskich uniwersytetów, politechnik, ze szkół publicznych oraz prywatnych. Uniwersytecka Komisja Akredytacyjna powołana została w 1997 r. przez Konferencję Rektorów Uniwersytetów Polskich i od chwili powstania przyznała 244 certyfikaty i określiła standardy dla 34 kierunków studiów na polskich uczelniach wyższych. Od początku – już trzecią kadencję – pracami UKA kieruje prof. dr hab. Stanisław Chwirot.

Drugą częścią uroczystości było seminarium poświęcone jakości kształcenia; w jego programie znalazły się dwa wystąpienia: dr Ewy Freyberg, podsekretarz stanu w MENiS, „Kształcenie ustawiczne, proces boloński w kontekście strategii rozwoju szkolnictwa wyższego w Polsce” oraz prof. dr hab. Ewy Chmieleckiej „Kształcenie na kierunkach studiów w kontekście procesu bolońskiego”. Wśród zaproszonych gości były władze Wydziału Ekonomicznego UMCS, które odebrały certyfikaty dla kierunków: Ekonomia oraz Zarządzanie i marketing. **26 IX** Rektor wyjechał do Warszawy, gdzie uczestniczył w seminarium zorganizowanym przez Fundację Rektorów Polskich i Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich poświęconą „Dobrym obyczajom w procesie kształcenia w szkołach wyższych”. Uważni Czytelnicy tej rubryki orientują się doskonale, że podawane w niej są wyłącznie najważniejsze spotkania, najważniejsze sprawy z kalendarza rektorskiego. Nie ma wykazu codziennych spotkań i wizyt, które niejednokrotnie wypełniają dzień pracy JM Rektora. Chcąc usprawnić funkcjonowanie biura rektorskiego rektor Harasimiuk określił dni i godziny przyjęć interesantów, zarówno pracowników uczelni – naukowych i służby administracyjnej, jak też interesantów i gości z zewnątrz. Generalnie dniami przyjęć będą poniedziałki, wtorki, środy i piątki; godziny przedpołudniowe zarezerwowane zostały dla spraw ogólnych, służby administracyjnej mają do dyspozycji czas Rektora w godzinach popołudniowych. Wizyty i spotkania z Rektorem można odbyć po uzgodnieniu z miłymi Paniami z Sekretariatu Rektora.

Tekst EMP
Zdjęcia M. Przysucha

GRATULUJEMY

Kierownictwu Ogrodu Botanicznego UMCS i pani mgr Krystynie Dąbrowskiej uruchomienia nowego działu w tej jednostce – kolekcji roślin biblijnych. Pieczołowicie, posługując się tekstem Biblii, ogromną liczbą przewodników i atlasów specjalistycznych wysiano i zaszczepiono rośliny z centrum Bliskiego Wschodu, z terenów, które w czasach grecko-rzymskich określano jako kraina mlekiem i miodem płynąca. Część z roślin wysiano w doniczkach, w przyszłym sezonie, po aklimatyzacji, przeniesione zostaną – naturalnie niektóre z nich – na stałe miejsce. Trzymamy kciuki, aby udało się wyhodować mirrę.

Pani mgr Marcie Fijałkowskiej, wieloletniej soliste i instruktorowi w Zespole Tańca Ludowego UMCS, otrzymania 15 sierpnia medalu „Serce dla Serc” za promocję kultury polskiej za granicą, a przyznanego od kilku już lat przez lubelski Kościół Narodowy.

Władzom naszego Uniwersytetu oraz Zespołowi Tańca Ludowego naszej uczelni wyróżnienia przez Światową Fundację „Zdrowie – Rozum – Serce” tytułami Lidera Promocji Nauki i Lidera Promocji Kultury w Polsce. Dyplomy promocyjne wręczone zostały 19 września w Łazienkach Królewskich w Warszawie.

Państwu Longinie Podsiadło, Barbarze Suchorze, Magdalenie Pastuszce, Wiesławie Wójcik, Jackowi Czarnasowi, Alicji Czachowskiej sprawnego rozesłania ponad 40 tysięcy listów poleconych związanych z rekrutacją na naszą Uczelnię.

Z PRAC SENATU

Posiedzenie 24 września

Obrady poprzedziło wręczenie nominacji na stanowiska profesorów zwyczajnych prof. dr hab. Elżbiecie Skrzypek, prof. dr hab. Florianowi Świąsowi i prof. dr hab. Ewie Kurek, a także wręczenie nagród jubileuszowych prof. szt. muz. Urszuli Bobryk, prof. dr hab. Zdzisławowi Czarneckiemu, prof. dr hab. Ryszardowi Dębickiemu, prof. dr hab. Tadeuszowi Borowieckiemu oraz dr. hab. Jerzemu Stelmasiakowi prof. nadzw. UMCS. Senat uczcił chwilą ciszy pamięć zmarłej dr Bożeny Dziurzyńskiej z Wydziału Chemii. JM Rektor poinformował zebranych o rezygnacji prof. dr hab. Stanisława Popka z członkostwa w Senacie Akademickim UMCS i związanej z tym konieczności przeprowadzenia wyborów uzupełniających.

W części merytorycznej posiedzenia znalazły się sprawy dotyczące m.in. zatwierdzenia sprawozdania Rektora z działalności Uniwersytetu w roku akademickim 2002/2003, nadania tytułu doktora honoris causa UMCS prof. dr hab. Krzysztofowi Pomianowi, nadania tytułu Honorowy Profesor UMCS prof. dr hab. Jerzemu Dudkowi, opinii Senatu w sprawie kandydatur na stanowiska dyrektora Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych oraz kierownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, wyboru studentów do komisji senackich, przyjęcia tematu wykładu inauguracyjnego w roku akademickim 2003/2004, zbycia części nieruchomości oraz sprawy osobowe i bieżące.

Pierwszym punktem porządku obrad było sprawozdanie Rektora z działalności Uniwersytetu w roku akademickim 2002/2003. Rok sprawozdawczy był okresem istotnych zmian organizacyjnych na naszej Uczelni. Powstały 2 instytuty na Wydziale Humanistycznym oraz nowe zakłady na poszczególnych wydziałach, m.in. Matematyki, Fizyki i Informatyki, Humanistycznym, Politologii, Artystycznym. Przekształcono Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. Utworzono Centrum Biotechnologii i Centrum Nanotechnologii. W strukturze administracji powołano nowy pion – Zastępca Dyrektora Administracyjnego ds. Informatyzacji, zreorganizowano Wydawnictwo UMCS, utworzono spółkę „Inwestycje Offsetowe UMCS” oraz przystąpiono do spółki „Lubelski Park Technologiczny”.

W roku akademickim 2002/2003 nie uległa szczególnym przeobrażeniom struktura zatrudnienia. UMCS zatrudnia w pełnym wymiarze 3302 osoby, w tym 1809 nauczycieli, co w porównaniu do roku ubiegłego stanowi wzrost w tej grupie o 38 osób. W roku sprawozdawczym nastąpił znaczący rozwój kadry naukowej. W Uniwersytecie 6 pracowników uzyskało stanowisko profesora zwyczajnego, 7 tytuł profesora, 22 stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS, 14

stopień doktora habilitowanego oraz 51 stopień doktora.

Uniwersytet uczestniczył w wielu przedsięwzięciach kulturalnych, wykraczających swą rangą poza „mury” naszej Uczelni, a także podejmował wiele działań związanych z przygotowaniem do referendum europejskiego.

Senat Akademicki UMCS pozytywnie ocenił i jednogłośnie zatwierdził sprawozdanie Rektora. Nie sposób omówić wszystkich jego aspektów. Zainteresowanych odsyłam do jego treści.

W dalszej części obrad Senat Akademicki UMCS podjął uchwałę w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa UMCS prof. dr hab. Krzysztofowi Pomianowi oraz uchwałę w sprawie nadania tytułu Honorowy Profesor UMCS prof. dr hab. Jerzemu Dudkowi.

Ponadto, pozytywnie zaopiniował kandydatury: mgr Alicji Kaźmierak na stanowisko dyrektora Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych i mgr. Krzysztofa Krawczyka na stanowisko kierownika Studium Wychowania Fizycznego i Sportu.

Senat przyjął temat ogólnouniwersyteckiego wykładu inauguracyjnego „Ewolucja materii, ewolucja środowiska”, który wygłosi dr hab. Dobiesław Nazimek prof. nadzw. UMCS z Wydziału Chemii.

Senat Akademicki UMCS pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach: mianowania prof. dr hab. Wiesława Gruszeckiego i prof. dr hab. Bożeny Pomorskiej na stanowiska profesorów zwyczajnych, powołania dr. hab. Witolda Mozgawy oraz dr. hab. Stefana Z. Korczaka na stanowiska profesorów nadzwyczajnych UMCS – Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki; ponownego powołania dr. hab. Barbary Gawdzik oraz dr. hab. Dobiesława Nazimka na stanowiska profesorów nadzwyczajnych UMCS po 5-letnim okresie zatrudnienia – Wydział Chemii; mianowania prof. dr. hab. Marii Woźniakiewicz-Dziadosz na stanowisko profesora zwyczajnego – Wydział Humanistyczny; zatrudnienia prof. dra hab. Macieja Bałtowskiego na stanowisku profesora nadzwyczajnego – Wydział Ekonomiczny; powołania dr. hab. Czesława Kępskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS – Wydział Pedagogiki i Psychologii; powołania dr. hab. Ryszarda Radzika na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS – Wydział Filozofii i Socjologii; ponownego powołania dra hab. Mariana Jelenkowskiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS po 5-letnim okresie zatrudnienia – Wydział Politologii, mianowania prof. szt. plast. Maksymiliana Snocha na stanowisko profesora zwyczajnego, powołania adi. II st. Beaty Dąbrowskiej i adi. II st. Marzeny Z. Bernatowicz na stanowiska profesorów nadzwyczajnych UMCS – Wydział Artystyczny.

W sprawach bieżących senatorowie dyskutowali kwestię wysokości opłat za zaoczne studia doktoranckie, a także sprawy telefonizacji Uniwersytetu i studiów internetowych. Na zakończenie obrad JM Rektor poinformował zebranych o programie uroczystości inauguracyjnych nowy rok akademicki na naszej Uczelni.

Robert Wąsiewicz

ZDANIEM BLONDYNKI

Ostatnimi czasy można było śledzić na łamach prasy doniesienia i dyskusje na temat podejmowania dodatkowej pracy w innych niż macierzysty ośrodkach akademickich, innych uczelniach. Nasz Senat już przed dwoma laty zajął się tą sprawą w uchwale w sprawie zakazu łączenia stanowisk; tekst dla przypomnienia zamieszcza poniżej. Wiele się mówi, że dopiero przepisy nowej ustawy o szkolnictwie wyższym precyzyjnie rozstrzygną tę kwestię. Trzeba więc czekać cierpliwie.

**Uchwała XIX-14.1/01
Senatu Akademickiego
Uniwersytetu
Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie
z dnia 28 marca 2001 r.**

w sprawie zakazu łączenia stanowisk

Senat Akademicki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211) postanowił:

§ 1

Nauczyciele akademicki pełniący funkcję: rektora, prorektora, dziekana, prodziekana, dyrektora instytutu lub zastępcy dyrektora instytutu nie mogą pełnić żadnej z wymienionych funkcji w innej szkole wyższej.

§ 2

Członkowie Senatu Akademickiego UMCS nie mogą pełnić funkcji rektora, prorektora, dziekana w innej szkole wyższej.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2001 r.

Przewodniczący Senatu Akademickiego UMCS

REKTOR
prof. dr hab. Marian Harasimiuk

REKTOR

UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE OGŁASZA XXV EDYCJĘ UNIwersYTECKICH WYKŁADÓW OTWARTYCH W SEMESTRZE ZIMOWYM ROKU AKADEMICKIEGO 2003/2004

Dr Bożena DZIEMIDOK-OLSZEWSKA (Wydział Politologii)
„INSTYTUCJA PREZYDENTA W PAŃSTWACH WSPÓŁCZESNYCH”
każda środa (począwszy od 8 października 2003 r.)
godz. 9.45 – Aula Wydziału Politologii

Dr Harold HALL (Dyrektor PACIFIC INSTITUTE FOR STUDY OF CONFLICT AND AGGRESSION)
„PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF TERRORISM” – *wykład w języku angielskim*
każda środa (począwszy od 8 października 2003 r.)
godz. 16.30 – Aula Instytutu Fizyki

Prof. dr hab. Krzysztof GRZYWNOWICZ (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi)
„Z GRZYBAMI PRZEZ KONTYNENTY, CZYLI BIOLOGICZNE, ETNICZNE I KULTUROWE
ASPEKTY MYKOLOGII PRAKTYCZNEJ”
poniedziałek (co dwa tygodnie – począwszy od 6 października 2003 r.)
godz. 17.00 – sala A Wydziału Chemii

Prof. dr hab. Leszek MICHALAK (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki)
„FALE WOKÓŁ NAS”
każdy wtorek (począwszy od 7 października 2003 r.)
godz. 15.00 – Aula Instytutu Fizyki

Dr Jerzy NIEĆKO (Wydział Chemii)
„WYBRANE ASPEKTY OCHRONY ŚRODOWISKA W UNII EUROPEJSKIEJ I W POLSCE”
czwartek (co dwa tygodnie – począwszy od 9 października 2003 r.)
godz. 16.00 – sala A Wydziału Chemii

Dr Agnieszka PAWŁOWSKA (Wydział Politologii)
„SAMORZĄD TERYTORIALNY W UNII EUROPEJSKIEJ”
wtorek (co 2 tygodnie – począwszy od 7 października 2003 r.)
godz. 18.00 – sala A Wydziału Chemii

Prof. dr hab. Elżbieta SKRZYPEK (Wydział Ekonomiczny)
„GOSPODARKA OPARTA NA WIEDZY – UWARUNKOWANIA I EFEKTY”
każda środa (począwszy od 8 października 2003 r.)
godz. 18.30 – Aula I Wydziału Ekonomicznego

W S T Ę P   W O L N Y   ·   W S T Ę P   W O L N Y   ·   W S T Ę P   W O L N Y

Zgodnie ze stanowiskiem Senatu UMCS z dnia 22 stycznia 1992 r. studenci wszystkich wydziałów i lat studiów mogą zaliczać podane wykłady rektorskie jako przedmioty ogólnokształcące odpowiednio do ustaleń rad wydziałów.

Szanowni Państwo

Tradycyjnie w każdym październikowym numerze wydawanym na inaugurację nowego roku akademickiego zamieszczamy obszerne fragmenty sprawozdania rektorskiego. Tak jest i tym razem. Prezentowane materiały najlepiej zilustrują Miłym Państwu osiągnięcia naszej uczelni w roku przeszłym, dadzą obraz uniwersytetu, jego różnorodnej działalności wykonywanej oraz podejmowanej przez całą społeczność akademicką.

Są i stałe rubryki z aktualnościami, teksty okolicznościowe. Cieszy Redakcję fakt, iż w gronie naszych autorów pojawiają się nowe nazwiska, że dzielicie się Państwo – za naszym pośrednictwem – ze społecznością UMCS swoimi sukcesami, refleksjami.

Dziękuję w imieniu Zespołu Redakcyjnego, ten miesięcznik i jego łamy są redagowane z myślą o Państwie i z coraz większym Państwa udziałem.

Redaktor naczelna

Nagroda im. Jerzego Giedroycia

Kapituła Nagrody im. Jerzego Giedroycia obradująca w składzie: prof. prof.: M. Głowiński, A. Mencwel, K. Pomian, J. Pomorski, J. Święch (prof. prof. J. Kłoczowski i J. Zdrada usprawiedliwili swą nieobecność, prof. prof. M. Harasimiuk i H. Ratajczak upoważnili prof. Pomorskiego do głosowania w ich imieniu, a prof. J. Kryszak przekazał swe stanowisko prof. Pomianowi), przyznało nagrodę im. Jerzego Giedroycia za rok 2003 książce Barbary Engelking i Jacka Leociaka, *Getto warszawskie. Przewodnik po nieistniejącym mieście*, IFiS PAN, Warszawa 2001.

Nominowano do nagrody następujące pozycje: 1) Tadeusz Bujnicki, *Szkiece wileńskie. Rozprawy i eseje*, Wydawnictwo Collegium Columbinum, Kraków 2002, 2) Bogusław Grodzki, *Tradycja i transgresja. Od dyskursu do autokreacji w eseistyce i „formach pojemnych” Czesława Miłosza*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2002, 3) Dora Kacnelson, *Skazani za lekturę Mickiewicza. Z archiwów Lwowa i Wilna*, Norbertinum, Lublin 2001, 4) Mykoła Riabczuk, *Od Małorosji do Ukrainy*, Universitas, Kraków 2003, 5) Hennadii Sahanowicz, *Historia Białorusi. Od czasów najdawniejszych do końca XVIII wieku*, przeł. H. Łaskiewicz, Instytut Europy Środkowo-Wschodniej, Lublin 2002, 6) Ludmiła Siryk, *Naznaczony Ukrainą. O twórczości Józefa Łobodowskiego*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2002.

Specjalizacja judaistyczna

Zachęcamy studentów IV r. różnych kierunków o profilu humanistycznym, a szczególnie historii, kulturoznawstwa, filologii polskiej i europeistyki do podjęcia w bieżącym roku akademickim specjalizacji judaistycznej koordynowanej przez Zakład Kultury i Historii Żydów

Specjalizacja obejmuje w sumie 360 godzin zajęć na IV i V roku studiów, w tym:

- Podstawy judaizmu,
- Wstęp do kultury i tradycji żydowskiej,
- Filozofia żydowska,
- Dzieje Żydów,
- Kultura artystyczna Żydów aszkenazyjskich,
- Literatura żydowska,
- Języka jidysz i hebrajski (lektorat z elementami kultury).

Zajęcia będą prowadzone przez pracowników Wydziałów Humanistycznego i Wychowania Artystycznego UMCS oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Studenci wszystkich kierunków mogą uczestniczyć w zajęciach w ramach dodatkowej (drugiej) specjalizacji na warunkach określonych zarządzeniami JM Rektora z kwietnia 2003 roku (nr 19 i 20). Opłata za dwa semestry wynosi 600 zł.

Zapisy i szczegółowe informacje dotyczące specjalizacji uzyskać można w Zakładzie Kultury i Historii Żydów, ul. Sowińskiego 17 (Hotel Studenta Zaocznego, II p.) w godzinach dyżurów pracowników lub pod numerem telefonu 537-50-90, a także za pośrednictwem poczty elektronicznej, pisząc na adres: jewishst@klio.umcs.lublin.pl

KONFERENCJE • SYMPOZJA

ŚWIATOWY KONGRES AMERYKANISTÓW

W dniach 14-18 lipca br. dr Katarzyna Krzywicka z Zakładu Ruchów Politycznych Wydziału Politologii UMCS uczestniczyła w 51 Światowym Kongresie Amerykanistów, który odbył się w Santiago, w Chile. Gospodarzem Kongresu na temat: „Repensando las Américas en los umbrales del siglo XXI” był Uniwersytet Chile. Dr Krzywicka przedstawiła referat zatytułowany: „Desafíos y posibilidades de la democracia liberal en Venezuela”.

Tradycja międzynarodowych spotkań naukowców zajmujących się badaniem obu Ameryk sięga 1875 r. Wówczas odbył się w Nancy, we Francji pierwszy Kongres Amerykanistów. Do 1895 roku miejscem kolejnych 9 kongresów była Europa. W 1895 r. po raz pierwszy światowe forum amerykańistów odbyło się na półkuli zachodniej, w Meksyku. Od tego czasu kolejne spotkania odbywają się zamiennie w Europie i obu Amerykach. W roku 2000 jubileuszowy, 50 Światowy Kongres Amerykanistów odbył się w Warszawie, a gospodarzem spotkania było Centrum Studiów Latinoamerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego. Decyzją uczestników Kongresu w Santiago

kolejne światowe forum amerykańistów odbędzie się w 2006 roku w Bolonii, we Włoszech.

Liczba naukowców zajmujących się problematyką obu Ameryk i uczestniczących w najważniejszym międzynarodowym spotkaniu amerykańistów wzrasta z roku na rok i sięga obecnie kilku tysięcy. W Santiago spotkało się 4 tysiące badaczy ze wszystkich krajów świata. Oficjalnymi językami obrad są hiszpański, portugalski, angielski i francuski. Problematyka sympozjów jest bardzo rozległa i różnorodna, począwszy od badań nad dziedzictwem obu Ameryk, poprzez nauki polityczne i społeczne, prawa człowieka, myśl filozoficzną, lingwistykę, edukację, aż po ochronę środowiska naturalnego, planowania rozwoju przestrzennego i urbanistyki. Udział w takim wydarzeniu naukowym daje nie tylko możliwość zaprezentowania własnych badań i wymiany myśli z naukowcami zajmującymi się pokrewną problematyką, lecz stwarza także wspaniałe i niepowtarzalne warunki dla poznania dokonań uczonych z innych dziedzin nauki, badających obie Ameryki.

Katarzyna Krzywicka

O BEZPIECZEŃSTWIE

W Hadlach Szklarskich 26 września odbyła się organizowana przez Zakład Prawa Publicznego Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego i Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie konferencja naukowa na temat „Bezpieczeństwo i porządek publiczny – historia, teoria, praktyka”. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie reprezentowany był przez prof. dr. hab. Marka Kuryłowicza (referat „Nadzór magistratur rzymskich nad porządkiem publicznym”), prof. dr. hab. Jana Szreniawskiego (prowadzenie drugiej części obrad, recenzja publikacji konferencyjnej) oraz mgr. Piotra Szreniawskiego. Główni organizatorzy prof. dr hab. Elżbieta Ura (URz) oraz nadinsp. Józef Jedynek (Podkarpacki Komendant Wojewódzki Policji) podkreślali znaczenie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego dla współczesnego państwa. Za-

równo przedstawiciele nauki, jak i praktycy wskazywali na konieczność istnienia odpowiedniego ustroju organów realizujących zadania państwa dotyczące bezpieczeństwa i porządku publicznego. Przepisy, struktura organizacyjna oraz jakość kadr mają decydujące znaczenie w budowaniu sprawnego i przyjaznego obywatelowi aparatu policyjnego. Procesy europeizacji i globalizacji wskazują na konieczność stworzenia odpowiednich warunków finansowych i prawnych do dostosowywania policji do współczesnych czasów. Konferencja dała okazję do wymiany poglądów praktyków i teoretyków, a nadesłane referaty zostały zamieszczone w publikacji konferencyjnej.

Piotr Szreniawski

Z PÓŁKI

MARC CHAGALL W LUBLINIE

Album-katalog *Marc Chagall sceny biblijne* jest wspólnym dziełem Wydawnictwa UMCS i Muzeum Lubelskiego. Zawiera 65 reprodukcji obrazów i grafik artysty z Witebska, które można było oglądać w Muzeum na Zamku od 6 września do 6 listopada.

Marc Chagall, jeden z najbardziej fascynujących malarzy XX wieku, zaliczany jest do czołówki paryskiej awangardy, jego zaś twórczość wymyka się powierzchownym klasyfikacjom. Był doskonałym kubistą, a zarazem ekspresjonistą i surrealista, który mimo emigracji zachował żydowsko-rosyjską tożsamość, a w swoich dziełach rozstawił i ocalił od zapomnienia rodzinny Witebsk.

Przyszedł na świat 7 lipca 1887 roku w biednej, żydowskiej rodzinie na przedmieściu Witebska. Jego ojciec pracował jako pomocnik u handlarza śledzi. Jako kilkuletni chłopiec Chagall przez osiem lat uczył się w chederze, był także pomocnikiem kantora w synagodze, potem uczęszczał do rosyjskiej szkoły z nauką rzemiosła. Jego ulubionym przedmiotem były lekcje rysunku. Podstawy warsztatu zdobył w pracowni Jehudy Pena, uczył się także zawodu retuszerza u fotografa. Przez dwa lata studiował w Szkole Cesarskiego Towarzystwa na rzecz Ochrony Sztuk Pięknych w Petersburgu. W 1910 roku wyjechał do Paryża, gdzie uczęszczał do dwóch akademii na Montparnasse. We Francji poznał wielu twórców z kręgu awangardy. W 1914 roku odwiedził Witebsk, nie mógł wrócić do Paryża, wybuchła wojna. Rok później wziął ślub z Bellą. W czasie rewolucji został komisarzem sztuk pięknych obwodu witebskiego, założył Szkołę Sztuk Pięknych w swoim rodzinnym mieście i został jej dyrektorem. W 1920 roku wyjechał do Moskwy, gdzie uczył rysunku. Do Paryża wrócił w 1929 roku. Lata 20. i 30. to okres wytężonej pracy i dobrej passy artysty. Po wybuchu wojny przebywał w Prowansji. W 1941 roku wyemigrował do Ameryki. Do Francji wrócił w 1948. Rząd francuski w 1977 nadał mu Wielki Krzyż Legii Honorowej. Artysta zmarł 28 marca 1985 roku.

Chagall rozpoczął malowanie scen biblijnych na prośbę francuskiego marszanda i wydawcy Ambroise'a Vollarda. Ukończył je dopiero w latach 50.

„Nie widziałem Biblii, ja ją śniłem” – powiedział Marc Chagall. Te słowa artysty mogą stać się mottem zarówno dla odwiedzających wystawę, jak i czytelników albumu. Warto przypomnieć, że zanim Chagall zasiadł do malowania scen biblijnych, odwiedził Ziemię Świętą.

Postacie o smutnych twarzach, z dłońmi wyciągniętymi w geście rozpaczki, brodaczy Żydzi, chłopcy w rubaszkach, kobiety unoszące się nad ziemią – to motywy dominujące w obrazach Chagalla. Obrazach niezwykle niepokojących, w konwencji onirycznej, ale z pewnością służących czemuś więcej niż zaspokojenie naszych potrzeb estetycznych. Akcja tych obrazów rozgrywa się w symbolicznej scenarii, w półśnie, a zarazem na jawie, w wertykalnej przestrzeni i czasie.

Na litografii zatytułowanej *Salomon*, obok memory i aniołów, król wyciąga dłoń ku niebu, a może tęczy? Chagallowskie anioły odbiegają od przyjętej konwencji: bywają czarnowłose i ciemnonookie albo pomarańczowe, czasem przypominają motyle, innym razem pękate amorki.

W niektórych obrazach artysta odchodzi od biblijnych cytatów, które stają się jedynie inspiracją. W *Obliczu Izraela* przedstawia parę kochanków, po prawej stronie unosi się postać kobieca z dzieckiem, na górze zaś anioł z mieczem.

Na okładce albumu wykorzystano *Stworzenie świata*. Obraz utrzymany jest w konwencji szarości i błękitu; przedstawia cherubinów tańczących wokół słońca, ptaki, ryby i zwierzęta, a także Ewę i Adama. Dzieło pozostawia dowolność, a zarazem wieloznaczność interpretacji. Być może jedną z nich będzie stwierdzenie, że świat wynurzył się z wody.

Obraz *Rachab i zwiadowcy w Jerychu* przewrotnie przedstawia kobiecy akt i dwóch mężczyzn tańczących na dachu. Chagall namalował go w niebieskich i błękitnych kolorach, ponieważ Jerycho oznaczało według ludowej etymologii „miasto księżycy”.

W bajecznie kolorowym *Pokoleniu Symeona* dostrzegamy hebrajskie litery, wielokolorowe pegazy, ptaki, kontury drzew i uśpionego miasteczka w oddali. W malarskim świecie Chagalla rozpoznac można wątki cierpienia i przemijania, ale przesłanie jego obrazów nie wyczerpuje się w słowach Hioba ani Eklezjasty.

Ograniczona objętość tej recenzji nie pozwala omówić wszystkich prac zawartych w omawianej pozycji. Z wielkim żalem więc rezygnuję z analizy pięknych i pełnych ekspresji pozostałych obrazów.

Patrząc na akwaforty i litografie Chagalla, można by przywołać twórczość Bruna Schulza, jego wizję łączące poetykę snu z symboliką podświadomości i niepowtarzalny klimat małych, żydowskich miasteczek, które uwiecznił w swojej prozie. Bez wątplenia wiele łączyło tych dwóch wybitnych twórców i gdyby się spotkali, malarstwo i rysunki Chagalla mogłyby śmiało posłużyć jako znakomita i trafna ilustracja *Sklepow cynamonowych*. Nie spotkali się jednak z wiadomych powodów: Drohobycz i Witebsk dzieli ponad dziewięćset kilometrów, Schulz zaś nigdy nie wyjechał do Paryża.

Recenzowana publikacja reprezentuje niezwykle wysoki poziom edytorski i jest bardzo starannie dopracowana pod każdym względem. Album ten poważnie wzbogaca wiedzę dotyczącą dorobku Chagalla. Poza znakomitymi reprodukcjami obrazów i szkiców zawiera zdjęcia artysty i Witebska z przełomu XIX i XX wieku, kalendarium życia i twórczości Chagalla oraz niezwykle interesującą i ciekawie napisaną notę biograficzną autorstwa Renaty Bartnik i Waldemara Sulisza.

Marianna Kazimierska

JUBILEUSZ

Profesor Kazimierz Wojciech Sykut naukowiec, nauczyciel, twórca i wieloletni kierownik Zakładu Chemii Analizy i Instrumentalnej UMCS

Z wielkim zdziwieniem przyjęłam wiadomość, że pan Prof. dr hab. Kazimierz Wojciech Sykut 5 października 2003 kończy 80 lat. Niezmienny temperament, żywotność, a zarazem stałość zwyczajów i obyczajów jednoznacznie dowodzą, że możemy mówić tylko o wieku metrykalnym nie zaś biologicznym i czas po prostu „się Go nie ima” i pewno tak zostanie.

Pan Profesor Sykut urodził się w lubelskiej rodzinie robotniczej. Dom rodzinny zapewnił mu przeżycie szczęśliwego dzieciństwa, które było bazą do podejmowania i realizacji późniejszych zadań. Nie wiemy, o czym marzył w tym czasie, ale jest wysoce prawdopodobne, że druga wojna światowa znacznie zmieniła te plany. Ocierając się o bezpośrednie zagrożenie wywózką, miał okazję do przemyśleń i przewartościowań. W tym czasie kształcił się systematycznie i w roku 1944 zdał egzamin dojrzałości przed Państwową Komisją Egzaminacyjną Liceum i Technikum Chemicznego.

W 1944 roku rozpoczyna studia chemiczne, na nowo powstałym Uniwersytecie Marii Curie Skłodowskiej. W roku 1946 został zatrudniony na stanowisku zastępcy asystenta. W roku 1950 skończył studia wyższe, uzyskując tytuł magistra filozofii w zakresie chemii na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym. W roku 1959 na podstawie rozprawy doktorskiej *Zastosowanie układu Br₂/Br w mikrokulometrii* uzyskał stopień naukowy doktora nauk przyrodniczych, a w roku 1967 stopień naukowy docenta, przedstawiając rozprawę habilitacyjną *Cz. I. Badanie elektrolitycznego otrzymywania i składu amalgamatów Sm-K w warunkach równowagi dynamicznej, Cz. II. Oscylopolarograficzne oznaczanie*

samaru obok innych pierwiastków ziem rzadkich. W roku 1982, w czasie stanu wojennego, otrzymał tytuł profesora.

W okresie pracy zawodowej profesor Sykut był promotorem jedenastu doktoratów oraz „ojcem chrzestnym” 4 habilitacji. Wypromował także kilkudziesięciu magistrów. Recenzował i recenzuje wiele prac magisterskich, doktorskich, habilitacyjnych, wniosków na profesurę, grantów.

Podstawową dziedziną zainteresowań naukowych prof. Kazimierza Sykuta jest elektrochemia w aspekcie zrozumienia procesów elektrodowych oraz konstrukcja aparatury do pomiarów elektrochemicznych w aspekcie ich zastosowań analitycznych. Do tego rodzaju prac należą: kulometryczne badanie reakcji dwutlenku siarki z siarczynami (budowa aparatury pomiarowej), elektrochemiczne rozdzielanie i oczyszczanie samaru europu i iterbu (skonstruowana aparatura pozwalała na otrzymanie spektralnie czystego samaru i europu, skonstruowanie elektrody strumieniowej do jakościowej i ilościowej analizy amalgamatów (patent), budowa uniwersalnego oscyloметра, polarografu zmiennoprądowego, polarografu zmiennoprądowego z detekcją fazową.

Konstrukcja przyrządów z zastosowaniem modułów wzmacniaczy operacyjnych lampowych, a następnie półprzewodnikowych pozwoliła na budowę aparatury z wykorzystaniem układu dysk pierścieni do oznaczania śladów metali oraz aparatury cyklicznej voltametrii i analizatora śladowego opartego na metodzie odwróconej voltametrii.

Polarografia fali prostokątnej pozwoliła opracować elektrochemiczną metodę kontroli czystości wielu odczynników chemicznych produkowanych w Poch Lublin.

Na podstawie badania kinetyki i mechanizmu procesów elektrodowych sformułowane zostały warunki przyspieszania procesów elektrodowych (effect-cap-pair), badano konkurencyjną adsorpcję oraz etapowość procesów elektrodowych w różnych rozpuszczalnikach.

Z powodzeniem skonstruowano szereg potencjometrycznych czujników chemicznych oraz podjęto próby wyjaśnienia mechanizmu powstawania potencjału elektrodowego.

DIASPORA POLSKA W ŚWIECIE

LUBLIN W SŁUŻBIE POLONII

Wyniki badań prof. Kazimierza Sykuta przedstawione są w wielu patentach, licznych komunikatach zjazdowych i artykułach, które ukazały się w czasopismach międzynarodowych i krajowych. Pierwszy swój artykuł pan profesor opublikował w roku 1954 w *Annales UMCS* (W. Hubicki, K. Sykut, *Studia nad strącaniem fosforanu żelazowego*, *Annales UMCS* sec. AA, vol. II 1954, 167).

W czasie swojej pracy zawodowej wyjeżdżał na naukowe staże zagraniczne do NRD, Czechosłowacji i USA. Współpracował z uczelniami niemieckimi, czechosłowackimi oraz Uniwersytetem Iwana Franki we Lwowie. Realizował wiele grantów.

Dydaktyka stanowiła kolejną pasję Profesora Sykuta. Pierwszą funkcję nauczyciela pełnił w latach 1944-1954 w Gimnazjum i Liceum Techniczno-Chemicznym w Lublinie, a od 1946 roku jest nauczycielem akademickim na UMCS, gdzie organizował laboratoria, prowadził ćwiczenia, konwersatoria, seminaria i wykłady, do których należały chemia nieorganiczna (1950-1951), metodyka nauczania chemii (1951-1955), bezpieczeństwo i higiena pracy (1953-1955), technologia chemiczna (1955-1959), analiza instrumentalna (1962-1968), elektrochemiczne metody instrumentalne, kinetyka procesów elektrodowych, zmiennoprądowe metody elektrochemiczne (1970-2003).

Pan Profesor Kazimierz Sykut pełnił również liczne funkcje administracyjne. Był dyrektorem Instytutu Chemii, prodziekanem Wydz. Mat.-Fiz.-Chem., dziekanem Wydziału Chemii, prorektorem UMCS do spraw nauki i badań naukowych, prorektorem do spraw studenckich i nauczania.

Wszystkie te funkcje sprawował z wielką sumiennością i zaangażowaniem, ale największą jego miłością był zawsze Zakład Chemii Analitycznej i Analizy Instrumentalnej, którego był twórcą i kierownikiem w latach 1970-1994.

Za swoją sumienną i twórczą pracę oraz osiągnięcia podczas sprawowania funkcji administracyjnych był wielokrotnie nagradzany prestiżowymi odznaczeniami.

Ceniony zarówno przez uczniów (szkolnych i uniwersyteckich), jak i współpracowników oraz znajomych, korzystających na co dzień z Jego wielkiej mądrości i wiedzy, którą chętnie i bezinteresownie potrafił się dzielić, zawsze pogodny i skromny, ale krytyczny tam, gdzie jest to konieczne, łączy w sobie cechy wybitnego chemika i organizatora. Jego osiągnięcia naukowe cieszą się dużym szacunkiem w środowisku naukowym. Jednak to, że może całe życie intensywnie pracować, zawdzięcza swojej Kochającej żonie pani Prof. dr hab. Annie Sykut.

Barbara Marczevska

Lubelski ośrodek akademicki, który tworzą Katolicki Uniwersytet Lubelski (KUL), Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (UMCS), Akademia Medyczna, Akademia Rolnicza, Politechnika oraz kilka niepaństwowych szkół wyższych, skupia ponad stuosobową kadrę badaczy problematyki etnicznej, w tym głównie problematyki polonijnej.

Na początku dekady lat 70. XX wieku przystąpiono w Lublinie do tworzenia polonijnych placówek naukowo-edukacyjnych. W Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w 1972 r. zorganizowano Zakład Duszpasterstwa i Migracji Polonijnej (obecna nazwa Instytut Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym), Szkołę Letnią Kultury i Języka Polskiego (1974 r.) oraz Roczny Kurs Języka i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców (1976 r.). Do utworzenia Szkoły Letniej Kultury i Języka Polskiego dla Polonii na prośbę rektora KUL o. prof. Mieczysława A. Krąpca wnieśli przyczyniło się Towarzystwo „Polonia”¹.

W wyniku porozumienia podpisanego 15 stycznia 1975 r. przez rektora UMCS prof. Wiesława Skrzydłę i sekretarza generalnego Towarzystwa „Polonia” Wiesława Adamskiego, utworzono w Lublinie Polonijne Centrum Kulturalno-Oświatowe (PCKO), będące wspólną placówką Uniwersytetu i Towarzystwa „Polonia”. Współorganizatorem oraz dyrektorem PCKO w latach 1975-1991 był Władysław Kucharski.

Do podstawowych zadań Polonijnego Centrum należało: utrzymywanie więzi z przedstawicielami polonijnych stowarzyszeń i instytucji, organizowanie dla nauczycieli polonijnych kursów metodyki nauczania języka polskiego, prowadzenie trzystopniowego studium dla instruktorów polonijnych zespołów folklorystycznych, organizowanie badań i konferencji naukowych oraz wystaw dokumentujących dzieje i współczesną działalność Polonii. Każdego roku w okresie wakacji letnich w różnych formach kształcenia organizowanych przez PCKO uczestniczyło w Lublinie średnio 250 osób z zagranicy, głównie z Europy Zachodniej oraz USA, Kanady, Brazylii i Australii.

Jedną z ważnych funkcji realizowanych przez PCKO była działalność edytorska. Efektem tej działalności było wydanie ponad 120 publikacji zwartych, głównie książek poświęconych dzieciom Polonii oraz stanowiących pokłosie konferencji naukowych. Godzi się podkreślić, że wiele przedsięwzięć natury naukowej i organizacyjnej było podejmowanych wspólnie przez PCKO i Zakład Badań Etnicznych oraz Instytut Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL.

Kilka miesięcy po rozwiązaniu się Towarzystwa „Polonia”, Senat UMCS na posiedzeniu 23 stycznia 1991 r. podjął uchwałę w sprawie połączenia Polonijnego Centrum Kulturalno-Oświatowego i Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców i utworzenia na bazie obu placówek nowej uniwersyteckiej jednostki naukowo-dydaktycznej – Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców. Dyrekcję tej placówki Rektor UMCS powierzył prof. Janowi Mazurowi, etatowo wówczas związanemu z Zakładem Badań Etnicznych Wydziału Politologii UMCS.

Wśród placówek naukowo-dydaktycznych, podejmujących badania nad diasporą polską w świecie, szczególne miejsce

zajmuje Zakład Badań Etnicznych (poprzednia nazwa Zakład Badań Polonijnych), funkcjonujący od 1976 r. na Wydziale Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Zakładem od chwili utworzenia po dzień dzisiejszy kieruje prof. Władysław Kucharski. W pierwszej dekadzie istnienia Zakładu zatrudnieni w nim pracownicy naukowo-dydaktyczni badali głównie dzieje szkolnictwa polonijnego oraz stowarzyszeń i instytucji polskich utworzonych na emigracji.

Pokłosiem tych badań jest kilka dysertacji doktorskich i habilitacji. Tadeusz Radzik obronił pracę doktorską *Szkolnictwo polonijne w Wielkiej Brytanii w latach 1852-1954*; Jan Sęk rozprawę doktorską poświęcił szkolnictwu polonijnemu w Brazylii. Tematem rozprawy doktorskiej Elżbiety Michalik są organizacje polskie w Szwecji w świetle polityki imigracyjnej państwa szwedzkiego w latach 1945-1992. Andrzej Kowalczyk swoją dysertację doktorską poświęcił mniejszości ukraińskiej w Polsce w okresie transformacji ustrojowej. Pokłosiem rozprawy doktorskiej Marcina Krzyszczy jest książka *Polacy na Ukrainie. Zarys dziejów* (Lublin 2003).

Habilitacje trzech pracowników Zakładu Badań Etnicznych obejmują problematykę polską i polonijną w państwach niemieckojęzycznych.

Władysław S. Kucharski opisał dzieje stowarzyszeń i instytucji polskich w rdzennej Austrii w latach 1867-1918; Henryk Chałupczak podjął się opracowania tematu: *II Rzeczpospolita a mniejszość polska w Niemczech*; Grzegorz Janusz poświęcił swoją rozprawę habilitacyjną Polonii w Republice Federalnej Niemiec.

Należy też odnotować, że na Wydziale Politologii UMCS przeprowadzono kolokwia habilitacyjne oraz obroniono kilka rozpraw doktorskich z zakresu problematyki etnicznej, których autorami są osoby spoza tego Wydziału².

Dzieje Polaków i osób polskiego pochodzenia żyjących poza granicami naszego kraju budzą coraz żywsze zainteresowanie studentów i osób uczestniczących w seminariach doktoranckich. W okresie ostatnich 15 lat pod kierunkiem pracowników Zakładu Badań Etnicznych zostało napisanych i obronionych ponad 300 prac magisterskich, których przedmiotem była problematyka polonijna. Kilkadziesiąt prac magisterskich i opracowań naukowych powstało m.in. na Wydziałach Humanistycznym oraz Pedagogiki i Psychologii UMCS z zakresu polonijnej problematyki oświatowej i historii Polonii.

Od połowy lat osiemdziesiątych XX wieku zakres badawczy Zakładu Badań Etnicznych został wzbogacony o szeroko rozumianą problematykę etniczną, odnoszącą się do mniejszości narodowych w Polsce i Europie oraz ich roli w stosunkach międzynarodowych.

Dorobek naukowy pracowników Zakładu obejmuje ponad 300 publikacji – monografii, rozpraw, studiów, redakcji naukowych prac zbiorowych, artykułów, esejów.

Z inicjatywy pracowników Zakładu do planu dydaktycznego studiów politologicznych w UMCS wprowadzony został obowiązkowy dla wszystkich studentów przedmiot „Polonia w świecie”, obejmujący 30 godzin wykładu i 30 ćwiczeń. W 1989 r., w związku z opracowywaniem planu studiów, wprowadzony został nowy przedmiot „Mniejszości

narodowe w Polsce”, dotychczasowy zaś określony został nazwą „Polonia jako zjawisko etniczne” (oba realizowane jako obowiązkowe w wymiarze po 30 godzin wykładu i ćwiczeń). Zmiana nazwy nie miała tylko charakteru formalnego, albowiem wynikała ze wzrostu zainteresowania studentów problematyką etniczną.

Rezultatem aktywności naukowej kadry tego Zakładu było wygłoszenie w latach 1976-2002 ponad 130 referatów na krajowych i międzynarodowych konferencjach poświęconych diasporze polskiej w świecie oraz opracowanie 23 wystaw dokumentujących dzieje Polonii i emigracji politycznej po II wojnie światowej. Wystawy były ekspozowane w Polsce oraz m.in. w Austrii, Niemczech i na Węgrzech.

W lubelskim ośrodku akademickim, z inicjatywy i przy współudziale pracowników naukowych UMCS, zorganizowano dla młodzieży szkół ponadpodstawowych olimpiady wiedzy o Polonii i Polakach na Wschodzie.

Pracownicy Zakładu Badań Etnicznych nie ograniczają swoich zainteresowań jedynie do sfery badań naukowych i działalności dydaktycznej, lecz starają się aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i politycznym.

Swoją wiedzę i praktycznym doświadczeniem służą czasopismu „Forum Polonijne” – dr Jan Sęk, prof. W. S. Kucharski, prof. H. Chałupczak; aktywnie też uczestniczą w działalności Lubelskiego Klubu Polonijnego, zrzeszającego Polaków z kraju i z zagranicy.

Owocnie układa się współpraca Zakładu z Instytutem Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL oraz Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS.

Nie będzie przesadą stwierdzenie, że lubelski ośrodek badań polonijnych i etnicznych dysponuje aktualnie w Polsce najliczniejszą kadrą naukową oraz legitymuje się bogatym dorobkiem publikacyjnym i edukacyjnym.

Z satysfakcją odnotowujemy, że coraz częściej na publikacje autorów lubelskich powołują się naukowcy i politycy krajowi i zagraniczni. Podjęcie wielokierunkowych badań polonijnych jest podyktowane tym, że Polacy należą do grupy narodów, które posiadają, w stosunku do liczby obywateli własnego państwa, najliczniejsze wychodźstwo.

Władysław S. Kucharski

¹ Towarzystwo Łączności z Polonią Zagraniczną „Polonia”, bo tak brzmiała pełna nazwa, zostało utworzone w 1955 i funkcjonowało do 1990 r. Założycielami Towarzystwa byli m.in. ks. Józef Iwanicki – rektor Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Edmund Osmańczyk – długoletni działacz Związku Polaków w Niemczech, Jarosław Iwaszkiewicz – pisarz, profesorowie Oskar Lange, Waław Sierpiński, Leopold Infeld.

² W wyniku transformacji polityczno-ustrojowej w Polsce w miejsce i na bazie majątku Towarzystwa „Polonia” utworzono w 1990 r. Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”. Do grona 87 założycieli tego Stowarzyszenia z Lublina zostali zaproszeni przez ówczesnego marszałka Senatu RP prof. Andrzeja Stelmachowskiego: ks. prof. Roman Dzwonkowski, ks. bp. Ryszard Karpiński, o. prof. Mieczysław Krąpiec i prof. Władysław Kucharski.

³ Na przykład w 2002 r. tematem kolokwium habilitacyjnego na tym Wydziale była ocena dorobku naukowego Jacka Knopka z Akademii Bydgoskiej oraz publikacji Jego autorstwa pt. *Migracje Polaków do Afryki Północnej w XX wieku*.

KONKURS

31 października 2003 r. mija termin zgłaszania prac magisterskich do III już edycji konkursu
**NA NAJLEPSZĄ PRACĘ MAGISTERSKĄ DOTYCZĄCĄ
 PROBLEMATYKI FUNKCJONOWANIA ADMINISTRACJI
 RZĄDOWEJ W POLSCE**

ogłoszonego przez Szefa Służby Cywilnej.

Zapraszamy do zgłaszania prac magisterskich, które zostały obronione w roku akademickim 2002/2003 i 2003/2004 na wszystkich uczelniach w Polsce a dotyczą aktualnych zagadnień oraz poruszają interesujące tematy związane z problematyką funkcjonowania administracji rządowej i służby cywilnej. Laureat konkursu (I nagroda) otrzyma dyplom oraz atrakcyjną nagrodę (komputer kieszonkowy), a wraz z wyróżnionymi osobami będzie miał możliwość porównania teorii z praktyką w ramach stażu zorganizowanego w Urzędzie Służby Cywilnej lub w innych urzędach administracji rządowej.

Szczegółowe informacje oraz Regulamin konkursu dostępne pod numerem telefonu: (22) 694-74-87, (22) 694-68-76 oraz na stronach internetowych Urzędu Służby Cywilnej www.usc.gov.pl, e-mail: szkolenia@taranis.usc.gov.pl

DYREKTORZY INSTYTUTÓW KADENCJA 2003–2006

Na dyrektorów instytutów wybrani zostali:

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi: Instytut Biologii – prof. dr hab. Kazimierz Trębacz, Instytut Mikrobiologii i Biotechnologii – prof. dr hab. Janusz Szczodrak, Instytut Nauk o Ziemi – prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk, Zakład Biochemii – prof. dr hab. Jerzy Rogalski, **Wydział Matematyki Fizyki i Informatyki:** Instytut Matematyki – prof. dr hab. Zdzisław Rychlik, Instytut Fizyki: prof. dr hab. Mirosław Załuźny, **Wydział Humanistyczny:** Instytut Filologii Polskiej – prof. dr hab. Maria Woźniakiewicz-Dziadosz, Instytut Filologii Słowiańskiej – dr hab. prof. UMCS Feliks Czerwinski, Instytut Anglistyki – prof. dr hab. Henryk Kardela, Instytut Germanistyki – dr hab. prof. UMCS Janusz Golec, Instytut Bibliotekoznawstwa – dr hab. Maria Juda, Instytut Archeologii – prof. dr hab. Andrzej Kokowski, Instytut Historii – prof. dr hab. Henryk Gmiterek, **Wydział Prawa i Administracji:** Instytut Administracji i Prawa Publicznego – dr hab. prof. UMCS Jerzy Stelmasiak, Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa – prof. dr hab. Artur Korobowicz, In-

stytut Prawa Karnego – prof. dr hab. Edward Skrętowicz, Instytut Prawa Cywilnego – dr hab. prof. UMCS Mirosław Nazar, Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego – dr hab. prof. UMCS Andrzej Jakubecki, **Wydział Ekonomiczny:** Instytut Ekonomii – prof. dr hab. Maciej Bałowski, Instytut Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego – dr hab. Józef Grabowiecki, Instytut Zarządzania i Marketingu – dr hab. Henryk Roniek, **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** Instytut Pedagogiki – dr hab. prof. UMCS Janusz Kirenko, Instytut Psychologii – dr hab. prof. UMCS Grażyna Krasowicz-Kupis, **Wydział Filozofii i Socjologii:** Instytut Filozofii – prof. dr hab. Stanisław Jedynak, Instytut Socjologii – dr hab. prof. UMCS Mirosława Ogryzko-Wiewiórowska, **Wydział Artystyczny:** Instytut Muzyki – prof. sztuk muz. Urszula Bobryk, Instytut Sztuk Pięknych – ad. II st. Piotr Lech.

Wydziały Chemii i Politologii mają strukturę bezinstytutową.

Kursywą podano nazwiska osób pełniących funkcję dyrektora pierwszej kadencji.

ZAPRASZAMY

MIKOŁAJKI FOLKOWE

W dniach 12-14 grudnia tego roku odbędzie się już trzynasty Międzynarodowy Festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe” organizowany przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i działającą w jego ramach Orkiestrę św. Mikołaja. Rozpocznie się on w piątek konkursem „Scena Otwarta” dla początkujących muzyków inspirujących się w swej twórczości folklorem. Stworzenie szansy zaprezentowania się młodym i debiutującym zespołom folkowym jest jednym z najważniejszych celów Mikołajków Folkowych. Jest to najstarsza tego typu prezentacja w Polsce, z której doświadczeń czerpali organizatorzy innych konkursów. O tym, jak potrzebny jest tego typu przegląd, świadczy fakt, że wiele grup stawiających pierwsze kroki na Mikołajkowej scenie szybko znalazło się w czołówce zespołów folkowych. Od zeszłego roku konkurs ma charakter międzynarodowy. Zgłoszenia przyjmowane są do końca listopada, więcej szczegółów można znaleźć na stronach Orkiestry – www.mikolaje.lublin.pl

Tego dnia wystąpi również „Czeremszyna” – zespół czerpiący z tradycji pogranicza białorusko-ukraińskiego.

W sobotę planowana jest lubelska premiera filmu w reżyserii Gy. Symjosa „Vagabond” opowiadającego w wersji fabularnej o ruchu domów tańca na Węgrzech. Obraz ten zyskał entuzjastyczne recenzje i otrzymał nagrodę publiczności na tegorocznym

festiwalu w Berlinie. W ramach promocji filmu odbędzie się spotkanie z reżyserem i producentem, warsztaty tańców węgierskich, a w „Koncercie Głównym” (kulminacji imprezy) zagra jeden z zespołów występujących w „Vagabond”. Na tym koncercie oprócz Węgrów będzie można obejrzeć i usłyszeć klezmerską formację „Jasha Lieberman Trio”, zwycięzców piątkowych zmagani konkursowych i oczywiście gospodarzy – Orkiestrę św. Mikołaja. Niedzielny koncert to „Promocje 2003” – prezentacja wybranych grup, które wydały w tym mijającym już roku nagrania.

Oprócz głównego nurtu – koncertów w sali widowiskowej „Chatki Żaka”, w godzinach nocnych planowany jest cykl koncertów kameralnych – „Folk nocą”, popołudniami trwać będzie Klub Filmowy organizowany we współpracy z TV Kraków i Festiwalem „U Siebie” prezentujący reportaże o kulturze mniejszości narodowych na świecie. Festiwalowi będą towarzyszyły wystawy, jarmark folkowych różności, warsztaty artystyczne i inne imprezy, między innymi pokaz tańców z ogniem i brazylijskiej capoeiry.

Kontakt z organizatorami:

Orkiestra św. Mikołaja

ACK UMCS „Chatka Żaka”, ul. Radziszewskiego 16, 20-031 Lublin, tel./fax: 081/7448936, tel.: 081/5333201 w.114, tel. kom: 0601732249, e-mail: mikolaje@klio.umcs.lublin.pl, www.mikolaje.lublin.pl

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

INTERDYSCYPLINARNA KONFERENCJA NAUKOWA

W dniach 6-7 listopada w budynku Instytutu Nauk o Ziemi UMCS przy al. Kraśnickiej 2 C,

D odbędzie się Ogólnopolska Konferencja „FNP dla archeologii – podsumowanie programów TRAKT i ARCHEO”. Celem konferencji jest omówienie wyników interdyscyplinarnych badań archeologicznych prowadzonych w latach 1998-2002 przy wsparciu finansowym Fundacji. Organizatorami konferencji są Fundacja na rzecz Nauki Polskiej oraz dwie jednostki nasze-

go uniwersytetu: Zakład Geografii Fizycznej i Paleogeografii oraz Instytut Archeologii. Honorowy patronat nad konferencją objął JM Rektor prof. dr hab. Marian Harasimiuk, pracami komitetu organizacyjnego kierują: dr hab. Maria Łanczont (prof. UMCS) i dr Jolanta Nogaj-Chachaj. Szczegółowe informacje na temat konferencji oraz program ramowy są dostępne na stronie internetowej: <http://biotop.umcs.lublin.pl/users/pmroczek/FNP.html>

O szkolnej „szkole przetrwania” – czyli strach się bać

Tak jak wszystkimi wstrząsnęły mną wiadomości o tym, w jaki sposób urozmaica sobie młodzież w niektórych ze szkół zajęcia lekcyjne. Okazało się przy tym, że to wcale nie rzadkie praktyki i nie dzisiaj narodzone. Póki co uczelnie wydają się być wolne od tego rodzaju zjawisk, chociaż w pamięci mamy jeszcze gdańską siekierozadę.

Jak zwykle powtarzam też, że winna takich sytuacji jest również w znacznej mierze cywilizacja spod znaku MT-V, która ogamia naszą młodzież jak powódź. Wzory wyzywająco niechlujnie ubranych afro-amerykanów wydających dźwięki w kierunku kamer noszący podtekst klarowny – przywalić stanzkom, napluć do zupy, puszczać baki gdzie się da albo przynajmniej nie zdejmować czapek z głów w miejscach publicznych. Nie szkodzi, że to przecież jawna sprzeczność z dorobkiem europejskiej cywilizacji i wypracowanych przez pokolenia norm etycznych i estetycznych.

Przypadkiem ześlizgnął mi się palec na guziczek pilota i pokazał się obraz programu pt. „Idol”. Dostrzegłem tam młodzieńca nieuczesanego, młodzieńca podstarzałego uczesanego, ale chyba niemytego i młodzieńca nieuczesanego od dawna. Okazało się, że robią oni w tym programie nie tylko za znawców muzyki – właściwie mają ku temu podstawy albo przynajmniej doświadczenie – ale również za wzory estetyki, etyki i w ogóle kultury. Tyle, że sposób, w jaki to czynią, język, jakim się posługują, po prostu zniewala. Rozumiem, że są pod silną presją konieczności dorównania poprzednikom – Jakubowi Wojewódzkiemu, kontrowersyjnemu, ale raz to przecież można – zapomnieli jednak, że każda powtórka czy naśladowictwo to już głęboko nie to, no i z klasą daleko, o j daleko.

W tym towarzystwie siedzi Jacek Cygan, piszący ładne piosenki, który nie kryje momentami dyskomfortu towarzyszenia „ekspertom”.

Dlaczego o tym piszę? Otóż jadę ja sobie autobusem i słyszę dialog młodzieńców w głęboko nasuniętych na oczy czapkach – oglądałeś k... „Idola”? ale ch-om dop...!, oczywiście z kontekstu wynika, że rzeczeni „idole” vel „gwiazdorzcy”.

Teraz wystarczy tylko taki sposób oceny bliźniego przenieść na brata, mamę, ojca, nauczyciela, policjanta... Strach się bać! Oj strach się bać!

Andrzej Kokowski

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

„KŁAMSTWA I ICH ADWERSARZE”

W Nasutowie koło Lublina odbyła się międzynarodowa konferencja germanistyczna zorganizowana przez literaturoznawców z Instytutu Germanistyki UMCS i Freie Universität w Berlinie. To trzecie już spotkanie germanistów UMCS i Wolnego Uniwersytetu, poświęcone tematyce kłamstwa w literaturze niemieckojęzycznej i polskiej, było współfinansowane ze środków Uczelni. Poprzednie spotkania zaowocowały dwoma tomami: „... wortlos der Sprache mächtig” *Schweigen und Sprechen in der Literatur und sprachlicher Kommunikation* (1999) oraz *Tabu und Tabubruch. Literarische und sprachliche Strategien im 20. Jahrhundert* (2002) wydanymi w renomowanym wydawnictwie Metzler pod redakcją profesora Hartmuta Eggerta z FU Berlin i profesora Janusza Golca z UMCS.

Kłamstwo – temat przewodni konferencji (Kłamstwa i ich adwersarze. Literackie i językowe formy

mijania się z prawdą, Lügen und ihre Widersacher. Literarische und sprachliche Formen des doppeibödigen Sinns) – okazało się mieć wiele aspektów, funkcji i znaczeń. Podkreślano powszechne odejście od rozumienia kłamstwa jako zasługującego na potępienie grzechu. W świecie współczesnym kłamstwo wydaje się być niezbędną formą komunikacji w społeczeństwie, doprowadzoną do perfekcji w permissywnym świecie mediów. Literatura ma do kłamstwa stosunek ambiwalentny: z jednej strony fascynują ją opowieści Igarzy, münchhauseniady i estetyczna prowokacja, z drugiej zaś strony dąży ona do zdemaskowania kłamstwa w społeczeństwie i życiu prywatnym jednostki.

Symposium rozpoczęła dr **Elżbieta Krukowska** (KUL) ukazując komparatystycznie bogactwo znaczeń i odcieni kłamstwa i jego synonimów. Problematyce estetyki

kłamstwa były poświęcone referaty prof. **Hartmuta Eggerta** i dr **Ursuli Kocher** (FU Berlin). Biblijną symbolikę kłamstwa naszkicował prof. **Max Stebler** (KUL). Dr **Ewa Grzesiak** (KUL) analizowała na przykładzie *Emilii Galotti* Lessinga kłamstwo i półprawdę jako siłę napędową intrygi w dramatach osiemnastowiecznych.

Wywodzący się z Biblii obraz świata doczesnego pełnego ułudy i kłamstwa, prowadzącego na manowce i odciągającego od Boga i rzeczy ważnych, ustępuje w dobie Oświecenia światopoglądowi laickiemu, opartemu na nauce i rozumie. Celem jest poznanie, dojrzałość umysłowa człowieka, ceną zaś utrata bezpieczeństwa, niepewność i nowoczesne rozdarcie człowieka współczesnego. Tę ważną cezurę ukazała na przykładzie twórczości Anety Droste-Hülshoff dr **Marek Jakubów** (KUL). Prof. **Janusz Golec** (UMCS) nakreślił światopogląd Ödona von Horvátha, który w swej twórczości demaskuje zakłamany świat drobnomieszczaństwa. Za idylliczną fasadą skrywa się amoralny świat pełen okrucieństwa, niskich instynktów i żądzy zysku. Dr **Anna Rutka** (KUL) zajęła się dekonstrukcją mitów dotyczących płci u Elfriede Jelinek, radykalnej kontynuatorki Horvátha. Dr **Marek Dziuba** (UMCS) pokazał na przykładzie powieści Uwe Johnsona kłamstwo w służbie polityki i ideologii. W państwie komunistycznym kłamstwo staje się instrumentem sprawowania władzy a szkoła instytucją indoktrynującą. Na antypodach krytycznej postawy pisarza wobec reżimu umieściła mgr **Anna Gatecka-Golik** (UMCS) Hannsa Johsta, pisarza na usługach nazistowskiej propagandy. Jego rolą staje się rozpowszechnianie strategicznych kłamstw politycznych i gwarantowanie ich „prawdziwości”. Kłamstwo jako instrument propagandy pokazała również dr **Izabella Golec** (UMCS), analizując *Raport z Monachium* Andrzeja Brychta i przyczyny jego medialnego sukcesu. Udowodnione autorowi kłamstwa oraz jednostronny obraz zachodnioniemieckiej rzeczywistości lat sześćdziesiątych składają się na prywatny akt zemsty pisarza na nie lubianych Niemcach. Dr **Halina Ludorowska** (UMCS) analizowała motyw munduru jako kostiumu narzucającego pewien typ zachowania i ewokującego określone wyobrażenia męskości na przykładzie prozy G. Heidenreicha i J. J. Stawińskiego. Przekłamania w przekazie filo-

logicznym o tzw. Polenlieder, czyli wierszach i pieśniach poetów niemieckojęzycznych, powstałych podczas powstania listopadowego i po jego upadku, opisał jako „kłamstwo filologiczne” dr **Wieżysław Niemirowski** (UMCS).

Dr **Joanna Firaza** (Uniwersytet Łódzki) zajęła się problematyką sfingowanej (auto)biografii i (auto)kreacji bohaterów na potrzeby opinii publicznej. Dr **Małgorzata Dubrowska** (KUL) ukazała na przykładzie powieści Jurka Beckera *Jakub Łgarz* kłamstwo „pozytywne” jako zmyśloną historię, która daje nadzieję i siłę do przeżycia w nieludzkich warunkach getta. Prof. **Hans D. Feger** (FU) przedstawił problematykę kłamstwa w twórczości i swoistej filozofii Roberta Musila. Dr **Marzena Górecka** (KUL) ukazała na przykładzie Szwajcarii fasadowość pewnych mitów narodowych.

Dr **Almut Hille** (FU) analizowała obraz Cyganów w powieściach *Młyn Lewina* Bobrowskiego i *Psie lata* Güntera Grassa, a prof. **Hans Richard Brittnacher** (FU) naszkicował stereotypowy portret Cyganów, a w szczególności pięknej Cyganki jako projekcję cywilizowanego mieszczanina, wyraz tłumionych tęsknot za witalnością bez kulturowych ograniczeń. Prof. **Heidemarie Oehm** (KUL) zajęła się problematyką estetycznego amoralizmu w twórczości Tomasza Manna w kontekście jego fascynacji postacią artysty i zjawiskiem hochsztaplerstwa (*Wyznania hochsztaplera Feliksa Krulla*). Dr **Hans Joachim Hahn** (FU Berlin) ukazał niebezpieczny wymiar kłamstwa analizując tzw. Ausschwitz-Lüge, kwestionując istnienie obozów koncentracyjnych lub ich funkcję jako obozów zagłady. Kierujący obradami w ostatnim dniu prof. **Hartmut Eggert** zwrócił na zakończenie sympozjum uwagę na trudności w zdefiniowaniu kłamstwa, jego wielowymiarowość i historycznie uwarunkowaną zmienność. Jednocześnie podkreślił wysoki poziom naukowy sympozjum, jego charakter interkulturowy i wyraził nadzieję na dalsze spotkania germanistów z Lublina i Berlina.

Wygłoszone w Nasutowie referaty złożą się na tom zbiorczy, zapowiedziany na przyszły rok.

Anna Pastuszka

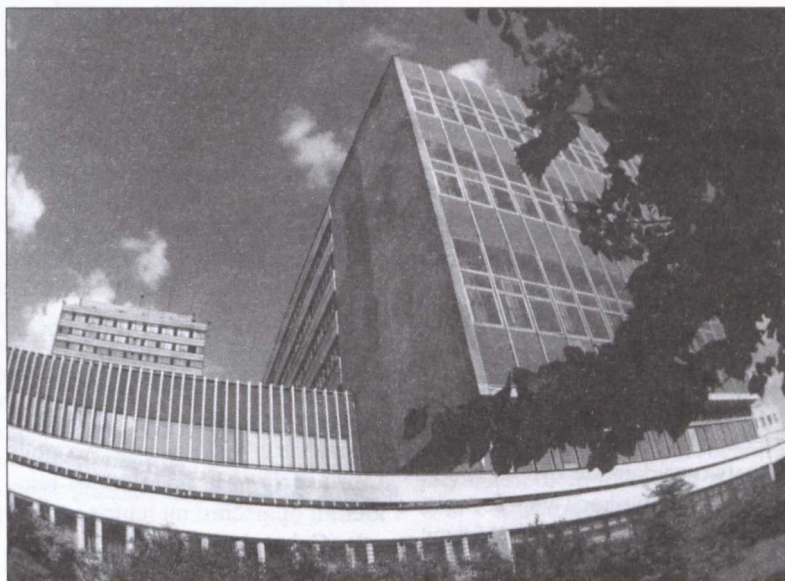

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Przedkładam sprawozdanie z działalności Uniwersytetu w roku akademickim 2002/2003. Jest to pierwszy rok działalności władz Uczelni w nowej kadencji – po wyborach w 2002 roku. Sprawozdanie jak zwykle jest bardzo obszerne, zawiera bogaty materiał informacyjny, wiele danych liczbowych i wymaga uważnego przestudiowania, by można było ocenić działalność Uczelni w mijającym roku akademickim.

Chciałbym jednak zwrócić uwagę na kilka istotnych zagadnień, które w mojej ocenie zasługują na szczególne wyróżnienie.

W minionym roku zachodziły na naszej Uczelni znaczące zmiany or-

wawcze do realizacji z funduszy własnych wydziału nowego budynku dla Wydziału Prawa i Administracji.

Z względu na trudności finansowe ograniczony został w budżecie roku 2003 zakres prac remontowych.

Sprawy wykonania budżetu za rok 2002 będą przedmiotem obrad oddzielnego posiedzenia Senatu w październiku. Tu chciałbym tylko podkreślić fakt powołania przez Wysoki Senat specjalnej komisji, która ma przygotować założenia do nowej polityki finansowej i wdrożenie na naszej Uczelni zasad budżetowania poszczególnych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu.

KORZYSTNE WSKAŹNIKI

ganizacyjne, które odzwierciedlały rozwój kadry na Wydziałach i dopasowywały strukturę Uczelni do nowych zadań badawczych i dydaktycznych.

Na Wydziale Prawa i Administracji utworzone zostały katedry, na Wydziale Humanistycznym powstały 2 nowe instytuty i szereg zakładów. Nowe zakłady powstały też na Wydziałach: Matematyki, Fizyki i Informatyki, Humanistycznym, Politologii i Artystycznym. Utworzone zostały Centrum Biotechnologii i Centrum Nanotechnologii. Przekształcono Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. Zmiany organizacyjne zachodziły także w administracji. Przede wszystkim utworzono nowy pion – Zastępca Dyrektora Administracyjnego ds. Informatyzacji, zreorganizowano Wydawnictwo, utworzono spółkę pn. Inwestycje Offsetowe UMCS i przystąpiono do spółki Lubelski Park Technologiczny.

Wszystkie te zmiany będą istotnie wpływały na pracę uczelni w nadchodzącym roku akademickim.

Na rozwój Uczelni pracowały w pełnym wymiarze 3302 osoby, w tym 1809 nauczycieli – w tej grupie nastąpił wzrost zatrudnienia o 38 osób. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w grupie samodzielnych pracowników nauki, których jest około 400, mamy ponad 160 profesorów tytularnych. Rok 2002 był pierwszym od wielu lat rokiem zmniejszenia średniego zatrudnienia w Uniwersytecie. Największy spadek zatrudnienia nastąpił w grupie pracowników inżynierjno-tech-

nicznych i naukowo-technicznych.

Wyraźna też jest tendencja obniżenia się średniego wieku pracowników naukowo-dydaktycznych, a zwłaszcza doktorów i doktorów habilitowanych. Mimo iż proces ten przebiega różnie na poszczególnych Wydziałach, jest to zjawisko bardzo korzystne perspektywnie, a stanowi efekt długofalowej konsekwentnej polityki kadrowej. Bez wątplenia realizacji tej polityki sprzyjają studia doktoranckie (prawie 1000 doktorantów realizujących tematy rozpraw w cyklu 4 lub 5-letnim).

W grupie pracowników samodzielnych 125 osób pracowało dodatkowo, głównie w innych uczelniach w naszym regionie, ale także w innych regionach kraju. Skala tego zjawiska na naszej Uczelni nie stanowi istotnego problemu, który by rzutował w sposób zasadniczy na realizację zadań dydaktycznych i badawczych. Tym niemniej zauważalny jest nie najwyższy dorobek naukowy Wydziałów, z których rekrutuje się większość „dwuetatówców”.

Sprawozdanie z badań naukowych było przedmiotem odrębnego posiedzenia Wysokiego Senatu. Chciałbym tu jednak zwrócić uwagę na rosnącą liczbę realizowanych grantów KBN i wysoki wskaźnik sukcesu w grantach otrzymanych w stosunku do wysłanych. Rośnie też aktywność naszych naukowców mierzona zarówno publikacjami w renomowanych czasopismach zagranicznych i krajowych, jak i nowymi umowami z uczelniami zagranicznymi. Rośnie też nasz udział w programach międzynarodowych.

Bardzo dobrze układała się współpraca z Samorządem Studenckim, reprezentującym ponad 33 000 rzeszę studentów.

Na wyróżnienie zasługuje sprawną realizacją wielu imprez kulturalnych (Kozienalia) i sportowych, a także odnoszone przez zespoły studenckie sukcesy sportowe i kulturalne (wielkie sukcesy zagraniczne Chóru UMCS i Zespołu Tańca Ludowego UMCS). ZTL pod nieustannym kierownictwem mgr. Stanisława Leszczyńskiego obchodził hucznie 50-lecie pracy.

Wdrożono nowy regulamin ACK, powołano aktywnie działającą Radę Programową.

W zakresie zadań dydaktycznych szczególną wagę na Wydziałach przykładano do jakości dydaktyki. Oceny – otrzymane akredytacje Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej i Państwowej Komisji Akredytacyjnej – wskazują, że mimo rosnącej liczby studentów i wyraźnego niedoinwestowania dydaktyki przez budżet państwa utrzymujemy wysoki poziom kształcenia. Bez wątplenia jest to efekt ogromnego wysiłku całego zespołu pracowników Uczelni.

Chciałbym też zwrócić uwagę na problemy, z jakimi się borykamy w zakresie inwestycji i remontów. Spadek funduszy przeznaczonych na inwestycje przez budżet państwa i problemy finansowe, jakie przeżywa Uczelnia, spowodowały poważne napięcie w realizacji zadań inwestycyjnych (Instytut Nauk o Ziemi, Humanistyka). Tym niemniej zadania te są wykonywane ze stosunkowo niewielkim opóźnieniem. Rozpoczęte też zostały prace przygoto-

Na zakończenie pragnąłbym podkreślić działania, które w przygotowanym według schematu sprawozdaniu nie zostały właściwie wyeksponowane.

Na plan pierwszy wysuwają się tu działania Uczelni związane z przygotowaniem do referendum europejskiego. Powołany został pełnomocnik rektora do koordynacji i organizacji działań w tym zakresie. Na Uczelni zorganizowano, zarówno studenci, jak i władze Uczelni, wiele bardzo ciekawych imprez, spotkań, sondaży. Realizowany był specjalny program dydaktyczny, przygotowana została bardzo interesująca wystawa o problematyce unijnej.

Uniwersytet poprzez swe jednostki organizacyjne uczestniczył w wielu przedsięwzięciach kulturalnych, których ranga wykraczała poza Uczelnię. Trzeba tu wymienić: Zakierę, Mikołajki Folkowe, Dni Isaaka Bashevisa Singera, Festiwal Filmów Dokumentalnych, Warsztaty Gospel i wiele innych imprez, które kształtowały wizerunek naszej Uczelni jako ważnego centrum kulturotwórczego.

Bardzo dobrze układała się współpraca ze Stowarzyszeniem Absolwentów UMCS oraz Fundacją UMCS.

Zachęcam wszystkich do uważnego przestudiowania sprawozdania. Każdy z nas poprzez swą pracę jest jego współtwórcą.

Rektor
prof. dr hab. Marian Harasimiuk

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

DZIAŁALNOŚĆ SENATU

W roku akademickim 2002/2003 Senat Akademicki UMCS obradował 10 razy, w tym raz na tradycyjnym, uroczystym posiedzeniu z okazji inauguracji roku akademickiego. Ponadto, Senat Akademicki UMCS dwukrotnie uczestniczył w uroczystościach wręczenia tytułów *doktora honoris causa*.

W trakcie obrad dominowały sprawy organizacyjne, związane z dalszym rozwojem Uniwersytetu. Senat w roku akademickim 2002/2003 podjął 50 uchwał. Dotyczyły one głównie spraw związanych z bieżącym funkcjonowaniem Uniwersytetu, rozbudową bazy dydaktycznej oraz zmianami w Statucie UMCS.

W minionym roku akademickim uroczysto wręczono tytuły doktora *honoris causa* prof. dr hab. Teresie Skubalance, prof. dr hab. Henrykowi Samsonowiczowi i prof. dr hab. Jerzemu Haberowi oraz tytuł Honorowego Profesora UMCS prof. dr. Joergenowi Ilkjaerowi.

Senat wyraził zgodę na wszczęcie procedury nadania doktoratów *honoris causa* prof. dr hab. Williamowi Arturowi Kirkowi, prof. dr hab. Annie Wierzbickiej oraz prof. dr hab. Krzysztofowi Pomianowi.

Senat Akademicki UMCS w związku z początkiem nowej kadencji oraz wyborami organów koleżeńskich i jednoosobowych Uniwersytetu powołał następujące komisje: Statutową, Dyscyplinarne dla Studentów i Nauczycieli Akademickich, Dydaktyki i Wychowania, Organizacji i Rozwoju UMCS, Rozwoju Kadry Naukowej,

Budżetu i Finansów, Badań Naukowych, Wydawnictw, Współpracy z Zagranicą, Współpracy z Gospodarką, a także Nadzwyczajną Komisję ds. Jubileuszu 60-lecia UMCS i Nadzwyczajną Komisję ds. Finansów Uczelni.

Senat powołał swoich przedstawicieli do Kapituły Medalii UMCS.

Do Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej został powołany prof. dr hab. Tadeusz Borowiecki.

Przedstawicielem Senatu w Radzie Programowej Akademickiego Centrum Kultury został prof. dr hab. Nikodem Grankowski.

W zakresie spraw inwestycyjnych podczas obrad Senatu dyskutowano kwestie zakupu działki w Kazimierzu Dolnym dla potrzeb Kolegium Sztuk Pięknych, wymiany gruntów w rejonie Ogrodu Botanicznego, inwestycji offsetowych UMCS, prac nad Lubelskim Parkiem Naukowo-Technologicznym oraz reorganizacji obsługi informatycznej uczelni.

Senat Akademicki UMCS przyjął plan rzeczowo-finansowy na 2003 rok. Przy opracowywaniu planu przyjęto konstrukcję budżetu zrównoważonego. Z jego realizacją będzie wiązał się duży wysiłek w zakresie stałego zwiększania przychodów własnych uczelni. Takie rozwiązanie jest jednak wymuszone kompleksową analizą sytuacji finansowej całej polskiej edukacji, zwłaszcza pod kątem niedoboru środków przeznaczonych w tym roku przez MENiS na działalność dydaktyczną i inwestycyjną szkolnictwa wyższego.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

Podstawowymi jednostkami organizacyjnymi w UMCS są wydziały (10): Biologii i Nauk o Ziemi; Matematyki, Fizyki i Informatyki; Chemii; Prawa i Administracji; Humanistyczny; Ekonomiczny; Pedagogiki i Psychologii; Filozofii i Socjologii; Politologii; Artystyczny. Większość wydziałów posiada strukturę instytutową z zakładami. Bliższa charakterystyka tych jednostek przedstawia się następująco:

Wydział Biologii i Nauk o Ziemi składa się z 3 instytutów:

Instytutu Biologii z 13 zakładami i 1 pracownią,

Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii z 5 zakładami,

Instytutu Nauk o Ziemi z 10 zakładami i 1 pracownią oraz pozain-

stytutowego Zakładu Biochemii, a także wydziałowej Pracowni Mikroskopii Elektronowej oraz Pracowni Komputerowej.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki obejmuje 2 instytuty:

Instytut Matematyki z 9 zakładami,

Instytut Fizyki, który posiada 1 katedrę z 4 zakładami, 7 zakładów oraz 3 pracownie.

Wydział Chemii składa się z 1 katedry z 4 zakładami, 12 zakładów, 3 pracowni, 1 laboratorium oraz z Warsztatów Mechanicznych.

Wydział Prawa i Administracji tworzą 4 instytuty:

Instytut Administracji i Prawa Publicznego z 7 katedrami i 1 zakładem,

Instytut Historii i Teorii Państwa i Prawa z 3 katedrami i 2 zakładami, Instytut Prawa Cywilnego z 1 katedrą i 2 zakładami,

Instytut Prawa Karnego z 4 katedrami oraz Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa Handlowego, Katedra Prawa Wspólnot Europejskich i Pracownia Informatyki Prawniczej.

Wydział Humanistyczny składa się z 7 instytutów:

Instytutu Anglistyki z 6 zakładami, 1 pracownią oraz Kolegium Języka Angielskiego,

Instytutu Filologii Polskiej z 11 zakładami,

Instytutu Filologii Słowiańskiej z 5 zakładami i 2 pracowniami,

Instytutu Historii z 12 zakładami,

Instytutu Germanistyki z 5 zakładami,

Instytutu Archeologii z 5 zakładami i 1 pracownią,

Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej z 5 zakładami oraz Centrum Studiów Kanadyjskich i 4 zakładów pozainstytutowych: Zakładu Filologii Romańskiej, Zakładu Kultury i Historii Żydów, Zakładu Logopedii i Języka Stosowanego z Pracownią Logopedii, Zakładu Kulturoznawstwa.

Wydział Ekonomiczny składa się z 3 instytutów:

Instytutu Ekonomii z 5 zakładami,

Instytutu Teorii Rozwoju Społeczno-Ekonomicznego z 5 zakładami,

Instytut Zarządzania i Marketingu z 7 zakładami oraz z Pracowni Zastosowań Technik Informatycznych.

Wydział Pedagogiki i Psychologii obejmuje 2 instytuty:

Instytut Pedagogiki z 10 zakładami,

Instytut Psychologii z 5 zakładami i 1 pracownią oraz Pracownię Audiowizualnych Środków Dydaktycznych.

Wydział Filozofii i Socjologii obejmuje 2 instytuty:

Instytut Filozofii z 11 zakładami, Instytut Socjologii z 5 zakładami i 1 pracownią.

Wydział Politologii składa się z 10 zakładów oraz Pracowni Dydaktyczno-Metodycznej.

Wydział Artystyczny składa się z 2 instytutów:

Instytutu Sztuk Pięknych z 12 zakładami i 1 pracownią,

Instytutu Muzyki z 8 zakładami. Przekształcenia wewnątrz wydziałów wynikały przede wszystkim z rozwoju kadry oraz pojawienia się nowych kierunków i specjalności kształcenia.

Na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki:

w Instytucie Fizyki utworzony został Zakład Informatyki Stosowanej.

Na Wydziale Prawa i Administracji: przekształcono następujące zakłady w katedry:

Zakład Postępowania Administracyjnego w Katedrę Postępowania Administracyjnego,

Zakład Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji w Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji,

Zakład Prawa Finansowego w Katedrę Prawa Finansowego,

Zakład Prawa Konstytucyjnego w Katedrę Prawa Konstytucyjnego,

Zakład Prawa Międzynarodowego Publicznego w Katedrę Prawa Międzynarodowego Publicznego,

Zakład Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami w Katedrę Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami,

Zakład Teorii Organizacji i Kierownictwa w Katedrę Teorii Organizacji i Kierownictwa,

Zakład Historii Państwa i Prawa w Katedrę Historii Państwa i Prawa,

Zakład Prawa Rzymskiego w Katedrę Prawa Rzymskiego,

Zakład Teorii Państwa i Prawa w Katedrę Teorii Państwa i Prawa,

Zakład Prawa Gospodarczego i Handlowego w Katedrę Prawa Gospodarczego i Handlowego,

Zakład Kryminalistyki i Prawa Dowodowego w Katedrę Kryminalistyki i Prawa Dowodowego,

Zakład Postępowania Karnego w Katedrę Postępowania Karnego,

Zakład Prawa Karnego i Kryminologii w Katedrę Prawa Karnego i Kryminologii,

Zakład Prawa Karnego Porównawczego w Katedrę Prawa Karnego Porównawczego,

Zakład Prawa Wspólnot Europejskich w Katedrę Prawa Wspólnot Europejskich.

Na Wydziale Humanistycznym: przekształcono Katedrę Archeologii w Instytut Archeologii, w którym powołano 5 zakładów:

Zakład Epok Kamienia, Zakład Epok Brązu i Wczesnego Żelaza,

Zakład Archeologii Środkowo- i Wschodnioeuropejskiego *Barbaricum*, Zakład Archeologii Wczesnośredniowiecznej,

Zakład Nauk Wspierających Archeologię,

utworzono Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej, w którym powołano 5 zakładów:

Zakład Informacji Naukowej, Zakład Dawnej Książki i Bibliografii,

Zakład Bibliotekarstwa, Książki Współczesnej i Innych Środków Przekazu,

Zakład Czytelnictwa i Semiotyki Przekazu Informacji,

Zakład Podstaw Kultury i Naukoznawstwa,

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

w Instytucie Historii utworzono Zakład Historii Gospodarczej,

w Instytucie Anglistyki utworzono Zakład Kultur Krajów Angielskiego Obszaru Językowego, utworzono Centrum Studiów Kanadyjskich.

Na Wydziale Politologii: utworzono Zakład Filozofii Polityki i Komunikacji Społecznej.

Na Wydziale Artystycznym: w Instytucie Sztuk Pięknych przekształcono Pracownię Historii Sztuki w Zakład Historii Sztuki.

Senat Akademicki UMCS podjął decyzję o utworzeniu z dniem 1 września 2003 r. międzywydziałowych centrów o charakterze naukowo-badawczym: Centrum Biotechnologii UMCS oraz Centrum Nanotechnologii UMCS.

Przekształcono Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych.

W pionie Prorektora ds. Studenckich i Nauczania powołano Biuro Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów UMCS.

W pionie Dyrektora Administracyjnego utworzono nowy pion Zastępcy Dyrektora Administracyjnego ds. Informatyzacji i równocześnie utworzono Centrum Obsługi Informatycznej Uniwersytetu, a także utworzono Zakład Poligrafii.

W Wydawnictwie Uniwersyteckim zlikwidowano Zakład Poligrafii.

W Dziale Technicznego Utrzymania Obiektów zlikwidowano Sekcję Technicznego Utrzymania Domów Akademickich.

W minionym roku akademickim Rektor wydał 65 zarządzeń. W znacznej części dotyczyły regulowania bieżącego funkcjonowania Uniwersytetu.

KADRY

Struktura zatrudnienia w roku sprawozdawczym nie uległa szczególnym przeobrażeniom. UMCS zatrudnia ogółem 3680 osób, przy czym nauczyciele akademicy stanowią 51% ogółu zatrudnionych. Mamy 1877 nauczycieli akademickich, w tym: 307 profesorów, 87 doktorów habilitowanych, 751 doktorów.

Na stanowisku adiunkta zatrudnionych jest 739 osób, na stanowisku asystenta 447, z czego 40 osób to asystenci zatrudnieni na pierwszy rok. UMCS zatrudnia 229 starszych wykładowców, w tym 99 z doktoratem, 63 wykładowców, 21 lektorów, 3 instruktorów oraz 5 bibliotekarzy dyplomowanych.

Na stanowisku profesora ogółem zatrudnionych jest 307 osób, w tym na: stanowisku profesora zwyczajnego – 98, profesora nadzwyczajnego – 71, profesora nadzwyczajnego UMCS – 138.

Ogólnie prawidłowa struktura zatrudnienia na naszym Uniwersytecie nie oznacza zrównania wśród wydziałów. Występują różnice pomiędzy nimi, szczególnie w stosunku liczby nauczycieli akademickich do liczby pozostałych pracowników czy studentów.

W roku akademickim 2002/2003 rozwój kadry naukowo-dydaktycznej przedstawiał się w następujący sposób:

na stanowisko profesora zwyczajnego zostało mianowanych 6 osób, tytuł naukowy profesora otrzymało 7 osób,

na stanowisko profesora nadzw. UMCS zostały mianowane 22 osoby, stopień naukowy doktora habilitowanego otrzymało 14 osób, stopień naukowy doktora otrzymało 51 osób.

Na emeryturę odeszło 50 pracow-

ników UMCS, 3 pracowników w roku sprawozdawczym zmarło.

Stosunek liczby profesorów bez tytułu do profesorów tytułarnych wynosi 0,8.

W roku akademickim 2002/2003 ogólny stan zatrudnienia uległ następującym zmianom (dane dotyczą pracowników pełnozatrudnionych):

liczba pracowników wzrosła z 3264 do 3302 etatów, tj. o 38 etatów, co stanowi 1,16%,

liczba nauczycieli akademickich wzrosła z 1775 do 1809 etatów, tj. o 34 etaty, co stanowi 1,9%,

liczba pracowników niebędących nauczycielami akademickimi wzrosła z 1489 do 1493 etatów, tj. o 4 etaty, co stanowi 0,2%.

Nieznacznie zwiększyła się liczba pracowników zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy z 364 do 378, tj. o 14 osób, czyli o 3,7%.

Struktura zatrudnienia w roku akademickim 2002/2003 uległa następującym przeobrażeniom (dane dotyczą pracowników pełnozatrudnionych):

profesorowie zwyczajni – wzrost z 91 do 98, tj. o 7,6%,

profesorowie nadzwyczajni tytułarni – wzrost z 66 do 71, tj. o 7,5%,

profesorowie nadzwyczajni nieposiadający tytułu – wzrost z 135 do 138, tj. o 2,1%,

adiunkci – wzrost z 705 do 739, tj. o 4,6%,

asystenci – spadek z 470 do 447, tj. o 4,8%,

starsi wykładowcy – wzrost z 220 do 229, tj. o 4%,

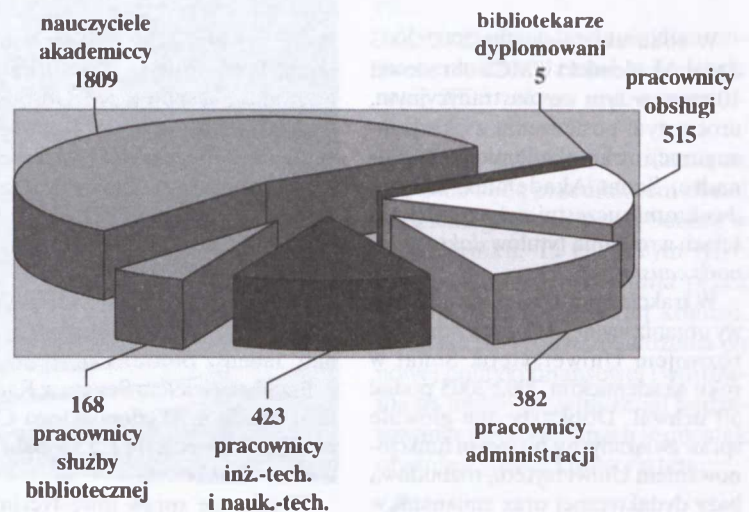
wykładowcy – spadek z 66 do 63, tj. o 4,5%,

lektorzy – wzrost z 19 do 21, tj. o 10,5%,

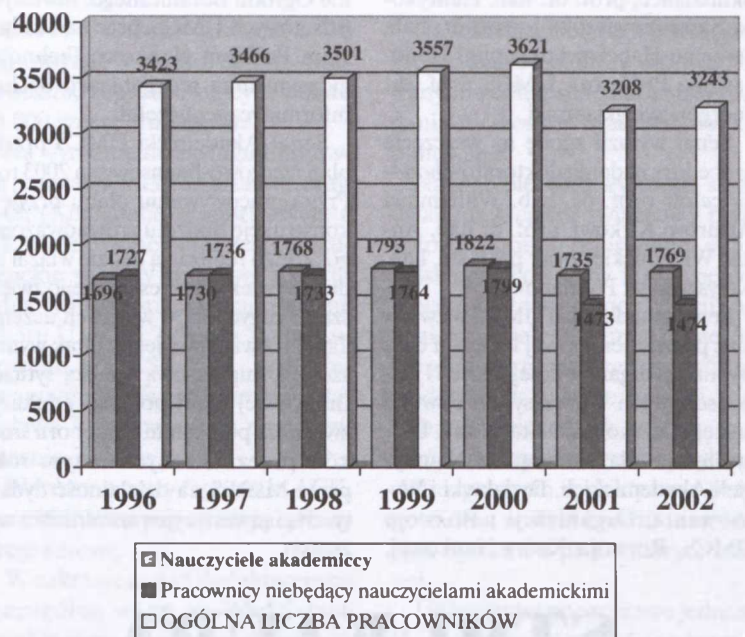
instruktorzy – bez zmian,

bibliotekarze dyplomowani – bez zmian,

Stan zatrudnienia w roku akademickim 2002/2003

Zmiany stanu zatrudnienia w UMCS w latach 1996-2002

* dane dotyczą pracowników pełnozatrudnionych, efektywnie pracujących

* dane z lat 1996 - 2000 obejmują Filię UMCS w Rzeszowie

Wskaźnik liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich na poszczególnych wydziałach

Wydział	Wskaźnik
Biologii i Nauk o Ziemi	6,2
Matematyki, Fizyki i Informatyki	9,9
Chemii	7,0
Prawa i Administracji	83,2
Humanistyczny	15,4
Ekonomiczny	23,7
Pedagogiki i Psychologii	25,8
Filozofii i Socjologii	23,1
Politologii	40,3
Artystyczny	6,0
Ogółem	20,4

pracownicy inż.-tech. i nauk.-tech. – spadek z 435 do 423, tj. o 2,7%,
pracownicy służby bibliotecznej – wzrost 165 do 168, tj. o 1,8%,
pracownicy administracji – wzrost z 375 do 382, tj. o 1,8%,
pracownicy obsługi – wzrost z 509 do 515, tj. o 1,1%.

Relacja między liczbą nauczycieli akademickich a liczbą pozostałych pracowników wynosi 1,2, w roku poprzednim – 1,0.

Relacja między liczbą nauczycieli akademickich a liczbą pracowników administracji nie uległa zmianie i wynosi tak jak w roku ubiegłym 4,7.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Wskaźnik liczby studentów do liczby nauczycieli akademickich zatrudnionych na wydziałach (pełnozatrudnionych, efektywnie pracujących)

	Wskaźnik
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	19,9
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 prof. i dr hab.	81,9
Liczba studentów studiów dziennych i zaocznych przypadająca na 1 adiunkta	44,3
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	8,8
Liczba studentów studiów zaocznych przypadająca na 1 nauczyciela akademickiego	9,2
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 prof. i dr hab.	40,1
Liczba studentów studiów zaocznych przypadająca na 1 prof. i dr hab.	41,8
Liczba studentów studiów dziennych przypadająca na 1 adiunkta	21,7
Liczba studentów studiów zaocznych przypadająca na 1 adiunkta	22,6

W strukturze zatrudnienia największe zmiany w stosunku do roku akademickiego 2001/2002 nastąpiły w grupie pracowników inżynieryjno-technicznych i naukowo-technicz-

nym, w której spadek zatrudnienia wyniósł ogółem 2,7%.

Zatrudnienie nauczycieli akademickich wzrosło natomiast o 1,9%.

Pełnozatrudnieni nauczyciele akademicki (stan na 30 czerwca 2003 r.)

Lp.	Nazwa wydziału lub innej jednostki organizacyjnej	Nauczyciele akademicki wg stanowisk							Zatrudnieni									
		razem	profesorowie			doc.	doc. dr hab.	adiunkci		asystenci	asystenci zatr. na 1 r.	st. wykł. z dr	st. Wykł.	wykł.	lektorzy	instr.	bibl. dypl.	
			ogółem	zwycz.	nadzwyczajni tyt.			UMCS	dr hab.									dr
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1	Biologii i Nauk o Ziemi	227	43	12	16	15			10	91	62	8	12		1			
2	Chemii	158	36	10	7	19			8	64	31	2	17					
3	Ekonomiczny	132	16	3	4	9			2	47	51	1	9	1	5			
4	Filozofii i Socjologii	101	16	6	3	7			12	57	14	2						
5	Humanistyczny	379	86	24	16	46			15	144	82	5	16	7	16	8		
6	Matematyki, Fiz. i Inf.	154	32	14	8	10			11	63	35	5	6		2			
7	Pedagogiki i Psychologii	170	13	4	2	7			6	62	50	5	27	2	5			
8	Politologii	72	16	5	4	7			4	29	18	1	4					
9	Prawa i Administracji	122	29	14	5	10			4	44	38	6	1					
10	Artystyczny	137	19	5	6	8			15	45	25	4	2	23	4			
	Centrum Nau. i Cer. Jęz. Obc.	87											1	71	7	8		
	Studium Wych. Fiz. i Sportu	31											1	24	3		3	
	Centrum Jęz. i Kult. Polskiej	20							4		1	2		11	2			
	Alliance Française	10												1	6	3		
	Ogród Botaniczny	2									1		1					
	UCZNIKO	3													3			
	Kolegium Licen. w Radomiu	4	1						2					1				
	Biblioteka Główna	5																5
	Razem UMCS	1814	307	98	71	138	0	0	87	652	407	40	99	130	63	21	3	5

Niepełnozatrudnieni (w osobach)

UMCS Lublin	69	19	11	3	5				5	41			1	2				1
-------------	----	----	----	---	---	--	--	--	---	----	--	--	---	---	--	--	--	---

DZIAŁALNOŚĆ DYDAKTYCZNA

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej kształci studentów na 31 kierunkach. Obok podstawowej formy nauczania, jaką są studia stacjonarne, od lat prowadzone są studia zaoczne, a od 1998 r. – studia wieczorowe.

Poza jednolitymi studiami magisterskimi Uniwersytet prowadzi stu-

dia wyższe zawodowe i uzupełniające studia magisterskie.

Podobnie do lat ubiegłych UMCS przeprowadza eksternistyczne egzaminy licencjackie i wydaje dyplomy absolwentom Kolegium Nauczycielskiego w Radomiu i Nauczycielskich Kolegiów Języków Obcych (publicznych i niepublicznych).

Wg stanu na dzień 30 listopada 2002 r. na wszystkich rodzajach studiów studiowało w UMCS 32 996 osób, w tym na studiach dziennych – 15 740, na studiach zaocznych i wieczorowych – 17 256.

W UMCS podobnie jak w latach ubiegłych najwięcej studentów jest na

Wydziałach: Prawa i Administracji – 9993, Humanistycznym – 5716, Pedagogiki i Psychologii – 4291.

W porównaniu do roku akademickiego 2001/2002 ogólna liczba studiujących nieznacznie zmalała, tj. o 35 osób, z tym że liczba studentów studiów dziennych

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

wzrosła o 1241 osób, a liczba studentów studiów zaocznych i wieczorowych zmalała o 1276 osób.

Studenci studiów zaocznych stanowili 49% ogółu studiujących w UMCS (w roku ubiegłym 54%). Zachowanie właściwych proporcji pomiędzy liczbą studentów studiów dziennych a liczbą studentów studiów zaocznych jest wciąż przedmiotem troski władz Uniwersytetu.

Najwięcej studentów płacących za studia jest na Wydziale Prawa i Administracji, gdzie studenci zaoczeni stanowią 75,3% ogółu studiujących, najmniej na Wydziale Chemii – 7,6%.

Oplaty za studia są zróżnicowane i wynosiły w minionym roku akademickim od 2000 do 4600 zł (opłata roczna). Wpływy z opłat za studia stanowią znaczną część dochodów Uczelni.

Dla szczególnie uzdolnionych i wyróżniających się absolwentów studiów wyższych przeznaczono są 4-letnie studia doktoranckie stacjonarne oraz studia doktoranckie wg indywidualnej organizacji, na których w minionym roku studiowało łącznie 986 osób. Studia doktoranckie prowadzone są przez 9 wydziałów. Przyznano 195 stypendiów doktoranckich, których maksymalna wysokość wynosi 850 zł.

UMCS prowadzi studia podyplomowe, w których uczestniczyło ogółem 2147 słuchaczy (stan na 30.12.2002). Studia podyplomowe organizowane są dla osób z wyższym wykształceniem, które chcą pogłębić posiadaną wiedzę i umiejętności zawodowe czy uzyskać dodatkowe kwalifikacje. Studia trwają od dwóch do czterech semestrów i obejmują od 140 do 600 godzin zajęć programowych. Zajęcia na studiach podyplomowych prowadzone są systemem zaocznym. Wysokość opłat za studia jest zróżnicowana i zależy przede wszystkim od kosztów kształcenia. W minionym roku akademickim największą popularnością (220 uczestników) cieszyły się studia podyplomowe w zakresie Zarządzania Projektami Europejskimi i Prawa Unii Europejskiej prowadzone przez Wydział Prawa i Administracji UMCS wspólnie z Lubelską Fundacją Rozwoju.

Bardzo dużym zainteresowaniem wśród nauczycieli cieszą się studia podyplomowe finansowane przez MENiS w ramach grantów edukacyjnych.

W Uniwersytecie studiuje (z wyłączeniem staży naukowo-badawczych, studiów krótkoterminowych i studiów podyplomowych) 191 cudzoziemców z 18 krajów. Te kraje to: Albania, Armenia, Białoruś, Czechy, Indonezja, Gruzja, Jugosławia, Kazachstan, Laos, Litwa, Mołdawia, Mongolia, Norwegia, Rosja, Rumunia, Ukraina, USA, Uzbekistan.

Studiują oni na następujących warunkach finansowych: jako stypendy-

ści Rządu RP; na zasadzie odpłatności, bez odpłatności za studia i bez świadczeń stypendialnych.

Studenci obcokrajowcy wykazują największe zainteresowanie następującymi kierunkami studiów: filologią polską, historią, ekonomią, politologią.

19 grudnia 2001 r. Senat UMCS ustalił zasady przyjęć na I rok studiów w roku akademickim 2002/2003. Przyjmowanie na studia w UMCS odbywa się na podstawie wyników postępowania kwalifikacyjnego, które ma formę (dopuszcza się kilka form jednocześnie): egzaminu pisemnego lub ustnego; rozmowy kwalifikacyjnej; praktycznego sprawdzianu uzdolnień kierunkowych; konkursu świadectw; konkursu dyplomów lub ocen (w przypadku studiów uzupełniających magisterskich).

Laureaci olimpiad i konkursów przedmiotowych przyjmowani byli bez egzaminu wstępnego zgodnie z uchwałą Senatu UMCS w sprawie uprawnień przysługujących uczestnikom olimpiad i konkursów przedmiotowych przy ubieganiu się o przyjęcie na studia w UMCS.

W minionym roku akademickim kandydaci na studia w UMCS po raz pierwszy mieli możliwość uzyskania indeksu w wyniku konkursu. Za zgodą Rektora rady wydziałów mogły ogłosić konkurs przedmiotowy w zakresie kierunków prowadzonych na danym wydziale. Zwycięzca konkursu przyjmowany był na studia bez egzaminu.

Ponadto istniała możliwość przeprowadzenia postępowania kwalifikacyjnego na studia w trakcie egzaminów maturalnych. Taka forma rekrutacji może być wprowadzona za zgodą rady wydziału i w porozumieniu z dyrekcją szkoły i dotyczy w szczególności szkół objętych patronatem UMCS.

W roku akademickim 2002/2003 na studia dzienne zgłosiło się 17 290 kandydatów (tj. o 2957 osób więcej niż w roku poprzednim), przyjęto 4599 osób (w roku poprzednim 4098). Na studia zaoczne zgłosiło się 6338 osób przyjęto 5263 (w roku poprzednim odpowiednio 7410-6234). W wyniku naboru przeprowadzonego w lipcu i we wrześniu 2002 r. przyjęto łącznie 10 196 osób, tj. o 483 osoby mniej niż w roku poprzednim.

Największym zainteresowaniem cieszyły się kierunki pedagogiczne, politologia, stosunki międzynarodowe, prawo, administracja, informatyka, biotechnologia i ekonomia.

Ponieważ ograniczone są możliwości kadrowe i techniczne Uczelni, zwiększa się liczba młodzieży nieprzyjętej na studia. Dla wielu młodych ludzi spoza Lublina przeszkodą w dostępie do studiów na UMCS są koszty studiowania poza miejscem zamieszkania.

Kierunki studiów posiadające akredytację

Lp.	Kierunek	Data akredytacji	Okres akredytacji
1	Archeologia	25.06.1999 28.06.2002	2 lata 5 lat
2	Filologia angielska	23.05.2000	5 lat
3	Filologia polska	23.05.2000	5 lat
4	Filologia germańska	23.05.2000	5 lat
5	Fizyka	23.05.2000	5 lat
6	Ochrona środowiska	18.02.2001	5 lat
7	Historia	31.05.2001	5 lat
8	Filozofia	10.11.2001	5 lat
9	Chemia	23.03.2002	5 lat
10	Geografia	23.03.2002	5 lat
11	Filologia romańska	23.03.2002	2 lata
12	Filologia rosyjska	23.03.2002	5 lat
13	Biologia	23.03.2002	5 lat
14	Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	28.06.2002	2 lata
15	Biotechnologia	28.06.2002	5 lat
16	Politologia	28.06.2002	5 lat
17	Ekonomia	03.05.2003	2 lata
18	Zarządzanie i marketing	03.05.2003	2 lata

Obciążenia nauczycieli akademickich w roku akademickim 2002/2003

Lp.	Wydział	Pensum	Wykonanie godzin na studiach dziennych i zaocznych
1.	Biologii i Nauk o Ziemi	46 922	62 303,5
2.	Matematyki, Fizyki i Informatyki	33 620	43 966
3.	Chemii	35 250	45 278
4.	Prawa i Administracji	27 692,5	43 550,5
5.	Humanistyczny	88 401	103 081,5
6.	Ekonomiczny	29 846	36 805
7.	Pedagogiki i Psychologii	42 206	73 320
8.	Filozofii i Socjologii	20 144	31 593
9.	Politologii	15 800	22 480
10.	Artystyczny	32 865	43 496
11.	Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych	27 540	35 559
12.	Studium Wychowania Fizycznego i Sportu	11 880	20 531
13.	Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców	6 782	7 365
	Razem	418 948,5	569 328,5

Studia doktoranckie

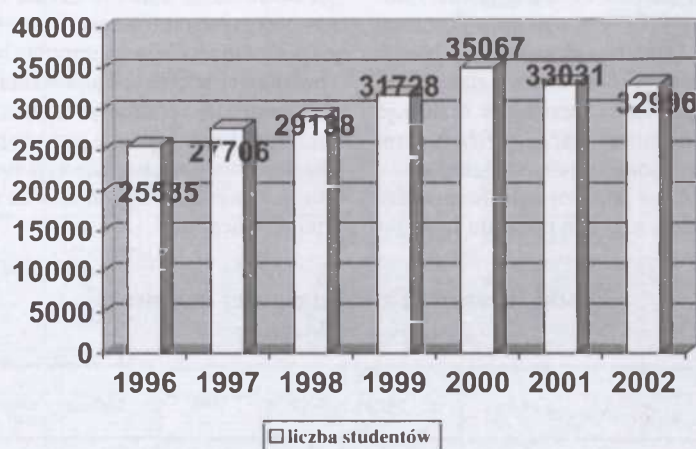
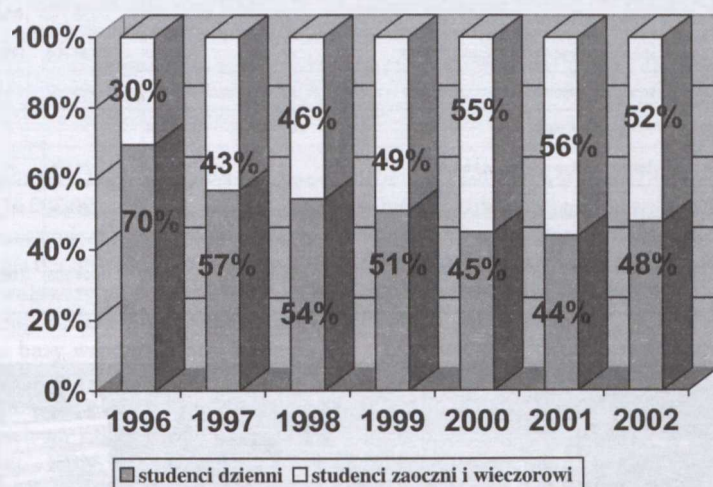
Lp.	Wydział	Liczba uczestników studiów dziennych	Liczba uczestników studiów indywidualnych	Ogółem	Absolwenci
1	Biologii i Nauk o Ziemi	29	14	43	4
2	Matematyki, Fizyki i Informatyki	30	2	32	5
3	Chemii	22	28	50	7
4	Prawa i Administracji	25	189	214	5
5	Humanistyczny	130	141	271	32
6	Ekonomiczny	-	55	55	4
7	Pedagogiki i Psychologii	10	49	59	5
8	Filozofii i Socjologii	7	136	143	7
9	Politologii	40	79	119	-
	Ogółem	293	693	986	69

Aby przynajmniej częściowo sprostać tym wszystkim problemom, UMCS utworzył międzywydziałowe jednostki organizacyjne pn. kolegia licencjackie. Było to możliwe dzięki dobrej współpracy z samorządami lokalnymi, które biorą na siebie część kosztów związanych z uruchomieniem i prowadzeniem studiów na ich terenie. W minionym roku academic-

kim działały kolegia w Białej Podlaskiej, Biłgoraju, Radomiu i Kazimierzu Dolnym. Kolegia mogą prowadzić studia wyższe zawodowe w trybie dziennym, zaocznym i wieczorowym oraz studia podyplomowe i kursy. Kolegia kształcą ogółem 3842 studentów.

Sposobem wyjścia z ofertą dydaktyczną poza Uniwersytet jest współ-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Liczba studentów w ciągu ostatnich lat
(bez studiów podyplomowych)Udział procentowy studentów dziennych oraz zaocznych
i wieczorowych w ogólnej liczbie studentów

praca naukowa i dydaktyczna UMCS z innymi szkołami wyższymi, realizowana na podstawie zawartych umów i porozumień. UMCS ma zawarte umowy m.in. z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Przemysłu, Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Chełmie, Wyższą Oficerską Szkołą Lotniczą w Dęblinie, Puławską Szkołą Wyższą, Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Zamościu, Wyższą Szkołą Administracji i Zarządzania w Przemysłu, Wyższą Szkołą Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi, Wyższą Szkołą Humanistyczno-Przyrodniczą w Sandomierzu, Wyższą Szkołą Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie, Politechniką Lubelską, Politechniką Radomską, Wyższą Szkołą Ekonomii i Innowacji w Lublinie.

Wspólnym przedsięwzięciem Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi jest Polski Uniwersytet Wirtualny (PUW), prowadzący studia i kursy przez Internet. Podstawowym zadaniem PUW jest tworzenie i przetwarzanie szkoleń zdalnych. PUW dysponuje najnowszymi technologiami informatycznymi

mi oraz wsparciem metodycznym dla zainteresowanych instytucji, w szczególności innych uniwersytetów i szkół wyższych.

Projekt ten (PUW) jest realizowany w UMCS przez Uniwersyteckie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych. Z wykorzystaniem najnowszych osiągnięć informatycznych opracowana została technologia produkcji kursów zdalnych. Korzystamy z dwóch platform edukacyjnych: WebCT oraz Lotus Learning Space.

UCZNIKO ma własną stronę internetową www.puw.edu.pl, na której zgromadzone zostały liczne zasoby nauczania na odległość oraz zarządzania wiedzą. Są to artykuły, raporty, streszczenia, połączenia z interesującymi adresatami w Sieci.

W ramach umowy zawartej pomiędzy Giełdą Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. a Uniwersytetem działa Szkoła Giełdowa. Program obejmuje zagadnienia z zakresu rynku kapitałowego i przeznaczony jest przede wszystkim dla początkujących inwestorów giełdowych. Wykładowcami są pracownicy Wydziału Ekonomicznego UMCS oraz praktycy rynku finansowego.

Ze względu na niesprzyjającą sytuację na rynku kapitałowym w Polsce i spadek dochodów ludności w regionie zainteresowanie szkoleniami w ramach Szkoły Giełdowej znacznie zmalało. W roku akademickim 2002/2003 planowane było zorganizowanie trzech edycji wykładów. Ze względu na ograniczone zainteresowanie udało się przeprowadzić jedynie jedną edycję, która odbyła się 11, 18 i 25 stycznia 2003 r. w sali Wydziału Ekonomicznego UMCS. W szkoleniu uczestniczyło 18 słuchaczy.

Wzorem lat ubiegłych dużo wysiłku włożono w promocję kształcenia w UMCS. Wydano *Informator dla kandydatów na studia w UMCS* oraz *Informator o studiach podyplomowych w UMCS*. Teksty obu informatorów zamieszczone zostały w Internecie. Informacje o formach studiów w UMCS zostały przekazane do ogólnopolskich informatorów o studiach. Zorganizowano jak co roku „Dni otwarte UMCS”. Uniwersytet brał udział w krajowych targach edukacyjnych.

Władze UMCS przywiązują szczególną wagę do jakości kształcenia studentów. Obecnie 18 kierunków studiów uzyskało akredytację UKA.

W toku postępowania akredytacyjnego są dwa kierunki: ukrainistyka i informatyka, a kilka innych zgłosiło chęć przystąpienia do procedury akredytacyjnej.

Istotną rolę w uzyskiwaniu przez studentów lepszych wyników w nauce odgrywa system stypendiów i nagród. W roku akademickim 2002/2003 Minister Edukacji Narodowej i Sportu przyznał 18 studentom stypendia w wysokości 850 zł miesięcznie za szczególne osiągnięcia w nauce.

Z funduszu pomocy materialnej studentów wypłacono ogółem kwotę 11 642 872 zł, w tym: na stypendia socjalne 3 674 337 zł (3512 stypendystów), na stypendia za wyniki w nauce 7 569 195 zł (3707 stypendystów), na zapomogi 279 990 zł (1489 osób), na stypendia specjalne dla niepełnosprawnych 119 350 zł (130 osób).

Stypendium socjalne wynosiło 100 lub 150 zł w zależności od sytuacji materialnej studenta.

Stypendium za wyniki w nauce wynosiło od 100 do 450 zł w zależności od średniej ocen.

Zapomogi przyznawano w wysokości od 100 do 300 zł.

Stypendium specjalne dla niepełnosprawnych wynosiło 110 zł.

Uniwersytet dysponował 3157 miejscami w domach studenckich.

2001 studentów korzystało z obiadów ulgowych w cenie 3,10 zł za obiad. Studenci znajdujący się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej mogli korzystać z obiadów bezpłatnych, także wykupione, lecz niewykorzystane obiady wydawane były studentom nieodpłatnie po godz. 16.00.

SYTUACJA FINANSOWA

Działalność uczelni za rok 2002 zamknęła się stratą. Deficyt na całokształcie działalności wyniósł 8 403 526 zł. Poniesiona strata prawie czterokrotnie przekroczyła założenia planu na rok budżetowy 2002.

Podstawową przyczyną pogłębienia planowanego deficytu było niewykonanie planowanych przychodów z opłat za zajęcia dydaktyczne. Brak do pełnej realizacji planu wyniósł 4 932 810 zł.

Wynika to przede wszystkim z niewypełnienia limitów przyjęć na I rok niektórych kierunków studiów płatnych oraz z nieterminowych wpłat studentów.

Należy podkreślić również, że rok 2002 był pierwszym rokiem, w którym dotkliwie odczuwalne było zmniejszenie dotacji dydaktycznej związanej z wyłączeniem ze struktur UMCS Filii w Rzeszowie. W warunkach roku 2002 utratę środków ocenić można na kwotę 5 500 000 zł.

Podobnie jak w latach poprzednich niemożliwe było zrównoważenie budżetu uczelni na rok 2003. Wg planu rzeczowo-finansowego przewidywana

strata na całokształcie działalności wynosi 2 595 956 zł. Poziom otrzymanej dotacji z MENiS stanowiącej 63,8% przychodów dydaktycznych nie gwarantuje zrównoważenia budżetu.

Wyczerpały się również możliwości znacznego podwyższenia opłat za studia zaoczne. Sytuacja materialna ludności w regionie południowo-wschodnim znacznie odbiegająca od innych rejonów kraju pogarsza się, co w decydujący sposób utrudnia prawidłową realizację planu przychodów własnych z opłat za studia.

Zrealizowanie niższego deficytu w roku 2003 od osiągniętego w roku poprzednim wymaga szczególnej dyscypliny w sferze kosztów działalności dydaktycznej. Dotyczy to ograniczania kosztów w pozycjach, które wykazują najwyższe tempo wzrostu.

Znacznie lepiej można ocenić sytuację finansową w zakresie Funduszu Pomocy Materialnej dla Studentów. Z rozliczenia Funduszu za rok budżetowy 2002 wynika niewielkie ujemne saldo w wysokości 3140 zł. Oznacza to, że

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Średnie wynagrodzenie w UMCS za okres 2000-2002

Lp.	Treść	2000	2001	2002	% wzr. 02:01
1	Wynagrodzenia osobowe	67 113 089	75 383 787	82 179 305	109,0
2	Dodatkowe wynagrodzenia roczne	5 002 811	5 373 772	5 998 956	111,6
3	Bezosobowy fundusz płac i honoraria	13 721 073	17 340 179	20 865 003	120,3
I	Wynagrodzenia ogółem	85 836 973	98 097 738	109 043 264	111,2
II	Średnie zatrudnienie	3 412	3 483	3 467	99,5
III	Średnie wynagrodzenie ogółem	2 098	2 347	2 621	111,7
	z tego:				
	- osobowe	1 639	1 804	1 975	109,5
	- dodatkowe wynagrodzenie roczne	122	129	144	111,6
	- bezosobowy fundusz płac i honoraria	335	414	502	121,3

Wyniki finansowe z działalności dydaktycznej za okres 2000-2002

Lp.	Treść	2000	2001	2002	% wzr. 02:01
1.	PRZYCHODY DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ	122 637 717	144 134 493	151 865 570	105,2
	z tego:				
	- dotacja MENIS	85 116 500	94 924 700	99 115 800	104,4
	- przychody własne	37 521 217	49 209 793	52 549 770	106,8
	z tego:				
	- opłaty za zajęcia dydaktyczne	29 406 804	40 216 148	41 567 190	103,4
	- pozostałe przychody	8 114 413	8 993 645	10 982 580	122,1
2	Struktura przychodów w %	100,0	100,0	100,0	100,0
	- dotacja MENIS	69,4	65,9	65,4	99,2
	- przychody własne	30,6	34,1	34,6	101,5
3	Pozostałe przychody operacyjne	1 386 121	1 788 309	6 971 311	389,8
4	Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	104 869	86 439	2 385	2,7
5	Koszty wytworzenia świadczeń na potrz. w/ jedn.	2 081 113	2 249 341	2 083 289	92,6
I	RAZEM PRZYCHODY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	126 189 820	148 258 582	160 722 535	108,4
1	Koszty własny działalności dydaktycznej	130 286 503	148 212 186	167 247 878	112,8
2	Pozostałe koszty operacyjne	1 129 450	1 198 063	1 252 019	104,5
3	Koszty sprzedaży towarów i materiałów	102 702	85 750	13	13
II	RAZEM KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ	131 518 655	149 495 999	168 499 910	112,7
III	Przychody finansowe	440 620	1 002 881	224 125	22,3
	Koszty finansowe	604 285	959 995	999 125	104,1
IV	Saldo strat i zysków nadzwyczajnych	-222 704	14 293	39 246	274,6
V	WYNIK FINANSOWY NA DZIAŁALNOŚCI DYDAKTYCZNEJ	-5 715 204	-1 180 138	-8 513 129	721,4

środki z budżetu państwa przewidziane dla uczelni na rok 2002 powiększone o wpływy z odpłatności za korzystanie z domów studenckich i stołówek, wpływy z wynajmu pomieszczeń, kwaterowań wakacyjnych oraz pozostałości funduszu z rozliczenia za rok poprzedni umożliwiły realizację założonych w planie różnych form pomocy socjalnej dla studentów.

W roku 2003 została rozpoczęta zmiana w zakresie podziału środków

Funduszu, wprowadzająca system dopłat do zakwaterowania w DS dla studentów legitymujących się różnymi dochodami. Zmiana ma na celu również zagwarantowanie niezbędnego poziomu środków na remonty bazy studenckiej w celu zahamowania jej dekapitalizacji i podniesienia standardu usług. Przewidywana jest również przebudowa dotychczasowego systemu przyznawania stypendiów za wyniki w nauce.

Wyniki finansowe z działalności badawczej za okres 2000-2002

Lp.	Treść	2000	2001	2002	% wzr. 02:01
1	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ	14 997 988	14 958 539	15 162 580	101,4
	w tym:				
	- działalność statutowa	7 377 098	6 241 821	8 705 106	139,5
	- badania własne	3 568 791	3 862 323	3 081 221	79,8
	- projekty badawcze	1 908 893	2 506 874	2 336 316	93,2
	- specjalne urządzenia badawcze /SPUB/	380 200	408 000	489 805	120,1
	- sprzedaż pozostałych prac i usług badawczych	690 645	761 007	458 132	59,9
	- dotacja podmiotowa ¹⁾	1 074 363	1 176 514	-	X
	- działalność wspomagająca badania	-	-	94 000	X
2	KOSZTY WŁASNY DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ	14 786 864	14 882 847	15 067 875	101,2
3	WYNIK FINANSOWY DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ Razem ze SPUB/	+ 211 124	+ 73 692	+ 94 705	128,5

B A D A N I A N A U K O W E

Głównym źródłem finansowania badań naukowych i przedsięwzięć wspomagających badania były środki z budżetu państwa. Ogółem wielkość środków przyznanych i przekazanych na konto UMCS wyniosła 16 760 950,99.

Dotacje finansowe na badania w UMCS przedstawiają się następująco:

1. Środki Komitetu Badań Naukowych – 15 584 338,36,

a) dofinansowanie badań własnych na podstawie planu zadaniowo-finansowego – 4 030 000,00,

b) dofinansowanie badań w ramach działalności statutowej (część dotacji podmiotowej dla Uczelni) – 7 896 593,00,

c) środki (transze-zaliczki) przekazane na realizację projektów badawczych – 3 361 876,81,

d) środki (transze-zaliczki) przekazane na realizację projektów zamawianych KBN – 295 868,55.

2. Środki Ministerstwa Edukacji Narodowej – 57 000,00,

a) dofinansowanie konferencji i

sympozjów naukowych – 55 000,00,
b) dofinansowanie wystaw naukowych – 2 000,00.

3. Środki pozabudżetowe: podmioty gospodarcze, sponsorzy, inne – 771 365,78,

a) środki podmiotów gospodarczych – umowna działalność naukowo-badawcza – 165 641,78,

b) projekty badawcze – 14 878,01,

c) pozabudżetowe dofinansowanie konferencji i sympozjów naukowych – 590 845,99.

4. Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej – 123 389,53.

5. Środki własne UMCS – 224 857,32,

a) dofinansowanie konferencji ze środków wyodrębnionych do dyspozycji Prorektora ds. Badań Naukowych i Współpracy z Zagranicą – 72 275,68,

b) dofinansowanie konferencji naukowych ze środków wyodrębnionych do dyspozycji Dziekanów – 136 493,64,

c) dofinansowanie innych wyodręb-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Udział UMCS w realizacji przedsięwzięć badawczych w 2002 roku według źródeł finansowania

Lp.	Wydział	Kwota ogółem	W tym:											
			Badania własne finansowane przez KBN		Badania wg planu działalności statutowej KBN (część dotacji podmiotowej)		Projekty badawcze własne zamawiane i inne		Tematy na zlecenie podmiotów gospodarczych		Zlecenia w ramach bezpośredniej współpracy z gospodarką		Inne, m.in.: - zadania ogólnotech. i wspomagające badania - konferencje naukowe - inne	
			liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość	liczba	wartość
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	Biologii i Nauk o Ziemi	3.832.312,02	85	987.809,95	92	1.786.855,82	19	777.906,49	2	4.450,00	-	-	4	275.289,76
2	Matematyki, Fizyki i Informatyki	1.812.994,82	56	454.200,59	43	640.908,60	14	661.304,31	-	-	6	8.894,78	2	47.686,54
3	Chemii	4.532.130,87	51	689.130,14	57	2.965.320,14	25	725.383,59	2	55.000,00	32	97.297,00	-	-
4	Humanistyczny	996.972,22	222	302.645,68	107	324.878,33	13	319.588,57	-	-	-	-	10	49.859,64
5	Prawa i Administracji	472.922,43	47	102.169,00	54	320.206,17	1	19.582,41	-	-	-	-	1	30.964,85
6	Ekonomiczny	589.960,82	14	92.804,99	14	157.624,88	3	81.481,83	-	-	-	-	4	258.049,12
7	Pedagogiki i Psychologii	246.427,68	17	121.200,09	16	66.951,78	1	9.560,15	-	-	-	-	4	48.715,66
8	Filozofii i Socjologii	305.741,17	12	60.322,24	6	105.205,65	3	64.374,51	-	-	-	-	2	75.838,77
9	Politologii	420.615,92	9	69.431,83	9	316.147,52	1	11.876,61	-	-	-	-	2	23.159,96
10	Artystyczny	220.231,00	42	145.657,11	12	29.522,88	-	-	-	-	-	-	1	45.051,01
11	Inne przedsięwzięcia ogólnouczelniane	73.937,56	2	55.849,56	-	-	-	-	-	-	-	-	1	18.088,00
	Ogółem	13.504.246,51	557	3.081.221,18	410	6.713.621,77	80	2.671.058,47	4	59.450,00	38	106.191,78	31	872.703,31

nionych przedsięwzięć (wystawy, targi) – 16 088,00.

Poza wymienionymi źródłami finansowania badań bardzo istotne znaczenie zważywszy na trudną sytuację finansową UMCS miał fakt dofinansowania bazy wspomagającej badania, między innymi:

1) dofinansowanie inwestycji polegających na zakupach aparatury naukowej – KBN,

2) dofinansowanie LUBMAN – KBN,

3) dofinansowanie importu czasopism naukowych i innych nośników informacji – KBN,

4) dofinansowanie łączności komputerowej krajowej i zagranicznej – KBN,

5) dofinansowanie współpracy naukowej i naukowo-technicznej z zagranicą – KBN,

6) dofinansowanie działalności bibliotek – MENiS/DWB.

Ogółem w roku sprawozdawczym poza dotacją MENiS zrealizowano 1120 zadań badawczych na ogólną wartość 13 504 246,51 zł, w tym: 557 zadań badawczych w ramach badań własnych dofinansowanych przez KBN, 410 zadań badawczych w ramach dofinansowania działalności statutowej (część dotacji podmiotowej KBN), 80 zadań w ramach projektów badawczych KBN, 4 tematy na podstawie zawartych umów i porozumień z podmiotami gospodarczymi, 38 zadań w ramach bezpośredniej współpracy z podmiotami gospodarczymi, 31 zadań w ramach przedsięwzięć wspomagających badania naukowe, w tym: 30 konferencji i sympozjów naukowych, 1 wystawa wydawnictw naukowych.

Ponadto realizowano zadania badawcze niezakończone, wg stanu na

dzień 31.12.2002 o wartości 115 140,43, w tym: 7 projektów badawczych KBN, 1 projekt we współpracy z zagranicą, 1 projekt FNP (subsydium profesorskie), 2 tematy we współpracy z podmiotami gospodarczymi.

Dominującym kierunkiem badań w UMCS są badania podstawowe, co wynika wprost z charakteru Uczelni, a pośrednio także ze sposobu finansowania badań. W miarę możliwości i potrzeb pracownicy UMCS podejmują także bezpośrednią współpracę z jednostkami naukowymi, gospodarczymi i administracyjnymi. W 2002 r. w ramach działalności doświadczalno-wdrożeniowej wykonywano w małych seriach m.in.: wypełnienia do kolumn chromatograficznych; części składowe aparatury kontrolno-pomiarowej; echo-korektory mowy; analizy i ekspertyzy naukowe.

W 2002 roku na podstawie zawartych umów i porozumień wykonano: 4 tematy na zlecenie podmiotów gospodarczych; 38 zadań w ramach bezpośredniej współpracy z podmiotami gospodarczymi na ogólną wartość 165 641,78 zł (zysk statystyczny wg faktur – 18 153,36 zł).

W zakresie ochrony prawnej wyników badań zrealizowano: 3 projekty wynalazcze zgłoszone do Urzędu Patentowego RP; uzyskano 4 prawa wyłączne (patent); 6 praw wyłącznych utrzymano w mocy; 23 sprawy są w toku przed Urzędem Patentowym RP.

Bardzo ważnym, wymiernym efektem działalności naukowo-badawczej jest 3307 prac opublikowanych w 2002 r., w tym: 825 o zasięgu międzynarodowym (w językach kongresowych); 2482 o zasięgu krajowym (również w językach niekongresowych); w czasopiśmie z listy filadelfijskiej – 285.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Ogółem w okresie lipiec 2002 – czerwiec 2003 zrealizowano pod względem administracyjnym 667 wyjazdów służbowych pracowników UMCS oraz 239 spraw dotyczących przyjazdów gości.

W roku 2002/2003 przygotowano podpisanie kilkudziesięciu nowych umów bilateralnych z uczelniami w krajach Unii Europejskiej w ramach współpracy w takich programach europejskich, jak: Leonardo da Vinci, Socrates / Erasmus, Lingua, Comenius, Jean Monnet.

Przygotowywano podpisanie także nowych umów o współpracy i wymianie z następującymi uczelniami: Uniwersytetem Sofijskim im. św. Klementa Ohrydzkiego, Bułgaria; Politechniką Chersońską, Cherson, Ukraina; Państwowym Uniwersytetem Chersońskim, Ukraina; Uniwersytetem Państwowym w Dniepropietrowsku, Ukraina; Uniwersytetem La Sapienza, Rzym; między Wydziałem Politologii a Instytutem Nauk Politycznych Uniwersytetu Westfalskiego im. Wilhelma w Münster, Niemcy; między Wydziałem Prawa i Administracji a Wydziałem Prawa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Burgundzkiego w Dijon.

W ramach umów między uniwersytetami Dział Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych obsługiwał wymianę studentów z Uniwersytetami Edinboro, Lock

Haven i Lincoln/Nebraska w USA. Przygotowano wymianę studentów UMCS na studia w USA w roku 2002/2003 (9 osób). Przeprowadzono także rekrutację wśród studentów UMCS na stypendia na studia w USA w roku 2003/2004 (dla 6 osób) i rozpoczęto przygotowania dotyczące ich przyjęcia na studia w USA. Zorganizowano przyjęcie 2 studentów z Univ. Edinboro na studia w Centrum Języka i Kultury Polskiej, Inst. Anglistyki i na Wydziale Artystycznym UMCS.

Dla 7 stypendystów ze wschodniej Europy (Litwa, Białoruś, Ukraina) UMCS realizuje Program L. Kirklanda, finansowany przez Komisję Fulbrigha.

Pracownicy Działu koordynowali realizację następujących programów międzynarodowych:

5 Program Ramowy UE – program badawczy

Realizacja projektu *Pulp Biodegradation Using Lignolytic Enzyme Reactions / Biodegradacja pulpy drzewnej przy użyciu reakcji enzymów ligninotycznych* – Kontakt ICA2-CT-2000-100050, (INCO2) Partner – Koordynator: Lunds Universiteit, Szwecja, realizowanego przez zespół prof. A. Leonowicza.

6 Program Ramowy UE – program badawczy

W Dziale utworzono Branżowy Punk Kontakto-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

wy ds. Programów Europejskich, na którego działalność uzyskano dotację finansową z KBN.

Zorganizowano dwa spotkania dotyczące 6 PR dla pracowników naukowych UMCS.

Socrates/Erasmus – program dydaktyczny

Na UMCS działa Zespół Programu Socrates/Erasmus obejmujący władze uniwersyteckie, koordynatora uczelnianego programu i 10 koordynatorów wydziałowych.

W roku 2002/03 zrealizowano wyjazdy:

- 39 studentów UMCS na łączny okres 180 miesięcy studiów na uczelniach Holandii, Niemiec, Włoch, Hiszpanii, Francji, Finlandii, Szwecji, Belgii i W. Brytanii,

- 4 nauczycieli akademickich z wykładami do partnerów w tych krajach,
- 3 wizyty monitoringowe i przygotowawcze do partnerów w krajach UE.

Przygotowano przyjęcie 8 studentów-stypendystów programu Erasmus na studia w UMCS (na Wydziałach: Humanistyczny, Artystyczny, Pedagogiki i Psychologii, Filozofii i Socjologii).

W roku 2002/2003 UMCS otrzymał łączną kwotę dotacji Komisji Europejskiej na realizację programu w wysokości 30 800 euro w tym 3933 na wsparcie realizacji wyjazdów studentów, pracowników i organizację programu, z której sfinansowano wizyty monitoringowe, wyprodukowanie materiałów informacyjnych (*Informator*), a także opracowanie i przeprowadzenie seminariów informacyjnych o programie na wydziałach UMCS, 25 123 euro na tzw. granty dla wyjeżdżających studentów UMCS i 1720 euro na tzw. granty dla wyjeżdżających nauczycieli akademickich UMCS.

Koordynator Uczelniany programu dodatkowo współpracował przy organizowaniu systemu dofinansowywania ze strony UMCS dla studentów biorących udział w programie wymiany.

Comenius

Realizowany jest projekt SySTEM – realizuje dr R. Janiuk, Wydz. Chemii, koordynatorem projektu jest Uniwersytet Aveiro, Portugalia.

Grundtvig

UMCS kontynuował udział w projektach na lata 2000-2003:

- *European Universities Adult Education* – dr Jan Saran,

- *Approches Culturelles des PECO em situation de preadhension*; koordynator: AUEF Lorraine, Francja,

- *Cultures Europeennes PECO*, koordynator: AUEF Lorraine, Francja,
- *ALPINE* – koordynator Queen's University of Belfast, W. Brytania,
- *THENUCE* – koordynator: Univ. Liege, Francja.

Thematic Network Projects

UMCS kontynuował prace związane z udziałem w projektach tzw. sieci tematycznych (Thematic Network Projects) na lata 2000-2003.

- *European Physics Education Network (EUPEN)* – dr Wiesława Korczak, Int. Fizyki; koordynator: University of Gent, Holandia,

- *Cultural Memory in European Countries (ACUME)* – prof. W. Krajka, Inst. Anglistyki; koordynator: University of Bologna, Włochy,

- *Relation between Science and/or Technology Education Research and Science Teacher Education in Europe (STERATE)* – dr R. Janiuk; koordynator: Univ. Louvain, Belgia.

Lingua

Realizowany jest projekt „Słuchać, aby rozumieć” w ramach umowy nr 89750-CP-1-2001-FR-LINGUA-L2; koordynatorem projektu jest Uniwersytet Nancy 2, Francja; na UMCS projekt realizuje dr Maria Cichoń, Zakł. Fil. Romańskiej. Wysokość dotacji na realizację zadań dla UMCS wynosi: 6635 euro.

Jean Monnet for Poland

Realizowany jest projekt: Permanent course: *Decision-making in the European Union*, dr A. Dumała. Projekt jest dofinansowywany przez Komisję Europejską przez 3 lata w wysokości ok. 2400 euro rocznie.

W bieżącym roku akademickim 5 osób z Wydziału Politologii realizowało 8 zadań w ramach programu European Political Science.

Rozpoczęto realizację projektów typu “European Module” na Wydz. Politologii:

- 02/0096 Permanent Course: *Political and Legal Aspects of European Integration*, prof. dr hab. Ziemowit Jacek Pietraś; dofinansowanie KE 9000 euro,

- 02/0005 European Module *European union Citizenship* (dr Michał Łuszczuk), dofinansowanie KE: 4200 euro,

- 02/0297 European Module; *Refugees in Europe*, prof. Dariusz Kondrakiewicz; dofinansowanie KE 9000 euro.

Złożono też 2 wnioski o dofinansowanie następnych projektów przez Komisję Europejską.

Program: Leonardo da Vinci

Projekt *Procareers* jest realizowany przez Biuro Karier UMCS, partnerów polskich i zagranicznych; koordynatorem projektu jest Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Dział aktualizował i rozbudowywał własne strony informacyjne dostępne w internecie dla wszystkich zainteresowanych pod adresem: <http://dwz.umcs.lublin.pl>

Strony są regularnie aktualizowane i zawierają informacje ogólne o Dziale, a także o: zakresie obsługi służbowych wyjazdów zagranicznych z formularzem wniosku; stypendiach dla studentów; stypendiach dla pracowników; adresy i tzw. linki do stron informacyjnych kilkunastu ważniejszych programów międzynarodowych.

DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W roku akademickim 2002/2003 w Wydawnictwie UMCS zostały opracowane i wydane 174 wydawnictwa, w tym katalog i dysponenda wydawnicza (nie licząc czasopism i druków okazjonalnych oraz informatorów ECTS) o łącznej objętości 2902,5 arkusza wydawniczego i w nakładzie 83 983 egzemplarzy.

W Dziale Handlowym Wydawnictwa odnotowano sprzedaż na kwotę 1 125 824,53 zł.

W Zakładzie Poligrafii UMCS wykonano druki o łącznej objętości 927,625 arkuszy drukarskich, w tym dla Wydawnictwa 637,125 a.d.; dla uczelni 286,500 a.d.; dla zleceńodawców spoza Uniwersytetu 4,000 a.d.; sprzedaż usług po kosztach własnych wyniosła łącznie 269 669,07 zł, koszty materiału to 73 665,92 zł.

Książki Wydawnictwa UMCS prezentowane są na targach i wystawach, a najcenniejsze z nich lub ważne dla środowiska akademickiego mają, uroczyste zwykłe promocje.

W dniach 2-5 października 2002 r. odbyły się targi towarzyszące Poznańskim Dniom Książki Naukowej w Poznaniu, w których Wydawnictwo uczestniczyło po dłuższej przerwie. Po raz czwarty byliśmy obecni na Targach Książek w Krakowie.

18-23 marca odbywały się Targi Książki Akademickiej we Wrocławiu, gdzie już tradycyjnie książki naszego Wydawnictwa dostrzeżono, nagradzając dwa najpiękniejsze i najcenniejsze nasze wydawnictwa ostatnich miesięcy: Bazylego Rudomicza *Eferemos, czyli Dziennik prywatny*, przygotowany do druku z siedemnastowiecznego rękopisu przez Mariana Klementowskiego i przełożony z łaciny przez Władysława Frocha – nagroda za najpiękniejszą szatę edytorską; katalog wystawy *Goya. Los Caprichos*, niezwy-

kle starannie przygotowany do druku przez Jerzego Durakiewicza – wyróżnienie.

W czasie trwania 48. Międzynarodowych Targów Książki w Warszawie, na których tradycyjnie mieliśmy duże i cieszące się zainteresowaniem zwiedzających stoisko, 15 maja w warszawskiej siedzibie zaprzyjaźnionej i dzięki osobistym kontaktom redaktorów współpracującej z Wydawnictwem „Rzeczpospolitej” odbyła się promocja książki abpa Józefa Życińskiego *Od Manhattanu do Emaus* wydanej przez nasze Wydawnictwo, a składającej się z tekstów publikowanych w „Rzeczpospolitej”.

W roku akademickim 2002/2003 odbyły się jeszcze dwie promocje naszych książek, obie w salach wystawowych Zamku Lubelskiego: książki Andrzeja Konstankiewicza *Broń strzelecka i sprzęt artyleryjski formacji polskich i Wojska Polskiego w latach 1914-1939* (4 kwietnia 2003) oraz lubelska promocja książki abpa Józefa Życińskiego (20 czerwca 2003).

Książki prezentowane były na dwóch wystawach. 21 stycznia 2003 r. J.M. Rektor dokonał otwarcia wystawy książek Wydawnictwa UMCS w Bibliotece Publicznej im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie. Druga wystawa była kolejną zagraniczną prezentacją naszych książek, tym razem w Drohobyczu na Ukrainie w dniach 15-20 kwietnia 2003 r.

Uczestniczyliśmy także jako wydawcy katalogów towarzyszących wystawom w ważnych wydarzeniach artystycznych w naszym mieście.

19 listopada 2002 roku odbył się wernisaz wystawy rysunków Brunona Schulza, zorganizowanej w ramach obchodów setnej rocznicy urodzin artysty, którą uzupełniał i wzbogacał katalog *Mityzacja rzeczywistości. Bruno Schulz 1892-1942*.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Druga wystawa, do której Wydawnictwo przygotowało katalog, będący właściwie profesjonalnie przygotowanym albumem, odbyła się w salach Zamku Lubelskiego i była prawdziwym wydarzeniem. Od 26 marca 2003 można było oglądać cykl 80 rycin Francisca Goi ze zbiorów Towarzystwa Naukowego Płockiego.

Katalog do wystawy zdjęć Bogdana Konopki *Szary Paryż* towarzyszył w roku 2000 wystawie w Instytucie Polskim w Paryżu. Wydanie drugie katalogu, uzupełnione i z nowym wstępem, opublikowane zostało w roku 2002 z okazji eksponowania tych zdjęć w Polsce. Wernisaż wystawy

połączony z promocją katalogu odbył się w ACK „Chatka Żaka” 28 lutego 2003 r.

W czerwcu 2003 roku tytułami Amicus Libri, przyznawanymi przez J.M. Rektora i Wydawnictwo UMCS, uhonorowani zostali: abp Józef Ziściński, autor, którego zaufaniem Wydawnictwo cieszy się od kilku lat – za wierność Prawdzie, słowa niosące Nadzieję i wielką życzliwość okazywaną naszej oficynie; dr Anna Nasalska, niestrudzona organizatorka Wieczorów Literackich – za kształtowanie kultury literackiej środowiska i serdeczną przyjaźń z Wydawnictwem.

Optymalizacja procesów analitycznych w metodach elektrochemicznych. 9. Badania wpływu parametrów fizykochemicznych na czynność biologiczną fungicydów. 10. Właściwości układów zdyspergowanych: adhezja, adsorpcja, agregacja, zwilżanie, emulgowanie, zjawiska elektrochemiczne, powierzchniowe i objętościowe właściwości substancji powierzchniowo-aktywnych. 11. Zjawiska międzyfazowe w fizykochemicznych metodach separacji i koncentracji minerałów, osadów, jonów i substancji powierzchniowo-aktywnych. 12. Rola pola magnetycznego i elektrycznego w procesach adhezji, zwilżania emulgowania i adsorpcji. 13. Właściwości powierzchniowe materiałów konstrukcyjnych – adhezja gruntów i emalii. 14. Właściwości powierzchniowe matryc żywnościowych w aspekcie ich oddziaływań z substancjami zapachowymi. 15. Zjawiska histerezy w procesie zwilżania powierzchni superhydrofobowych. 16. Badania adsorpcji z fazy ciekłej i gazowej. 17. Synteza sorbentów krzemionkowych o uporządkowanej strukturze. 18. Zastosowanie metod spektroskopowych SAXS i anihilacji ozytonów do badania struktury porów sorbentów krzemionkowych. 19. Badania adsorpcji z roztworów na sorbentach zeolitycznych. 20. Badanie zastosowań różnych technik chromatografii plarnej TLC, HPLC, OPLC, ETLC do analizy substancji o znaczeniu biologicznym. 21. Badania możliwości zastosowania OPLC i TLC do badań fizykochemicznych i biochemicznych związków biologicznie aktywnych. 22. Badania optymalizacji rozdziału w wieloskładnikowych fazach ruchomych, optymalizacji składu fazy ruchomej, wpływu techniki TLC na parametry retencyjne i rozdzielczość układów chromatograficznych. 23. Wyznaczenie przy pomocy różnych metod wartości $\log k$ w czystej wodzie w układach faz odwróconych. 24. Obliczanie współczynnika dyfuzji cieczy w materiałach z danych analizy termicznej. 25. Badania właściwości fizykochemicznych nowych stopów R-Al-Ge i R-Co-Sn, gdzie R-metal ziem rzadkich. 26. Preparatyka, ocena właściwości i zastosowanie sorbentów na bazie żeli krzemionkowych i szkieł o kontrolowanej porowatości do celów adsorpcji, chromatografii, preparatyki próbek i biokatalizy. 27. Nowoczesne metody analizy klinicznej, środowiskowej, żywności i kryminalistycznej w oparciu o chromatografię i elektroforezę kapilarną. 28. Nowoczesne metody preparatyki próbek. 29. Badania zjawisk fizykochemicznych występujących na granicy faz. 30. Teoretyczne badania temperaturowej zależności agregacji surfaktów jonów w roztworach wodnych i na granicach międzyfazowych. 31. Studia teoretyczne mechanizmu adsorpcji jonów

na granicy faz tlenek metalu/elektrolit. 32. Prace nad rozwinięciem teoretycznym opisu procesu adsorpcji. 33. Fraktalna teoria adsorpcji z roztworów. 34. Adsorpcja fenoli z roztworów wodnych na węglach aktywnych. 35. Badania relacji pomiędzy geometryczną i energetyczną heterogenicznością powierzchni ciał stałych. 36. Badania struktury adsorbentów nieporowatych w oparciu o dane adsorpcyjne z fazy gazowej i ciekłej. 37. Wirtualna spektroskopia neutronowego rezonansu magnetycznego. Magnetyczne stałe ekranowania w dowolnym punkcie molekuly. 38. Podwójna baza funkcyjna w rachunku zaburzeń Mollera-Plesseta. 39. Badania katalizatorów heterogenicznych ważnych procesów przemysłowych. 40. Oddziaływania przemysłu i gospodarki komunalnej na środowisko naturalne. 41. Badania nad adsorpcją specyficzną kationów na granicy faz tlenek metalu/roztwór elektrolitu-struktura podwójnej warstwy elektrycznej. 42. Doskonalenie metod oznaczania izotopów plutonu, ameryku i strontu w próbkach gleby i roślin. 43. Kontynuacja badań nad adsorpcją substancji wielkocząsteczkowych na granicy faz ciało stałe/roztwór. 44. Kontynuacja badania właściwości antyutleniających witamin w układach micelarnych. 45. Badania skażeń radiochemicznych przyziemnej warstwy powietrza. 46. Badania nad możliwościami oznaczania C-14 w próbkach organicznych w celu określenia wieku radiowęglowego. 47. Badania nad syntezą, strukturą i właściwościami polimerów a szczególnie zawierających w swej budowie siarkę. 48. Synteza, struktura i właściwości poliuretanów oraz żywic epoksyakrylowych jako składników UV-utwardzalnych kompozycji na powłoki ochronne światłowodów. 49. Modyfikacja żywicy tioeteroglicydylowej bis(4-merkaptofenyloetanu) kwasem akrylowym. 50. Badania wpływu rozpuszczalnika porotwórczego na rozkład ziaren i strukturę porowatą w reakcji polimeryzacji suspensyjnej, emulsyjnej, strąceniowej oraz polimeryzacji wielostopniowego spęczenia. 51. Synteza nowych monomerów multiakrylowych. 52. Bezopadowa synteza inicjatorów polimeryzacji wolnorodnikowej. 53. Preparatyka sorbentów węglowych, pochodnych polimerów porowatych do celów chromatograficznych. 54. Krystalochemia i stereochemia związków o znaczeniu farmakologicznym (badania strukturalne). 55. Badanie metodą małąkąowego rozpraszania promieni rentgenowskich (SAXS) materiałów porowatych z naniesioną warstwą alkoholu alifatycznego. 56. Badanie wstępne soli pochodnych aminoimidazolu. 57. Badanie struktury matryc żywnościowych metodą małąkąowego rozpra-

GŁÓWNE KIERUNKI BADAŃ WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

1. Komórkowe i molekularne podstawy procesów życiowych u drobnoustrojów i w organizmach wyższych. 2. Struktura i funkcjonowanie organizmów oraz populacji roślinnych i zwierzęcych w różnych warunkach życiowych. 3. Flora i fauna regionów Polski i świata: historia rozwoju, zasoby, przemiany, ekologia i ochrona. 4. Dydaktyka biologii, geografii, przyrody i ochrony środowiska na różnych poziomach nauczania. 5. Wykorzystanie zmodyfikowanych genetycznie drobnoustrojów i tkanek organizmów eukariotycznych w biotechnologii. 6. Metody biotechnologiczne w ochronie środowiska. 7. Biotransformacja polimerów roślinnych (udział gry-

zów, promieniowców i bakterii). 8. Fizykochemiczne podstawy chromatograficzne rozdzielania i analizy mieszanin. 9. Współczesna ewolucja środowiska geograficznego Polski i terenów przyległych oraz wybranych obszarów polarnych, jako podstawa racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody i ich ochrona. 10. Problemy geomorfologii i paleogeografii czwartorzędowej Polski i wybranych obszarów świata. 11. Globalne zmiany klimatyczne, jako czynnik kształtowania środowiska w skali regionalnej i lokalnej. 12. Strukturalne przekształcenia warunków społeczno-ekonomicznych w obszarach pogranicznych.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

1. Analiza zespolona. 2. Równania różniczkowe. 3. Metryczna teoria punktów stałych. 4. Rachunek prawdopodobieństwa. 5. Statystyka matematyczna. 6. Geometria. 7. Analiza funkcjonalna. 8. Topologia. 9. Analiza numeryczna. 10. Podstawy teoretyczne i zastosowania informatyki. 11. Dydaktyka matematyki. 12. Zastosowania matematyki. 13. Teoretyczna fizyka jądrowa. 14. Teoria fazy skondensowanej. 15. Doświadczalna fizy-

ka ciała stałego. 16. Fizyka powierzchni i cienkich warstw. 17. Masowo-spektrometryczne badania procesów jonizacyjnych i reakcji jonowo-molekularnych. 18. Implantacja jonów i własności materiałów implantowanych. 19. Zastosowanie spektrometrii mas w geologii i ochronie środowiska. 20. Zastosowania metod fizyki jądrowej w badaniach strukturalnych i w chemii. 21. Fizyka komputerowa. 22. Biofizyka. 23. Dydaktyka fizyki.

WYDZIAŁ CHEMII

1. Chemia pierwiastków ziem rzadkich. 2. Separacja jonowymienna i ekstrakcyjna pierwiastków d i f-elektronowych. 3. Sorpcja jonów metali na zeolitach. 4. Chemia bioorganiczna. 5. Chemia koordynacyjna połączeń d-elektronowych i lantanowców z ligan-

dami organicznymi o charakterze kwasów karboksylowych. 6. Konstrukcja, własności i zastosowania elektrod jonoselektywnych czułych na preparaty farmaceutyczne i kationy dwuwartościowe. 7. Badania mechanizmów procesów elektrodowych. 8.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

szania promieni rentgenowskich (SAXS). 58. Prace nad syntezą nowych układów makrocyclicznych zawierających w pierścieniu atomy fosforu, azotu i tlenu. 59. Badania przydatności wodoru borowosodowego jako odczynnika redukującego sole fosfoniowe, także w kombinacji z BH_3 , NaH itp. 60. Modelowanie procesu adsorpcji. 61. Termodynamiczna charakterystyka rzeczywistych układów adsorpcyjnych. 62. Teoria i symulacje płynów niejednorodnych. 62. Badanie czynników wpływających na przebieg i efekty kształcenia chemicznego. 64. Rola wiedzy chemicznej w zintegrowanej edukacji przyrodniczej. 65. Uwarunkowania przygotowania zawodowego nauczycieli chemii. 66. Badania nad technologiami nowych typów światłowodów czujnikowych i dla zastosowań medycznych, w tym światłowodów side-hole. 67. Badania nad technologiami światłowodów domieszkowanych pierwiastkami ziem rzadkich. 68. Badania reakcji fotopolimeryzacji nowych typów polimerów. 69. Badania nad nowymi

metodami otrzymywania światłowodów specjalnych, w tym metodą OVD. 70. Badania nad nowymi rodzajami powłok ochronnych światłowodów (m.in. powłok hermetycznych). 71. Badania nad technologiami światłowodów fotonicznych i mikrostrukturalnych. 72. Badania nad konstrukcją czujnika promieniowania UV. 73. Monitoringowanie środowiska w zakresie pyłów zawieszonych oraz emisji NO_x i SO_2 . 74. Badania związane z kataliczną redukcją tlenków azotu pochodzących ze źródeł mobilnych. 75. Badania związane z katalitycznym usuwaniem zanieczyszczeń gazowych pochodzących ze spalania węgla kamiennych (metoda DESONOX). 76. Badania typów centrów aktywnych odpowiedzialnych za przebieg procesów katalitycznych z udziałem węglodorów i wodoru. 77. Analiza specyjacyjna w próbkach środowiskowych. 78. Badanie mechanizmu modyfikacji matrycy w analizie śladowych ilości pierwiastków bezpośrednio z ciała stałego metodą GFAAS.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

1. Współczesne ustroje państwowe. 2. Prawo podatkowe i prawo dewizowe. 3. Prawo pracy i ubezpieczeń społecznych. 4. Prawo administracyjne i postępowanie administracyjne. 5. Prawo międzynarodowe publiczne. 6. Prawo rolne i gospodarka gruntami. 7. Filozofia i teoria prawa. 8. Prawo ksiąg wieczystych. 9. Teoria i filozofia prawa, teoria tworzenia i stosowania prawa, edukacja prawnicza i zawody prawnicze. 10. Europejski system praw człowieka. 11. Ustrój i prawo na centralnych ziemiach polskich (Księstwo Warszawskie i Królestwo Polskie) w XIX i XX w. oraz w pierwszych latach odrodzonego państwa polskiego. 12. Rzymskie prawo karne oraz rzymskie prawo prywatne (ze szczególnym uwzględnieniem prawa rzeczowego i obligacyjnego). 13. Zmiany obowiązującego prawa i ich społeczne następstwa. 14. Badania nad dziejami myśli politycznej XX w. w Polsce i Europie. 15. Ochrona własności przemysłowej w Polsce i w Europie (ochrona wzorów przemysłowych i oznaczeń geograficznych). 16. Problematyka prawa handlowego (spółki handlowe, zwalczanie nieuczciwej konkurencji) oraz prawa autorskiego i praw pokrewnych. 17. Problematyka polskiego prawa lo-

kalowego. 18. Współczesne polskie prawo rodzinne. 19. Polskie prawo giełdowe i obrót wierzytelnościami. 20. Zasady odpowiedzialności karnej. 21. Przepięstwo ciągłe. 22. Polityka karna w zakresie przestępstw. 23. Problemy reformy prawa karnego materialnego i procesowego oraz prawa wykroczeń. 24. Prawnokarna ochrona praw autorskich, praw zwierząt. 25. Gwarancje procesowe uczestników w świetle nowego k.p.k. 26. Problemy nowego prawa karnego procesowego. 27. Teoria prawa dowodowego. 28. Problematyka postępowania w sprawach małżeńskich. 29. Ochrona prawa do prywatności. 30. Źródła prawa Unii Europejskiej. 31. Metody harmonizacji prawa krajowego z systemem prawnym Unii Europejskiej. 32. Prawo konkurencji. 33. Główne idee („zasady”), modele prawa sądowego cywilnego polskiego i europejskiego (łącznie z prawem ustrojowym). 34. Ochrona praw podmiotowych w sądowym postępowaniu rozpoznawczym oraz w postępowaniach: zabezpieczającym, egzekucyjnym, upadłościowym i układowym. 35. Prawo Unii Europejskiej a prawo polskie. 36. Prawo gospodarcze Unii Europejskiej. 37. Prawo własności przemysłowej. 38. Prawo konkurencji.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Instytut Anglistyki

1. Problemy angielskiej literatury XVII-XX w. 2. Problemy empirycznej teorii literatury. 3. Kategoryzacja w aspekcie światopoglądu językowego. 4. Tradycja i innowacja w XX-wiecznej literaturze i kulturze ame-

rykańskiej. 5. Historia kultury anglo-amerykańskiej XVII i XVIII wieku. 6. Problemy metodologii i filozofii języka. 7. Metody testowania w językoznawstwie stosowanym. 8. Amerykańska utopia literacka. 9. Twórczość Josepha Conrada. 10. Semiotyka dra-

matu okresu renesansu. 11. Strategia i techniki w nauczaniu i uczeniu języków obcych. 12. Współdziałanie fonetyki i fonologii w języku angielskim polskim.

Instytut Filologii Polskiej

1. Wybrane problemy z gramatyki współczesnego języka polskiego. 2. Opracowanie programów dydaktycznych dla gramatyki funkcjonalnej. 3. Tekstologia lingwistyczna. 4. Stereotypy językowe współczesnej polszczyzny. 5. Polskie słownictwo aksjologiczne. 6. Organizacja międzynarodowego internetowego konwersatorium „EUROJOS”. 7. Rozwój zasobu frazeologicznego języka polskiego. 8. Składnia a frazeologia. 9. Język współczesnych tekstów o modzie. 10. Językowe problemy organizacji tekstu artystycznego. 11. Językowy obraz świata. 12. Prace nad „Małym słownikiem zwrotów idiomatycznych”. 13. Historia języka polskiego i dialektologia historyczna. 14. Stylistyka opisowa i historyczna. 15. Tekstologia. 16. Dialektologia. 17. Oświata polonijna. 18. Literatura baroku w Polsce. 19. Kultura literacka Lublina w wieku XVI-XVII. 20. Kolędy polskie wieku XVIII. 21. Poezja przełomu wieku. 22. Poezja między powstaniami. 23. Gatunki dramatu oświecenia. 24. Pisarze pozytywizmu wobec problemów nauki. 25. Modernistyczne twarze egzystencji. 26. Programy i dyskusje literackie w literaturze międzywojnia i po II wojnie światowej. 27. Proza niefabularna XX w. 28. Przemiany gatunkowe w dramaturgii powojennej. 29. Przemiany formy powieściowej. 30. Literackie kształty ideologii. 31. Literatura i jej sąsiedztwo. 32. Zagadnienia estetyki literackiej. 33. Wersyfikacja i wersologia. 34. Pragmatyczne aspekty języka – język reklamy i język prasy – perswazja i manipulacja. 35. Gatunki dziennikarskie. 36. Kształtowanie się form komunikacji medialnej. 37. Obrazy kultury polskiej. 38. Historia gatunków dziennikarskich. 39. Publicystyka polska (pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne). 40. Unowo-

czeńnienie procesu kształcenia językowego. 41. Filmoznawstwo, media w edukacji. 42. Wartości w edukacji polonistycznej. Teoria i praktyka. 43. Koncepcja kształcenia przyszłych polonistów. 44. Język uczniów i jego zróżnicowanie, zachowania językowe młodych ludzi; seksizm językowy. 45. Sposoby nakłaniania odbiorcy do oczekiwanych przez nadawcę komunikatu zachowań w gatunkach mowy: propozycja, prośba, rada. 46. Najnowsza literatura polska w szkolnych programach i praktyce. 47. Słownik stereotypów i symboli ludowych. 48. Redagowanie rocznika „Etnolingwistyka”. 49. Mały słownik zwrotów idiomatycznych. 50. Kolędy polskie XVII w. 51. Inwentarze biblioteczne XVII w. 52. Twórczość pisarzy ludowych – prace edytorskie. 53. Materiały mikrofilmowe (archiwalne) i kserokopie do badań nad romantyzmem. 54. Materiały źródłowe do metodyki nauczania. 55. Komputerowa baza bibliograficzna (z opisem zawartości) z zakresu semantyki i pragmatyki lingwistycznej. 56. Bank tłumaczeń literatury obcojęzycznej z zakresu semantyki i pragmatyki lingwistycznej. 57. Archiwum etnolingwistyczne: Kartoteka polskich pieśni ludowych, baza danych kolęd polskich, taśmota polskie pieśni ludowych, multimedialna baza danych archiwum etnolingwistycznego.

Instytut Filologii Słowiańskiej

1. Judaica w literaturze rosyjskiej XVIII-XIX wieku. 2. Rosyjski poemat komiczny przełomu XVIII-XIX wieku. 3. Motywy religijne w nowożytnej literaturze rosyjskiej. 4. Motywy masońskie w literaturze rosyjskiej XVIII-XIX wieku. 5. Hermeneutyka dyskursu erotycznego w literaturze rosyjskiej XX wieku. 6. Myślenie o osobie ludzkiej w XX wieku a tradycja filozoficzna. 7. Polskie inspiracje w poezji rosyjskiej. 8. Spuścizna literacka Bułata Okudźawy. 9. Z badań nad literaturą rosyjską Srebrnego Wieku. 10. Poezja emigracyjna Josifa Brodskiego (po roku 1972). 11. Topika mityczna w twórczości Fiodora

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Sołoguba. 12. Mit adamicki w twórczości Wiaczesława Iwanowa. 13. Wiaczesław Iwanow i Nikołaj Bierdijew a kultura francuska. 14. Związki Walerego Briusowa z Polską. 15. Daniel Andriejew – poeta i myśliciel. 16. Rosyjska literatura emigracyjna. 17. Literatura rosyjskiego postmodernizmu. 18. Twórczość Władimira Nabokowa. 19. Poetyka i estetyka rosyjskiego postmodernizmu. 20. Problem świadomości narodowej w literaturze ukraińskiej XX wieku. 21. Problem tożsamości w literaturze ukraińskiej XX wieku. 22. Polsko-białoruskie związki literackie w przeszłości i obecnie. 23. Literatura białoruskojęzyczna w Polsce. 24. Onomastyka współczesna i historyczna (antropimonia, mikrotopimonia, zoonimonia) pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. 25. Interferencje językowe i kulturowe i język mniejszości. 26. Piśmiennictwo starosłowiańskie SCS. 27. Bułgarsko-polskie językoznawstwo porównawcze. 28. Historia języka rosyjskiego i cechy językowe zabytków piśmiennictwa staroruskiego. 29. Lingwistyka przekładu. 30. Zjawiska etnolingwistyczne we współczesnym języku rosyjskim. 31. Dialektologia słowiańska, ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza polsko-wschodniosłowiańskiego. 32. Zjawiska etnolingwistyczne na pograniczu polsko-wschodniosłowiańskim. 33. Onomastyka polsko-ukraińskiego pogranicza w ujęciu synchronicznym i diachronicznym. 34. Wybrane problemy z gramatyki historycznej języka ukraińskiego – kontakty językowe XVI i pierwszej połowy XVII w. 35. Język ukraiński w Polsce i język polski na Ukrainie i Białorusi w latach 1945-2000. 36. Wybrane zagadnienia współczesnego języka ukraińskiego (w aspekcie porównawczym z językiem polskim). 37. Gwary polsko-białorusko-ukraińskiego pogranicza językowego na Białostocczyźnie. 38. SBowotwórstwo rzeczowników w nadnarwiańskich gwarach białoruskich Białostocczyzny. 39. Nazwy wBasne na pograniczu polsko-białorusko-ukraińskim

Instytut Historii

1. Ideologia i propaganda w Rzymie w okresie późnej republiki i wczesnego cesarstwa. 2. Pogranicze etniczne w Polsce południowo-wschodniej – przenikanie i przetwarzanie wartości i modeli. 3. Emigracja a kraj w XIX i XX wieku. 4. Archiwa i archiwalia a przemiany systemów komunikacji w Polsce. 5. Środki społecznej komunikacji w Polsce w kręgu pisma i obyczaju. 6. Między nauką a sztuką – filozoficzne i metodologiczne problemy współczesnej historiografii. 7. Polityka wewnętrzna Rzymu w późnej republice i wczesnym cesarstwie. 8. Kultura starożytnego Rzymu. 9. Wojny morskie i budownictwo okrętowe w starożytnym Rzymie. 10. Kontakty

handlowe ziem polskich z cesarstwem rzymskim. 11. Społeczeństwo pogranicza polsko-ruskiego od XII do XVI wieku. 12. Gospodarka, społeczeństwo i przemiany polityczne na ziemiach polskich w późnym średniowieczu. 13. Polska a kraje sąsiednie w średniowieczu. 14. Związki i kontakty kulturalne Polski z zagranicą w XVI-XVIII wieku. 15. Dzieje Żydów na Lubelszczyźnie w XVII-XVIII w. 16. Procesy kształtowania się nowożytnego społeczeństwa w dobie porobiorowej. 17. Sprawa polska i Polacy w Europie w XIX wieku i XX wieku. 18. Polska myśl polityczna w okresie porobiorowym. 19. Prasa i ruch wydawniczy w zaborze rosyjskim w XIX i XX wieku. 20. Związki polsko-powszechnodziejowe w XIX i XX wieku. 21. Emigracja polska w krajach anglosaskich. 22. Wielokulturowość jako zjawisko historyczne. 23. Działalność organizacji społecznych i instytucji charytatywnych w dobie najnowszej. 24. Problemy mniejszości narodowych w dobie najnowszej. 25. Przemiany społeczno-polityczne w latach 1944-1956. 26. Administracja państwowa w II Rzeczypospolitej. 27. Dzieje społeczno-polityczne w II Rzeczypospolitej. 28. Dzieje polityczne Mazowsza w II Rzeczypospolitej. 29. Społeczność żydowska Mazowsza w XIX-XX wieku. 30. Organy policyjne w II Rzeczypospolitej. 31. Polacy i polskie organizacje społeczne, kulturalne i polityczne w Rosji w XIX i XX w. 32. Problematyka radziecka na łamach paryskiej „Kultury”. 33. Piotr Stołypin – życie i działalność polityczna. 34. Kodeks dyplomatyczny miasta Lublina. 35. Edycja źródeł do miasta Wojnicza. 36. Szkolnictwo wschodniego pogranicza etnicznego w XVIII-XX w. 37. Problemy współczesnej edukacji historycznej. 38. Miejsce i rola Zeszytów Historycznych w powojennej historiografii polskiej. 39. Między nauką a sztuką – filozoficzne i metodologiczne problemy współczesnej historiografii. 40. Państwo i naród w średniowieczu. 41. Anglia – Europa Wschodnia w XVI-XVII w. 42. Badania nad rozwojem dokumentu, kancelarii i biurokracji w Polsce w średniowieczu, w okresie staropolskim i w XIX w.

Instytut Germanistyki

1. Stworzenie wzorca badawczego dla przeprowadzenia eksperymentów w zakresie przebiegu Procesów recepcji i transferowania w obrębie tłumaczenia awista. 2. Stworzenie i wdrożenie systemu controllingu dydaktycznego interpretacja i opis kategorii zadania translacyjnego. 3. Granice przekładalności w tłumaczeniu ustnym. 4. Rola mediów i środków technicznych w budowaniu i funkcjonowaniu warsztatu tłumacza. 5. System ewaluacji materiałów pomocniczych dla dydaktyki języka francuskiego. 6. Frankofonia kanadyjska w okre-

sie kolonialnym. 7. Retoryka prawdy w literaturze francuskiego średniowiecza. 8. Multimedialność w praktycznej dydaktyce języka obcego. 9. Strategiczne modele rozumienia obcojęzycznych tekstów fachowych w nauczaniu języka obcego na poziomie zaawansowanym. 10. Wykorzystanie komputera w nauce języka angielskiego. 11. Metody ewaluacji materiałów podręcznikowych do nauki języka obcego oraz sposoby projektowania programów nauczania. 12. Wykorzystanie stron internetowych w celu rozwijania określonych sprawności językowych. 13. Rola programów komputerowych w nauczaniu języka obcego w szkole. 14. Badania tekstologiczne nad ustaleniem wzorca tekstowego. 15. Biogenetyczne uwarunkowania procesu akwizycji języka obcego. 16. Psycholingwistyczne aspekty przyswajania języków obcych. 17. Skuteczność komunikacyjna a poprawność gramatyczna w procesie glottodydaktycznym. 18. Zagadnienia rozwoju kompetencji językowej, komunikatywnej i kulturowej w procesie glottodydaktycznym. 19. Zagadnienia akwizycji składni języka niemieckiego przez osoby dorosłe. 20. Literatura podróżnicza dotycząca Gdańska i Prus Wschodnich w XVIII i XIX wieku. 21. Twórczość autobiograficzna w literaturze bylej NRD. 22. Sceptycyzm w literaturze niemieckiej po roku 1945. 23. Twórczość pisarzy niemieckich w okresie Republiki Weimarskiej. 24. Literatura podróżnicza po Skandynawii w 19. Wiek. 25. Druga wojna światowa i problem niemieckiej winy w literaturze niemieckiej.

Zakład Filologii Romańskiej

1. Teoria literatury. 2. Historia literatur romańskich (francuskiej, belgijskiej, hiszpańskiej, iberoamerykańskiej). 3. Językoznawstwo romańskie (francuskie, portugalskie, hiszpańskie). 4. Glottodydaktyka (z zastosowaniem do nauczania języka francuskiego z wariantami hiszpańskiego). 5. Teoria i historia teatru („teatrologia”).

Katedra Archeologii

1. Pradzieje i wczesne średniowiecze Polski środkowowschodniej na tle Wschodniej Europy Europejskie *Barbaricum* w młodszym okresie przedrzymskim, okresie rzymskim i wczesnym okresie wędrówek ludów. 2. Archeologia średniowieczna i nowożytna. 3. Antropologia genetyczna i wczesnośredniowieczna. 4. Starożytność i nowożytność dzieje pieniądza.

Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego

1. Uwaga i lateralizacja słuchowa a zaburzenia mowy. 2. Teoretyczne problemy komunikacji językowej, jej uwarunkowań i zaburzeń. 3. Dyzartria w mózgowym porażeniu dziecięcym. Eksperymentalna skala dyzartrii jako technika diagnostyczna dla określenia specyfiki zaburzeń mowy w MPD. 4. Semantyka wypowiedzi w schizofrenii. 5. Zaburzenia głosu e schorzeniami krtani i terapia bezkrtaniowców. 6. Relacje między słuchem a zaburzeniami komunikacji językowej. 7. Dysalia. 8. Profil dyzartrii i słuch fonetyczny.

Zakład Kulturoznawstwa

1. Historia sztuki. 2. Etnolingwistyka i folklorystyka. 3. Kulturotwórcza rola mediów.

Zakład Kultury i Historii Żydów

1. Sztetl w literaturze i historiografii. 2. Literatura żydowska jako zjawisko wielojęzyczne. 3. Tematy żydowskie w powojennej literaturze polskiej i jidysz. 4. Dzieje ludności żydowskiej w Królestwie Polskim w XIX/XX w. (ze szczególnym uwzględnieniem okresu pierwszej wojny światowej). 5. Ruchy migracyjne w obrębie państw powstałych w wyniku rozpadu imperium carskiego ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich w latach 1917-1930. 6. Przedstawienie holocaustu w historiografii, literaturze i filmie. 7. Wizualizacja pamięci – przedstawienie i upamiętnienie Zagłady w muzeach. 8. Polemiki między muzułmanami a żydami w średniowieczu.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

1. Rozwój rynków finansowych w Polsce. 2. Restrukturyzacja i prywatyzacja przedsiębiorstw. 3. System bankowy. 4. Integracja europejska. 5. Funkcjonowanie gospodarki samorządowej i lokalnej. 6. System ubezpieczeń społecznych i gospodarczych. 7. Porównanie systemów ekonomicznych. 8. Rozwój regionalny i lokalny. 9. Funkcjonowanie gospodarki światowej. 10. Wykorzystanie metod ilościowych w badaniach ekonomicznych. 11. Rachunek kosztów i rachunkowość zarządcza. 12. System podatków państwowych i samorządowych. 13. Zmiany w systemie zarządzania przedsiębiorstw w warunkach transformacji. 14. Nowoczesne metody

marketingu. 15. Zachowania rynkowe nabywców. 16. Polityka rolno-żywnościowa. 17. Funkcjonowanie gospodarki żywnościowej. 18. Zarządzanie procesowe. 19. Zarządzanie innowacjami. 20. Jakość, informacja i wiedza jako czynniki sukcesu. 21. Kultura organizacyjna. 22. Budowa strategii przedsiębiorstwa i potencjału konkurencyjnego. 23. Rola systemów informatycznych w działalności organizacji gospodarczych. 24. Procesy logistyczne w przedsiębiorstwie. 25. Analiza ekonomiczno-finansowa wybranych branż. 26. Polska myśl ekonomiczna XX wieku. 27. Zastosowanie matematyki wyższej w ekonomii.

systemie stosunków międzynarodowych. 11. Polska myśl polityczna XIX i XX wieku. 12. Samorząd terytorialny w Polsce na tle porównawczym. 13. Przemiany cywilizacyjne w Polsce i na świecie. 14. Społeczeństwo polskie wobec procesów integracji europejskiej. 15. Publicystyka i literatura polska XIX i XX wieku. 16. Ewolucja statusu mniejszości narodowych. 17. Transformacja systemu politycznego w Polsce. 18. Ochrona praw człowieka w okresie transformacji systemowej w Polsce (na tle porównawczym).

15. Publicystyka i literatura polska XIX i XX wieku. 16. Ewolucja statusu mniejszości narodowych. 17. Transformacja systemu politycznego w Polsce. 18. Ochrona praw człowieka w okresie transformacji systemowej w Polsce (na tle porównawczym).

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

1. Badanie relacji: tradycja malarstwa – ikonografia kultury masowej. 2. Transpozycja kreacja malarska. 3. Eksperymentalne łączenie tworzyw w poszukiwaniach warsztatowych we współczesnej formie rzeźbiarskiej. 4. Analiza systemów edukacji plastycznej. 5. Wykorzystanie współczesnych technik cyfrowych i multimedialnych oraz serigrafii w grafice projektowej. 6. Poszukiwanie nowych rozwiązań technologicznych w obrębie klasycznych technik grafiki warsztatowej. 7. Badania w zakresie sztuki współczesnej w regionie lubelskim. 8. Powszeczna edukacja muzyczna w krajach Unii Europejskiej. 9. Nowe trendy i koncepcje kształcenia w zakresie powszechnej edukacji muzycznej. 10.

Integralna koncepcja pedagogiki muzycznej. 11. Przemiany treści kształcenia w edukacji muzycznej. 12. Nowoczesne technologie informacyjne w nauczaniu muzyki. 13. Kształcenie nauczycieli muzyki. Stan badań a potrzeby wyznaczone rozwojem współczesnego rynku pracy. 14. Studia nad polską kulturą muzyczną. Oratoryjna twórczość kompozytorów polskich XIX i XX wieku. 15. Religijne inspiracje dwudziestowiecznej twórczości instrumentalnej. 16. Techniczne i interpretacyjne problemy wykonawstwa muzyki symfonicznej i chóralnej. 17. Polska kultura muzyczna w okresie baroku. 18. Współczesna polska muzyka chóralna.

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

1. Edukacja w XXI wieku – stan obecny i główne kierunki przemian. 2. Sytuacja Edukacyjna Polaków na przełomie XX i XXI wieku i jej uwa-

runekowania. 3. Psychologiczne, społeczne i biologiczne uwarunkowania aktywności człowieka.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

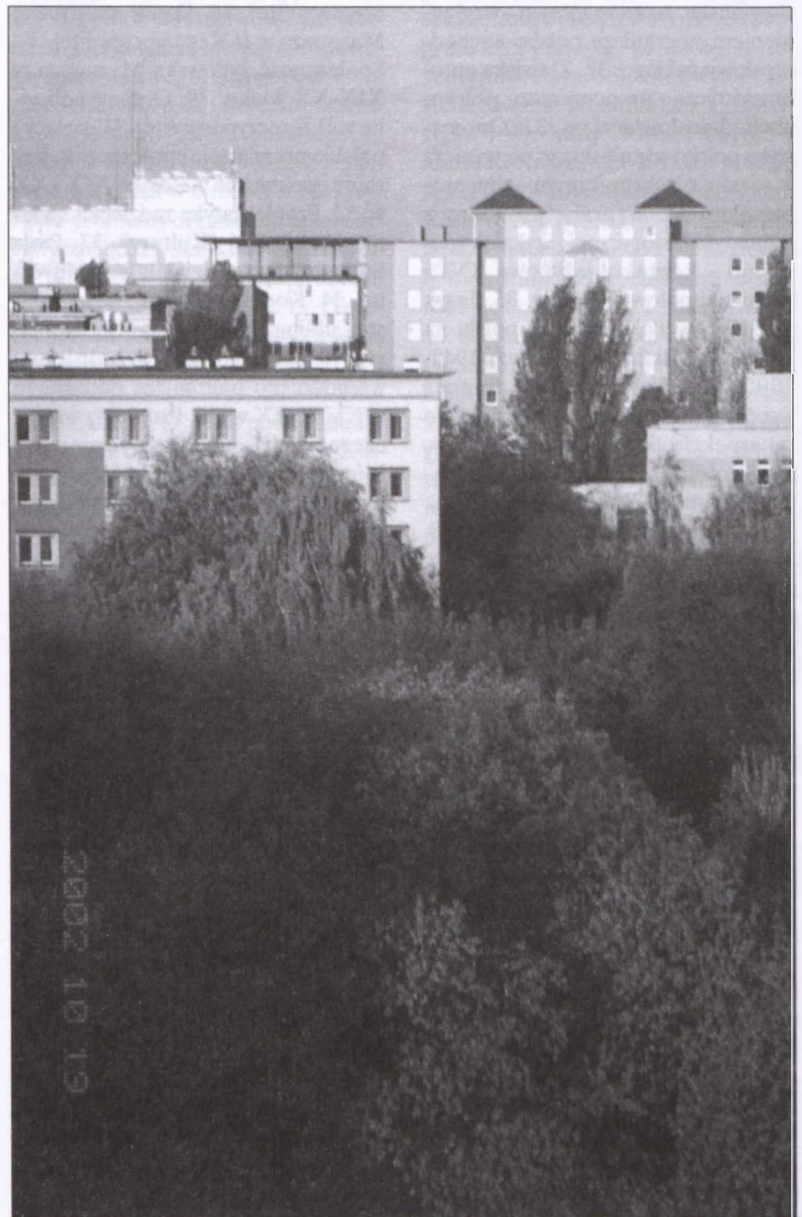
1. Status ontologiczny cząstek elementarnych. 2. Ontologiczny charakter procesu i zmiany. 3. Różnorodne koncepcje zjawisk umysłowych (teoria umysłu). 4. Rodzaje i typy wiedzy (nauka, światopogląd). 5. Granice poznania i wiedzy. 6. Społeczne uwarunkowania poznania wiedzy i komunikacji. 7. Zagadnienia metodologii. 8. Historia logiki. 9. Metodologiczne aspekty komputerowych systemów odkryć naukowych. 10. Historia filozofii średniowiecznej. 11. Historia filozofii starożytnej. 12. Logika pytań. 13. Problemy historyzmu w myśli nowożytnej. 14. Idea wolności i podmiotowości człowieka w filozofii europejskiej. 15. Problemy aksjologii w myśli współczesnej. 16. Problematyka Wschodu i Zachodu w filozofii rosyjskiej. 17. Wybrane zagadnienia współczesnej filozofii anglosaskiej oraz filozofii niemieckiej. 18. Stosunek między poznaniem dyskursywnym a poznaniem obrazowym. 19. Rola nieświadomości jako kategorii filozoficznej. 20. Kategoria Stereotypizacji myślenia. 21. Historia i teoria antropologii kulturowej. 22. Teorie środków masowego przekazu. 23. Płeć w

kulturze. 24. Polska kultura ludowa. 25. Przeszłe i współczesne pojmowanie rytuału. 26. Sztuka i estetyka XX wieku. 27. Historia światowej i polskiej myśli etycznej. 28. Teoria wartości (ze szczególnym uwzględnieniem wartości utylitarnych). 29. Filozofia zła. 30. Wybrane zagadnienia bioetyczne. 31. Historia polskiej myśli społecznej XX wieku. 32. Historia filozofii Słowian. 33. Etyka polska. 34. Religijna i filozoficzna myśl buddyzmu w Indiach i Chinach. 35. Etyka buddyjska. 36. Zagadnienia czystej świadomości w filozofii buddyjskiej. 37. Neohinduistyczne ruchy religijne. 38. Zagadnienia cierpienia zwierząt i ochrona życia. 39. Przemiany społeczne w Europie Środkowowschodniej. 40. Czynniki aktywizacji społeczności lokalnych. 41. Przemiany kultury współczesnej aspekty społeczne i kulturowe. 42. Zasoby ludzkie województwa lubelskiego. 43. Komunikacja społeczna. 44. Społeczne uwarunkowania rozwoju województwa lubelskiego. 45. Procedury badawcze w badaniach marketingowych i rynku. 46. Klasyczne szkoły, kierunki i orientacje antropologiczne.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

1. Stosunki międzynarodowe w Europie Środkowo-Wschodniej. 2. Polska i świat u progu XXI wieku – uwarunkowania historyczne. 3. Samorząd terytorialny w warunkach transformacji społeczno-ustrojowej. 4. Myśl społeczna, ruchy polityczne i religijne we współczesnym świecie. 5. Teoria i praktyka komunikowania

społecznego. 6. Socjopolityczne determinanty funkcjonowania społeczeństwa i władzy w warunkach demokracji. 7. Grupy etniczne w procesach transformacji ustrojowej. 8. Ochrona praw człowieka w Europie Środkowo-Wschodniej. 9. Systemy polityczne państw Europy Środkowo-Wschodniej. 10. Europa w światowym

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

JEDNOSTKI OGÓLNOUNIwersYTECKIE

Biblioteka Główna i Biblioteki Zakładowe

Zadania realizowane przez system biblioteczno-informacyjny Uczelni dotyczyły zarówno bieżącej działalności i sprawnego wykonywania usług, jak też podejmowania nowych przedsięwzięć, ważnych dla dalszej modernizacji Biblioteki.

Dużą wagę przywiązywano do zapewnienia czytelnikom szerokiego dostępu do zasobów elektronicznych (baz danych i pełnych tekstów czasopism), co znalazło odzwierciedlenie w statystyce udostępnionych jednostek w roku 2002: tradycyjnie 435 tys., w sposób elektroniczny już 137 tys. Możliwość negocjacji warunków dostępu zapewniają wspólne inicjatywy grupy bibliotek, czyli zakupy konsorcyjne. Biblioteka Główna uczestniczy w 4 konsorcjach, co umożliwi korzystanie z serwisów dających dostęp w sieci uczelnianej do prawie 12 tys. tytułów czasopism i innych publikacji naukowych.

Istotną zmianą w pracy bibliotekarzy było opracowanie zbiorów w centralnym narodowym katalogu NUKAT. Współkatalogowanie, czyli przejmowanie danych bibliograficznych raz już utworzonych, stało się rzeczywistą praktyką polskich bibliotek w pełnym wymiarze. Wcześniej poprzedzone było wspólnym tworzeniem kartoteki haseł wzorcowych, centralnej kartoteki tytułów czasopism, oraz kopiowaniem rekordów z baz lokalnych. Korzyści wynikające z pracy w centralnym katalogu to przede wszystkim szybszy proces katalogowania. W konsekwencji prawie rocznej pracy w NUKAT dojrzała sprawa zmian organizacyjnych w procesie katalogowania książek w Bibliotece Głównej. Polega ona na połącze-

niu opracowania formalnego i rzeczowego w jeden oddział (dotychczas dwóch oddzielnych jednostek).

Szkolenie studentów I roku z przysposobienia bibliotecznego odbyło się z wykorzystaniem (pilotażowo) metod nauczania na odległość. We współpracy z Uniwersyteckim Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych opracowano kurs w wersji internetowej „Pierwsze kroki w bibliotece” <http://orion.umcs.lublin.pl/~bg/>. Program jest nie tylko nowoczesną formą prowadzenia zajęć grupowych przez bibliotekarzy, ale także możliwością poznawania zasad korzystania z biblioteki w trybach indywidualnym i zdalnym.

System biblioteczno-informacyjny pracował w strukturze prawie niezmienniej, poza rozszerzeniem sieci bibliotek zakładowych o nową jednostkę. Z dniem 1 września 2002 r. na mocy Zarządzenia Nr 35/2002 Rektora została powołana Biblioteka Centrum Dokumentacji Europejskiej z siedzibą pl. Litewski 3.

System ten tworzą: Biblioteka Główna i 27 bibliotek zakładowych: 6 wydziałowych, 12 instytutowych, 5 zakładowych, 4 jednostek pozawydziałowych oraz dwie biblioteki Kolegiów UMCS – w Biłgoraju i Radomiu. Księgozbiór Kolegium w Białej Podlaskiej rozwijany jest jako depozyt UMCS w ramach Biblioteki Podlaskiej Fundacji Wspierania Talentów. Ponadto rozwijane są księgozbiory przy dwóch jednostkach uniwersyteckich: Zakładzie Kultury i Historii Żydów oraz Zakładzie Kulturoznawstwa.

Zmiany w strukturze organizacyjnej systemu, zwłaszcza Biblioteki

Głównej, były ważnym przedmiotem prac i dyskusji bibliotekarzy. Ich rezultat w postaci projektu nowej struktury Biblioteki Głównej został przedstawiony Władzom Uczelni oraz członkom Rady Bibliotecznej na posiedzeniu w dniu 27 czerwca br. Wstępnie przyjęto termin jego wprowadzenia od nowego roku akademickiego. Projekt ten ma służyć modernizacji zarządzania Biblioteką; wyodrębnione są w nim wyraźnie poziomy zarządzania strategicznego i operacyjnego, wraz z podziałem kompetencji i odpowiedzialności; wprowadza zmiany w kierunku spłaszczenia i uproszczenia struktury; oraz uwzględnia przemiany wynikające z katalogowania w NUKAT. Realizacja projektu ma na celu przede wszystkim podniesienie jakości usług świadczonych czytelnikom.

Rok 2003 jest przełomowy w zakresie rozbudowy infrastruktury informatycznej Biblioteki. W trakcie realizacji jest duża inwestycja sprzętowa nieodzowna dla dalszego rozwoju pracy w zautomatyzowanym systemie bibliotecznym VTLS (zakupionym w 1994 r. dzięki dotacji z Fundacji Mellona). Na tę inwestycję składają się: zakup nowego serwera i systemu zarządzania bazą Oracle, dokonanie migracji danych do najnowszej wersji systemu – VIRTUA, oraz wymiana 54 komputerów (w tym 27 terminali).

Warto dodać, że w najbliższym czasie przechodzi na system VIRTUA cała grupa Bibliotek Wdrażających i Użytkujących VTLS, dzięki czemu udało się wynegocjować korzystne warunki wspólnej migracji bibliotek polskich. Stanowi to kolejny przykład pozytywnych efektów współpracy bibliotecznej.

Zakup nowego serwera umożliwi komputeryzację sieci bibliotek zakładowych w szerszym niż dotychczas zakresie (czynnikiem hamującym było maksymalne obciążenie starego serwera). Planuje się, że do grona 4 bibliotek zakładowych katalogujących w VTLS dołączy większość spośród 27 bibliotek sieci, co zapewni szybsze tworzenie katalogu komputerowego jako jednego i jednolitego źródła informacji o zbiorach bibliecznych całego Uniwersytetu.

Korzystanie z zasobów drukowanych i elektronicznych utrzymuje się na wysokim poziomie i stale wzrasta. Statystyka udostępniania przedstawia się następująco:

334 320 vol. i jedn. ogółem – w tym: książek – 241 204, czasopism – 91 767, zbiorów specjalnych – 1349, 25 362 kserokopii,

107 169 artykułów z 4082 tytułów czasopism elektronicznych (dane za 2002 r.),

4043 udostępnienia baz danych na CD-ROM,

19 082 udostępnienia Internetu.

Odwiedziny w czytelnich wyniosły 78 929 osób (w tym studentów – 67 618); liczba użytkowników elektronicznych źródeł informacji – 23 125; liczba czytelników zarejestrowanych w wypożyczalni miejscowej – 9966.

Czytelnicy korzystali także w dużym zakresie z usług informacyjnych oraz pomocy w poszukiwaniu literatury. Ogółem udzielono ponad 20 tys. informacji bezpośrednich (w tym katalogowych) i 240 informacji pisemnych; udzielono ponad 4 tys. informacji bibliecznych i bibliograficznych wymagających dłuższych poszukiwań; wykonano prawie 1,5 tys. zestawień bibliograficznych oraz opracowano 5 kwerend.

Zadania dydaktyczne realizowano w różnych formach, mając na celu zapoznanie użytkowników z zasadami korzystania z katalogów, księgozbioru i elektronicznych źródeł informacji. Studenci I roku zostali przeszkoleni w ramach przysposobienia bibliotecznego (przeszkolono 4115 studentów w 193 grupach). Dla starszych lat studiów różnych kierunków prowadzono warsztaty bibliograficzne, z których skorzystało 379 osób w 27 grupach.

W ramach prac dokumentacyjnych kontynuowano tworzenie bazy „Bibliografia Dorobku Naukowego UMCS”, która liczy aktualnie prawie 16 tys. rekordów bibliograficznych. Gromadzone w niej dane pozwalają na wykonywanie wielu zestawień bibliometrycznych i uwzględniają m.in. *impact factor*, czyli wskaźnik wartościujący czasopisma oraz punktację KBN.

Opracowano dwie pozycje w ramach serii „Bibliografie Osobowe” (nr 26 i 27). Stanowią je: *Bibliografia publikacji prof. dr hab. Marii Cackowskiej* oraz *Bibliografia publikacji prof. dr hab. Henryka Gmiera*.

Gromadzenie zbiorów Biblioteki Głównej odbywa się w oparciu o egzemplarz obowiązkowy (EO), kupno (prenumeratę), wymianę i dary.

Akcesją, wg *Rejestru Przybytków*, objęto łącznie prawie 21 tys. vol. i jedn., w tym 15,5 tys. z EO, ponad 1800 z kupna. Gromadzenie czasopism wyrażone liczbą tytułów bieżących wynosi 3457 tytułów (2820 polskich i 637 zagranicznych). Wpływ bieżący czasopism zarejestrowano w liczbie 18 840 jednostek.

Wśród nabytków skromnie reprezentowana jest książka zagraniczna – tylko 266 vol. (115 z kupna, 125 z wymiany). Droga kupna antykwarycznego zbioru specjalne wzbogaciły się o 10 starych druków,

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

10 cennych grafik i 4 mapy starodrukowe.

Biblioteka Główna od wielu już lat prowadzi centralnie dla całego systemu bibliotecznego-informacyjnego Uczelni prenumeratę czasopism zagranicznych (421 tytułów) i baz danych (10), oraz wymianę wydawnictw (przekazano do bibliotek zakładowych 1019 jedn.). Od dwóch lat zadanie centralnego gromadzenia poszerzono o prenumeratę czasopism polskich, czyli zamówienie (zgodnie z procedurą przetargu) dostawy dla 95 jednostek Uczelni 580 tytułów z czasopism w liczbie 1300 egzemplarzy.

W miarę możliwości prowadzono ochronę i zabezpieczanie zniszczonych zbiorów. Oprawiono 3,5 tys. wol. książek i czasopism. Kontynuowano prace w zakresie konserwacji zbiorów; zabiegom konserwatorskim poddano 4 starodruki. W celu zabezpieczenia zbiorów cennych zmikrofilmowano 60 starodruków oraz 48 roczników czasopism z XIX i XX wieku, znajdujących się w złym stanie zachowania.

Do zbiorów bibliotek zakładowych przybyło 14 846 vol. i jedn. (8210 książek, 6583 czasopism, 53 zbiory specjalne). Podstawowe źródło nabytków stanowiły zakupy z funduszu Uczelni i grantów oraz wymiana i dary. Biblioteka Instytutu Anglistyki wzbogaciła się o 200 wol. literatury anglojęzycznej, zakupionych dzięki wsparciu Ambasady Amerykańskiej.

Opracowanie zbiorów odbywa się w sposób tradycyjny i komputerowo. W systemie VTLS katalogują książki 4 Biblioteki: Instytutu Anglistyki, Wydziału Prawa i Administracji, Instytutu Nauk o Ziemi, Wydziału Politologii.

Biblioteka Instytutu Anglistyki uczestniczy równocześnie w tworzeniu online centralnego katalogu bibliotek anglistycznych w Polsce (baza *Polanka*), do której przesyła pliki z własnymi opisami. Zorganizowała też dwudniowe spotkanie pracowników bibliotek anglistycznych, poświęcone dalszej współpracy i rozwojowi „*Polanki*”, połączone z prezentacją własnej Biblioteki i zwiedzaniem bibliotek lubelskich.

Rok sprawozdawczy zapoczątkował dalsze przemiany w strukturze Biblioteki, traktowane jako kolejny etap w procesie ewolucyjnych zmian, jakim musi ona podlegać w dobie dynamicznego rozwoju mediów elektronicznych, digitalizacji zasobów drukowanych i dalszej komputeryzacji prac bibliotecznych. W tej sytuacji organizacja biblioteki pozostaje otwarta, dzięki czemu może elastycznie doposażać się do nowych zadań.

Biblioteka Brytyjska

Biblioteka Brytyjska powstała w roku 1990 jako jedna z dziesięciu tego typu placówek w Polsce. W ciągu swoich trzynastu lat pracy zdobyła już ważne i stałe miejsce wśród bibliotek

naszego miasta. Zasadniczy wpływ na tę pozycję mają zarówno bogate i wartościowe zbiory biblioteczne, miłe, nowoczesne i estetycznie zaprojektowany lokal oraz sprawną i fachową obsługę. Biblioteka Brytyjska jest placówką o charakterze publicznym, dostępną dla wszystkich czytelników, znających język angielski, gdyż całość udostępnianych zbiorów wydawana jest w tym języku. Księgozbiór reprezentuje wszystkie dziedziny wiedzy a także literaturę piękną dla dorosłych i dzieci. Zróżnicowany poziom (językowy i merytoryczny) zgromadzonych dokumentów pozwala na zainteresowanie się nimi szerokiego grona czytelników. Całość zbiorów udostępniana jest w dwojaki sposób: na zewnątrz i na miejscu. W okresie sprawozdawczym księgozbiór podręczny liczył około 1000 vol. a zbiór czasopism prenumerowanych reprezentuje 36 tytułów. Z powyższych materiałów korzysta się wyłącznie w czytelni.

Struktura zbiorów przedstawia się następująco: druki zwarte – 10 774 vol., czasopisma – 36 tytułów, kasyety – 3314 sztuk.

Udostępnianie: druki zwarte – 31 417 wypożyczeń, kasyety – 7885 wypożyczeń.

Z wypożyczalni korzysta 1222 zarejestrowanych czytelników, którzy odnawiają każdego roku swoje członkostwo, wpłacając opłatę wpisową. W roku akademickim 2002/2003 biblioteka wpłaciła do kasy uczelni sumę: 41 560 zł z tytułu opłat członkowskich.

Biblioteka udziela informacji zarówno czytelnikom indywidualnym jak i grupom zorganizowanym np.: wycieczkom ze szkół podstawowych, średnich i językowych. Prowadzimy również lekcje biblioteczne, w czasie których prezentowane są zbiory oraz omawiana problematyka związana z katalogiem komputerowym.

Stałym już i ważnym punktem jest uaktualnianie we współpracy z British Council w Warszawie punktu British Studies Resources - działu informacji o Wielkiej Brytanii i udostępnianie materiałów z tego działu.

W okresie sprawozdawczym Biblioteka Brytyjska zorganizowała 11 wystaw.

W październiku 2002 odbywał się w Lublinie Festiwal Brytyjski. Część imprez odbywających się w ramach Festiwalu Brytyjskiego była organizowana we współpracy z Biblioteką Brytyjską UMCS. Najważniejszą imprezą strategiczną dla Biblioteki był InfoUK Day czyli dzień informacji o Wielkiej Brytanii poświęcony edukacji, nauce języka angielskiego i turystyce w Zjednoczonym Królestwie.

W dniach 17.10.2002 – 31.10.2002 Biblioteka Brytyjska organizowała pokazy wideo – Look at Britain. Prezentowano cykl filmów dokumentalnych przedstawiających różne zagadnienia dotyczące życia młodych Brytyjczyków. Każdego dnia pokazywano dwa filmy.

Bibliotekę Brytyjską odwiedzili Susan Maingay – Director British Council in Poland British, Robin Rickard – Deputy Director, Javed Iqbal – Assistant Director, a także pracownicy British Council w Petersburgu.

W roku sprawozdawczym Biblioteka Brytyjska prowadziła współpracę z wydawnictwami językowymi: Heinemann i Prentice Hall; PWN oraz ze szkołami (przekazywanie czasopism (retrospektywnych numerów)), udzieliła pomocy w zorganizowaniu biblioteki szkolnej w LO im. Paderewskiego oraz współudzielała w zorganizowaniu Dni Kultury Europejskiej (I LO im. St. Staszica) – kontynuowane współpracy, przekazała i udostępniła zbiory (książek, map, plakatów i czasopism) Szkole Podstawowej nr 21 – pomoc w zorganizowaniu Dni Brytyjskich, przekazała Szkole Podstawowej w Jastkowie materiałów promocyjnych (jw.) dotyczących Wielkiej Brytanii – pomoc przy organizacji kermaszu o tematyce brytyjskiej, zor-

ganizowała giełdę taniej książki angielskiej, prezentowała i promowała wakacyjne kursy w szkołach językowych w Wielkiej Brytanii, przeprowadziła selekcję księgozbioru biblioteki w ramach rozpoczętego w bieżącym roku projektu reorganizacji katalogu oraz systemu wypożyczania (automatyzacja).

W Bibliotece Brytyjskiej w Lublinie znajduje się ośrodek administracji i koordynacji egzaminów Cambridge. W roku 2002 na egzaminy Cambridge (First Certificate, Certificate of Advanced English, Certificate of Proficiency in English, Key English Test, Preliminary English Test, Business English Certificates) zapisało się około 2000 osób.

Obsadę biblioteki stanowi 5 osób (w tym 1 osoba na pół etatu). Wszyscy pracownicy legitymują się już długim stażem pracy w naszej placówce, co zapewnia prawidłową jakość obsługi czytelnika.

Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców

W roku sprawozdawczym Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS pomyślnie kontynuowało realizację zadań z zakresu kształcenia cudzoziemców oraz badań nad językiem i kulturą polską, a także promocji języka i kultury polskiej za granicą.

W roku akademickim 2002/2003 w prowadzonym przez Centrum rocznym kursie przygotowawczym do studiów wyższych w Polsce uczestniczyło 75 osób skierowanych przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej (w tym 25 osób z Białorusi, 18 z Rosji, 10 z Kazachstanu, 9 z Ukrainy, 5 z Uzbekistanu, 2 z Estonii, 2 z Litwy oraz po jednej osobie z Mołdawii, Brazylii, Urugwaju i Albanii). Oprócz tego, w pierwszym semestrze udział w kursie wzięły 2 osoby na zasadach odpłatności. W drugim semestrze naukę na zasadach odpłatności kontynuowała 1 osoba.

W lektoracie języka polskiego, zorganizowanym w roku sprawozdawczym, udział wzięło 13 osób (3 z Ukrainy, 3 z Hiszpanii, 2 z Francji, 2 z Irlandii, 2 z USA i 1 z Białorusi), przebywających w UMCS w ramach programu Socrates/Erasmus lub wymiany między uniwersytetami. W pierwszym semestrze w lektoracie wzięły też udział 2 osoby na zasadach odpłatności. W drugim semestrze naukę kontynuowała 1 osoba.

W ramach rocznego Podyplomowego Studium Humanistycznego dla Cudzoziemców kształciło się 16 osób, skierowanych przez Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej, w tym 6 osób z Ukrainy, 6 z Białorusi, 2 z Rosji, 1 z Kazachstanu i 1 z Tadżykistanu.

Na 3-letnich stacjonarnych studiach licencjackich dla cudzoziemców z zakresu filologii polskiej w roku sprawozdawczym kształciło się w sumie 48

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

osób, w tym na pierwszym roku 14 osób (4 z Białorusi, 4 z Ukrainy, 3 z Kazachstanu, 2 z Rosji i 1 z Mołdawii), na drugim roku 12 osób (4 z Rosji, 3 z Białorusi, 3 z Kazachstanu, 1 z Mołdawii i 1 z Uzbekistanu) i 22 osoby na trzecim roku (11 z Kazachstanu, 9 z Ukrainy i 2 z Białorusi).

Ponadto, podobnie jak w latach ubiegłych, w lipcu 2002 r. w ramach „Lata Polonijnego” Centrum zorganizowało następujące kursy dla cudzoziemców: a) trzystopniowe studium metodyki nauczania języka polskiego dla nauczycieli z Europy Wschodniej (36 uczestników), b) letnia szkoła języka i kultury polskiej (40 uczestników), c) praktyki językowe dla studentów filologii polskiej i slawistyki (97 uczestników), d) kurs języka i kultury polskiej dla nauczycieli i działaczy polonijnych z Europy Wschodniej (24 uczestników), e) kurs humanistyczny dla studentów lektoratów języka polskiego (29 uczestników), f) trzystopniowe studium dla instruktorów polonijnych zespołów

folklorystycznych (41 uczestników), zorganizowane we współpracy z Zespołem Tańca Ludowego UMCS.

Łącznie w kursach uczestniczyło 267 osób z 31 państw.

W roku sprawozdawczym pracowaliśmy nad przygotowaniem dwóch ogólnopolskich konferencji naukowych, które odbędą się jesienią br. Konferencja pt. „Teksty kultury – oblicza komunikacji XXI w.” w terminie od 11 do 13 września 2003, konferencja pt. „Karnawalizacja we współczesnym języku polskim” w terminie od 10 do 12 października 2003.

W roku sprawozdawczym zbiory biblioteki Centrum powiększyły się o 336 egzemplarzy książek i 5 kaset wideo. Aktualnie w bibliotece znajduje się 12612 książek i 159 kaset wideo.

W Centrum zatrudnionych jest 26 pracowników: 20 nauczycieli akademickich (w tym 1 profesor tytularny i 5 doktorów), 2 pracowników administracyjnych, 2 inżynierów – technicznych i 2 pracowników służby bibliotecznej.

Archiwum i Muzeum UMCS

W roku sprawozdawczym działalność Archiwum skupiła się na dwóch głównych grupach czynności: porządkowanie i ewidencja akt osobowych byłych studentów Filii UMCS w Rzeszowie; obsługa b. absolwentów UMCS (wraz z Filią) oraz aktualnych pracowników UMCS w związku z realizacją ustawy ZUS o kapitale początkowym.

W związku z brakiem pomieszczeń magazynowych nie przejmowano akt osobowych byłych studentów z Dziekanatów poszczególnych Wydziałów. Przyjęto jedynie: akta studiów podyplomowych i uzupełniających studiów magisterskich realizowanych przez b. Filii UMCS w Rzeszowie w Punkcie Konsultacyjnym w Przemysłu w ilości 2067 j. a. = 17,5 mb, akta studiów podyplomowych Wydziału Matematyki i Fizyki w ilości 208 j. a. = 1,8 mb, akta przewodów doktorskich i habilitacyjnych Wydziału Filozofii i Socjologii w ilości 72 j. a. = 1,9 mb, akta osobowe pracowników naukowo-dydaktycznych w ilości 126 j. a. = 2,5 mb. Łączna liczba przejętych akt: 2473 j. a. = 23,7 mb.

W roku sprawozdawczym nie prowadzono żadnych prac nad opracowaniem zasobu.

Udostępniono w pracowni do celów naukowo-badawczych akta 145 osobom, wypożyczono do celów służbowych poszczególnym jednostkom organizacyjnym UMCS 172 j. a., wydano dokumenty osobiste z indywidualnych teczek osobowych 440 osobom, przygotowano zaświadczenia potwierdzające okres studiów, blok pedagogiczny i inne 6850 osobom.

Łączna liczba osób, które zostały obsłużone przez Archiwum wynosi 7435.

Archiwum na bieżąco załatwia sprawy kapitału początkowego pracowników we współpracy z Samodzielną Sekcją Wynagrodzeń Bezosobowych i Ubezpieczeń Społecznych.

Sytuacja magazynowa jest krytyczna, pogłębiona podobnym stanem w poszczególnych Dziekanatach Uczelni, które muszą przechowywać akta byłych studentów dwukrotnie dłużej, niż przewidują to stosowne przepisy.

W okresie sprawozdawczym współpracowano z innymi instytucjami naukowymi oraz kontynuowano spotkania międzyarchiwalne poświęcone problemom dokumentacji współczesnej. Pracownicy Archiwum uczestniczyli w Powszechnym Zjeździe Archiwistów Polskich w Szczecinie (IX 2002 r.) oraz konferencji archiwistów szkół wyższych w Łodzi (VI 2003 r.).

W ramach obowiązkowych objazdów programowych przyjęto w Archiwum studentów historii z Kolegium UMCS w Białej Podlaskiej, Kolegium UMCS w Radomiu.

Archiwum UMCS jest tradycyjnie miejscem praktyk zawodowych dla studentów specjalizacji archiwalnej UMCS i KUL, na praktyki przyjęto 6 osób.

Archiwum służy na bieżąco informacją oraz wyszukiwaniem dokumentów dla potrzeb poszczególnych komórek organizacyjnych Uczelni.

W okresie sprawozdawczym Muzeum UMCS prowadziło działalność w pięciu podstawowych zakresach: gromadzenie i opracowywanie zbiorów muzealnych, działalność oświatowo-wychowawcza, opracowywanie dokumentacji prasowej, działalność usługowa, podnoszenie kwalifikacji pracowników.

W Muzeum przygotowano następujące ekspozycje w siedzibie własnej i w innych pomieszczeniach Uniwersytetu: „Dyplomy 1992-2002. Zakład Grafiki i Serigrafii”, „50 lat Wydziału Humanistycznego UMCS”, „Ludzie Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w ekslibrisach Zbigniewa Józwicka”, „Integracja Europy. Od Ottona III do Unii Europejskiej” (w Chatce Żaka).

Nawiązano bliższą współpracę z

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

Przygotowano do opracowania bibliograficznego ok. 1500 wycinków prasowych z prasy lokalnej i ogólnokrajowej, dotyczących szeroko pojętej działalności Uniwersytetu.

Działalność usługowa Muzeum UMCS dotyczy udostępniania przechowywanych zbiorów, głównie do celów naukowych i wydawniczych.

Ogród Botaniczny

Aktualnie w Ogródku prowadzone są następujące prace badawcze: 1) ochrona gatunków rzadkich i ginących na Lubelszczyźnie – monitoring wybranych gatunków oraz próby reintrodukcji, 2) kontrola nasadzeń na terenie byłej kopalni piasku w Leśnictwie Gołęb, 3) monitoring gatunków chronionych wprowadzonych w rejonie Jeziora Piskory, 4) ocena stanu populacji gatunku chronionego *Linosyris vulgaris* w Tarnogórze k. Izbicy, 5) biologia kwitnienia i rozmnażanie sukulentów z podrodziny *Asclepiadoideae* uprawianych w warunkach szklarniowych, 6) waloryzacja ekotypów traw z grupy *Festuca rubra* L. i *Festuca ovina* L. jako źródło zasobów genowych do hodowli nowych odmian, 7) tworzenie banku genów roślin chronionych i ginących strefy bagiennej i torfowo-błotnej przy zbiornikach wodnych Ogródku Botanicznego UMCS, 8) opracowanie kolekcji i zbiorów Ogródku Botanicznego UMCS, 9) odłowy oraz obrączkowanie ptaków w ramach programu „Stale Powierzchnie Odłowy”, 10) badania naukowe i obserwacje entomologiczne w ramach tematu „Fauna stawonogów parków miejskich Lublina”, 11) obserwacje wykonywane przez pracowników Katedry Botaniki Wydziału Ogródniczego AR w Lublinie

na materiale roślinnym Ogródku Botanicznego, 12) obserwacje biologiczne na *Leuzea carthamoides*, 13) obserwacje i zbieranie owadów przez pracowników naukowych, doktorantów i magistrantów Katedry Entomologii Wydziału Ogródniczego AR w Lublinie, 14) udostępnianie materiału roślinnego, literatury i dokumentacji prac badawczych prowadzonych przez magistrantów, doktorantów i pracowników AR, AM, KUL, UMCS.

W ramach działalności dydaktycznej Ogródku Botanicznego wymienić należy: wykłady i ćwiczenia dla studentów Wydziału BiNoZ, wykłady dla studentów V roku Akademii Rolniczej, opiekę dydaktyczną nad wycieczkami szkolnymi oraz prace magisterskie i doktorskie wykonywane przez studentów i pracowników Akademii Rolniczej, Akademii Medycznej, KUL i UMCS.

Ogród brał udział w organizacji Festynu z okazji Dnia Dziecka, Międzynarodowego Dnia Ochrony Środowiska i Dni Lublina oraz udzielał fachowych porad z zakresu hodowli, uprawy i ochrony roślin.

Ogród jest udostępniany zwiedzającym. Przychody ze sprzedanych roślin i biletów wstępu wyniosły w 2002 r. 228 669,26 zł.

Centrum Dokumentacji Europejskiej

Centrum funkcjonuje na podstawie umowy zawartej 6 lipca 2000 r. pomiędzy Komisją Europejską a Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej. Komisja Europejska przyznała CDE UMCS status pełnego centrum (full European Documentation Centre). Celem funkcjonowania Centrum jest gromadzenie dokumentacji dostarczanej przez Unię Europejską, wspieranie i ujednolicanie nauczania oraz prac badawczych dotyczących integracji europejskiej, rozpowszechnianie informacji, a także organizowanie konferencji i seminariów. Merytoryczny nadzór nad działalnością Centrum został powierzony Dziekanowi Wydziału Politologii i Radzie. W Centrum zatrudnionych jest trzech pracowników na pełnym etacie na stanowisku młodszego bibliotekarza.

Dzięki życzliwości władz Wydziału

Politologii od 1 października 2002 roku Centrum przeniosło się do nowego pomieszczenia o powierzchni 50 m². Obecny stan spełnia już warunki umowy UMCS z Komisją Europejską w stopniu minimalnym.

Biuro Oficjalnych Wydawnictw Wspólnot Europejskich EUR-OP z siedzibą w Luksemburgu regularnie przesyła od listopada 2000 roku materiały i publikacje wydawane przez instytucje UE. Stan zbiorów na 30 czerwca 2003 roku wynosił: 798 wydawnictw zwartych, 60 tytułów czasopism i 73 pozycje ze zbiorów specjalnych (CD-ROM, mapy, plakaty).

Zawartość gromadzonej dokumentacji europejskiej stanowią: prawo pierwotne, czyli traktaty i uzupełnienia, prawo wtórne, tj. rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie,

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

orzecznictwo Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji, a także publikacje tematyczne wydawane przez instytucje UE.

Centrum decyzją Rektora UMCS z czerwca 2002 r. rozpoczęło tworzenie własnej biblioteki. Poza skromnymi zakupami własnymi Centrum wzbogaciło się w styczniu 2003 roku o przejęte od biblioteki Wydziału Politologii 165 pozycji zakupionych wcześniej w ramach programu TEMPUS. Dzięki przejściu od biblioteki Wydziału Politologii gromadzonej tam od kilku lat dokumentacji Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Centrum stało się biblioteką depozytową OBWE.

Od momentu uruchomienia CDE UMCS z jej materiałów zgromadzonych zarówno w formie drukowanej, jak i elektronicznej, systematycznie korzystało ponad 500 osób, w większości byli to studenci i pracownicy akademicy UMCS. Ponad 120 osób skorzystało z telefonicznej pomocy pracowników Centrum. Po uruchomieniu w listopadzie 2001 roku strony internetowej z możliwością internetowej (e-mailowej) kwerendy skorzystało z tego ok. 80 osób.

W ramach podnoszenia kwalifikacji pracownicy Centrum w marcu 2003 roku uczestniczyli w dwudniowym szkoleniu w Warszawie w Centrum Dokumentacji Kolegium Europejskiego w Natolinie na temat wykorzystania pakietu programowego MAK.

W okresie sprawozdawczym Centrum, poza wykonywaniem swoich statutowych zadań, zorganizowało: wykład otwarty dla studentów na temat *Białej Księgi Komisji Europejskiej* dotyczącej młodzieży (w wykładzie uczestniczyli studenci z kilku państw UE, wolontariusze europejscy); prezentację zbiorów Centrum dla studentów UMCS i osób zainteresowanych; prezentacja taka została powtórzona w Puławach dla studentów Puławskiej Szkoły Wyższej; razem z Muzeum UMCS przystąpiło do przygotowywania dużej wystawy na temat integracji europejskiej; razem z Muzeum UMCS i Fundacją UMCS przygotowało nowy projekt do programu „Teraz integracja”; w ramach tego projektu obok dużej wystawy „Od Ottona III do Unii Europejskiej” przygotowany został cykl szkoleń dla studentów UMCS pod hasłem „Unia Europejska – instrukcja obsługi”; uczestniczyło w realizacji okręgowego finałowego etapu Olimpiady Wiedzy o Unii Europejskiej; zorganizowało otwartą prezentację swojej działalności w ramach Pikniku Europejskiego dla studentów UMCS.

Wydatki, jakie poniósł UMCS na funkcjonowanie CDE w roku akademickim 2002/2003, wyniosły około 48 tysięcy złotych. Kwota ta stanowi około połowy sumy rocznych wydatków (89 tysięcy), jaką określił Uniwersytet w umowie z Komisją Europejską.

telników jest też 15 tytułów prasy francuskiej. Prenumeratę roczną na 4 z nich Ośrodek opłaca z funduszy własnych.

W Ośrodku zatrudnionych było 8 etatowych pracowników dydaktycznych, 1 lektorka francuska zatrudnio-

na na umowę o pracę, która wygasa 18 sierpnia br., oraz 2 pracowników inżynieryjno-technicznych. Wszyscy pracownicy zatrudnieni są w pełnym wymiarze. Ponadto na umowę-zlecenie Ośrodek zatrudnił 3 lektorów z zewnątrz.

Uniwersytecie Centrum Zdalnego Nauczania i Kursów Otwartych (UCZNIKO)

Głównym zadaniem UCZNIKO jest od samego początku jego istnienia realizacja projektu *Polskiego Uniwersytetu Wirtualnego (PUW)*.

Osiągnięcia w raportowanym okresie:

1. Realizacja grantów: CHLASTS – Chemical Laboratory Safety and Trainings. Międzynarodowy grant w ramach programu Leonardo da Vinci, RSI – Regionalne Strategie Innowacji dla regionu lubelskiego. UCZNIKO z ramienia UMCS koordynuje zadanie związane z budową strategii rozwoju internetowego systemu wymiany kontaktów oraz rozpowszechniania informacji o innowacjach w formule e-learning.

2. Inne kluczowe projekty i wydarzenia: udział w grupie roboczej UMCS przygotowującej zasady funkcjonowania Centrum Obsługi Informatycznej UMCS (COIU), koordynacja wdrożenia na UMCS systemu antyplagiatowego plagiat.pl., intensywna współpraca z TVP S.A. nad uruchomieniem Telewizyjnego Uniwersytetu Otwartego (projekt w trakcie realizacji), realizacja ogólnopolskiego projektu certyfikacji umiejętności nabytych na kursach Internetowych (we współpracy z firmami IDG SA, WiedzaNet Sp. z o.o., Incenti S.A.), wizyta praktykantów z Korei Południowej (jedyna w Polsce delegacja studentów z Uniwersytetu w Seulu delegowana przez Ministerstwo Informatyki Korei).

3. Zrealizowane i przeprowadzone otwarte kursy zdalne (przez Internet): Kurs Podstawy Obsługi Komputera (6 modułów), Psychologia Komunikacji Interpersonalnej, Kultura Języka Polskiego, Negocjacje, Techniki sprzedaży, Asertywność, Technologie Informatyczne w Nauczaniu, Systemy Informatyczne Biznesu, E-seminarium Historia Sztuki.

4. Stworzone portale i serwisy internetowe:

a. www.puw.edu.pl – Polski Uniwersytet Wirtualny,

b. www.umcs.lublin.pl – portal uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie,

c. www.student.lublin.pl – studencki portal internetowy.

5. Stworzenie i wdrożenie systemów informatycznych wspomagają-

cych obsługę studentów przez Internet: rekrutacja kursantów i studentów przez Internet, system informatyczny umożliwiający kompleksową obsługę kontaktów z kursantem i studentem.

6. Wdrożenie nowej wersji platformy nauczania na odległość: R5 Generation (autorskie tłumaczenie na język polski).

7. Opanowane technologie: Internetowe platformy nauczania na odległość, Produkcja multimedialnych, Technologie internetowe, portale, Audio i wideokonferencje.

8. Zaawansowane badania nad metodyką szkoleń na odległość. Realizowane prace badawcze (doktoraty i habilitacje).

9. Aktywne udziały w konferencjach e-learning, publikacje naukowe: konferencja dla rzeczników prasowych Uniwersytetów, konferencja *e-learning w rozwoju przedsiębiorczości w Polsce*, konferencja *e-learning: analiza rozwiązań i wdrożeń* (Towarzystwo Edukacji Bankowej w Poznaniu), współorganizacja i udział w konferencji *e-learning w szkolnictwie wyższym – fakty i prognozy*, publikacja artykułu jako doniesienia konferencyjnego na międzynarodowej konferencji Business Information Systems, Colorado Springs 2003: *Polish Virtual University. A Case Study on e-learning in Poland*, akceptacja odczytu oraz publikacji na największej światowej konferencji poświęconej edukacji e-learning Educa Online, Berlin 2003. Tytuł: *Polish Virtual University. Experiences in Controlling the Quality of e-learning Process*.

UCZNIKO jest partnerem bądź blisko współpracuje z następującymi instytucjami:

1. Uczelnie i instytucje edukacyjne w Polsce: Uniwersytet Warszawski (COME – Centrum Otwartej i Multimedialnej Edukacji), Uniwersytet Jagielloński: Katedra Zarządzania Strategicznego i Technologiami, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, inne Uniwersytety w ramach Uniwersyteckiego Centrum ds. Informatyzacji, Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi, Interklasa – inicjatywa informatyzacji gimnazjów w Polsce, Fundacja UMCS, Gdańska Fundacja

Ośrodek Polskiego Komitetu Współpracy z Alliance Française

W roku akademickim 2002/2003 utworzyliśmy w Ośrodku AF 45 grup nauczania języka francuskiego, w których uczestniczyły 553 osoby. Tradycyjnie przez cały rok prowadziliśmy zajęcia na kursie przygotowawczym dla kandydatów na romanistykę (2 grupy) i do egzaminu maturalnego z języka (1 grupa). Ze względu na poziom znajomości języka dokonaliśmy następującego podziału naszych słuchaczy: 13 grup początkujących, 2 grupy tzw. faux-débutants, 9 grup na poziomie II roku zaawansowania, 11 grup średniozaawansowanych dla dorosłych, 3 grupy zaawansowane, 1 grupa dla młodzieży, oraz 6 grup przygotowujących do egzaminów.

W minionym roku przeprowadzono w Ośrodku 6330 godzin zajęć dydaktycznych. Wszystkie zajęcia są odpłatne. Wpływy odprowadzone do kasy UMCS wyniosły 540 000 złotych.

Po raz kolejny Ośrodek przeprowadzał egzaminy z języka francuskiego MEN – DELF (I i II stopień), Acces au DELF, Acces au DALF i Diplôme de Langue (egzamin Alliance Française de Paris).

Ośrodek zorganizował w mijającym

roku akademickim 36 imprez kulturalno-naukowych, w tym 5 koncertów muzyki poważnej i 2 koncerty muzyki popularnej, 3 spektakle teatralne, 6 wykładów (geografia Francji, sztuka i literatura francuska), 10 projekcji filmowych, 5 wieczorów muzycznych oraz 3 konkursy. Współpracowali z naszym ośrodkiem przy organizacji tych imprez: Kawiarnia Artystyczna „Hades”, fundacja „Galeria na Prowincji”, Klub Filmowy DKF Chatka Żaka oraz Centrum Kultury. W większości honoraria dla artystów opłacał Stały Delegat AF w Polsce, p. Elisabeth de Pontbriand-Leżańska, pozostałe koszty organizacji Ośrodek dzielił z instytucjami współorganizującymi.

Księgozbiór biblioteki Ośrodka liczy 9149 pozycji (stan na koniec maja br.). W roku akademickim 2002/2003 przybyło 330 książek i płyt CD. Są to dary Ambasady Francji oraz zakupy własne Ośrodka. Dzięki wprowadzeniu opłaty czytelnicy biblioteki Ośrodka ma możliwość uzupełniania swoich zbiorów. Sukcesywnie kontynuowane są też prace nad informatyzacją wypożyczeń. Do dyspozycji czy-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Kształcenia Menedżerów, Fundacja Fuga Mundi.

2. Uczelnie i instytucje edukacyjne za granicą: University of Washington, Jones International University, University of Lille.

3. Firmy polskie: TVP S.A., IBM Polska, Cisco Polska, Lotus Polska, Young Digital Poland, e-point S.A., EFT Consultants, WiedzaNet Sp. z o.o., Skalczyński Nagrodzki Doradztwo.

4. Firmy zagraniczne: Siebel Systems, R5 Vision, WebCT.

PUW i UCZNIKO UMCS – ważniejsze wydarzenia

05.09.2002 – spotkanie z Krajowym Punktami Kontaktowymi europejskiego programu eContent w AGH w Krakowie. Inicjacja współpracy.

14.09.2002 – Konferencja dla rzeczników prasowych Uniwersytetów. Odczyt o możliwościach wykorzystania Internetu w kreowaniu marki Uczelni.

28.09.2002 – inauguracja pierwszej edycji studiów wspomaganych Internetem w ramach projektu PUW. Kierunki: Zarządzanie i Marketing oraz Informatyka.

22.10.2002 – prezentacja projektu PUW na posiedzeniu KRUP w Lublinie.

27-28.10.2002 – udział w Konferencji e-learning w rozwoju przedsiębior-

czości w Polsce. Odczyt: Systemy LMS i systemy LCMS w edukacji zdalnej.

22.11.2002 – organizacja, wspólnie z Fundacją Fuga Mundi, wideokonferencji *Teleedukacja i telepraca. Dwa filary społeczeństwa informacyjnego*. Odczyt *e-learning w Polsce: szanse i zagrożenia*.

23.11.2002, 14-15.02.2002 – spotkania organizacyjne projektu Leonardo da Vinci CHLASTS.

04-05.12.2002 – udział w konferencji *e-learning: analiza rozwiązań i wdrożeń*. Odczyty: *Zarządzanie projektem e-learning (mgr Adam Chmielewski)* oraz *Uczyć uczenia się. Kilka wybranych problemów prowadzenia kursów on-line metodą projektów*.

11.04.2003 – współorganizacja i udział w konferencji *e-learning w szkolnictwie wyższym – fakty i prognozy*. Odczyty: *Propozycja projektu wdrożenia systemu zdalnego nauczania w Uczelni Wyższej (mgr Adam Chmielewski)* oraz *Różnice i podobieństwa, zalety i słabości nauczania przez Internet versus nauczanie tradycyjne*.

23.04.2003 – prezentacja projektu e-learning dla JM Rektora Politechniki Warszawskiej.

23.05.2003 – spotkanie grupy zarządzającej projektu RSI (Regionalne Strategie Innowacji).

03.07-21.07.2003 – wizyta praktykantów z Uniwersytetu w Seulu.

było przygotowanie grupy studentów do zdawania egzaminu ZDfB, który jest w chwili obecnej najwyższym poziomem, jaki możemy zaproponować. Zespół germanistów uczestniczy w programie pilotażowym mającym na celu wprowadzenie standaryzacji kursów językowych organizowanych przez Goethe Institut. Projekt ten ma na celu opracowanie katalogu celów i treści nauczania na poziomie A1, A2, B1, B2, i C1 oraz testów odpowiednich dla danych poziomów porównywalnych z tymi, które opracowano na zlecenie Rady Europy.

Zespół języka łacińskiego

Zatrudnionych 9 nauczycieli akademickich na stanowisku starszych wykładowców. Łącznie odbyto 4020 godzin w tym 780 godzin to godziny nadliczbowe. Wszyscy pracownicy udzielali konsultacji innym pracownikom Uczelni: tłumaczenie dyplomów honoris causa, tłumaczenie tekstów włączanych do prac doktorskich i habilitacyjnych.

Zespół języka francuskiego

Zespół liczy 4 osoby. W roku akademickim 2002/2003 wypracował

1700 godzin, w tym 260 godzin to godziny nadliczbowe. Zespół opracował programy nauczania przygotowujące do certyfikatów TELC na poziomie A2 i B1. Przeszkolone koleżanki przeprowadziły egzaminy na poziomie B1 (zdawało 10 osób). Na zajęciach przeprowadzono testy próbne do certyfikatów TELC.

Zespół języka rosyjskiego.

Zespół liczy 15 osób. Przeprowadził 5614 godzin. Zespół doskonalił kwalifikacje zawodowe poprzez warsztaty metodyczne zorganizowane przez WSIP S.A oraz szkolenie i uzyskanie licencji egzaminatorów TELC. Przygotował propozycje zajęć fakultatywnych dla studentów wydziałów: Ekonomii, Filozofii i Socjologii, Politologii, Prawa oraz przeprowadził zajęcia fakultatywne dla studentów Wydz. Filozofii i Socjologii, Politologii, Prawa. Przygotował do przeprowadzenia kolejnej edycji egzaminów TELC (testy próbne, reklama bezpośrednia i pośrednia na Uczelni i poza, aktywny udział w Dniach Otwartych UMCS). Do egzaminu TELC przystąpiło 37 osób.

LUBMAN UMCS

Zadaniem jednostki jest świadczenie usług teleinformatycznych o charakterze niepowszechnym na rzecz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, pozostałych wyższych uczelni Lublina i instytucji naukowo-badawczych, jak również usługobiorców pozaakademickich: szkół podstawowych i ponadpodstawowych, urzędów administracji państwowej oraz firm komercyjnych. LubMAN UMCS działa na podstawie Koncesji Nr 98/96/TI z dnia 10 września 1996 r., udzielonej wraz z zezwoleniem operatorskim przez Ministra Łączności Uniwersytetowi Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz zgłoszenia działalności telekomunikacyjnej do Urzędu Regulacji Telekomunikacji, dokonanego 28 marca 2001.

Sieć LubMAN zapewnia swoim użytkownikom następujące usługi:

- transfer danych pomiędzy sieciami lokalnymi instytucji, wydziałów i jednostek międzywydziałowych poszczególnych wyższych uczelni Lublina (Akademii Medycznej, Akademii Rolniczej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Politechniki Lubelskiej, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej), instytutów badawczych Polskiej Akademii Nauk (Instytutu Agrofizyki PAN i Instytutu Ekologii PAN) oraz Instytutu Medycyny Wsi, dla potrzeb naukowo-badawczych ww. jednostek;

- dostęp do ogólnouczelnianych i środowiskowych zasobów informatycznych: baz danych o charakterze regionalnym (np. OPAC – baza

wspólnych katalogów bibliotecznych Akademii Rolniczej, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Politechniki Lubelskiej, i Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, BIGLEB – baza danych o glebach Polski, SCIENCE – baza danych publikacji i prac naukowo-badawczych środowiska lubelskiego), serwerów z oprogramowaniem naukowym, wydziałowych serwerów plików Novell NetWare (dostęp do zasobów własnych użytkowników i kont poczty elektronicznej), serwera FTP (o pojemności 1 TB) z kolekcją pakietów oprogramowania, systemów operacyjnych i sterowników;

- dostęp do ogólnopolskiej sieci akademickiej POL-34/155/622 i jej zasobów: centrów Komputerów Dużej Mocy, ogólnokrajowych baz danych, zbiorów oprogramowania itd. oraz ogólnoswiatowej sieci Internet, w tym usługi związane z infrastrukturą sieci Internet: serwer DNS (utrzymanie domeny lublin.pl), serwery poczty elektronicznej SMTP, MSA i Mail Exchanger, serwer Usenet News (NNTP), serwer Gopher, serwer czasu (XNTP), serwer WWW proxy (w3cache), serwery DHCP, serwer dostępowy (dialup) dla pracowników, korzystających z modemów.

Kontynuowano rozbudowę sieci, rozpoczętą w latach ubiegłych: przeprowadzono rozbudowę i modernizację infrastruktury sieci (zwiększenie niezawodności i szybkości, migracja do technologii GigabitEthernet, zwiększenie liczby włókien światłowodowych w szkieletcie sieci, zakup nowoczesnych i wy-

Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych

W dniu 22 stycznia 2003 r. Senat Akademicki UMCS zaakceptował zmianę nazwy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych na Centrum Nauczania i Certyfikacji Języków Obcych. Zmiana nazwy została wprowadzona Zarządzeniem Rektora UMCS Nr 5/2003 z dnia 3 lutego 2003 r. Wiąże się ona ze zmieniającym się profilem działania Studium – z uwzględnieniem i podkreśleniem funkcji egzaminacyjno-certyfikacyjnej.

W roku akademickim 2002/2003 w CNiCJO UMCS zatrudnionych było 87 osób, w tym jedna na kontrakcie rocznym.

Zespół języka angielskiego

Zespół liczył 50 osób z tego 35 na stanowisku starszego wykładowcy, 7 wykładowcy a 8 lektora. Jedna osoba zatrudniona była na czas określony. Jedna osoba przebywała na rocznym urlopie dla poratowania zdrowia a dwie na urlopie wychowawczym. W październiku 2002 roku 2 osoby uzyskały awans na stanowisko wykładowcy a 7 osób na stanowisko starszego wykładowcy. Wszyscy pracownicy obciążeni też byli godzinami na studiach zaocznych. W listopadzie 2003 r. 7 osób uczestniczyło w corocznej kon-

ferencji Stowarzyszenia Nauczycieli Języka Angielskiego w Polsce IA-TEFL POLAND, która odbyła się w tym roku w Poznaniu. W lutym 2003 dwie osoby uczestniczyły w tygodniowym kursie metodycznym zorganizowanym przez British Council w Puławach. W kwietniu 2003 odbyło się w Lublinie pierwsze Forum Nauczycieli Języka Angielskiego "Teachers for Teachers". Wzięły w nim również udział trzy osoby z Zespołu Języka Angielskiego. Dwunastu pracowników Zespołu posiada uprawnienia do przeprowadzania egzaminu TELC na różnych poziomach. Liczna grupa pracowników regularnie uczestniczy w warsztatach metodycznych organizowanych przez wydawnictwa oraz Wojewódzki Ośrodek Metodyczny.

Zespół języka niemieckiego

Zespół języka niemieckiego liczy 9 osób. Oprócz realizacji bieżącego programu nauczania zgodnie ze specyfiką kierunku, Zespół skoncentrował się na przygotowaniu części swoich studentów do egzaminów certyfikacyjnych. Do egzaminu ZD przeprowadzonych po raz pierwszy w sesji zimowej przystąpiło 30 osób, a w sesji letniej 83 osoby; do egzaminu Grundbaustein – 81 osób. Dużym sukcesem

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

sokowydajnych ruterów), przygotowując tym samym sieć LubMAN do zwiększonej przepustowości ogólnopolskiej sieci naukowo-badawczej PIONIER. Jednocześnie rozbudowano i zmodernizowano istniejące węzły, a w szczególności węzeł kampusowy UMCS przy Pl. M. Curie-Skłodowskiej. Rozpoczęto budowę nowych węzłów sieci, w tym istotnego dla niezawodności sieci węzła w budynku DOKP przy ul. Okopowej. Wprowadzono nowy system podziału pasma dostępowego do sieci, co pozwoliło na efektywniejsze wykorzystanie łącz zewnętrznych. Zaowocowało to zwiększeniem przychodów od klientów pozaakademickich, korzystających z łącz sieci LubMAN. Prowadzono również aktywną promocję

innych usług sieci LubMAN (web-hosting, dzierżawa łącz), która przyniosła efekty w postaci znacznego wzrostu przychodów z pozostałych gałęzi działalności jednostki. Ta dywersyfikacja oferowanych usług oraz portfela przychodów pozwoli na bardziej stabilny rozwój jednostki, niezależnie od trendów rynkowych.

Zaproponowany został także nowy algorytm partycypacji jednostek akademickich i instytutów naukowo-badawczych w kosztach eksploatacji akademickiej części sieci, zakładający 100% pokrycia kosztów przychodami z tych jednostek oraz dotacją SPUB i KBN. Pozwoli to już w roku 2003 oraz w dalszej przyszłości na bardziej dynamiczną rozbudowę sieci.

DZIAŁALNOŚĆ SOCJALNA

Działalność socjalną prowadzono na zasadach określonych w zarządzeniu Rektora Nr 2/99 z dnia 21 stycznia 1999 r. (z późn. zm.) w sprawie Zakładowego Funduszu Świadczeń

Socjalnych wydanego na podstawie ustawy o szkolnictwie wyższym oraz ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Wykorzystanie środków funduszu socjalnego

Treść	Liczba osób	Kwota
1. Świadczenia dla dzieci:		
kolonie letnie /obóz żeglarski, kolonie stacjonarne w Szczawnicy, Łebie, Nowej Morawie/	295	271 450.00
- wczasy dla dzieci /refundacje/	83	59 096.00
- kolonie /refundacje/	159	157 410.00
- wycieczka zimowa	97	49 470.00
- choinka noworoczna	1300	63 600.00
Razem	1934	601 026.00
2. Świadczenia pracowników:		
- dofinansowanie wypoczynku indywidualnego	3578	4 256 600.00
- OW Kazimierz	697	31 903.56
- Jacht Klub	25	4 500.00
- zapomogi	56	30 050.00
Razem	4356	4 323 053.56
3. Świadczenia dla emerytów i rencistów		
- zapomogi	113	68 660.00
- talony świąteczne	2145	525 365.90
- refundacja wczasów	32	22 784.00
- wycieczka emerytów	140	69 300.00
Razem	2430	686 109.90
4. Inne		
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci		4 000.00
Łącznie na pomoc socjalną wydano	8720	5 614 189.46
5. Pożyczki z tytułu:		
- budowy domu	14	260 000.00
- uzupełnienia wkładu mieszkaniowego	44	903 300.00
- adaptacji strychu	-	-
- remontu domu	113	521 000.00
- remontu mieszkania	401	1 673 000.00
Razem	572	3 357 300.00

WYCHOWANIE FIZYCZNE I SPORT

Zajęciami obowiązkowymi z wychowania fizycznego objęci byli w bieżącym roku akademickim studenci I i II roku studiów stacjonarnych w wymiarze 60 godzin w skali roku.

W podstawowych grupach studenckich możemy wyróżnić: a) grupy ogólnego przygotowania sportowego, b) grupy profilowanej działalności sportowej na salach, siłowni oraz pływalni – ogółem tych grup było 286, c) zajęcia metodyczne na Wydziale Pedagogicznym: studia dzienne i zaoczne – 525 godzin, d) zajęcia z gimnastyki korekcyjnej dla studentów, u których wykryto wady funkcjonalne aparatu ruchowego, skierowanych na zajęcia specjalistyczne przez lekarzy akademickiej służby zdrowia – 18 grup, e) zajęcia w sekcjach sportowych Klubu Uczelnianego AZS-UMCS, są to: lekka atletyka kobiet i mężczyzn, pływanie kobiet i mężczyzn, narciarstwo zjazdowe kobiet i mężczyzn, trójbój siłowy mężczyzn, judo kobiet i mężczyzn, taekwon do kobiet i mężczyzn, aikido kobiet i mężczyzn, karate shoto kan kobiet i mężczyzn, kick-boxing mężczyzn, tenis ziemny kobiet i mężczyzn, tenis stołowy kobiet i mężczyzn, aerobik sportowy kobiet, wspinaczka skałkowa kobiet i mężczyzn, szachy kobiet i mężczyzn, brydż sportowy kobiet i mężczyzn, turystyka rowerowa kobiet i mężczyzn, żeglarstwo kobiet i mężczyzn, turystyka kajakowa, siatkówka kobiet i mężczyzn, koszykówka kobiet i mężczyzn, badminton kobiet i mężczyzn, piłka ręczna kobiet i mężczyzn, piłka nożna, f) szkolenie obozy sportowe.

W roku akademickim 2002/2003 Studium zorganizowało dwa obozy narciarskie w pięciu grupach. W lipcu odbył się spływ kajakowy po Czarnej Hańczy oraz 14-dniowy rejs żeglarski po jeziorach mazurskich.

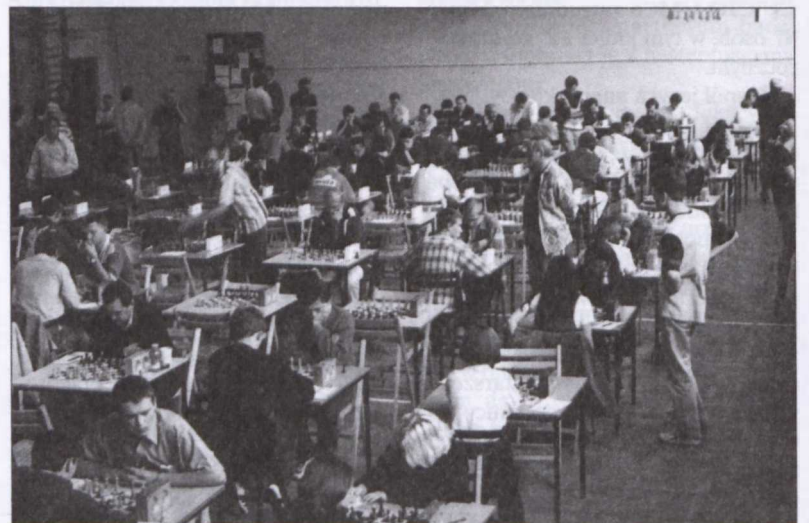
Zwiększająca się liczba studentów na nowych kierunkach studiów powoduje, że grupy studenckie uczestniczące w zajęciach wychowania fizycznego są bardzo liczne, zarówno na salach, jak i na pływalni. Sytuacja bazowa jest bardzo trudna. Należy jak najszybciej przeprowadzić remont 30-letnich obiektów AOS, a przede wszystkim krytej pływalni – II etap. Bardzo liczymy na powstanie w najbliższym czasie nowej hali sportowej, w której mogłyby odbywać się zajęcia dydaktyczne jak również akademickie widowiska sportowe.

W ramach istniejących możliwości staramy się sprostać zainteresowaniom studentów w zakresie różnych dyscyplin sportowych i rekreacji.

Nauczyciele w programach autorskich starają się zawrzeć nowatorskie, atrakcyjne oraz dostosowane do potrzeb studentów treści z zakresu wychowania fizycznego i zdrowotnego.

Studenci mają w ofercie do wyboru: zajęcia profilowane (z pływania, siatkówki, koszykówki, aerobiku itp.) lub kształtujące sprawność ogólną. Niepokoi zjawisko zwiększania się liczby studentów kierowanych przez Akademicką Przychodnię Zdrowia do grup gimnastyki korekcyjnej, jak też liczba osób całkowicie zwolnionych z wychowania fizycznego.

Z uwagi na ograniczone możliwości bazowe zajęcia te odbywały się w soboty i niedziele lub w późnych godzinach wieczornych. Studenci zorganizowani byli w ramach 8 grup wydziałowych, mogli również korzystać z pływalni w niedzielę w 4 grupach po 45 minut. W każdy poniedziałek odbywały się zajęcia dla pracowników z siatkówki i koszykówki. Pracownicy korzystali również z pływalni w ramach 14 grup po 45 minut.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

W minionym roku akademickim startowaliśmy we wszystkich dyscyplinach rozgrywanych w XXI edycji Mistrzostw Polski Szkół Wyższych. UMCS zajął III miejsce w klasyfikacji 180 szkół wyższych. Najlepsze wyniki uzyskały: sekcja lekkiej atletyki – złoty medal Mistrzostw Polski Uni-

wersytetów w kategorii kobiet i srebrny medal w kategorii mężczyzn; sekcja badmintonu – brązowy medal MPU; sekcja narciarstwa alpejskiego – brązowy medal MPU, sekcja piłki nożnej – II miejsce w Międzynarodowym Turnieju Studenckim w Eindhoven.

SAMORZĄD STUDENTÓW UMCS

8 listopada 2002 Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów zorganizował w Klubie Muzycznym 5 Element orzeczony dla studentów I roku; zagrał zespół Dżem. 22-24 listopada w Białym Dunajcu zorganizował spotkanie integracyjno-informacyjne dla samorządów wydziałowych oraz starostów I i II roku studiów. Od początku marca ruszyła nowa strona internetowa samorządu: <http://www.samorząd.umcs.lublin.pl>.

3 marca ZUSS zorganizował w ACK „Chatka Żaka” koncert Lecha Janerki, a 4 marca w klubie Hades imprezę charytatywną na rzecz 11-letniego Marcina Gajdziela.

14-15 marca ZUSS wziął udział w „Otwartych Drzwiach”, przygotowując specjalny numer A4 dla kandydatów na studia. 11-13 kwietnia zorganizował międzynarodową konferencję: „Miejsce Polski i krajów Europy Wschodniej w strukturach unijnych” pod patronatem premiera RP Leszka Millera. Wśród zaproszonych gości byli przedstawiciele kilku ośrodków akademickich z Polski, goście z Litwy i Ukrainy oraz przedstawiciele świata polityki: Z. Podkański, J. Korwin-Mikke. Została wydana publikacja pokonferencyjna.

6-11 maja ZUSS zorganizował XII Studenckie Dni Kultury „Kozienalia 2003”.

18 czerwca ZUSS UMCS w ramach Lubelskiego Porozumienia Samorządów Studenckich wystosował list otwarty do władz miasta w sprawie podwyżek cen biletów studenckich i likwidacji biletów sieciowych komunikacji miejskiej w Lublinie.

W ciągu roku akademickiego 2002/2003 wieloma ciekawymi inicjatywami wykazały się RWSS i Koła Naukowe. Odbyły się imprezy cykliczne, m.in.: Bal Chemika (W. Ch.), Akcja Honorowego Krwiodawstwa (W. FiS), Uniwersyteckie Warsztaty Szkoleniowe (W. Ekon.), Dni Przyrodnika (W. BiNoZ), Akademickie Targi Finansowe (W. Ekon.).

Do kalendarza wydarzeń na UMCS dołączyło wiele nowych przedsięwzięć, m.in.: Ogólnopolska Konferencja „Alternatywne drogi kariery po studiach prawniczych” (W. PiA), debata „Za czy przeciw Unii Europejskiej (W. Pol.), sesja naukowa „Kultury dalekie i bliskie” (W. Hum.), imprezy charytatywne na rzecz osób niepełnosprawnych (W. PiP).

tylko ze środowiska akademickiego. Wśród nich na uznanie zasługują: przedstawienie „Scenariusz” w wykonaniu teatru „40 i 4 schody do nieba”; Międzynarodowy Festiwal Kultury i Muzyki Orientalnej „Orient Lublin”; „Cykliczne dźwięki” – cykl imprez muzycznych prezentujących nurt alternatywny; „Kozienalia 2003” (korowód, koncert Trio Dimension, Kabareton); spektakle teatrów tańca w ramach IV Zimowego Wieczoru z Tańcem Współczesnym; Festiwal Teatrów Anglojęzycznych „Let’s Rock the Stage 2”; Warsztaty Gospel; warsztaty teatralne (techniki aktorskie) i spektakle „Dziadów”, Kino Teatralne (prezentacja filmów dokumentalnych poświęconym warsztatom teatralnym i osobowościom świata teatru); widowisko uliczne „Róża wiatrów”; miniatura wizualna „Transvisual”, spektakl „Niknięcie 3”, realizacja filmu „Opium szklankami”; Wieśniacki Festiwal Kultury Alternatywnej „Zdaerzenia”.

Dużym wyzwaniem dla młodych, studenckich dziennikarzy jest redago-

wanie Akademickiego Miesięcznika Kulturalnego „Spinacz”, którego pierwszy numer ukazał się w październiku 2001 roku.

W ramach nowej struktury organizacyjnej ACK UMCS „Chatka Żaka”, od września 2001 r. rozpoczęła działalność wyspecjalizowana komórka Marketingu i Reklamy. Powstała Akademicka Grupa Medialna – formacja reklamowa stworzona dla profesjonalnej obsługi medialnej realizowanych przedsięwzięć. W skład AGM wchodzi obecnie Radio Centrum, serwis internetowy www.student.pl, Akademicki Miesięcznik Kulturalny „Spinacz” oraz Biuro Marketingu i Reklamy ACK.

W roku sprawozdawczym w ACK kontynuowały działalność następujące zespoły i grupy artystyczne: Zespół Tańca Ludowego UMCS, Chór UMCS, Kino i DKF Bariera, Zespół Tańca Towarzyskiego „Impetus”, Orkiestra św. Mikołaja, Galeria ACK UMCS „Chatka Żaka”, Akademickie Radio Centrum, Galeria Kont.

KULTURA STUDENCKA

Akademickie Centrum Kultury Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej jest samodzielną jednostką ogólnouniwersytecką powołaną do prowadzenia działalności artystycznej, edukacyjnej oraz upowszechniania kultury wśród studentów i pracowników uczelni lubelskich jak również wszystkich mieszkańców miasta.

Podstawowym zadaniem ACK UMCS „Chatka Żaka” jest upowszechnianie kultury i rozwijanie jej form poprzez: prezentację dorobku studenckiego ruchu artystycznego oraz inspiracje jego rozwoju, mecenat nad studenckimi grupami twórczymi i zespołami artystycznymi, pomoc organizacyjną i merytoryczną w realizacji inicjatyw twórczych studentów lubelskich, organizowanie najróżniejszych form edukacji kulturalnej.

W roku sprawozdawczym kontynuowano imprezy, które wpisały się już na stałe w kalendarz kulturalnych przedsięwzięć UMCS: Polski Filmowy Festiwal Objazdowy Filmotrada, Studenckie Konfrontacje Filmowe, Festiwal Kultury Alternatywnej „Zdaerzenia”, Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej „Mikołajki Folkowe”, Dni Kultury Studenckiej „Kozienalia”, Międzynarodowe Dni Filmu Dokumentalnego „Rozstaje Europy”, cykl debat „Przekraczać mury”, Festiwal Sztuki Performance „KontPerformance”, Dni Izraela, Warsztaty teatralne „Techniki cielesne w pracy teatralnej”, Cotygodniowe warsztaty Klubu Dobrej Piosenki.

W październiku ogłoszono konkurs na najlepsze projekty, które zaprezentowano szerokiej publiczności, nie

ZESPÓŁ TAŃCA LUDOWEGO UMCS

Powstał w 1953 roku. Jest najstarszym studenckim zespołem artystycznym UMCS. W roku akademickim 2002/2003 minął 50 rok działalności Zespołu, przez który przewinęło się ponad 5000 studentów.

W okresie sprawozdawczym Zespół Tańca Ludowego UMCS zaprezentował 72 koncerty (43 za granicą, 29 w kraju), m.in. 5 wyjazdów zagranicznych: Egipt, Tajlandia, Belgia, Ukraina, Grecja. Obchody Złotych Godów Zespołu pod hasłem „Tożsamość regionalna we Wspólnej Europie” odbyły się w Lublinie od 23 do 27 kwietnia 2003 r. pod Honorowym Patronatem Aleksandra Kwaśniewskiego, prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. W jubileusz wzięło udział ponad 400 aktualnych i byłych członków ZTL UMCS, około 350 osób –

członków zespołów folklorystycznych prowadzonych przez wychowanków, 68 osób z zagranicy. Program artystyczny obejrzała ponad 5000 widzów.

Zespół Tańca Ludowego w roku akademickim 2002/03 otrzymał Honorowy Tytuł „Ambasador Województwa Lubelskiego 2002” za szczególne osiągnięcia w promocji Lubelszczyzny w kraju i za granicą, nadany przez Samorząd i Marszałka Województwa Lubelskiego (2003). Światowa Fundacja Zdrowie Rozum Serce nominowała Zespół do Tytułu „Lider Promocji Kultury w Polsce” (2003).

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

CHÓR AKADEMICKI UMCS
IM. JADWIGI CZERWIŃSKIEJ

Chór Akademicki im. Jadwigi Czerwińskiej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej jest reprezentacyjnym zespołem uczelni i jednym z kilku aktywnie działających zespołów Akademickiego Centrum Kultury „Chatka Żaka”. Tworzą go studenci, absolwenci i młodzi pracownicy naukowi UMCS. Jego wieloletnią tradycją jest udział w najważniejszych uroczystościach akademickich i wydarzeniach społeczności naszego Uniwersytetu. Jak co roku Chór uświetnił uroczystym *Gaudeamus* Inaugurację Roku Akademickiego 2002/2003, promocje doktorskie, a także wydziałowe immatrykulacje studentów I roku. Ważnym wydarzeniem było także wykonanie w obecności Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego *Missa Brevis* współczesnego polskiego kompozytora Jana Szopińskiego, podczas uroczystości wręczenia 100-tysięcznego dyplomu naszej Alma Mater 9 października 2002 roku na Zamku Lubelskim.

Działalność i dokonania Chóru znane są doskonale lubelskim melomanom. Od wielu lat rozwija się bo-

wiem owocna współpraca zespołu z Lubelską Filharmonią im. Henryka Wieniawskiego. W kończącym się właśnie sezonie artystycznym Chór UMCS wykonał z lubelskimi filharmonikami mszę Wojciecha Kilara *Missa pro pace, Stabat Mater* G. Rossiniego oraz *IX Symfonię* L. van Beethovena. Gościł także na scenie Filharmonii wykonując *Missa Brevis* J. Szopińskiego (utwór ten ukazał się na wydanej dzięki wsparciu Uniwersytetu i sponsorów płycie CD) oraz biorąc udział w Nadzwyczajnym Koncercie Kolęd razem z Krystyną Prońko, Sioną Neale (Kanada) i Beatriz Blanką z Wenezueli.

Chór Akademicki UMCS zaznacza swą aktywność uczestnicząc w wielu konkursach, festiwalach, warsztatach i imprezach muzycznych w kraju i za granicą. Niezapomniane wrażenia pozostawił chórzystom udział w warsztatach chóralnych „Europa Cantat” w Tarragonie (Hiszpania) oraz koncerty w Lourd i Paryżu. Okazją do konfrontacji własnych umiejętności i poziomu muzycznego kunsztu był udział w XXIX Festiwalu Barbór-

kowym Chórów Studenckich we Wrocławiu, w Wiosennych Spotkaniach Chórów organizowanych przez Zarząd Oddziału Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Lublinie, a także w 14 Międzynarodowym Festiwalu IDOCO w Linzu (Austria), gdzie Chór po raz kolejny potwierdził swą wysoką klasę wykonawczą, zdobywając Złoty Dyplom Festiwalu.

Ważnym elementem w działalności Chóru jest pielęgnowanie nawiązanych przyjaźni i znajomości z różnymi zespołami, osobami i instytucjami. W tym roku gościliśmy w Instytucie Muzyki Wydziału Artystycznego UMCS dwie grupy: chór z Francji oraz delegację studentów z zaprzyjaźnionego Uniwersytetu Stanowego Edinboro z Pensylwanii (USA).

Chór Akademicki jest również aktywnym animatorem kultury. Wraz z Fundacją UMCS zorganizował 17-18 maja 2003 I Warsztaty GOSPEL w Lublinie, które zgromadziły ponad

200 uczestników i staną się, miejmy nadzieję, imprezą cykliczną.

Chór zapraszany jest także do udziału w ważnych wydarzeniach pozamuzycznych. W bieżącym roku były to koncerty z okazji otwarcia wystawy „Integracja Europy od Ottona III do Unii Europejskiej” w ACK „Chatka Żaka” oraz 3 koncerty w Bevern (Niemcy) z okazji otwarcia wystawy archeologicznej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Muzeum Okręgowego w Zamościu i landu Dolna Saksonia pt. „Die Vandalen. Die Könige. Die Eliten. Die Krieger. Die Handwerker”.

Wszystkich zainteresowanych wspólnym śpiewaniem i działalnością Chóru Akademickiego UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej zapraszamy do odwiedzenia witryny internetowej www.chorumcs.lublin.pl lub osobistego kontaktu w ACK „Chatka Żaka” pokój nr 13.

KINO STUDYJNE I DYSKUSYJNY
KLUB FILMOWY „BARIERA”

W roku akademickim 2002/2003 kino „Chatka Żaka” UMCS kontynuowało tradycję pokazów filmowych głównie o charakterze studyjnym. Filmy dla bardziej elitarnego widowni, klasykę kina oraz pokazy specjalne utworów niewprowadzonych do repertuaru polskich kin, mogli oglądać ponadto członkowie Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Bariera” przy ACK UMCS. Dodatkowo kino obsługiwało seanse zamknięte dla studentów filmoznawstwa przy filologii polskiej UMCS oraz studentów romanistyki i słuchaczy Alliance Française UMCS.

Przeglądy, retrospektywy i seminaria filmowe, to kolejna, znacząca część działalności kina, przygotowywana najczęściej we współpracy z

DKF „Bariera”. W omawianym okresie były to następujące imprezy: „Świat w amoku”, „Kino z ducha Hrabala”, Filmostrada III, „8 spotkań z Dostojewskim”. W tym samym czasie miały również miejsce trzy wieczory filmowe: „Wieczór filmowy z Robertem Altmanem”, „Wieczór filmowy z Braćmi Cohen”, „Wieczór filmowy o tych trzech rzeczach”. Odbyło się też, jak zwykle w marcu, kolejne – dziesiąte – wydanie Studenckich Konfrontacji Filmowych.

DKF „Bariera” był gospodarzem ogólnopolskiego seminarium filmowego „Eric Rohmer i inni” oraz organizatorem wykonawczym Letniej Akademii Filmowej w Zwierzyńcu.

ZESPÓŁ TAŃCA TOWARZYSKIEGO
„IMPETUS”

Zespół Tańca Towarzyskiego UMCS Impetus w lutym 2004 roku obchodził będzie 20-lecie działalności artystycznej.

W październiku 2002 roku w zajęciach brało udział 190 studentów, w tym 70 I i II roku w ramach zajęć pro-

gramowych z wychowania fizycznego. W Zespole funkcjonowało 6 grup o różnym poziomie zaawansowania. Zajęcia odbywały się dwa razy w tygodniu oraz dodatkowo w wybrane soboty i niedziele.

ORKIESTRA ŚW. MIKOŁAJA

Rok akademicki 2002/2003 był czternastym rokiem istnienia Orkiestry św. Mikołaja i zarazem jedenastym jej działalności w ramach ACK UMCS „Chatka Żaka” jako organizacji studenckiej UMCS. Główną misją zespołu i całego środowiska jest popularyzacja szeroko pojętej kultury ludowej i twórczości nią inspirowa-

nej szczególnie wśród młodzieży akademickiej. Zasadnicze elementy programu Orkiestry św. Mikołaja realizowane w roku akademickim 2002/2003 to szereg działań artystycznych i animacyjnych, wśród których znalazły się kontynuacje projektów wieloletnich i cyklicznych oraz nowe pomysły: spotkania Artystyczne w Jawor-

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

niku „Muzyka z Jawornika”, festiwal Muzyki Ludowej „Mikołajki Folkowe”, pismo folkowe „Gadki z Chatki”, działalność artystyczna zespołów zrzeszonych w Orkiestrze: Odpust Zupelny, Ania z Zielonego Wzgórza,

Dziwny Chór Ence Pence, Skubańce, Do Świtu Grali, wydanie nowej płyty Orkiestry św. Mikołaja: „Jeden Koncert”, wydanie płyty „Folkowa Planeta”.

GALERIA ACK UMCS
„CHATKA ŻAKA”

Sprawuje mecenat nad działaniami kreatywnymi środowiska artystycznego stwarzając możliwość rozwoju dla młodych twórców, a jednocześnie prezentując dojrzałe uznane osobowości twórcze. Skupia wokół siebie

środowisko artystyczne Lublina. Oprócz wystawiennictwa tradycyjnego Galeria przygotowuje wystawy okolicznościowe powiązane z konkretną imprezą w „Chatce Żaka”.

AKADEMICKIE RADIO CENTRUM

Zgodnie z założeniami wynikającymi z obecnie obowiązującej koncesji Radio działało jako jednostka uniwersytecka, spełniając funkcję dydaktyczną, informacyjną, edukacyjną i rozrywkową. Zakres funkcji dydaktycznej został poszerzony między innymi o przygotowywane przez studentów specjalności dziennikarskich wydziałów UMCS programy publicystyczne, prezentowane na antenie radiowej przez studentów tychże specjalizacji. Funkcjonował również program realizowany przy współpracy studentów Wydziału Socjologii. Rozgłośnia, wypełniając statutowe zadania, stwarza studentom IV roku filologii polskiej oraz Wydziału Politologii, odbywającym zajęcia ze specjalności medialnej, możliwości odbycia praktyki radiowej.

W ramach przybliżania przyszłym studentom UMCS tematyki i kierunków studiów oferowanych przez uczelnię przygotowany został cykl audycji poświęconych wyłącznie prezentacji poszczególnych wydziałów.

Na antenie zagościł również program „Z pierwszej ręki” audycja cykliczna przygotowywana na podstawie pytań zadawanych przez studentów

UMCS, na które odpowiadają rektory naszej uczelni.

Problematyka Akademicka jest stale obecna na antenie Radia Centrum w cyklicznym programie „Centrum Akademickie”.

W mijającym roku akademickim Radio Centrum zorganizowało 7 naborów do wszystkich działów, podczas których z grona blisko 400 osób wyłoniona została grupa 40 kandydatów (studentów UMCS i Politechniki Lubelskiej), z których kilka osób prowadzi już własne audycje, przedstawia serwisy informacyjne, zajmuje się obsługą reporterską wydarzeń uniwersyteckich i miejskich oraz realizuje techniczną część programu.

Średnia słuchalność Radia Centrum w Lublinie w minionym roku wynosiła około 7%, rozgłośnia w bieżącym roku notowana jest również stale w rankingach słuchalności o zasięgu całego województwa, mimo że sygnał ARC dociera zaledwie 20 km wokół Lublina. Sygnał Akademickiego Radia Centrum pojawił się również w sieci Internet w technologii real audio, co umożliwi słuchanie Radia nie tylko w Lublinie i okolicach.

GALERIA KONT

Wykaz wystaw, festiwali i pokazów zorganizowanych przez Galerię Kont w roku akademickim 2002/2003: William Seeto (Sydney / Australia), „Retinal Displacement”, instalacja fotograficzna; Iwona Majdan (Montreal / Kanada), „The Love Project”, performance i działanie net'owe; Kinga Araya (Montreal / Kanada), „A Sighting Tour: The walk / Wycieczka turystyczna: Spacer”, performance i happening; „Documenta11 – dokument” – Dariusz Korol i Zbigniew Sobczuk, pokaz dokumentacji z światowej wystawy sztuki współczesnej w Kassel (Niemcy); z cyklu Media Artkontakt prezentuje: „Entropia i inne wariacje” – Mariusz Jodko; z cyklu

Media Artkontakt prezentuje: „www.spam.art.pl” – Łukasz Guzek i Ełka Szczyrek; Konrad Smoleński (Poznań), „System Error”, projekcja audio-wideo, instalacja multimedialna; „Videokont 4” Festiwal Sztuki Nowych Mediów; „Kontperformance 7” Festiwal Sztuki Performance.

AWANSE • ODZNACZENIA
• EMERYTURY

W roku akademickim 2002/2003 uzyskali:

Stanowisko profesora zwyczajnego: **Wydział Biologii i Nauk o Ziemi:** prof. dr hab. Ewa Kurek, prof. dr hab. Florian Świąć, **Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki:** prof. dr hab. Paweł Mikołajczak, **Wydział Humanistyczny:** prof. dr hab. Artur Blaim, prof. dr hab. Henryk Gmiterek, prof. dr hab. Ryszard Szczgieł, **Wydział Prawa i Administracji:** prof. dr hab. Ryszard Skubisz, prof. dr hab. Leszek Leszczyński, **Wydział Ekonomiczny:** prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek, **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** prof. dr hab. Stanisław Popek.

Tytuł naukowy profesora: **Wydział Biologii i Nauk o Ziemi:** prof. dr hab. Wanda Małek, **Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki:** prof. dr hab. Stanisław Prus, **Wydział Humanistyczny:** prof. dr hab. Maria Cymborska-Leboda, prof. dr hab. Roman Lewicki, prof. dr hab. Halina Pelc, **Wydział Prawa i Administracji:** prof. dr hab. Ewa Gdulewicz, prof. dr hab. Marek Mozgawa, **Wydział Politologii:** prof. dr hab. Włodzimierz Mich, **Wydział Artystyczny:** prof. sztuk muz. Urszula Bobryk, prof. sztuk muz. Gabriela Rzechowska-Klauza.

Stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS: **Wydział Biologii i Nauk o Ziemi:** dr hab. Jerzy Melke, dr hab. Teresa Urbanik-Sypniewska, dr hab. Stefan Bartoszewski, dr hab. Bronisław Janiec, dr hab. Andrzej Świeca, **Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki:** dr hab. Zdzisław Łojewski, dr hab. Tomasz Komorowski, dr hab. Jan Kurek, **Wydział Chemii:** dr hab. Anna Deryło-Marczewska, dr hab. Lucyna Hofysz, dr hab. Władysław Janusz, dr hab. Anna Kozioł, dr hab. Stanisław Radzki, dr hab. Jadwiga Saba, **Wydział Prawa i Administracji:** dr hab. Andrzej Jakubecki, **Wydział Humanistyczny:** dr hab. Jan Adamowski, dr hab. Józef Kość, dr hab. Teresa Stawiarska, dr hab. Andrzej Stępnik, dr hab. Irmina Wawrzyczek, **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** dr hab. Janusz Kirenko, dr hab. Grażyna Krasowicz-Kupis, **Wydział Filozofii i Socjologii:** dr hab. Ryszard Radzik, **Wydział Artystyczny:** ad. II st. Ireneusz Kamiński, ad. II st. Artur Popek, ad. II st. Marzena Bernatowicz, ad. II st. Beata Dąbrowska.

Stopień naukowy doktora habilitowanego uzyskali: **Wydział Biologii i Nauk o Ziemi:** dr Bogdan Lorenc, **Wydział Chemii:** dr Robert Charnas, dr Ryszard Dobrowolski, **Wydział Humanistyczny:** dr Barbara Jedynak, Małgorzata Karwatowska, Aleksan-

dra Kędzierska, Barbara Kowalik, **Wydział Pedagogiki i Psychologii:** dr Mariola Chomczyńska-Rubacha, dr Dariusz Kubinowski, **Wydział Filozofii i Socjologii:** dr Lech Zdybel, dr Czesław Gryko, **Wydział Politologii:** dr Maria Marczewska-Rytko, **Wydział Artystyczny:** ad. II st. Krzysztof Bartnik, ad. II st. Jan Ferenc, ad. II st. Elżbieta Krzezińska, ad. II st. Maria Polakowska-Prokopiak, ad. II st. Waldemar Szysz.

W roku 2002/2003 zostali odznaczeni:

Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski: prof. dr hab. Jan Orłowski.

Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski: prof. dr hab. Mieczysław Jalochocki, prof. dr hab. Jan Mazur.

Złotym Krzyżem Zasługi: prof. dr hab. Stanisław Chibowski, prof. dr hab. Henryk Gmiterek, prof. dr hab. Andrzej Kidyba, ad. I st. Mieczysław Mazurek, dr hab. prof. UMCS Marek Pietras.

Srebrnym Krzyżem Zasługi: mgr Andrzej Banach, dr Anna Boguszewska, ad. I st. Mariusz Drzewiński, dr hab. Grażyna Ginalska, dr Teresa Kamińska, ad. II st. Józef Kierski, mgr Janina Kochmańska-Rdest, ad. II st. Elżbieta Krzezińska, dr Tadeusz Sękowski, mgr Krystyna Solecka, dr hab. Stefan Stępień, dr hab. Ewa Taranko, mgr Anna Wiśniewska-Kaczmarzyk, ad. I st. Ireneusz Wydrzyński, dr Jerzy Księżopolski.

Brazowym Krzyżem Zasługi: dr Andrzej Daniluk, mgr Janusz Filiks, mgr Kazimiera Guziuk-Świeca, mgr Grażyna Krzyszczyk, dr Rajmund Kuduk, mgr Elżbieta Kulicka, mgr Alina Laskowska-Mańko, Teresa Piasecka-Ciupak, mgr Ewa Piwkowska-Maliszewska, mgr Lilianna Sawa, mgr Piotr Staszewski, mgr Anna Sudrawska, dr Anna Wojnarska, dr Tomasz Jasiński, dr hab. Grzegorz Jawor.

Medalem Komisji Edukacji Narodowej: mgr Róża Ciesielska-Musameh, dr hab. prof. UMCS Bożenna Czarnecka, mgr Kazimierz Dedesko-Wierciński, mgr Elżbieta Domańska, dr hab. prof. UMCS Jerzy Durczak, mgr Alina Faroussi, dr hab. prof. UMCS Barbara Gawdzik, dr Krzysztof Iwańczuk, dr hab. prof. UMCS Władysław Janusz, mgr Jadwiga Jarosz, mgr Stanisława Kubik, dr hab. prof. UMCS Jacek Łętowski, dr Julita Agnieszka Rybczyńska, dr Halina Rycyk-Sztajdel, mgr Halina Sajewicz, prof. dr hab. Elżbieta Skrzypek, dr hab. Andrzej Węgliński.

Z REKTORSKIEGO SPRAWOZDANIA

Wyróżnieni nagrodami MENiS zostali:

Nagrodami indywidualnymi: prof. dr hab. Tadeusz Bojarski, prof. dr hab. Emilian Chibowski, dr hab. prof. UMCS Witold Kłaczewski, prof. dr hab. Krzysztof Pomorski, dr Beata Surmacz, dr Adrian Wiater, dr hab. Lech Zdybel.

Nagrodą zespołową: prof. dr hab. Zbigniew Krupa, prof. dr hab. Tadeusz Baszyński, prof. dr hab. Anna Tukiendorf, dr Ewa Skórzyńska-Politek, dr Małgorzata Wójcik, dr Waldemar Maksymiec, dr Maria Drażkiewicz (Wydział BiNoZ).

Przeszli na emeryturę: Alicja Banaszek, dr Mirosława Bloch, Alina Bogusz, Zofia Brodziak, dr Władysław Bulanda, mgr Barbara Bulicz, prof. dr hab. Maria Cackowska, mgr Władysława Czechowska, Kazimiera Czop, Bożenna Dębińska, mgr Elżbieta Drączkowska, Zofia Drobit, mgr Halina Drodzomirecka, Grażyna Filas, prof. dr hab. Janusz Gajda, mgr Zofia Gieroba, Halina Goszko, dr Zbigniew Józwiak, Zofia Juścińska, Halina Kańczugowska, prof. dr hab. Kazimierz Karczmarski, Genowefa Kosior, dr Lidia Krukowska, mgr Sta-

nislawa Kubik, Zofia Kuśmierczuk, prof. dr hab. Andrzej Leonowicz, Danuta Kuta, Kunegunda Łaska, mgr Józef Pomorski, mgr Zofia Kalisz vel Metka, Danuta Kwiatkowska-Prystupa, mgr Elżbieta Lewandowska, dr Maria Lulek, prof. dr hab. Stefan Nieznanowski, dr Marianna Nowak, prof. dr hab. Marian Ochmański, Teresa Olszak, Maria Elżbieta Opajdowska, mgr Kazimiera Osik, dr Mieczysława Pucek, dr Irena Miedziak, Małgorzata Moczyłowska, mgr Jan Różański, Wacława Ryn, Marianna Sałęga, Teresa Serewa, Barbara Stec, mgr Kry-

styna Steinbrich, Krystyna Superson, dr Ewa Szubartowska, Marianna Tkacz, Jadwiga Trykacz, Maria Twardowska, Marianna Werduch, dr Stanisław Wiśniewski, dr Janusz Wojciechowski, mgr Halina Wołoszyńska-Sieja, Franciszek Wrona, Kazimiera Wronka, mgr Nina Wróblewska, Zofia Żurawicz.

Zmarli: Adam Cimek, dr Bożena Dziurzyńska, dr Alicja Minda-Lechowska, mgr Jerzy Pawlak, prof. dr hab. Andrzej Wąsek, dr Andrzej Wośowski.

SYLWETKI

PROFESOR ZBIGNIEW SZELOCH

15 listopada mija trzecia rocznica śmierci prof. Zbigniewa Szelocha. Był prawdziwym gentelmanem starej daty. O nieskazitelnym manierach, zdumiewającym takcie i wysokiej kulturze osobistej. W każdym jego słowie i geście dostrzec można było prawdziwą kindersztubę.

Miał ugruntowany i niezmienny, niezależnie od politycznej koniunktury, system wartości. Był wymagający przede wszystkim w stosunku do siebie, dopiero potem w stosunku do innych. Tylko na pozór mógł się wydawać odrobinę surowy. Zdyktansowany w stosunku do ludzi, a jednocześnie niezwykle im życzliwy i otwarty. Tolerancyjny i nieferujący nigdy wyroków. Prawdziwy Europejczyk.

Takiego Go zapamiętałam. Dla mnie – brata mojego ojca. Dla świata wybitnego ekonomistę, profesora zwyczajnego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, wykładowcę wielu uczelni zagranicznych.

Choć całe Jego dorosłe życie było związane z Lublinem, na świat przyszedł w Warszawie 16 sierpnia 1927 roku. Dzieciństwo i młodość spędził w kresowej Sokółce na Białostocczyźnie, gdzie Jego ojciec pełnił zawodową służbę wojskową. Był słuchaczem Korpusu Kadetów nr 1 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie. W czasie wojny pracował w piekarni i cukierni w Sokółce, opanował tam język niemiecki, którym potem posługiwał się biegle i w nim wykładał. Po wyzwoleniu ukończył II Liceum Ogólnokształcące w Białymstoku i w 1946 roku zdał maturę.

Jego związki z Lublinem rozpoczęły się podczas studiów. Przyjechał tu po maturze i w latach 1946-1952 studiował na Katolickim Uni-

wersytecie Lubelskim ekonomię i prawo, uzyskując w 1950 roku tytuł magistra nauk społeczno-ekonomicznych, a następnie w 1952 roku magistra prawa.

Choć po studiach zaproponowano Mu pracę w KUL, nie mógł skorzystać z tej propozycji, ponieważ władze zlikwidowały wówczas na tej uczelni kierunek ekonomiczny. Dlatego został nauczycielem. Najpierw w ówczesnym Państwowym Zakładzie Kształcenia Administracyjno-Ekonomicznego, potem jako dyrektor Zaocznego Technikum Ekonomicznego i Zaocznego Pomaturalnego Studium Ekonomicznego. Jego wszechstronne zainteresowania, pracowitość i zdolności predestynowały Go do pracy naukowej. Pracując w szkolnictwie przygotowywał jednocześnie dysertację doktorską i w październiku 1967 roku uzyskał stopień doktora praw na Wydziale Prawa UMCS w zakresie prawa finansowego i rozpoczął pracę adiunkta w Katedrze Ekonomii Przemysłu na Wydziale Ekonomicznym UMCS.

Przez wiele lat główną domeną Jego zainteresowań, a jednocześnie pasją była teoria organizacji i zarządzania szkołą. Korzystając z doświadczeń nauczyciela i dyrektora szkoły, połączył teorię z praktyką i stał się twórcą nowej dyscypliny naukowej – teorii organizacji i zarządzania oświatą.

Kolejnym nurtem Jego zainteresowań naukowych była problematyka organizacji i zarządzania w przemyśle, którą uwienczyła rozprawa *Organizacyjne problemy tworzenia i funkcjonowania kombinatów przemysłowych* (Lublin 1975) – podstwa pierwszego kolokwium habilitacyjnego na Wydziale Ekonomicz-

nym UMCS. Następnie była problematyka doradztwa organizacyjnego, która również zaowocowała pierwszą w Polsce książką z tego zakresu *Doradztwo organizacyjne – doświadczenia zachodnioeuropejskie*, EWG (1992).

Był tytanem pracy, a jednocześnie nie pasował do niego wizerunek typowego naukowca zanurzonego w ciszy bibliotek. Zapamiętałam Stryja jako człowieka niezwykle ciekawego świata, o rozległych, interdyscyplinarnych zainteresowaniach, stawiającego sobie ciągle kolejne, nowe cele i wyzwania. Dlatego w wieku 68 lat wygrał konkurs, w którym wzięło udział ponad 6 tysięcy kandydatów, i został przewodniczącym Narodowego Funduszu Inwestycyjnego im. E. Kwiatkowskiego. Funkcję tę pełnił w latach 1995-1998.

W Jego dorobku naukowym znalazło się 286 pozycji, w tym kilkanaście książek. Był także współautorem trzech książek wydanych w Niemczech. Z Jego doświadczeń i rozległej wiedzy często korzystały uniwersytety zachodniuropejskie, był między innymi profesorem wizytującym na Uniwersytecie w Innsbrucku w latach 1989-1990, gdzie

wykładał zarządzanie i prowadził seminarium z organizacji oraz badania dotyczące restrukturyzacji przedsiębiorstw.

Lublinianie zapamiętają Go jako twórcę Zakładu Organizacji i Zarządzania oraz kierunku „organizacja i zarządzanie” na Wydziale Ekonomicznym UMCS, gdzie wypromował ok. 300 magistrów i kilku doktorów. Był członkiem kilkunastu zagranicznych towarzystw naukowych.

Warto podkreślić, że nawet w czasach ostrego politycznego reżimu pozostał bezpartyjny. Niewiele osób wie, że w młodości pisywał wiersze, sympatyzował ze Związkiem Literatów Polskich. Był także koneserem sztuki i bibliofilem.

Przez całe życie pozostał oddany rodzinie, żonie Zofii, czworgu dzieciom i dwóm wnukom, z których był zawsze dumny. To właśnie rodzina miała dla Niego największą wartość.

Mimo że w 1997 roku przeszedł na emeryturę – po 30 latach pracy naukowej i 56 latach zawodowej – do końca był aktywny. Wykładał w polsko-amerykańskiej Wyższej Szkole Biznesu w Nowym Sączu, a potem w Wyższej Szkole Języków Obcych i Ekonomii w Częstochowie.

Nie poddał się i do końca walczył z chorobą. Kilka miesięcy przed Jego śmiercią współpracownicy i uczniowie wydali poświęcony Profesorowi z okazji 50-lecia pracy dydaktycznej i 30-lecia pracy w UMCS tom „Oeconomia” w ramach *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*.

Zawdzięczam Mu przede wszystkim przekonanie, że gdy człowiek jest wierny swoim wartościom, to zawsze, niezależnie od okoliczności, a nawet przeciwności losu, wygrywa.

Katarzyna Szeloch

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Sankt Petersburg i kultura

W Petersburgu miała miejsce międzynarodowa konferencja naukowa zorganizowana przez Sankt Petersburską Bibliotekę Narodową Rosji i Petersburskie Stowarzyszenie Białorusinów, której przewodnim motywem było zagadnienie: Sankt Petersburg i kultura białoruska.

Referaty wygłosili przedstawiciele Rosji, Białorusi, Szwecji, Węgier oraz dość liczna grupa z Polski (Uniwersytet Śląski, Akademia Pedagogiczna w Krakowie, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Miejska Biblioteka Publiczna w Lublinie oraz UMCS w osobach prof. dr. hab. Ryszarda Radzika z Instytutu Socjologii i piszącego te słowa).

Jakkolwiek motywem przewodnim konferencji było zagadnienie: Sankt Petersburg i kultura białoruska, to tematyka obrad ogniskowała, wokół kulturotwórczej roli miasta Petersburga z uwagi na to, iż w metropolii Rosji obok Białorusinów zamieszkiwały także inne mniejszości narodowe, przejawiając ożywną działalność kulturalną, wśród której znaczącą rolę odgrywało wydawanie książek. Można powiedzieć, że tematykę obrad zdominowała problematyka książki wydawanej w tym mieście i jej oddziaływanie na kręgi czytelnicze w różnych ośrodkach, także w Lublinie.

Ponieważ w dniach poprzedzających otwarcie konferencji, organizatorów dotknęła niepowetowana, bolesna strata, z powodu śmierci znakomitego historyka, etnografa i księgoznawcy, odgrywającego znaczącą rolę w Petersburskim Stowarzyszeniu Białorusinów profesora Aleksandra Siergiejewicza Mylnikowa, postanowili oni poświęcić te obrady uczczeniu jego pamięci. Dwa pierwsze referaty profesora Miłkołaja Wiktorowicza Nikołajewa z Biblioteki Narodowej w Sankt Petersburgu i profesora historii Anatolija Pietrowicza Gryckiewicza z Mińska przybliżyły jego działalność w kontekście funkcjonowania Stowarzyszenia Białorusinów Baćkalszczyna, którego zadaniem jest praca kulturalna i naukowa, bez angażowania się w zagadnienia polityczne. Przedstawione zostały najważniejsze ośrodki tego stowarzyszenia w Moskwie, Petersburgu, Irkucku; na Białorusi; Litwie, w Polsce (Białystok, Warszawa, Gdańsk), Londynie, Nowym Jorku i Toronto. Autorzy przedstawili konkretne osiągnięcia tych ośrodków, zwracając szczególną uwagę na inicjatywy wydawnicze. Wskazali też na wsparcie udzielane Stowarzyszeniu przez różne kraje, w tym Polskę, eksponując szczególne zasługi jej pierwszego ambasadora na Białorusi prof. dr. hab. Elżbiety Smółkowej.

Bogata i różnorodna problematyka obrad sprowadzała się do trzech kręgów zagadnień: Kultura książki na terytorium dawnej Białorusi, Fenomeny kultury białoruskiej oraz propagowanie kultury białoruskiej w książkach wydawanych w Petersburgu. Wymienić tu można przykładowo wygłoszone referaty. W odniesieniu do kultury książki nawiązywały referaty dr. Iwony Pietrzekiewicz z Akademii Pedagogicznej w Krakowie: *Bonifratry w Wielkim księstwie Litewskim*, Natalii Wasilewny Ramzanow z Rosyjskiej Biblioteki Narodowej: *Smoleńska edycja opowiadania o świętym wojowni-*

ku Merkuriuszu, Siergieja Georgijewicza Żemajtisa z Rosyjskiej Biblioteki Narodowej: *Książki zarejestrowane w Litewskiej Metryce w 1510 roku*, Jekatariny Michajłowny Miedwiediewy z Biblioteki Narodowej Rosji: *Rejestry władców duchownych i świeckich w mszałach Wielkiego Księstwa Litewskiego*, Iriny Nikołajewny Lebiediewy z Biblioteki Rosyjskiej Akademii Nauk: *Białoruski kalendarz w domowej bibliotece Piotra I*, dr. Lili Kowkiew z Akademii Pedagogicznej w Krakowie: *Rosyjskie książki w księgozbiorach szlacheckich na Białorusi w pierwszej połowie XIX wieku*, prof. dr. hab. Edwarda Różyckiego z UŚ: *Antoni Iwanowski – bibliotekarz Imperatorskiej Publicznej Biblioteki*, dr. Jolanty Gwóźdź z UŚ: *Zbiory ksiązek benedyktynek z Nieświeża na podstawie akt wizytacji zachowanych w Sankt Petersburgu*.

W odniesieniu do fenomenów kultury białoruskiej można wymienić następujące referaty: prof. dr. hab. Jana Malickiego z UŚ: *Etnogenetyczne mity w kulturach starożytnych Słowian*, Igora Władimirowicz Żurawskiego z Państwowego Politechnicznego Uniwersytetu w Sankt Petersburgu: *Tematyka walki ze Zmiejem/smokiem w ludowej białoruskiej bajce*, Andrasza Zoltana z Uniwersytetu w Budapeszcie: *Słowa pochodzenia węgierskiego w starobiałoruskim języku*, Borysa Wiktorowicza Sapunowa z Ermitażu: *Rosyjsko-białoruskie związki kulturalne w XVIII wieku*, Anny Wiczesławowny Zapartyki z Państwowego Archiwum-Muzeum Literatury i Sztuki w Mińsku: *Białoruskie archiwa prywatne w Sankt Petersburgu*, Igora Władimirowicz Maciejewskiego z Rosyjskiego Instytutu Sztuki: *Międzynarodowy Festiwal: „Hajnowskie dni muzyki cerkiewnej”*, Andrzeja Stapanowicza Kotlarczuka z Uniwersytetu w Sztokholmie: *Szwedzi a prawosławna ikona*

Wreszcie zagadnienie propagowania kultury białoruskiej w książkach wydanych w Petersburgu znalazło wyraz w referatach: prof. dr. hab. Antoniego Krawczyka z UMCS: *Rosyjskojęzyczne wydanie historii Polski Pierre'a Solignaka w Petersburgu w 1766 roku*, prof. dr. hab. Ryszarda Radzika z UMCS: *Ideologia czasopisma „Goman” (1884 r.)*, Elżbiety Jozefowicz-Wisińskiej z Miejskiej Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie: *Książki wydawane w Petersburgu w lubelskiej księgarni Arcta* i Witalija Władimirowicz Skałabana z Państwowego Archiwum Białorusi w Mińsku: *Piotrogrodzkie białoruskie czasopismo „Czyriony Szlach” jako fenomen kulturalny*.

Przedstawione tylko niektóre spośród wygłoszonych referatów wskazują, iż tematyka konferencji była bogata. Jej merytoryczną wartość wzbogaciła żywa dyskusja. Dzięki obradom odkryte zostały dotychczas nieznane fakty związane z życiem kulturalnym Petersburga. Należy jeszcze podkreślić i ten fakt, że podczas nieoficjalnych rozmów pojawił się projekt zorganizowania na UMCS, wspólnie z Biblioteką Narodową Rosji w Sankt Petersburgu, międzynarodowej konferencji naukowej: Książka ponad podziałami.

Antoni Krawczyk

TEKST ŹRÓDŁA – KRYTYKA, INTERPRETACJA

Zakład Nauk Pomocniczych Historii Instytutu Historii UMCS 17-18 października zorganizował konferencję naukową „Tekst źródła – krytyka, interpretacja”. Miarą zapotrzebowania na tak ujęty przedmiot sympozjum jest ogromne zainteresowanie polskiego środowiska źródłoznawców. Uczestniczyło blisko 80 badaczy. Na miejsce obrad wybrano Ośrodek Arkadia w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą. Do programu konferencji włączono 26 referatów i 23 komunikaty. Szeroka formuła jej tematu pozwoliła na prezentację rozległego spektrum krytyki i interpretacji źródeł historycznych pochodzących z wszystkich epok, zarówno dziejów Polski, jak i powszechnych.

Spotkania naukowe poświęcone tym problemom mają tradycję sięgającą przeszło trzech dziesięcioleci. Ważnym miejscem jej kształtowania jest środowisko lubelskie. Tegoroczna konferencja w zamierzeniach nie odbiegała od tej tradycji, ale była silnie w niej osadzona. Warto więc w kilku słowach nakreślić początki, przebieg i efekty sympozjów, których celem było wszechstronne rozpoznanie źródła historycznego. Ich organizacja kształtowała się w trzech etapach i nieodłącznie pozostawała związana z drogą naukową twórcy lubelskiej szkoły nauk pomocniczych historii prof. dr. hab. Józefa Szymańskiego oraz uczniów, którzy podjęli kontynuację działalności Mistrza.

Pierwsze konferencje związane były z organizowaniem w Instytucie Historii Uniwersytetu Śląskiego zajęć z nauk pomocniczych historii. Wynikłe z tego problemy dydaktyczne konfrontowano z doświadczeniami środowiska ogólnopolskiego na czterech konferencjach, zorganizowanych przez wspomnianego wyżej uczzonego. Odbyły się one kolejno w latach 1972, 1973, 1974, 1975 w Katowicach i w Wiśle. Zwyczajem już dzisiaj niepreferowanym, ale wielce pożytecznym, referaty przygotowane na pierwsze trzy konferencje opublikowano jeszcze przed podjęciem obrad. Dało to oczywiście odpowiedni materiał do szerokich i wielowątkowych dyskusji, wydanych w aneksach do referatów. Dzięki temu echa tych dyskusji nie milkną do dziś. Spotkania koncentrowały się na problemach nauk pomocniczych historii z zakresu dydaktyki uniwersyteckiej, metodologii, epigrafiki, heraldyki, geografii historycznej i chronologii. Pokłosie konferencji z lat 1972-1975 zostało opublikowane pod redakcją naukową Józefa Szymańskiego w

serii „Problemy Nauk Pomocniczych Historii”, tomy 1-4.

Kolejny etap działalności organizatorskiej, chociaż nieodległy w czasie od konferencji śląskich, związany był z przejściem prof. Szymańskiego do pracy w Instytucie Historii UMCS. Zapropozował on wtedy ideę kolejnych konferencji jako „Sympozjów nauk dających poznać źródła historyczne”, w określeniu tym nawiązując do terminu używanego przez Joachima Lelewela. Do współorganizacji spotkań i redakcji materiałów pokonferencyjnych zaproszono też inne ośrodki naukowe. W trakcie wszystkich sympozjów podejmowano wiążące uchwały, formułowano też wnioski z dyskusji, które publikowano w „Studiach Źródłoznawczych”. Innym owocem tych spotkań były ważne publikacje: *Powstanie, przepływ i gromadzenie informacji*, pod red. J. Pakulskiego (Toruń 1978) oraz *Verbalne i pozawerbalne środki wyrazu w źródle historycznym*, pod red. R. Rosina i J. Szymańskiego (Lublin 1981).

Trzeci etap nastąpił po dość długiej przerwie, lecz pod względem metodycznym jest kontynuacją spotkań odbywanych w latach siedemdziesiątych. Do tego kręgu należy zaliczyć dwie konferencje, w roku 1994 „Nauki pomocnicze historii a badania w kręgu kultury pisma” i w roku 2000 „Formuła, archetyp i konwencja w źródle historycznym”. Do tego wypracowanego przez lata wzoru nawiązuje sympozjum tegoroczne. Spojrzenie na kolejne instytucje sprawcze omawianych przedsięwzięć obrazuje szereg przemian organizacyjnych, zachodzących w lubelskiej szkole nauk pomocniczych historii. Pierwsza z wymienionych w tym miejscu konferencji odbyła się staraniem Zakładu Nauk Pomocniczych Historii i Bibliotekoznawstwa Instytutu Historii UMCS, sześć lat później współorganizatorem był już wydzielony z tejże jednostki Zakład Archiwistyki. Po powstaniu Instytutu Bibliotekoznawstwa w 2003 r., w Instytucie Historii UMCS ukonstytuował się Zakład Nauk Pomocniczych Historii, który swoje naukowe funkcjonowanie rozpoczął od ogłoszenia konferencji „Tekst źródła – krytyka, interpretacja”. Patronat nad tymi spotkaniami przyjmowała i nadal sprawuje Komisja Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa Komitetu Nauk Historycznych PAN, a miejscem obrad stał się już niezmiennie Kazimierz Dolny, który nadaje im swoistego uroku.

Tomisław Giergiel

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

W KOMITETACH I RADACH

Pracownicy nauki Wydziału uczestniczą w następujących komitetach PAN i radach naukowych innych instytucji:

Instytutu Mikrobiologii i Biotechnologii: prof. dr hab. Martyna Kandefer-Szerszeń – członek Komitetu Mikrobiologii PAN, prof. dr hab. Anna Skorupska – członek Komitetu Mikrobiologii PAN i Komitetu Biotechnologii PAN, prof. dr hab. Jan Fiedurek – członek Komitetu Mikrobiologii PAN, prof. dr hab. Nikodem Grankowski – członek Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN, prof. dr hab. Martyna Kandefer-Szerszeń – członek Rady Naukowej Państwowego Instytutu Weterynaryjnego w Puławach.

Instytutu Nauk o Ziemi: prof. dr hab. Marian Harasimiuk, prof. dr hab. Krzysztof Wojciechowski, prof. dr hab. Józef Wojtanowicz – członkowie Komitetu Nauk Geograficznych PAN, prof. dr hab. Zdzisław Michalczyk – członek Komitetu Gospodarki Wodnej PAN, prof. dr hab. Kazimierz Pękala, dr hab. Stefan Bartoszewski, prof. UMCS, dr Janina Repelewska Pękalowa – członkowie Komitetu Badań Polarnych PAN, dr hab. Maria Łanczont, prof. UMCS, prof. dr hab. Henryk Maruszczak – członkowie Komitetu Badań Czwartorzędu PAN, prof. dr hab. Kazimierz Pękala, dr Janina Repelewska Pękalowa – członkowie International Permafrost Association.

WYDZIAŁ CHEMII

WIZYTY

12–20 września na zaproszenie prof. Andrzeja Dąbrowskiego, dziekana Wydziału, przebywał prof. **Erich Robens** z Uniwersytetu w Mainz (Niemcy). Celem pobytu było wygłoszenie wykładu i współpraca naukowa. Opiekun: dr Przemysław Podkościelny z Zakładu Chemii Teoretycznej.

13–17 września na zaproszenie prof. K. Michała Pietrusiewicza, kierownika Zakładu Chemii Organicznej, przebywał prof. **Denis Sinou** z Laboratoire de Synthèse Asymétrique, UMR CNRS (Francja). Opiekun: mgr Kamil Dziuba z Zakładu Chemii Organicznej.

13–17 września na zaproszenie prof. Władysława Rudzińskiego, kierownika Zakładu Chemii Teoretycznej, przebywał prof. **Mieczysław Jaroniec** z Kent State University, Department of Chemistry (USA). Celem pobytu były konsultacje naukowe. Opiekun: dr Krzysztof Nieszporek z Zakładu Chemii Teoretycznej.

14–18 września na zaproszenie prof. Romana Lebody z Zakładu Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania przebywali prof. **Volodymir Strelko** oraz doktorzy: **Oleksiy Chuiko**, **Yuri Tarasevich**, **Volodymir Ilyin**, **Kazymyr Patrylak** i **Yevgen Aksenenko** z Narodowej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina). Celem pobytu był udział w VII Polsko-Ukraińskim Sympozjum oraz konsultacje naukowe. Opiekun: dr Barbara Charnas z Zakładu Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania.

14–18 września na zaproszenie prof. Barbary Gawdzik z Zakładu Chemii i Technologii Polimerów przebywali prof.: **Irina Poddubnaya** i **Alexander Puziy** z Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina). Celem pobytu była współpraca naukowa. Opiekunowie: mgr Elżbieta Chmielewska i mgr Krystyna Nieścioruk z Zakładu Chemii i Technologii Polimerów.

14–19 września na zaproszenie prof. Władysława Rudzińskiego, kierownika Zakładu Chemii Teoretycznej, przebywał prof. **Peter Pulay** z University of Arkansas,

Department of Chemistry (USA). Celem pobytu były konsultacje naukowe. Opiekun: dr Tomasz Janowski z Zakładu Chemii Teoretycznej.

14–20 września na zaproszenie prof. Andrzeja Dąbrowskiego, dziekana Wydziału, przebywał prof. **Xavier Coqeret** z Laboratoire de Chimie Macromoléculaire, Université des Science et Technique de Lille (Francja). Celem pobytu była współpraca naukowa. Opiekun: dr Przemysław Podkościelny z Zakładu Chemii Teoretycznej.

15–18 września na zaproszenie prof. K. M. Pietrusiewicza, kierownika Zakładu Chemii Organicznej, przebywał prof. **Holger Butenschoen** z Uniwersytecie w Hannoverze (Niemcy). Celem pobytu była współpraca naukowa. Opiekun: mgr Kamil Dziuba z Zakładu Chemii Organicznej.

15–20 września na zaproszenie prof. Stanisława Chibowskiego, kierownika Zakładu Radiochemii i Chemii Kolloidów, przebywali: dr **Mikołaj Kowalijuk** i **Wadim Skripkin** z Ukraińskiej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina). Celem pobytu była współpraca naukowa. Opiekunowie: dr Andrzej Komosa i mgr Marek Reszka z Zakładu Radiochemii i Chemii Kolloidów.

WYJAZDY ZAGRANICZNE PRACOWNIKÓW

1–3.09 – dr **J. Dymara** przebywał na Uniwersytecie w Hradec Kralove (Czechy). Celem pobytu był udział w konferencji „Komputery w nauczaniu chemii” oraz wygłoszenie komunikatu „Zastosowanie komputerów w dydaktyce”.

2–7.09 – prof. dr hab. **J. K. Różyło** i dr **A. Żabińska** braли udział w międzynarodowym sympozjum naukowym „High-Performance Separation Methods” w Siofok (Węgry), gdzie przedstawili wyniki badań w postaci wykładu plenarnego oraz 2 posterów.

7–11.09 – dr **C. Wardak** i mgr **J. Lenik** brały udział w konferencji naukowej „PERMEA 2003, Proceeding of the Membrane Science and Technology Conference of the Visegrad Countries with Wider International Participation” w Tatranské Matliare (Słowacja), gdzie zaprezentowały 2 postery.

16–21.09 – prof. dr hab. **T. Matynia** przebywał w Open Joint-Stocs Company „CK-?POM” w Ekaterinburgu (Rosja). Celem pobytu była współpraca naukowa w dziedzinie tworzyw sztucznych.

20–24.09 – dr **R. Maciej Janiuk** przebywał w Uniwersytecie w Płowdiw (Bulgaria), gdzie brał udział w zebraniu roboczym projektu SOCRATES „Systematic Professional Development Through Science Teacher Education Modules – SySTEM”.

20–26.09 – prof. dr hab. **J. Goworek**, dr hab. **A. Deryło-Arczewska** i dr **A. Borówka** braли udział w międzynarodowej konferencji naukowej „European Congress of Chemical Engineering 4” w Granadzie (Hiszpania), gdzie zaprezentowali wyniki badań w formie 4 komunikatów.

XLVI ZJAZD PTCEM I SITPCEM

15–18 września odbył się w Lublinie XLVI Doroczny Zjazd Polskiego Towarzystwa Chemicznego i Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Przemysłu Chemicznego. Organizatorzy: Wydział Chemii UMCS i Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego. W Zjeździe wzięło udział ponad 1000 uczestników z Polski oraz kilkudziesięciu z zagranicy. Obrady toczyły się w 14 specjalistycznych sekcjach i dwóch mikrosympozjach. Prócz tego obradowało Forum Młodych Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Wygłoszono 158 wykładów, 215 komunikatów, zaprezentowano 902 postery. Obradom zjazdu towarzyszyła wystawa 22 firm produkujących aparaturę naukową i odczynniki chemiczne. XLVI Zjazd był zjazdem wyborczym, w trakcie którego wybrano władze towarzystwa na kolejną trzyletnią kadencję. Prezesem elektem został prof. **Władysław Rudziński** z Wydziału Chemii UMCS.

VII POLSKO-UKRAIŃSKIE SYMPOZJUM

15–18 września odbyło się w Lublinie Sympozjum Polsko-Ukraińskie „Theoretical and Experimental Studies of Interfacial Phenomena and their Technological Applications”. Organizatorami byli prof. **Roman Le-**

boda z Wydziału Chemii UMCS i prof. **Yu. I. Tarasevich** z Narodowej Akademii Nauk Ukrainy w Kijowie oraz Wydział Chemii UMCS w Lublinie, Komitet Chemii Powierzchni PAN i Chemiczny Oddział Ukraińskiej Narodowej Akademii Nauk. Sympozjum odbywało się równolegle ze Zjazdem Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Dzięki temu stworzono możliwość szerszego kontaktu kolegów z Ukrainy z polskimi chemikami, którzy mogli uczestniczyć w obu imprezach naukowych. Liczba polskich uczestników w trakcie przebiegu Sympozjum była zmienna. Spośród gości zagranicznych uczestniczyło 50 Ukraińców i 1 Litwin. Przedstawiono 28 wykładów i 110 posterów.

KURS CHROMATOGRAFICZNY

22–26 września w Zakładzie Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania Wydziału Chemii UMCS przeprowadzono kurs „Podstawy chromatografii cieczowej w odwróconym układzie faz”. Tematyka poddyktowana została potrzebami obecnego rynku pracy, dotyczącymi praktycznej i teoretycznej wiedzy z dziedziny szeroko rozumianej analityki. Prof. **Andrzej L. Dawidowicz**, kierownik kursu, poinformował, że jego zadaniem było przybliżenie zasad wykorzystania procesu chromatograficznego pod kątem analizy farmaceutyków, nutraceutyków, składników roślin, związków zanieczyszczających środowisko itp. W kursie udział wzięło 17 osób z różnych ośrodków naukowych w Polsce.

Na zakończenie odbyła się dyskusja, w której wielokrotnie podkreślano nie tylko konieczność powtórzenia kursu, ale także organizacji kolejnych szkoleń z dziedziny analityki, ze szczególnym uwypukleniem wykorzystania metod chromatograficznych.

W najbliższym czasie Zakład Fizyki Chemicznej i Fizykochemicznych Metod Rozdzielania planuje następne kursy, dotyczące: technik przygotowania próbek pod kątem ich późniejszej analizy chromatograficznej; podstaw analizy metodą chromatografii gazowej; praktycznego wykorzystania specjalistycznych programów komputerowych do akwizycji, obróbki danych chromatograficznych i sterowania aparaturą układu chromatograficznego.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORATY

2 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra **Wojciecha Grudzińskiego** *Badania mechanizmów fizycznych związanych z przekazywaniem oraz rozpraszaniem energii wzbudzenia w fotosyntetycznych kompleksach antenowych*. Promotor prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki z Instytutu Fizyki UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Trębacz z Wydziału BiNoZ UMCS, prof. dr hab. Danuta Wróbel z Politechniki Poznańskiej. Dr Wojciech Grudziński jest pracownikiem Zakładu Biofizyki w Instytucie Fizyki UMCS.

19 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Ewy Iwaszko** *Badanie transportu jonów związanego z reakcją roślin na światło*. Promotor prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki z Instytutu Fizyki UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jan Siewlewiński z Instytutu Fizyki UMCS, dr hab. Alina Dudkowiak z Politechniki Poznańskiej.

29 września odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Agnieszki Surowiec** *Rozpad złożonych jąder atomowych poprzez emisję lekkich cząstek i rozszczepienie*. Promotor prof. dr hab. Krzysztof Pomorski z Instytutu Fizyki UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Zygmunt Szeffiński z Instytutu Fizyki Doświadczalnej UW, prof. dr hab. Zdzisław Łojewski z Instytutu Fizyki UMCS.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. **Jerzy Kozicki** z IM – Irlandia, Institute of Advanced Studies, Dublin.

Prof. dr hab. **Karol I. Wysokiński** z IF – Anglia, Institute of Physics (Londyn) i Uniwersytet w Bristolu.

Prof. dr hab. **Stanisław Prus** z IM – Hiszpania, Uniwersytet w Seville i Uniwersytet w Walencji.

ZAPROSZENI GOŚCIE

Do Instytutu Fizyki: prof. **Klaus Dietrich** z Uniwersytetu w Monachium, dr **Nicolas Schunck** z IRoS w Strasburgu, prof. **Lis Brack-Bensen** z Uniwersytetu w Regensburgu, prof. **Maynard J. Clouter** z Memorial University of Newfoundland w St. John's, Kanada, prof. **Abdallah Yousef** z Centrum Badań Jądrowych w Kairze, dr **A. P. Kobzev** z Laboratorium Fizyki Neutronowej ZIBJ w Dubnej.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

KIEROWNIK PROJEKTU

Prof. dr hab. **Jan Lewandowski** z Instytutu Historii, autor *Historii Estonii* opublikowanej niedawno w prestiżowej serii Ossolineum, przeprowadził w dniach 8-18 września br. na Uniwersytecie Pedagogicznym w Tallinie cykl wykładów nt. „Historia i kultura Polski” dla studentów tamtejszej slawistyki i innych zainteresowanych tą tematyką słuchaczy. Prof. Lewandowski został też kierownikiem polsko-estońskiego projektu badawczego: „Estonia-Polska 1918-1940 – ludzie, język, wydarzenia”, realizowanego w ramach umowy o współpracy Akademii Nauk Polski i Estonii.

W KOMISJI

Prof. dr hab. **Krzysztof Skupieński** z Instytutu Historii uczestniczył w dniach 11-13 września br. w Troyes we Francji w XI Kongresie Międzynarodowej Komisji Dyplomatycznej (Commission Internationale de Diplomatique), zajmującej się koordynacją międzynarodowej współpracy w zakresie badania dokumentów. Komisja jest jedną z dwunastu działających w ramach Międzynarodowego Komitetu Nauk Historycznych. W gronie przeszło 100 badaczy z 16 krajów prof. Skupieński wygłosił referat o językach stosowanych w polskich dokumentach średnio-wiecznych. Na Kongresie – wraz z prof. Tomaszem Jurkiem z IH PAN w Poznaniu – został przyjęty jako reprezentant środowiska badaczy polskich do grona stałych członków Komisji.

W PAN

Prof. dr hab. **Barbara Trelińska** z Instytutu Historii została przewodniczącą Komisji Nauk Pomocniczych Historii i Edytorstwa Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk.

O JĘZYKU POLAKÓW

Prof. dr hab. **Barbara Boniecka**, reprezentująca Zakład Tekstologii i Gramatyki Współczesnego Języka Polskiego, oraz prof. dr hab. **Stanisław Grabias**, reprezentujący Zakład Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zorganizowali 15-16 września w Kolegium UMCS w Biłgoraju międzynarodową konferencję „Potoczność a zachowania językowe Polaków”.

Konferencja miała na celu skonfrontowanie najnowszych badań nad zachowaniami językowymi w rozmaitych sytuacjach komunikacyjnych oraz charakterystykę zjawisk językowych polszczyzny potocznej przełomu wieków. Chodziło o ustalenie stanu języka i wyznaczenie tendencji rozwojowych wobec nowej sytuacji społecznej, przed jaką stanie Polska po wejściu do Unii Europejskiej.

Uczeni z ośrodków naukowych w Katowicach, Krako-

wie, Lublinie, Łodzi, Poznaniu, Rzeszowie, Siedlcach, Sofii i Warszawie wygłosili 22 referaty – wszystkie zostaną opublikowane w osobnej księdze przygotowanej przez Wydawnictwo UMCS.

Biłgorajskie spotkanie wzbogaciły i upiększyły zaproponowane gościom przez władze miasta i dyrekcję Kolegium wizyty w skansenie w zabytkowej zagrodzie sitarskiej oraz w regionalnym muzeum.

OBRA D Y M E D I E W I S T Ó W

24-26 września w Benešovie w Czechach odbyła się konferencja mediewistów zatytułowana „Svatý Prokop, Čechy a střední Evropa”. W obradach brali udział, prócz badaczy miejscowych (z uniwersytetów: Karola w Pradze i F. Pałackiego w Brnie), uczeni z Austrii, Niemiec oraz Polski. Naszą uczelnię reprezentowali pracownicy Zakładu Historii Powszechnej Średniowiecznej: mgr **Joanna Sobiesiak**, mgr **Agnieszka Kuźmiuk-Ciekanowska** i dr **Andrzej Pleszczyński**, który wygłosił referat „Der heilige Romuald von Camaldoli, Kaiser Otto III und Eremitenstift in Polen”.

W MIŃSKU

Prof. dr hab. **Antoni Krawczyk** i dr hab. **Jerzy Pils** z Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej uczestniczyli 15-18 września w międzynarodowej konferencji naukowej w Mińsku zorganizowanej przez Bibliotekę Narodową Białorusi na temat: „Książka obszarów Białorusi na przestrzeni dziejów”, wygłaszając referaty: prof. Krawczyk na temat „Polskojęzyczne tłumaczenie *Żywotu św. Eufrozyny* wraz z krytycznym komentarzem”, a dr hab. Jerzy Pils – „Wydawnictwa białoruskie Misji Wschodniej oo. Jezuitów w Polsce (1923-1939)”. Prof. Krawczyk przewodniczył obradom pierwszej sekcji, poświęconej problematyce książki drukowanej.

400 LAT DRUKARSTWA W KALISZU

26-27 września odbyła się w Kaliszu, zorganizowana przez Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, konferencja naukowa „400 lat drukarstwa kaliskiego”. Podczas obrad prof. dr hab. **Antoni Krawczyk**, na prośbę organizatorów, wygłosił referat „Drukarnie Lublina czasów staropolskich. Stan badań”, a dr hab. **Jerzy Pils**, nie mogąc osobiście uczestniczyć, nadesłał referat „Drukarnia wydawnicza »Rycerza Niepokalanej« (Grodno-Niepokalanów) w latach 1922-1939”.

10-LECIE W ŁUCKU

18-20 września br. prof. dr hab. **Henryk Gmiterek**, dyrektor Instytutu Historii, prof. dr hab. **Marek Mądziak** oraz dr **Waldemar Kozyra** wzięli udział w uroczystościach jubileuszu 10-lecia Państwowego Uniwersytetu Wołyńskiego im. Łesi Ukrainki w Łucku, powstałego na bazie wcześniej istniejącego Instytutu Pedagogicznego. Zaproszenie wystosował rektor uniwersytetu łuckiego oraz dziekan Wydziału Historycznego prof. E. Franczuk. Kontakty Instytutu Historii z

Fakultetem Historycznym w Łucku mają już kilkuletnią tradycję. Zaowocowały obustronnymi wyjazdami badawczymi do archiwów i bibliotek, publikacjami w periodykach naukowych drugiej strony, udziałem w konferencjach, wreszcie coroczną wymianą grup studenckich. O dynamizacji i rozszerzeniu tych kontaktów, m. in. o wykładowców prowadzących wykłady u partnera, była okazja rozmawiać na spotkaniach z rektorem **I. Oleksiejuklem**, prorektorem **W. Baranem**, wreszcie z kolegium dziekańskim w pełnym składzie.

Jako rocznicowy upominek delegacja nasza przekazała rektorowi wraz z pozdrowieniami i najlepszymi życzeniami wydany w naszym Wydawnictwie diariusz Bazylego Rudomicza, rektora Akademii Zamojskiej z połowy XVII w., zatytułowany *Efemeris*. Towarzysząca delegacji mgr **Wiesław Gmiterek** z Biblioteki Głównej UMCS miała okazję zapoznać się z nowoczesnym gmachem łuckiej Biblioteki Uniwersyteckiej, stopniem i zakresem komputeryzacji w bibliotece, samym zasobem bibliotecznym i jego strukturą.

KONFERENCJE

Dr **Anna Ziębińska-Witek** z Zakładu Kultury i Historii Żydów wzięła udział w konferencji naukowej „Le Génocide des Juifs: mémoire nationale et écriture de l'histoire”, zorganizowanej przez CNRS 5-9 lipca w Paryżu, gdzie wygłosiła referat „Fictional and non-fictional historical discourses: representation of the Holocaust in historiography, literature and film”. Konferencja była pierwszą z czterech zaplanowanych przez CNRS i mających na celu rozwinięcie polsko-francuskiej kooperacji w badaniach nad zagadnieniami związanymi z Holocaustem.

Dr **Konrad Zieliński** uczestniczył w konferencji naukowej „Population Displacement, State Building and Social Identity in the Lands of the Former Russian Empire, 1918-1930”, zorganizowanej przez University of Manchester 7-9 sierpnia, gdzie wygłosił referaty „Population Displacement and Citizenship in Poland, 1918-1924” oraz „Abandoned Children in Poland and Soviet Ukraine: Making Future Citizens?”. W dniach 26-28 sierpnia uczestniczył w konferencji „Dolja Jewrejskich hromad centralnoj ta schidnoj Ewropi w pierszij połowini XX stolitja (do drugoj switowoj wjny)” w Kijowie, zorganizowanej przez Instytut Judaiki, Narodową Bibliotekę Ukrainy i Hebrew University. Tytuł referatu „Jewish Communities in Poland during the First World War”.

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

9 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Katarzyny Popik-Muzyki** *Instytucja administracyjnej kary pieniężnej w prawie ochrony środowiska*. Promotor dr hab. Jerzy Stelmasiak, prof. nadzw. UMCS, recenzenci prof. dr hab. Zbigniew Cieślak, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, prof. dr hab. Marian Zdyb z UMCS.

14 października odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Grzegorza Ławnikowicza** *Idea niezawisłości sędziowskiej w myśli prawniczej i porządku prawnym Drugiej Rzeczypospolitej*. Promotor dr hab. Lech Dubel, prof. nadzw. UMCS, recenzenci prof. dr hab. Andrzej Sylwestrzak, UG, dr hab. Antoni Pieniążek, prof. nadzw. UMCS.

WYJAZDY

10-11 lipca dziekan WPIA prof. dr hab. **Leszek Leszczyński** i prodziekan dr hab. **Andrzej Korybski**, prof. nadzw. UMCS przebywali w Państwowym Uniwersytecie im. A. Puszkina w Brześciu (Białoruś). Podczas wizyty podjęto wspólnie z tamtejszym dziekanem Wydziału Prawa prof. **Borysem Michajłowiczem Lepieszka** decyzje o nawiązaniu współpracy pomiędzy Wydziałami, a także o uczestnictwie WPIA UMCS w działaniach brzeskiej strefy wolnocłowej.

26 września w Hadlach Szklarskich odbyła się zorganizowana przez zakład Prawa Publicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego i Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie konferencja naukowa „Bezpieczeństwo i porządek publiczny – historia, teoria, praktyka”. Wydział Prawa i Administracji reprezentowali prof. dr hab. **Marek Kuryłowicz**, prof. dr hab. **Jan Szreniawski**, mgr **Piotr Szreniawski**.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadestanych przez dziekanów

WIZYTY

18-22 września przebywali na WPIA dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu Tohoku w Sendai w Japonii prof. dr **M. Kawakami** i prodziekan prof. dr **T. Ueki**. Podczas wizyty zostało podpisana umowa o współpracy pomiędzy Wydziałami.

24-29 września przebywał na Wydziale prof. **Peter Unruh** (Uniwersytet w Getyndze). Profesor wygłosił cykl wykładów dla Szkoły Prawa Niemieckiego.

KONFERENCJE

21-23 września dziekan i prodziekan WPIA: prof. dr hab. **Leszek Leszczyński**, dr hab. **Andrzej Korybski**, prof. nadzw. UMCS, dr hab. **Antoni Pieniżek**, prof. nadzw. UMCS oraz dr hab. **Ireneusz Nowikowski** uczestniczyli w zorganizowanej przez Katolicki Uniwersytet Lubelski Konferencji Dziekanów Polskich Wydziałów Prawa.

14-16 września odbyła się w Kazimierzu Dolnym konferencja młodszych pracowników katedr teorii państwa i prawa, zorganizowana przez prof. dr hab. **Leszka Leszczyńskiego**, przewodniczącego Sekcji Polskiej Międzynarodowego Stowarzyszenia Filozofii Prawa (IVR).

6-7 października odbyła się zorganizowana przez Katedrę Prawa Konstytucyjnego międzynarodowa konferencja „Problemy stosowania konstytucji Polski i Ukrainy w praktyce”.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

PROFESURY

Minister Edukacji Narodowej i Sportu mianował z dniem 1 września **prof. dr hab. Elżbietę Skrzypek** na stanowisko profesora zwyczajnego w Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Pani Profesor pełni na Wydziale funkcję kierownika Zakładu Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą. Gratulujemy!

KONFERENCJA FINANSOWA

14-16 września w Kazimierzu Dolnym odbyła się IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Rynek finansowy. Instytucje, narzędzia, strategie”. Jej organizatorem były Zakład Bankowości, Zakład Kierowania Gospodarką Narodową oraz Zakład Rynków Finansowych. Cykliczna konferencja poświęcona tej tematyce zdobyła sobie już trwałe miejsce w krajowym środowisku naukowym. W roku bieżącym reprezentanci 11 ośrodków naukowych przedstawili 42 referaty. Koncentrowały się one wokół kilku aktualnych i ważnych z gospodarczego punktu widzenia zagadnień: bezpośrednich inwestycji zagranicznych na rynku polskim, działalności funduszy inwestycyjnych, w szczególności typu *venture capital*, nowych instrumentów finansowania i ochrony przed ryzykiem, wybranych strategii zarządzania kapitałem w bankach i przedsiębiorstwach niefinansowych, w tym opartych na metodach ilościowych. Szybki rozwój rynku finansowego w Polsce oraz zbliżająca się integracja z Jednolitym Rynkiem krajów Unii Europejskiej w poszerzonym składzie wymaga korzystania z doświadczeń tych krajów. Do głównych efektów konferencji należała zatem wymiana informacji na temat badań prowadzonych w poszczególnych ośrodkach naukowych w zakresie instytucji, narzędzi i strategii finansowych i przedstawienie ich rezultatów. Godzi się wspomnieć, że na przestrzeni ostatnich 3 lat kilku stałych uczestników kazimierskich spotkań udokumentowało swój rozwój naukowy uzyskaniem stopni naukowych z zakresu finansów.

W obradach brali aktywny udział przedstawiciele instytucji finansowych oraz związanych z funkcjonowaniem tego segmentu gospodarki.

Jerzy Węclawski

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

We wrześniu pracownicy Wydziału Ekonomicznego UMCS – prodziekan prof. dr hab. **Jerzy Węclawski**, prof. dr hab. **Bogumiła Mucha-Leszko** i mgr **Magdalena Kąkol** odwiedziła Università degli Studi di Perugia we Włoszech. Celem było omówienie dotychczasowej współpracy prowadzonej w ramach programów Unii Europejskiej (poprzednio projektów Tempus a obecnie programu Socrates/Erasmus; zaplanowano przedłużenie tego ostatniego do roku 2007) oraz przygotowanie umowy o współpracy akademickiej pomiędzy Wydziałami Ekonomicznymi obu uniwersytetów, która ma obowiązywać w latach 2003-2007. Opracowany projekt umowy obejmuje przede wszystkim: współpracę w dziedzinie dydaktyki, polegającą na wymianie nauczycieli akademickich w ramach istniejących pro-

gramów edukacyjnych, a także konsultacje i partycypację profesorów z Uniwersytetu w Perugii w Studiach Europejskich; udział w konferencjach organizowanych przez strony umowy i przygotowywanie wspólnych publikacji; rozwijanie współpracy w dziedzinie wymiany studentów. Umowa powinna przyczynić się do podniesienia jakości kształcenia i rozwijania specjalności związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej. Aktualnie trwa oficjalna procedura podpisywania porozumienia.

Magdalena Kąkol

NOWI PROFESOROWIE NA WYDZIALE

1 września 2003 r. do grona ekonomistów Wydziału Ekonomicznego dołączył prof. dr hab. **Maciej Bałowski**, który zatrudniony został w Zakładzie Kierowania Gospodarką Narodową oraz wybrany na dyrektora Instytutu Ekonomii na kadencję 2003-2006. Od 1 października w Zakładzie Statystyki i Ekonometrii podjął także pracę – na razie tylko na drugim etacie – prof. dr hab. **Czesław Stępnik**. Życzymy Panom Profesorom wielu sukcesów i dobrze układającej się współpracy z pracownikami Wydziału.

Prof. dr hab. Maciej Bałowski. Profesor nauk ekonomicznych, autor wielu publikacji, także w uznanych czasopiśmie zagranicznych. Jego zainteresowania naukowe koncentrują się w ostatnich latach wokół problemów prywatyzacji i restrukturyzacji gospodarki polskiej oraz roli państwa w gospodarce. Autor bądź współautor pięciu książek, w tym trzech opublikowanych przez Wydawnictwo Naukowe PWN. Książka *Prywatyzacja przedsiębiorstw państwowych. Przebieg i ocena* (WN PWN, Warszawa 1998) została wyróżniona Nagrodą Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości z Łodzi dla najlepszej pracy naukowej w konkursie „Prywatyzacja i inwestycje zagraniczne głównymi drogami rozwoju ekonomicznego”. W roku 2003 otrzymał Nagrodę Ministra ENiS za osiągnięcia naukowe. Promotor czterech zakończonych prac doktorskich. Kierownik czterech grantów KBN. Ekspert Sejmowej Komisji Skarbu Państwa.

Prof. dr hab. Czesław Stępnik. Studiował matematykę na Uniwersytecie Wrocławskim, a stopnie i tytuł naukowy otrzymał na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk. Staż naukowy odbył w Instytucie Nauk Matematycznych Uniwersytetu Cornell w USA. Współpracował m.in. z takimi specjalistami ze statystyki matematycznej, jak L. D. Brown, C. F. J. Wu i E. Torgersen. Opublikował ponad 40 oryginalnych prac naukowych w języku angielskim, z czego 22 w czasopiśmie z listy filadelfijskiej. Jest członkiem Bernoulli Society for Probability and Mathematical Statistics i The Institute of Mathematical Statistics. Jego biografię można znaleźć w *Who's Who in Science and Engineering* i *Who's Who in the World*.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

2-5 września w Koszalinie odbył się X Kongres Stowarzyszenia Ekonomistów Rolnictwa i Agrobiznesu „Obszary wiejskie i gospodarka żywnościowa w przededniu integracji z Unią Europejską”. Odbyło się także Walne Zgromadzenie Członków SERIA, na którym wybrano władze Stowarzyszenia oraz ustalono miejsce i temat następnego spotkania. W sześciu sekcjach problemowych (przedsiębiorstwo i gospodarstwo rolne, przemysł i handel rolny, konsument i handel żywnością, polityka rolna, metodologia badań ekonomicznych, multifunkcyjny development at rural communities for their quality live improvement – sekcja anglojęzyczna) wygłoszono 250 referatów. Opublikowano je w sześciu zeszytach Roczników Naukowych SERIA. Uzupełnieniem bogatej problematyki Kongresu były wyjazdy studyjne do przedsiębiorstw rolno-spożywczych i agroturystycznych oraz na Bornholm. Organizatorem Kongresu była Katedra Agrobiznesu z Wydziału Ekonomii i Zarządzania Politechniki Koszalińskiej. Z Wydziału Ekonomicznego UMCS w Kongresie udział wzięli: dr **Jadwiga Wyzińska-Ludlan** i prof. dr hab. **Jan Zalewa**.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

DOKTORATY

Rada Wydziału Filozofii i Socjologii 25 września nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie filozofii pani mgr **Agnieszce Przychodzkiej**. Temat rozprawy: *Zatrącona tożsamość – Jerzego Kosińskiego doświadczenia Holokaustu*. Promotor prof. dr hab. Jadwiga Mizińska, recenzenci: prof. dr hab. Władysław Panas, KUL, dr hab. prof. UMCS Tadeusz Szkołut.

Rada Wydziału Filozofii i Socjologii 25 września nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii pani mgr **Allinie Borowskiej**. Temat rozprawy: *Wpływ zmian w organizacjach XXI wieku na wymogi wobec pracowników a treści kształcenia w szkołach wyższych w Polsce*. Promotor prof. dr hab. Tadeusz Popławski z Politechniki w Białymstoku, recenzenci: prof. dr hab. Jolanta Polakowska-Kujawa, SGH, dr hab. prof. UMCS Sławomir Partycyk.

Rada Wydziału Filozofii i Socjologii 25 września nadała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii pani mgr **Magdalenie Florek**. Temat rozprawy: *Socjomedyczne następstwa wypadków (na podstawie badań pacjentów pogotowia ratunkowego w województwie lubelskim)*. Promotor prof. dr hab. Stanisław Kosiński, recenzenci: dr hab. Anna Ksykiewicz-Dorota, prof. AM, dr hab. prof. UMCS Mirona Ogryzko-Wieiórowska.

KONFERENCJE NAUKOWE

24-25 września prof. **Tadeusz Szkołut** (Zakład Etyki i Estetyki Instytutu Filozofii) uczestniczył, wygłaszając referat, w konferencji naukowej „Aksjologiczne problemy współczesnej pedagogiki: stan i perspektywy”, zorganizowanej w Mierkach koło Olsztyna przez Zakład Aksjologii Wydziału Nauk Humanistyczno-Społecznych WSP TWP w Olsztynie.

11 października dr **Jagoda Jezior** (Pracownia Metod i Technik Badawczych Instytutu Socjologii) uczestniczyła w międzynarodowym seminarium „Labor market in the era of globalization”, zorganizowanym przez Uniwersytet Gdański i Polsko-Amerykańskie Centrum ds. Rozwiązywania Konfliktów przy współpracy Loyola University w Chicago. Dr Jezior przedstawiła referat w języku angielskim „Qualification as an Object of Exchange on the Labor Market”.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Dr hab. **Zdzisław Szymański** 18-20 września uczestniczył w konferencji w Wiśle zorganizowanej przez Katedrę Ekonomii i Zakład Historii Myśli Ekonomicznej Akademii Ekonomicznej w Katowicach „Dokonania współczesnej myśli ekonomicznej – teorie neoliberalne wobec ekonomicznej roli państwa”. Ta czwarta już z rzędu, zgodnie z dwuletnim cyklem, konferencja zgromadziła historyków myśli ekonomicznej oraz socjologów z całej Polski. W przygotowanym wystąpieniu dr hab. Zdzisław Szymański skupił się na istotnych cechach narodowego charakteru ekonomii w ujęciu Stanisława Głabińskiego. Wcześniej poglądy tego wybitnego ekonomisty okresu Drugiej Rzeczypospolitej dr hab. Zdzisław Szymański prezentował na odbytej w Łodzi 15-16 maja VII Ogólnopolskiej Konferencji „Etyka w życiu gospodarczym”, zorganizowanej przez Salezjańską Wyższą Szkołę Organizacji i Zarządzania. Wygłosił wówczas referat „Ekonomiczne i etyczne wartości gospodarki chłopskiej w ujęciu Stanisława Głabińskiego”.

WYDZIAŁ POLITOLOGII

DOKTORATY

26 września br. odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Miroslawy Laszuk** z Politechniki Białostockiej *Standardy Unii Europejskiej w administracji celnej Rzeczypospolitej Polskiej*. Promotor dr hab. Stanisław Naruszewicz, prof. nadzw. PB, recenzenci dr hab. Wiesław Czyżowicz, prof. SGH oraz dr hab. Grzegorz Janusz, prof. nadzw. UMCS.

XI ŚWIATOWE FORUM MEDIÓW POLONIJSKICH

6 września 2003 r., w ramach odbywającej się w województwie lubelskim sesji XI światowego Forum Mediów Polonijnych, odbyło się na Wydziale Politologii spotkanie przedstawicieli lubelskiego ośrodka badań polonijnych oraz 150 dziennikarzy z ponad 20 krajów świata. Spotkaniu przewodniczył kierownik Zakładu Badań Etnicznych Wydziału Politologii prof. Władysław S. Kucharski, który przedstawił także stan badań prowadzonych w lubelskim ośrodku akademickim nad diasporą polską w świecie. Sesji towarzyszyła wystawa dorobku naukowego pracowników wspomnianego ośrodka, który należy do najliczniejszych i najbardziej znaczących tego typu placówek w Polsce.

Od lewej: prof. Jan Mazur, prof. Władysław S. Kucharski, ks. prof. Edward Walewander, red. Stanisław Lis

GOŚCIE ZAGRANICZNI

Od 25 września do 2 października gośćmi Wydziału Politologii byli: **Rostysław Romanyuk** z Wydziału Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie oraz **Bernd Breitschuh** z Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Wilhelma w Münster. Uczestniczyli w seminarium poświęconym zagadnieniom terroryzmu w kontekście polsko-niemieckiej i polsko-ukraińskiej współpracy przygranicznej, w obliczu integracji Polski ze strukturami Unii Europejskiej. W trakcie seminarium odbyły się m.in. spotkania z dziekanem Wydziału Politologii prof. **Ziemowitem Jackiem**

Pietrasiem, prorektorem prof. **Karolem Izydorem Wysokińskim** oraz przedstawicielami Komendy Wojewódzkiej Policji i gmin przygranicznych (Włodawa). W seminarium uczestniczyło też kilkudziesięciu studentów polskich, ukraińskich i niemieckich.

„FIDELIS POLONIAE” DLA LKP

Stowarzyszenie Lubelski Klub Polonijny, skupiające przedstawicieli lubelskiego środowiska akademickiego, przede wszystkim z UMCS i KUL, zostało uhonorowane dyplomem „Fidelis Poloniae 2003”, przyznawanym corocznie przez Małopolskie Forum Współpracy z Polonią. Wyróżnienie jest formą uznania za szczególny wkład LKP w dzieło umacniania więzi Polonii z krajem i promocję Polski w świecie.

MORE THAN INDEPENDENCE

Nakładem Wydawnictwa UMCS ukazała się książka **More than Independence: Polish Political Thought 1918-1939**, red. Jan Jachymek, Waldemar Paruch, Lublin 2003, ss. 398. Jest to anglojęzyczna wersja dzieła: *Więcej niż niepodległość: Polska myśl polityczna 1918-1939*, za którą autorzy – zespół historyków i politologów związanych z Zakładem Myśli Politycznej Wydziału Politologii UMCS – otrzymali w ubiegłym roku Nagrodę Ministra Edukacji Narodowej i Sportu.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Od 28 sierpnia do 6 września dr hab. **Marek Pietraś**, prof. nadzw. UMCS (Zakład Stosunków Międzynarodowych) przebywał w Londynie, gdzie w London School of Economics and Political Science gromadził materiały związane z realizacją indywidualnego grantu KBN nt. sprzężeń ekologii i polityki.

Od 3 do 7 września dr **Agnieszka Pawłowska** (Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej) wzięła udział w corocznym Kongresie EGPA (European Group of Public Administration) organizowanym we współpracy z Portugalskim Instytutem Administracji Publicznej. Dr Pawłowska pracowała w ramach sekcji Informatyzacja w administracji publicznej i wygłosiła referat „Implementacja projektów informacyjnych jako strategia sytuacji decyzyjnej”.

Dr **Katarzyna Krzywicka** (Zakład Ruchów Politycznych) od 19 do 29 września przebywała na Uniwersytecie Osaki (Japonia), gdzie wzięła udział w XI Światowym Kongresie Międzynarodowej Federacji Studiów nad Ameryką Łacińską i Karaibami (FIEALC). Dr Krzywicka wygłosiła referat „La democratización de los sistemas políticos en America como el efecto de la globalización”.

STYPENDIA MENIS

Na rok akademicki 2003/2004 stypendia MENIS otrzymało sześciu studentów Wydziału Politologii (na 25 ogółem z UMCS), w tym czworo studentów kierunku Politologia: **Małgorzata Dobrowolska** (IV rok), **Bernadetta Kośmider** (IV rok), **Jakub Nowak** (III rok), **Norbert Skupiński** (IV rok), oraz dwoje studentów kierunku Stosunki Międzynarodowe: **Marcin Kosieńkowski** (III rok) i **Katarzyna Plasecka** (III rok).

WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

GRAND PRIX I WYRÓŻNIENIE

Krzysztof Szymanowicz, adiunkt z Zakładu Grafiki Warsztatowej I, otrzymał nagrodę Grand Prix Konkursu Graficznego im. Józefa Gielniaka w Jeleniej Górze. Tegoroczny konkurs – zawsze organizowany przez Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze – był już jedenastą jego edycją. Konkurs im. J. Gielniaka odbywany jako triennale (a od czterech edycji jako impreza międzynarodowa) należy do najważniejszych imprez graficznych nie tylko w Polsce, ale i w wymiarze międzynarodowym. Na jeleniogórską imprezę przyjmowane są wyłącznie prace wykonane w technice druku wypukłego, a więc takiego, jakim zajmował się kiedyś znakomity jego mistrz linorytnik Józef Gielniak. Na XI Konkurs Graficzny w Jeleniej Górze wpłynęło 485 prac 264 autorów z 29 krajów. Sukces K. Szymanowicza, który oprócz pracy na WA piastuje od roku odpowiedzialne stanowisko prezesa lubelskiego okręgu Związku Polskich Artystów Plastyków, nie jest jego pierwszym. Do wcześniejszych można zaliczyć nagrody otrzymane na międzynarodowych imprezach graficznych w Seulu, Sapporo i Warnie, a także dwa wcześniejsze wyróżnienia „na Gielniaku” – w 1994 oraz 2000 roku.

Na tym samym XI Konkursie Graficznym im. J. Gielniaka **Agnieszka Gozdór**, młoda asystentka WA i koleżanka Szymanowicza z prowadzonego przez prof. M. Snocha Zakładu Grafiki Warsztatowej I otrzymała wyróżnienie.

W dniu otwarcia pokonkursowej wystawy i wręczenia nagród laureatom XI Konkursu Graficznego im. Józefa Gielniaka nastąpiło również w Muzeum Karkonoskim otwarcie indywidualnej wystawy „Małe Formy Graficzne” prof. **M. Snocha** – kierownika Zakładu Grafiki I, nauczyciela i szefa nagrodzonych artystów.

DZIEKAN WŚRÓD GWIAZD

Jedną z ciekawszych i zarazem najbardziej radosnych imprez letnich był 8 Wakacyjny Festiwal Gwiazd w Międzyzdrojach. W gronie osobistości zaproszonych znakomitości, reprezentujących wszystkie dziedziny sztuki, znalazł się również dziekan WA prof. **Grzegorz Dobiesław Mazurek**. Wybór ten nie wymaga komentarza, gdyż G. Mazurek należy do ścisłej czołówki polskiej grafiki. Jednak by podeprzeć się opinią innego autorytetu – prof. **Adama Myjaka**, rektora warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych – zacytujmy jako rekomendację jego opinię zamieszczoną w festiwalowym katalogu: „Grafika lubelska to jedno z najciekawszych zjawisk artystycznych w naszym kraju. Znakomici artyści o wspaniałym warsztacie graficznym z ogromną pasją tworzą swoje prace. Nawiązują do najlepszych tradycji polskiej szkoły graficznej, do takich legend jak Gielniak, Pakulski czy Chrostowska. Każdy z prezentowanych twórców jest osobowością o skrytyzowanym, bardzo indywidualnym obliczu. Ich obecność w Międzyzdrojach to dowód uznania dla znakomitych osiągnięć. Jestem przekonany, że ta wystawa jest jedną z najwartościowszych propozycji tegorocznego Festiwalu”. Wyrażona opinia odnosiła się nie tylko do G. Mazurka, ale również do **Maksymilliana Snocha**, **Zdzisława Niedźwiedzia**, **Piotra Lecha**, **Artura Popka** i

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

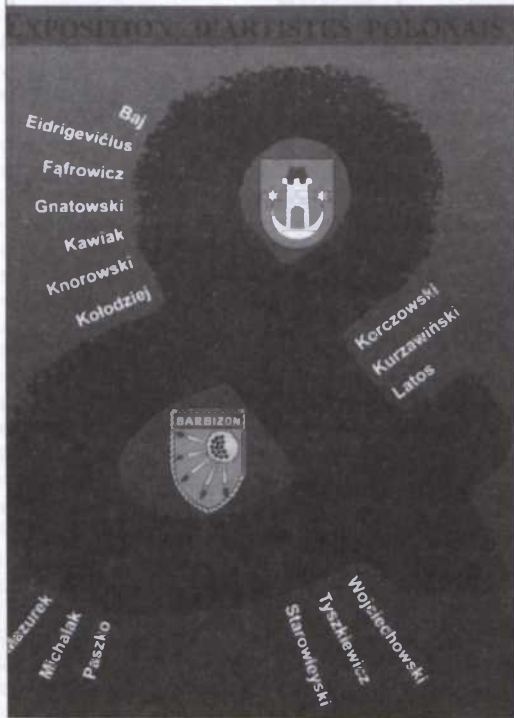
Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

Krzysztofa Szymanowicza – grafików ISP WA UMCS, których prace znalazły się na wystawie towarzyszącej Festiwalowi Gwiazd.

ARTYŚCI UMCS WE FRANCUSKIM BARBIZON

Z okazji stulecia Barbizon – podparyskiej miejscowości położonej na skraju lasów Fontainebleau – jego władze organizują cykl oryginalnych imprez, mających przypomnieć artystyczne znaczenie tej miejscowości, a nawet – w swych ambitnych zamierzeniach – przekształcić ją w światowe centrum kulturalne. W XIX stuleciu Barbizon zastąpiła ze swej malarskiej szkoły, której reprezentantami byli m.in. tak znakomici pejzażyści: jak, Jean Francois Millet, Theodore Rousseau czy Diaz de la Pena. Jedną z imprez organizowanych przez władze Barbizon była wystawa artystów związanych z Kazimierzem Dolnym, a więc miejscowością, która również od lat przyciąga malarzy. W znakomicie obsadzonej polskiej wystawie w Barbizon, która miała miejsce w czerwcu, wzięło również udział trzech artystów WA: **Romuald Kołodziej, Grzegorz D. Mazurek** oraz **Jacek Wojciechowski**. Dwóch pierwszych zaprezentowało grafiki, trzeci – malarstwo. Zaproszenie artystów WA do udziału w barbiżońsko-kazimierskiej imprezie miało uzasadnienie w tym, że w przepięknym Kazimierzu nad Wisłą działa już trzeci rok Kolegium Sztuk Pięknych UMCS, a wymienieni artyści są jego pracownikami.

ARTYŚCI POLSCY W BARBIZON

...I W SZWEDZKIM FALUN

W ramach Roku Kultury Polskiej w szwedzkim Falun – stolicy prowincji Dalarna – zorganizowano wystawę grafiki lubelskiej. Wzięło w niej udział dwunastu artystów WA: **Małgorzata Bałdyga-Nowakowska, Magdalena Bąk, Jan Ferenc, Piotr Lech, Zbigniew Liwak, Grzegorz D. Mazurek, Zdzisław Niedźwiedz, Sławomir Plewko, Artur Popek, Alicja Snoch Pawłowska, Maksymilian Snoch** oraz **Krzysztof Szymanowicz**. Trzech z wymienionych artystów – G. Mazurek, S. Plewko oraz K. Szymanowicz – osobiście uczestniczyły w szwedzkich uroczystościach promujących Lubelszczyznę.

11 WSCHODNI SALON SZUKI

11 Wschodni Salon Sztuki – ważna impreza Lubelskiego Okręgu Związku Polskich Artystów Plastyków – odbywał się w tym roku w dwóch miejscach: Galerii Starej BWA przy ul. Narutowicza oraz w związkowej galerii „Pod Podłogą” przy Krakowskim Przedmieściu.

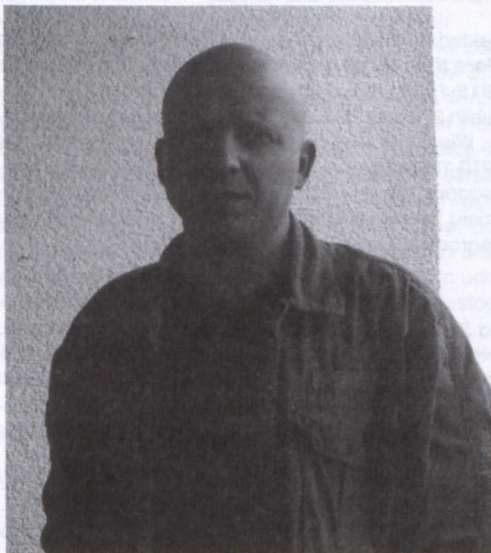
W pierwszej galerii odbywał się pokaz malarstwa i rzeźby, w drugiej – grafiki. Jak zawsze w tej imprezie największą aktywnością odznaczyli się plastycy WA. Byli oni komisarzami prezentacji malarstwa (**Tomasz Świerbutowicz**), grafiki (**Zbigniew Liwak**) i rzeźby (**Tomasz Mendzelewski**), redaktorami katalogu (**Krzysztof Szymanowicz**), a co najważniejsze ich dzieła były przede wszystkim eksponowane na wystawie. Malarstwo prezentowali **Krzysztof Barnik, Marłusz Drzewiński, Agnieszka Gozdór, Marek Mazanowski, Ewa Anna Niestorowicz, Barbara Niścior, Wiesław Proć, Tomasz Świerbutowicz** i **Stanisław Żukowski**. Autorami prezentowanych grafik byli: **Magdalena Bąk, Piotr Lech, Cezary Kilmaszewski, Tomasz Malec, Zbigniew Liwak, Grzegorz Mazurek, Anna Perłowska Weiser, Zdzisław Niedźwiedz, Maksymilian Snoch, Artur Popek, Alicja Snoch Pawłowska, Waldemar Szysz** i **Krzysztof Szymanowicz**, a rzeźbę: **Józef Jerzy Kierski, Sławomir Mielezsko, Wojciech Mędzelewski, Zbigniew Stanuch, Władysław Żukowski** i **Ireneusz Wydrzyński**. Jeśli zaś do wymienionych wyżej pracowników Instytutu Sztuk Pięknych dołączy się jeszcze grupę kilkunastu absolwentów WA, którzy również wzięli udział we Wschodnim Salonie Sztuki, to okaże się, że tak naprawdę plastyka lubelska swą dobrą kondycję zawdzięcza właśnie pracownikom i wychowankom UMCS.

JAPONIA – POLSKA

W Międzynarodowej Wystawie Grafiki Japonia – Polska w Krakowie, zorganizowanej pod patronatem krakowskiego Międzynarodowego Triennale Grafiki oraz japońskiego Stowarzyszenia „Printsaurus” uczestniczył **Grzegorz Mazurek**. W wystawie, w której wzięło udział 26 artystów z Japonii i 27 z Polski, zaprezentowano 103 prace. G. Mazurek eksponował dwa swoje linoryty z cyklu „Nocą przylatują anioły”.

POD PODŁOGĄ

W Galerii Związku Polskich Artystów Plastyków „Pod Podłogą” w Lublinie pokazał swoje malarstwo **Sławomir Toman**, adiunkt z Zakładu Malarstwa I. Sławomir Toman – absolwent ASP w Krakowie (dyplom w 1993 r.) oraz Ecole des Beaux-Arts w Rennes we Francji, pra-

ownik WA UMCS od 1997 roku – ma w swoim dorobku blisko 50 wystaw indywidualnych. „Pod Podłogą” można było zobaczyć kilkanaście bajecznie kolorowych jego obrazów z wizerunkami: zabawek, baloników, guzików... Mimo że wszystkie te przedmioty znamy z otaczającej nas rzeczywistości, artysta ukazał je w takim powiększeniu oraz w taki sposób, że każdy z nich stał się bliższy światu metafizyki niż codziennym doświadczeniom odbiorców. „Toman jest konsekwentnym, uparcie powracającym do mimetyzmu, pierwotnej idei malarstwa. Portretowanie przedmiotów weszło mu w krew i – jak dziecko uzależnione od zbierania pokemonów – malarz konsekwentnie kolekcjonuje efek-

ty opisujące ich formy...” – pisze Przemysław Jędrzychowski we wstępie do katalogu towarzyszącego wystawie.

MŁODZI W WARSZAWIE

W warszawskiej Galerii „a”, działającej przy Akademii Sztuk Pięknych, zaprezentowali w okresie wakacyjnym swe prace dwaj młodzi artyści z WA: **Piotr Korol** oraz **Cezary Kilmaszewski**. Korol – asystent z Zakładu Malarstwa II – zorganizował wystawę pt. „Rysunki do oglądania”. Wystawa C. Kilmaszewskiego (pracownika technicznego z Zakładu Grafiki) nosiła tytuł „Od graficznych znaków do graficznych struktur przestrzennych”. Słowo wstępne do katalogów towarzyszącym obu wystawom napisał dr **Jerzy Żywicki**.

MŁODZI W KRAKOWIE

Do prestiżowej imprezy artystycznej Triennale Grafiki w Krakowie – Grafika Młodych – zakwalifikowano prace: **Magdaleny Bąk, Małgorzaty Bałdygi-Nowakowskiej, Anny Perłowskiej-Weiser** oraz **Sławomira Plewki**. Wszyscy wymienieni są pracownikami Zakładu Grafiki Projektowej i Serigrafii, którą kieruje prof. G. Mazurek.

JURY NA MAJDANKU

14-15 października obradowało jury Triennale na Majdanku, najważniejszej imprezy artystycznej na Lubelszczyźnie, mającej charakter międzynarodowy. Miło nam donieść, że komisarzem obecnej edycji Triennale jest prof. **Grzegorz Mazurek**, dziekan WA, a jednym z jurorów był doc. **Milan Sokol**, pracownik zaprzyjaźnionego z WA Uniwersytetu Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy na Słowacji.

WYSTAWA W BAŃSKIEJ BYSTRZYCY

10 października otwarto w Bańskiej Bystrzycy wystawę grafik wykonanych przez pracowników i studentów w Zakładzie Grafiki Projektowej i Serigrafii. Zaprezentowano na niej kilkadziesiąt czarno-białych i kolorowych prac wykonanych w różnych technikach warsztatowych, ale przede wszystkim w linorycie i serigrafii. Wystawa mająca na celu skonfrontowanie wytworów mistrzów i ich uczniów potrwa do pierwszych dni listopada.

HABILITACJA

Przewód habilitacyjny w zakresie kompozycji adi. **Mariusz Dubaja** odbył się w Akademii Muzycznej w Krakowie 30 czerwca 2003 r. Przedmiotem przewodu był utwór na wielką orkiestrę symfoniczną pt. *Largo* oraz wykład habilitacyjny pt. *Meandry „minimal music”* w muzyce współczesnej. Recenzentami byli prof. Marek Stachowski, rektor AM w Krakowie prof. Eugeniusz Knapik, rektor AM w Katowicach oraz prof. Andrzej Nikodemowicz z UMCS.

WAKACYJNE WOJAŻE ARTYSTYCZNE

Mimo iż latem sale koncertowe zamknięte są na głucho, a kultura tzw. wysokich lotów niespecjalnie zajmuje rozgrzaną słońcem publiczność, pracownicy Instytutu Muzyki z powodzeniem uczestniczyli w kilku prestiżowych imprezach artystycznych w kraju i za granicą. 16 czerwca prof. **Corelli Świeca**, mgr **Piotr Chillimoniuk**, mgr **Dariusz Drzazga** oraz mgr **Jakub Niedoborek** uświetnili koncertem Wernisaż Plastyczny w Zespole Szkół Plastycznych w Lublinie.

W ostatnich dniach czerwca Chór Akademicki Politechniki Lubelskiej na Festiwalu Muzyki Organowej (w kościele oo. Franciszkanów) wykonał pod dyrekcją adi. II st. **Elżbiety Krzezińskiej** wokalnie-instrumentalną kompozycję Antonio Vivaldiego *Beatus vir*. Partię organów realizowała prof. **Gabriela Klauza**. 17-25 września zespół ów brał udział w Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Chóralnej w Oristano na Sardynii. W międzyczasie p. adi II st. E. Krzezińska znalazła chwilę na pracę pedagogiczną i prowadziła warsztaty emisji głosu na Ogólnopolskim Festiwalu Muzyki Dawnej Schola Cantorum w Kaliszu.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

3-11 lipca Chór Kantylena pod dyrekcją adi. **Matgorzaty Nowak** brał udział w cyklicznej imprezie pod nazwą Bydgoskie Impresje Muzyczne. W ostatnim tygodniu sierpnia koncertował w Wolfenbittel (Niemcy) na Eurotreff Musik. W ramach owego festiwalu wykonana została *Msza kreolska* Ariela Ramirez. Chór uczestniczył również w warsztatach szkoleniowych oraz licznych koncertach towarzyszących.

17 lipca znakomity polski kompozytor profesor **Andrzej Nikodemowicz** za wybitne osiągnięcia artystyczne oraz płytę CD, prezentującą Jego twórczość, otrzymał list dziękczynny i order PRO ECCLESIA ET PONTIFICE od Jego Świątobliwości Papieża Jana Pawła II.

W połowie sierpnia Zespół Instrumentalny „Presto” pod dyrekcją adi. II st. **Zofii Bernatowicz** został zaproszony na Festiwal Filmowy do Zwierzyńca. W programie koncertu znalazły się utwory utalentowanego studenta naszego Instytutu **Rafała Rozmusa**. Należy zaznaczyć, że kompozycje Rafała towarzyszyły także projekcji dwóch prezentowanych na festiwalu filmów.

18-23 września Chór Akademicki Akademii Medycznej wraz ze swym dyrygentem adi. **Moniką Mielko** brał udział w Warsztatach Chóralnych oraz koncertach w Paryżu, 29 września wystąpił na scenie Filharmonii Lu-

belskiej, gdzie pod dyrekcją **Piotra Wijatkowskiego**, z towarzyszeniem orkiestry symfonicznej wykonał *Pomiat o mieście Lublinie* Józefa Czechowicza z muzyką Krzesimira Dębskiego.

Zofia Bernatowicz

REQUIEM

Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej rozpoczął sezon artystyczny. W sobotni wieczór 13 września odbył się koncert inauguracyjny Lubelski Wrzesień Muzyczny i jednocześnie uświetniający obchody 750-lecia Klasztoru OO. Dominikanów.

W pięknym wnętrzu bazyliki rozbrzmiewał utwór, który zawsze przyciąga ogromną liczbę słuchaczy i dostarcza wielu przeżyć estetycznych i religijnych – *Requiem* Wolfganga Amadeusza Mozarta.

W tym wielkim dziele wokalnie-instrumentalnym usłyszeliśmy Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Lubelskiej. Jako soliści wystąpili: Agnieszka Wolska – sopran, Ewa Marciniak – alt (o zadziwiająco pięknej barwie i doskonałej emisji głosu), Jerzy Knetig – tenor, Mięczysław Milun – baryton. Partie chóralne wykonał Chór Akade-

micki UMCS przygotowany przez prof. Urszulę Bobryk. Chór – jak donoszą recenzje – „był jednym z mocniejszych punktów sobotniego koncertu”. Całość poprowadził Peter Marchbank (Anglia), zaskakując, jak sądzę, własną interpretacją tego dzieła. Przywykliśmy już bowiem do wolniejszej i bardziej „łkającej” części *Lacrymosa* oraz do żywszego tempa w fugach i lżejszego wykonania fragmentu *hosanna in excelsis* z części *Sanctus*. Przywykliśmy, gdyż już po raz czwarty mieliśmy okazję podziwiać ten utwór w wykonaniu lubelskich filharmoników i chóru UMCS.

Dla chórzystów ów sobotni wieczór był także wyjątkowy z uwagi na fakt, iż koncert z mszą żałobną odbył się w 23 rocznicę śmierci docent Jadwigi Czerwińskiej. Była wieloletnią i zasłużoną dyrygentką Chóru Akademickiego UMCS, który obecnie nosi Jej imię. Jadwiga Czerwińska zmarła 13 września 1980 roku, zdążywszy jeszcze przed śmiercią przygotować z chórem *Requiem* G. Verdiego, wykonane w październiku. Chórzycy uczcili minutą ciszy swoją patronkę, a pojawiający się kolejno w głosach temat: *Requiem aeternam dona eis, Domine!*, w naturalny sposób wiązał się z pamięcią o Jej osobie.

Renata Dobosz

DONIESIENIA Z ARCHEOLOGII

KATALOG WYSTAWY O VANDALACH

Ukazał się katalog towarzyszący wystawie realizowanej przez Katedrę Archeologii UMCS z Muzeum Zamojskim z Zamościa i Kultur-Zentrum-Wesserrenaissance-Schloss-Bevern, pod redakcją A. Kokowskiego i Chr. Leibera (*Die Vandalen, die Könige, die Eliten, die Krieger, die Handwerker, Holzminden* 2003). Okazała książka formatu A4 waży 2,2 kg, liczy 520 stron i zawiera 340 ilustracji. Większość zawartości tomu jest autorstwa archeologów z UMCS.

I tak prof. A. Kokowski napisał następujące teksty: *Die wichtigsten, publizierten Gräberfelder der Przeworsk-Kultur in einzelnen Publikationen* (s. 487-494); *Vandalen-Lugier- Przeworsk-Kultur* (s. 39-48); *Darstellungen der Bildhauer zum Thema „Die Vandalen”* (s. 507-510); *Die Goten* (s. 325-358); *Die Burgunden* (s. 377-386); *Die Przeworsk-Kultur – ein Völkerverband zwischen 200 vor Chr. und 375 nach Chr.* (s. 77-184); oraz charakterystyki zespołów grobowych z: *Derev'jane, raj. Rivno, obl. Rivnens'ka, Ukraine* (s. 407 – z Oleną Birjuliną); *Baiv, raj. Luck, obl. Volyns'kaja, Ukraine* (s. 407 – z Oleną Birjuliną); *Die Goten auf der Krim (Ukraine)* (s. 409); *Sandomierz – Krakówka, Ldkr. Sandomierz, Woi. świętokrzyskie* (s. 432-433); *Rzeszów-Zalesie, Ldkr. Rzeszów, Woi. podkarpackie* (s. 438-439); *Zubowice, Ldkr. Zamość, Woi. lubelskie* (s. 439 – z J. Kuśnierzem); *Żulice, Ldkr. Tomaszów Lubelski, Woi. lubelskie* (s. 442 – z J. Feduszką); *Swaryczów, Ldkr. Zamość, Woi. lubelskie* (s. 442 – z J. Kuśnierzem, A. Urbańskim); *Młyniv, obl. Rivne, Ukraine* (s. 453); *Lyniv, raj. Lokačyn, obl. Volyns'ka, Ukraine* (s. 453 – z Oleną Birjuliną); *Gorodok, raj. Luck, obl. Volyns'ka, Ukraine* (s. 453 – z Oleną Birjuliną); *Wola Skromowska, Ldkr. Lubartów, Woi. lubelskie* (s. 477); *Puławy-Włostowice, Ldkr. Puławy, Woi. lubelskie* (s. 477-480); *Żukowice, Ldkr. Głogów, Woi. dolnośląskie* (s. 480 – z K. Demidziukiem); *Unbekannter Ort in Polen* (s. 481); *Grzybów, Ldkr. Staszów, Woi. świętokrzyskie* (s. 481-482); *Wesółki, Ldkr. Kalisz, Woi. wielkopolskie, Fdst. I* (s. 482-483); *Siemiechów, Ldkr.*

Pabianice, Woi. łódzkie, Fdst. 2 (s. 483); *Biała, Ldkr. Łódź, Woi. łódzkie* (s. 483-484); *Witaszewice, Ldkr. Woi. łódzkie, Fdst. 1* (s. 484).

Autorstwa mgra Piotra Łuczkiwicza jest tekst pt. *Die Bewaffnung der Vandalen während der jüngeren vorrömischen Eisenzeit* (s. 247-266). Mgr Marcin Juściński zamieścił tekst pt. *Der erste „Bauhof” der Przeworsk-Kultur* (s. 305-310) oraz – *Tarkawica, Ldkr. Lubartów, Woi. lubelskie* (s. 485). Mgr Barbara Niezabitowska napisała tekst – *Die Heruler* (s. 387-394) oraz – *Ulów, Ldkr. Tomaszów Lubelski, Woi. lubelskie* (s. 410-411 – z J. Bagińską). Mgr Monika Gładysz-Juścińska opracowała definicje zespołów: *Masłomęcz, Ldkr. Hrubieszów, Woi. lubelskie* (s. 406-407); *Radawa, Ldkr. Jarosław, Woi. podkarpackie* (s. 455 – z M. Juścińskim) i zestawienie pt. *Typologie – ein systematisch-chronologisches Werkzeug* (s. 495-506 – z M. Juścińskim).

Należy jeszcze dodać, że tłumaczenie tekstu przedmowy Prezydenta RP, jak również części tekstów naukowych jest dziełem dra Wieńczysława Niemirowskiego z Instytutu Germanistyki UMCS, rzeźby prezentowane w katalogu wykonali Zbigniew Stanuch i Piotr Zieleniak z Wydziału Artystycznego UMCS.

Pierwsi profesorowie archeologii lubelskiego chowu

W lipcu z rąk Prezydenta RP nominacje profesorskie odebrali pierwsi absolwenci archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.

Prof. dr hab. Sylwester Czopek ukończył studia w 1981 roku, a jego praca magisterska uzyskała nagrodę PAN. Pierwszą publikację naukową ogłosił jako student II roku (!). Dzisiaj jest dyrektorem Muzeum Okręgowego w Rzeszowie, organizatorem i dyrektorem Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ma na swoim koncie 130 publikacji, w tym 7 książek. Redagował wiele prac zbiorowych (w tym wspólne z Katedrą Archeologii UMCS), organizował kilka konferencji międzyna-

rodowych. Dzięki niemu Rzeszów stał się stałym miejscem spotkań archeologów z Ukrainy, Słowacji i Polski. Od lat współpracuje bardzo blisko z Instytutem Archeologii UMCS. Jest też rzeczoznawcą ministra kultury w zakresie zabytków archeologicznych, członkiem Rady ds. Muzeów przy ministrze kultury, prezesem Zarządu rzeszowskiego Oddziału Stowarzyszenia Naukowego Archeologów Polskich i członkiem Komisji Archeologicznej Epoki Brązu i Wczesnego Żelaza PAN. Wywodzi się z tzw. masłomęckiej stajni archeologicznej. Zawsze z dumą mówi o swoich lubelskich korzeniach.

Jest specjalistą w zakresie epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Ma jednak w dorobku również cenne prace np. z zakresu prawodawstwa konserwatorskiego i ochrony zabytków.

Urodził się 45 lat temu w Lubartowie i ma dwójkę dzieci.

Prof. dr hab. Sławomir Kadrow ukończył studia w 1979 roku. Pracował kolejno: w Muzeum w Krasnymstawie, w Służbie Ochrony Zabytków w Chełmie, w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie, przez krótki czas w Katedrze Archeologii UMCS, aktualnie w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN w Krakowie. Jest humboldtystą. Jest autorem kilkunastu prac naukowych (13 w językach kongresowych), w tym 5 książek. Redagował 2 książki. Pracował (1991-1996) jako sekretarz redakcji *Acta Archaeologica Carpathica*, a obecnie (od 2000 roku) jest zastępcą redaktora naczelnego *Sprawozdań Archeologicznych*. Jest też (od 2001) współredaktorem międzynarodowej serii wydawniczej *Studien zur Archäologie in Ostmitteleuropa*. Blisko współpracuje z Instytutem Archeologii UMCS.

Jest specjalistą w zakresie okresu późnego neolitu i wczesnego okresu epoki brązu.

Urodził się 48 lat temu we Włodawie, ma córkę. Szkoda, że nie są z nami....

Andrzej Kokowski

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Po pierwszym roku XXII edycji Mistrzostw Polski Szkół Wyższych, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej znajduje się na trzecim miejscu w klasyfikacji uniwersytetów! Do tej pory rozegrano 22 konkurencje, a w zbliżającym się roku akademickim studenci będą rywalizowali jeszcze w 18 dyscyplinach.

BRAZ NA PÓŁMETKU!

W dniach 21-24 września odbyły się Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w żeglarskim, w których nasi reprezentanci zdobyli srebrny medal. Dzięki temu sukcesowi UMCS umocnił się na trzecim miejscu w klasyfikacji generalnej, powiększając przewagę nad niezwykle groźną ekipą z Łodzi i zmniejszając stratę do drużyn z Warszawy i Poznania (uniwersytetów, które wyprzedziły naszą Uczelnię w XXI edycji Mistrzostw).

Do największych sukcesów naszych sportowców w roku akademickim 2002/2003 należy zaliczyć doskonały występ lekkoatletów na mistrzostwach w Poznaniu. W stolicy Wielkopolski, na pięknym stadionie Olimpii nasze panie zdobyły drużynowo złoty, zaś panowie – srebrny medal. Jest to jeden z najlepszych występów tej sekcji w historii. Na ten sukces złożyła się wyśmienita postawa całej, liczącej aż 33 osoby, ekipy. Oprócz tego wielkie brawa należą się trenerom: Maciejowi Tarnowskiemu, Dariuszowi Szymczukowi i Robertowi Kozłowskiemu, a także kierownikowi ekipy Dariuszowi Wierzbickiemu, dzięki któremu zawodnicy mogli skupić się jedynie na stronie sportowej rywalizacji.

Wspomniany wyżej srebrny medal żeglarzy należy uznać za spory sukces, szczególnie, że nasi reprezentanci nie byli stawiani w gronie faworytów! Narciarze alpejscy i badmintoniści, zdobywając brązowe krążki udowodnili, że medale zdobyte przed dwoma laty nie były dziełem przypadku. Historyczny sukces odnieśli na zawodach w Olsztynie podopieczni trenera Jacka Pietrusiewicza. W konkurencji kata drużynowe zawodnicy UMCS zdobyli złoty medal. Jest to pierwszy medal tej sekcji w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych. Do tego należy dodać brązowe medale: Dagmary Lipińskiej i Luizy Śniadeckiej w judo kobiet i tym samym zamknijemy dorobek medalowy naszych sportowców w 2003 roku.

Jednakże to nie tylko dzięki pozycjom medalowym nasza Uczelnia zajmuje wysokie miejsce w klasyfikacji punktowej. Złożyły się na to także równie dobre występy innych sekcji. Czwarte miejsce narciarek alpejskich, piąte w siatkówce plażowej kobiet, szóste miejsca naszych tenisistek i tenisistów stołowych, siódme miejsce koszykarek oraz dobre miejsca w judo i siatkówce plażowej mężczyzn zde-

cydowanie należy uznać za sukces i miejsce na miarę możliwości. Pewien niedosyt pozostał po występach naszych „eksportowych” sekcji. Piłkarze nożni, szachiści i brydżyści jako medaliści poprzedniej edycji stawiani byli w gronie faworytów do zdobycia medalu. Stało się jednak inaczej. Osłabienia kadrowe i zbyt duża nerwowość, jaka wkradła się w szeregi naszych reprezentantów, doprowadziły do zaledwie szóstego miejsca szachistów (złoty medalistów poprzedniej edycji) i najgorszego z możliwych, bo tuż za podium, czwartego miejsca brydżystów. Największymi pechowcami są bez wątpienia nasi piłkarze. Przegrali oni na Mistrzostwach w Olsztynie zaledwie jeden mecz i zajęli dopiero... 5 miejsce. A wszystko to za sprawą porażki w ćwierćfinałowym meczu z zespołem ze Szczecina, wzmocnionym kilkoma zawodnikami pierwszoligowej jeszcze wówczas Pogoni. Podopieczni trenera Bieleckiego szybko zrehabilitowali się, zajmując drugie miejsce w międzynarodowym turnieju w Eindhoven i na pewno pokażą, co potrafią już w tym roku, ale w halowej odmianie tego sportu – futsalu.

Jest rzeczą naturalną, że sport to nie tylko zwycięstwa i sukcesy. To także dotkliwie przegrane i gorycz porażki. Przekonali się o tym zarówno tenisiści ziemni, jak i koszykarze. Tenisiści mieli jechać do Wrocławia z zamiarem walki o medale. Piąte miejsce pań i dopiero siódme miejsce panów było porażką nie tyle samych zawodników, co trenera. Po wielu dyskusjach i konsultacjach z zawodnikami zajęcia z reprezentantami Uczelni będzie prowadził nowy szkoleniowiec, jeden z najlepszych fachowców w Lublinie – Janusz Krawczyk. Miejmy nadzieję, że efekty tej pracy zobaczymy już wkrótce.

Była już mowa o największych pechowcach mijającego roku. Natomiast za największych przegranych 2003 roku należy bezapelacyjnie uznać koszykarzy. Na Mistrzostwach rozgrywanych w Lublinie, a organizowanych przez Klub Uczelniany AZS UMCS nasi koszykarze zajęli dopiero... 8 miejsce. I przyznać należy raczej tym kibicom, którzy określili to jako katastrofę. Rozgrywki grupowe nie zapowiadały porażki. Trzy mecze i trzy pewne wygrane pozwalały stawiać UMCS w gronie faworytów do zdobycia medalu. Jednakże późniejsze mecze to był spadek po równi

pochylej. Niespodziewana i niczym nieusprawiedliwiona porażka dwoma punktami z zespołem z Poznania, mimo iż nasi prowadzili do przerwy 7 oczkami, przekreśliła szanse na medal. Następnie wszystko potoczyło się lawinowo i po porażkach z drużynami z Warszawy i Gdańska ósme miejsce stało się faktem. A poziom turnieju naprawdę nie był zbyt wysoki, o czym świadczy srebrny medal zawodników KUL-u, z którymi nasi koszykarze wygrali zdecydowanie w sparingu na tydzień przed Mistrzostwami. Należy tylko pochwalić władzy uniwersytetu zza między, którzy kilka miesięcy temu zmienili szkoleniowca i efekty były wręcz natychmiastowe. Może jest to droga także dla naszej sekcji? Jednakże te słabsze występy nie zaprzępaściły wysiłku pozostałych sekcji i po pierwszym roku XXII edycji Mistrzostw Uniwersytetów nasza Uczelnia plasuje się na dobrym, trze-

cim miejscu. Napawa to sporym optymizmem, ponieważ w nadchodzącym roku zostaną rozegrane m.in. mistrzostwa w piłce ręcznej kobiet i mężczyzn, futsalu, biegach przełajowych czy snowbordzie, a nasi reprezentanci stawiani są w gronie faworytów i na pewno powalczą o jak najlepsze lokaty. Pozostaje tylko życzyć sportowcom startów na miarę swoich możliwości, a wtedy możemy być spokojni o wynik końcowy – drugi z rzędu medal w klasyfikacji ogólnej XXII Edycji Mistrzostw Uniwersytetów. Na przestrzeni ostatnich osiemnastu lat (od XIII edycji w 1985 r.) UMCS plasuje się zawsze w pierwszej czwórce klasyfikacji wśród Uniwersytetów. Dobrze to świadczy o pracy szkoleniowej i organizacyjnej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Klubie Uczelnianym AZS UMCS.

Jakub Kosowski

KLASYFIKACJA XXII Mistrzostw Uniwersytetów (2003-2004). Po 22 konkurencjach (z 40)

1. Warszawa	–	301 pkt.
2. Poznań	–	279 pkt.
3. UMCS Lublin	–	254 pkt.
4. Gdańsk	–	252 pkt.
5. Łódź	–	213 pkt.
6. Olsztyn	–	205 pkt.
7. Wrocław	–	176 pkt.
8. Szczecin	–	170 pkt.
9. Katowice	–	123 pkt.
10. Rzeszów	–	121 pkt.
11. Kraków	–	111 pkt.
12. KUL Lublin	–	110 pkt.
13. Toruń	–	97 pkt.
14. Białystok	–	46 pkt.
15. Opole	–	38 pkt.
16. Zielona Góra	–	25 pkt.

SREBRNE ŻAGLE!

Bardzo dobre wiadomości dotarły do nas z Wilkas k. Giżycka, gdzie w dniach 21-24 września rozegrano Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w żeglarskim. Nasi reprezentanci wywalczyli srebrne medale pozostawiając w pokonanym polu między innymi silne ekipy z Olsztyna i Poznania. Zawody te kończyły pierwszy rok XXII Edycji Mistrzostw Polski Szkół Wyższych i dzięki dobremu występowi żeglarzy utrzymaliśmy trzecią pozycję w klasyfikacji Uniwersytetów.

Był to czwarty z rzędu start naszych żeglarzy w zawodach tej rangi po długiej przerwie. Od roku 1997 sekcja prowadzona przez trenera Jerzego Czerwińskiego spisuje się coraz lepiej, dostarczając nam

tym samym wielu powodów do zadowolenia. Złoty medal przed czterema laty, brązowy przed dwoma laty i srebrny krążek w tegorocznych Mistrzostwach to dorobek godny pozazdrosczenia! Wiele sekcji chciałoby się pochwalić takimi osiągnięciami w tak krótkim czasie. Słowa uznania należą się trenerowi, który oprócz sekcji żeglarskiej, opiekuje się także narciarzami i snowbordzistami, prowadząc ich do równie znaczących sukcesów. Zaangażowanie szkoleniowca i zawodników było widoczne na każdym kroku. Mimo że w tym roku nie startowali (z racji tego, że skończyli studia) bardziej doświadczeni zawodnicy, ich młodsi koledzy poradzi sobie znakomicie. Na pewno atmosfera panująca

w pięknym ośrodku AZS w Wilkach i pozbawione wakacyjnego hałasu i gwaru Mazury dobrze wpłynęły na naszych reprezentantów. Nie byli oni stawiani w gronie faworytów i wywalczenie przez nich srebrnego medalu było zaskoczeniem dla wielu obserwatorów obecnych na zawodach. Na uwagę zasługuje fakt, że pozostawili w pokonanym polu silny zespół z Poznania i gospodarzy z Olsztyna. Każda z uczelni mogła wystawić w zawodach po dwie załogi. Do klasyfikacji końcowej liczyły się wyniki obu łódek, tak więc do zajęcia dobrego miejsca potrzebny był wsumieniony występ obu załóg. Nasza ekipa spełniła te warunki i łódki prowadzone przez Bartosza Baraniaka i Grzegorza Kaczorowskiego, zastąpionego w ostatnim dniu zawodów przez Olę Cieślak, jedyną kobietę w zespole, uplasowały się na drugim stopniu podium. Miejmy nadzieję, że za dwa lata wiatr również będzie sprzyjał naszym reprezentantom i także wrócić z medalem.

Jakub Kosowski

Skład naszej ekipy:

I łódka: Aleksandra Cieślak II r. (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki) – sternik, Grzegorz Kaczorowski V r. (Wydział Ekonomiczny) – sternik, Maciej Węgorzek IV r. (Wydział Prawa i Administracji);

II łódka: Bartosz Baraniak III r. (Wydział Prawa i Administracji) – sternik, Radosław Jackowski IV r. (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki), Damian Siemkiewicz IV r. (Wydział Politologii). Trener: Jerzy Czerwiński

Klasyfikacja Uniwersytetów:

1. Uniwersytet Gdański
2. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej Lublin
3. Uniwersytet Adama Mickiewicza Poznań
4. Uniwersytet Warmińsko-Mazurski Olsztyn
5. Uniwersytet Śląski Katowice

Informacje sportowe dostępne są także na stronie internetowej Klubu Uczelnianego AZS UMCS: www.azs.umcs.lublin.pl

X DNI MUZYKI ORGANOWEJ

Już po raz dziesiąty lubelscy miłośnicy „króla instrumentów”, jakim to mianem zwykle się zasłużenie nazywać organy, mieli okazję uczestniczyć w kolejnej, jubileuszowej edycji międzynarodowego festiwalu muzycznego, który corocznie odbywa się w naszym mieście z inicjatywy prof. Gabrieli Klauzy. Podczas tegorocznej edycji X Dni Muzyki Organowej – Lublin 2003 wspaniale zabrzmiały „perły” solowej literatury organowej wybitnych kompozytorów oraz dzieła chóralne i oratoryjne, wykonane z towarzyszeniem organów. W tym jubileuszowym wydaniu, co zasługuje na szczególne podkreślenie, mieliśmy okazję doświadczyć wszechstronnych możliwości artystycznych i technicznych wszystkich trzech instrumentów znajdujących się w lubelskiej świątyni parafialnej, prowadzonej przez Zakon Braci Mniejszych Kapucynów, przy al. Kraśnickiej 76 w Lublinie. Są tam organy wielkie i małe (dwa oddzielne stoły gry – kontuary) oraz trzecie, małe organy mechaniczne – przenośny pozytyw w kaplicy MB Fatimskiej.

Kalendarz pięciu koncertów zawierał bogaty i przekrojowy repertuar muzyczny. Cykl otworzył koncert solowy wybitnego organisty **Andrzeja Choroszińskiego**, prof. Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, który wykonał utwory J. S. Bacha, N. J. Lemmensa (niesamowite efekty brzmieniowe burzy w Wielkiej Fantazji *Der Sturm* tego kompozytora) oraz A. Guilmanta. Drugą część koncertu wypełnił repertuar chóralny O. Di Lasso, A. Brucknera, H. L. Hasslera, F. Liszta oraz A. Scarlatti w wykonaniu **Chóru Archikatedry Lubelskiej**, prowadzonego przez pracownika Instytutu Muzyki adiunkta **Miroslawa Ziombka**, przy towarzyszeniu na organach **Elżbiety Charlińskiej**.

Podczas drugiego z tego cyklu spotkania z muzyką organową usłyszeliśmy w koncercie solowym **Andrzeja Ginko** z Wiednia. Artysta zaprezentował utwory J. S. Bacha, Ch. M. Widora, M. Surzyńskiego oraz A. Guilmanta. W tym dniu wystąpił również **Chór Akademicki UMCS im. J. Czerwińskiej**, prowadzony przez dyrektora Instytutu Muzyki prof. **Urszulę Bobryk**. Usłyszeliśmy dzieło wokalnoinstrumentalne współczesnego polskiego kompozytora J. Szopińskiego *Missa Brevis 1997*. Partię organów wykonała dyrektor artystyczny Festiwalu, kierownik Zakładu Muzyki Organowej, Sakralnej i Improwizacji prof. **Gabriela Klauza**. W utworze tym wystąpili również studenci Instytutu Muzyki: **Pamela Chłodna** – sopran i **Kamil Demianiuk** – saksofon.

Trzeci koncert X Dni Muzyki Organowej wypełniły utwory zaprezentowane przez młodych organistów, wywodzących się ze środowiska lubelskiego – wychowanków prof. Gabrieli Klauzy. W grze solowej wystąpiła **Jadwiga Kowalska**, prezentując utwory organowe L. Marchanda, J. A. Alaina oraz M. Durulle'a, a także student Instytutu Muzyki **Piotr Markowski**, znakomicie interpretując programową VIII Symfonię organową op. 45 F. Nowowiejskiego *Mors mea, funeralia*

Stół gry (kontuar) organów wielkich

mea. W duecie organowym wystąpiły dwie panie adiunkt z Instytutu Muzykologii KUL: **Jadwiga Kowalska** – **Elżbieta Charlińska**, wykonując Koncert organowy F-dur nr 13 G. F. Haendla na dwoje organów.

W kolejnym koncercie godnie (awaryjnie) zastąpił sławnego polskiego organistę prof. **Józefa Serafina**, który przed koncertem złamał palec u prawej ręki – adiunkt **Marcin Szelest** z krakowskiej Akademii Muzycznej, laureat I nagrody II Międzynarodowego Konkursu Organowego im. J. P. Sweelincka w Gdańsku (1995). W jego bardzo dojrzałej interpretacji mieliśmy okazję usłyszeć 17 czerwca dzieła organowe J. S. Bacha, P. Hindemitha oraz zaplanowany w występie J. Serafina hymn Ch. Tournemire'a *Te Deum*, w formie wariacji organowych. W programie drugiej części tego koncertu usłyszeliśmy Psalm 111 (112) RV 597 *Beatus vir* A. Vivaldiego w wykonaniu **Akademickiego Chóru Politechniki Lubelskiej**, kierowanego przez adiunkta II st. **Elżbietę Krzezińską**, przy współudziale **Gabrieli Klauzy** (organy) oraz **Agnieszki Zarotyńskiej** (sopran).

X Dni Muzyki Organowej zwińczył uroczysty koncert finałowy. W programie znalazły się utwory: Koncert organowy d-moll op. 7 nr 4 G. F. Haendla z towarzyszeniem orkiestry (funkcję basso continuo realizowała na szpincie mgr **Barbara Śpiewak**) i Toccata organowa F-dur J. Grisona, zagrane wirtuozersko przez prof. **Gabrielę Klauzę**; słynna Aria z Suity D-dur BWV 1068 J. S. Bacha w pięknej interpretacji (jakież niezziemskie *piano!*) **Chopin Academia Orchestra** z Warszawy pod kierunkiem **Michała Klauzy** oraz *Hymn uroczysty TE DEUM* Marca-Antoine'a Charpentiera. To oratoryjne dzieło zabrzmiało w pełni barokowej kolorystyki i blasku dzięki wspaniałej interpretacji całego zespołu artystów sztuki wokalne i instrumentalnej. Wykonawcami byli: **Chór Wydziału Artystycznego UMCS** i **Chór Kantylena III LO im. Unii**

Lubelskiej (kierownikiem obu chórów jest adiunkt **Małgorzata Nowak**), **Chopin Academia Orchestra** Akademii Muzycznej im. F. Chopina w Warszawie, która po zmianie decyzji Dyrekcji Filharmonii Lubelskiej co do możliwości udziału Orkiestry FL w Festiwalu (przeszkodą był terminarz sesji nagraniowej) w tempie *prestissimo* przygotowała się pod kierunkiem doświadczonego dyrygenta Teatru Wielkiego – Opery Narodowej w Warszawie **Michała Klauzy** do koncertu w Lublinie, wracając wprost z tournée po Grecji. Wystąpili także soliści: adiunkt **Aleksandra Bubicz** – sopran, **Magdalena Ziaja** – sopran z Akademii Muzycznej w Katowicach, student **Michał Wajda-Chłopicz** – kontratenor z Akademii Muzycznej w Gdańsku, mgr **Marcin Koziół** – tenor z tejże Akademii oraz **Sławomir Jurczak** – bas, solista Warszawskiej Opery Kameralnej. Ważne partie instrumentalne w orkiestrze wykonywali adiunkci: **Wacław Mulak** i **Tomasz Ślusarczyk** – trąbki, **Tomasz Sobaniec** – kotły oraz **Elżbieta Charlińska** – basso continuo (organy).

Lubelskie Dni Muzyki Organowej nie ugięły się przed licznymi przeciwnościami, przetrwały próbę czasu dzięki entuzjazzmowi organizatorów oraz aprobacie licznych środowisk, oddanych polskiej kulturze. Przez minione 10 lat dostarczały nie tylko lubelskiej społeczności (uczestnikami koncertów było wielu gości spoza Lublina, a także z zagranicy: Niemcy, Białoruś, Ukraina) wielu doznań duchowych i estetycznych. Mając nadzieję na kontynuację tego cyklu w kolejnych edycjach, nie sposób pominąć podziękowań, skierowanych w stronę organizatorów, sponsorów i osobistości pełniących honorowy patronat, m.in. JM Rektorowi UMCS prof. dr. hab. Marianowi Harasimiukowi.

Renata Gozdecka

ŻYCIE STUDENCKIE

„ADAPCIAK 2003”, CZYLI WITAMY NA UMCS

W Zakopanem 21-26 września odbył się obóz adaptacyjny, w którym udział wzięło 91 świeżo upieczonych studentów I roku naszej Alma Mater. Organizatorem wyjazdu był Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS, który pracę nad tą inicjatywą rozpoczął już w czerwcu, tak by na koniec września wszystko było dopięte na ostatni guzik.

Wszyscy stawiliśmy się w przedostatnią niedzielę września o godz. 9.00 na parkingu przed „Chatką Zaka”, skąd dwa autokary zabrały nas do Zakopanego. Na miejscu byliśmy wieczorem. Po obiadokolacji udaliśmy się na szkolenia, których głównym celem była integracja. Potem organizatorzy przewidzieli czas wolny. Część z nas wybrała się na Krupówki, inni zostali w hotelu, jeszcze inni, zmęczeni, poszli spać.

Kolejne dni upłynęły pod znakiem szkoleń, wycieczek i spotkań z ważnymi osobami. W poniedziałek zaraz po śniadaniu odbyło się spotkanie z „kadrą”, na którym ustaliliśmy parę kwestii organizacyjnych, a zaraz po nim rozpoczęły się moduły szkoleniowe: uczyliśmy się, jak skutecznie pracować w grupie. Zajęcia odbywały się w czterech zespołach (Wydziału Prawa i Administracji, Pedagogiki i Psychologii, Ekonomicznego oraz pozostałych wydziałów), a prowadzili je absolwenci i studenci ostatnich lat naszej uczelni. W poniedziałek odbyły się dwa takie moduły, a dzień zwińczyło spotkanie z dyrektorem Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, którym opowiedział nam o bezpieczeństwie w górach i o tym, co warto obejrzeć w Tatrach.

Niewątpliwie do najważniejszych punktów wyjazdu należało spotkanie z prorektorem ds. studenckich i nauczania UMCS prof. dr. hab. Stanisławem Chibowskim, które odbyło się we wtorek rano. Pan Prorektor pogratulował wszystkim dostania się na UMCS, przedstawił, co czeka przyszłych studentów w ciągu 5 lat studiów, a także opowiedział o tym, jakie szanse rozwoju (nie tylko intelektualnego) daje uczelnia. Po spotkaniu chętni udali się na wycieczkę do Doliny Pięciu Stawów i Doliny Kościeliskiej. Po

południu odbyły się kolejne moduły szkoleniowe, a dzień zakończyło wspólne ognisko.

Środę rozpoczęło spotkanie z kierownikiem ds. programowych ACK UMCS „Chatka Zaka” Piotrem Zieniukiem, który opowiedział, czym jest ACK, po co zostało ono utworzone i przede wszystkim co może zaoferować studentom. Przed południem część uczestników udała się na wycieczkę po Zakopanem. Wyprawy w wysokie góry okazały się niemożliwe z powodu załamania pogody. O godzinie 17.00 odbył się kolejny i zarazem ostatni moduł szkoleniowy, a potem korzystaliśmy z czasu wolnego.

W czwartek wszyscy zostali „wprowadzeni w świat UMCS”. Najpierw na wspólnym spotkaniu zostały przekazane podstawowe informacje dotyczące uczelni, pomocy materialnej, wymian studenckich, działalności w organizacjach studenckich etc. Następnie każdy udał się na spotkanie z przedstawicielem swojego Wydziału. Tam mógł dowiedzieć się wszystkiego, począwszy od tego „kto jest kim” na wydziale, jak się czyta plan zajęć, a skończywszy na tym jak najlepiej zorganizować sobie sesję. Potem do wyboru były dwie wycieczki: Pieniny lub Morskie Oko, a jeżeli ktoś nie miał już siły – czas wolny. Przed 19.00 rozpoczął się wieczór góralski, czyli w wielkim skrócie: pyszne „swojskie jedzenie”, dobra muzyka... i tańce do białego rana.

Niestety w piątek rano trzeba było się pożegnać z Tatrami i wracać do Lublina. Wieczorem rozstaliśmy się w dobrych humorach, wiedząc, że „pierwszaki” 1. października wejdą w mury UMCS bogatsi o wiedzę, której z pewnością będzie brakować ich rówieśnikom.

A jak uczestnicy ocenili „Adapciaka”? W ankiecie podsumowującej obóz w skali od 0 do 6 przyznali mu 4,9, co tylko potwierdza, że takie przedsięwzięcia są bardzo potrzebne.

Marcin Pastuszko
Marta Tomaszewska

PROGNOZA POGODY

Mieszkańcy Afryki przewidują pogodę na podstawie szczególnego rodzaju zachowania się słoń. Te zwierzęta sawann, kiedy przeczuwają nadejście nasilonych deszczy i zatopienie miejsc ich występowania, zawnaz wędrują na miejsca bezpieczniejsze bez burz i wyżej położone. W charakterystyczny sposób reagują na zmiany pogody białe niedźwiedzie (polarne). W ogrodach zoologicznych na dwa, trzy dni przed nadchodzącym ochłodzeniem przestają się kąpać. Ci królowie Arktyki zapędzani siłą do basenu wodnego, natychmiast z niego wyskakują, otrząsają się i pospiesznie chowają do suchego legowiska. Jeśli zaś przeczują nadejście ocieplenia, znowu z ochotą kąpią się długo, prawie bez umiaru.

Na bezkresnych, wyżynnych stepach i w górach południowo-wschodniej Azji, synoptyczne przeczuca stwierdzono w przypadku kułanów. Są to zwierzęta bardzo czujne i płochliwe. Kułany czasem prawie całą dobę przed nadchodzącą burzą śnieżną nie opuszczają ziemnych kryjówek. Podobnie sumaki (suhaki) są czułe na nadchodzące zmiany pogody. Żyją na półpustyniach i suchych stepach w Kazachstanie i w Mongolii. Przed nadchodzącą burzą śnieżną uciekają tabunami z otwartych przestrzeni trawiastych w stronę wysokich zarośli lub też chowają się za sterzcymi grzbietami wydm. Szczególnym darem przewidywania pogody odznaczają się szczeczuszki, zwierzątka stepowe, podobne do susłów i świnek morskich. Odznaczają się przemyślnym sposobem suszenia siana, gromadzonego na ciężki do przeżycia okres zimowy. Jeśli przeczują przedłużający się okres pogody deszczowej, suszą zebrane, skoszone zębami, kępki traw na krzewach lub pod okapem koron drzew iglastych. Jeśli znów przeczuwają, że wystąpi tylko krótkotrwała ulewa, to od dłuższego czasu schnące przygotowane dla siebie siano kryją pod kamieniami, aby nie zamokło. Szczeczuszki zebraną trawę suszą w ten sposób, że najpierw rozkładają ją w rządkach, a potem przesuszone siano znoszą w pewne miejsca i układają w malutkie stożki, kopczyki. W przypadku szczeczuszków zimowe zapasy

siana na jedną rodzinę wynoszą 8-12 kg.

Badacze od dawna zastanawiali się, jak owadożerne nietoperze, odcięte, wydawało się, od informacji o pogodzie, wiedzą, kiedy na zewnątrz jaskini, po deszczu, wyroją się owady. Chodzi tu głównie o nietoperze zwane karlikami, mieszkające w jaskiniach w zachodniej części Illianos. Odkryto, że nietoperze te potrafią wyczuć konkretny bodziec pogodowy, na który reagują owady. Kiedy ciśnienie wzrasta i przez to ubywa owadów, mniej nietoperzy opuszczało jaskinie. Kiedy ciśnienie spada, a przy tym nie było silnego deszczu, więcej pojawiało się owadów i równocześnie nietoperzy.

Jak wiadomo żaby mają zdolność oddychania nie tylko płucami, ale także poprzez skórę. Dzięki temu mogą przebywać na powierzchni suchego łądu i w wodzie. Okres zimy przeżywają w stanie anabiozy na dnie zbiorników wodnych. Skóra żab ma także zdolność przepuszczania wody: w momencie ich przebywania na lądzie pozostaje wilgotna, ponieważ znajduje się w niej wiele specjalnych gruczołów wytwarzających śluz, który zabezpiecza skórę przed wysychaniem i umożliwia oddychanie przez nią. Podczas ładnej pogody o suchym powietrzu skóra żab mimo wszystko odwadnia się i wysycha, co staje się szkodliwe dla życia tych płazów. Dlatego żaby przy suchej pogodzie przesiadują w wodzie. Jeśli powietrze staje się wilgotne i żabom nie grozi odwodnienie, wychodzą z wody na łąd. Zatem jest to wiarygodna oznaka nadchodzącej pory deszczowej. Znanych jest wiele ludowych powiedzeń wiążących zachowanie się żab ze zmianami stanu pogody. Nadejście dobrej, słonecznej pogody sygnalizuje chrapliwy wieczorny rechot żabi lub długi normalny ich wieczorny rechot. Żaby rechoczą na deszcz, a głośno krzyczą na piękną pogodę. Milczą zaś przed nadejściem chłodu. Jeśli żaby utrzymują się długo na powierzchni wody, rechoczą i wystawiają pyszczki nad wodę – to zapowiedź nadchodzącej pogody deszczowej. Kiedyś hodowano żaby jako żywe barometry, ponieważ przed deszczem stają się ciemniejsze – komórki ich skóry z pigmentem (melanofory) rozszerzają się pod wpływem wilgoci.

W dawnej Rosji stosowano ba-

NAJWIARYGODNIEJSI PROROCY pięknej i ponurej pogody wśród ssaków, płazów, ryb i jamochłonów

Piesek preriowy zabezpieczający swoją norę wałem ziemnym przed groźącym zatopieniem. Ameryka, fot. z Wielkiego Atlasu Zwierząt

rometry zabie. Zbudowane były one ze słoja z wodą i wystającej nad wodę drabinki. Jeśli żaby wychodziły na drabinkę, wróżyło to nadejście pogody deszczowej. Jeśli te mniej lub bardziej piękne stworzonka pluskały się w wodzie lub tylko do niej schodziły, była to zapowiedź nadchodzących kolejno ciepłych lub suchych, bezdeszczowych dni.

Okazuje się także, że zachodzące zmiany w atmosferze z dużą dokładnością wskazują różne gatunki ryb, żyjące w rzekach i jeziorach. Generalnie jeśli ryby pływają pod samą powierzchnią wody, to należy oczekiwać zmiany słonecznej dobrej pogody na pogodę gorszą, deszczową, z burzami. Jeśli ryby utrzymują się w dolnej części wody lub grzebią się w mulistym lub piaszczystym dnie rzeki czy jeziora, oznacza to, że niebawem będzie pogoda ładna. **Sum** – znany jako ryba samotnik, przed nadciągającą pogodą z burzami zawsze wynurza się z dna wód w stronę ich powierzchni. **Szczupak** zaś, jeśli wiosną przed tarłem dobrze chwytą się na przynętę, a potem nagle jest nie do złowienia, to należy oczekiwać ochłodzenia, wiatrów, burz. **Szczupak**, dzień przed nadchodzącą deszczową

pogodą burzową, przestaje brać przynętę i odpływa jakby wylegiwać się do swoich stałych miejsc, założonych na dnie rzeki czy jeziora. Kiedy miną dni z pogodą niekorzystną, wraca na żerowisko.

Żyjący w błotnistych miejscach jezior i rzek **piskorz** w okresie dobrej pogody rzadko wypływa blisko powierzchni wody. Jeśli przeczuwa nadejście niekorzystnej pogody deszczowej, wykazuje duże zaniepokojenie i szamoce się w wodzie. Tak samo ryba **golec** zachowuje się przed zmianami stanu pogody. Tajemnica tak dokładnego odczuwania pogorszenia pogody u ryb związana jest z budową ich pęcherza. Organ ten zwany pęcherzem pławnym spełnia funkcję regulatora hydrostatycznego, pozwalającego rybom utrzymać się na określonej głębokości; jest niezwykle czułym przyrządem reagującym nawet na nieznaczne i powolne zmiany ciśnienia.

Doświadczalnie stwierdzono, że niektóre ryby, a zwłaszcza **pstrąg**, **piskorz** i **uszaty okoń**, reagują na zanieczyszczenia wód. Przy krytycznym dla nich stanie wody wydają charakterystyczne odgłosy, zbliżone do kaszlu. Tego typu właściwości biocetomatyczne ryb

mogą być z powodzeniem wykorzystywane do określania dopuszczalnego stopnia zanieczyszczenia wód rzek, jezior i stawów.

W świecie polarnych lodów morskich szczególnymi zdolnościami synoptycznymi wyróżniają się morysy i białuchy. **Morysy** żyją na pograniczu lądów i zlodowaciałych mórz. Na lądach wypoczywają i budują legowiska. Na dnie, w przybrzeżnej strefie mórz, zdobywają pokarm, złożony głównie z mięczaków. Morysy pod zwartą pokrywą lodową mogą przebywać do 16 minut. Do życia wśród rozległej polarnej pokrywy lodowej potrzebne są im luki w lodach lub swobodna przestrzeń wodna. Jednak często zauważano takie interesujące sytuacje, że notowano je w głębi pola zwartej lodowej pokrywy, dziesiątki km od jej krawędzi. W tej niezwykle interesującej sytuacji z życia morysów okazało się, że w jakiś sposób przeczuwają one rychłe rozpadanie się pokrywy lodowej. Chodzi tu przede wszystkim o wycucie przez morysy niespodziewanego nastania silnych ciepłych wiatrów lub prądów morskich, powodujących topnienie i pękanie pokryw lodowych. Morysy przeczuwają nie tylko porę, ale i szlak drogi cofania się lodów

polarnych, także pogorszenie się miejscowych warunków lodowych czy też napłynięcie lodów z odległych części mórz. Przewidzenia cechuje także znaczne wyprzedzeniem, rzędu trzech do czterech tygodni.

Wieloryby **białuchy** wydają różnorodne głosy w celach porozumienia się między sobą. Stąd też marynarze określają je jako wodne kanarki. Pod względem synoptycznym białuchy słyną z tego, że potrafią przewidzieć miejsce i czas rozsuwania się brył lodowych i wykorzystać je do przejścia ławicą z jednego krańca morza skutego lodem w inny.

Stwierdzono, że galaretowane **meduzy** odznaczają się wyjątkową zdolnością do prognozowania sztormów. Jamochłony te podczas słonecznych dni masowo pojawiają się w przybrzeżnych, powierzchniowych wodach morskich. Rzecz dziwna, że te najstarsze ewolucyjnie zwierzęta wielokomórkowe nie całą dobę przed nadejściem sztormowej pogody, znikają z niebezpiecznej powierzchni wód, sadowiąc się w zacisznych i bezpiecznych dla nich głębinach morza. Sztormy były i są nadal bardzo groźnym żywiołem. W 1929 r. w czasie niezwykle silnego sztormu w północnej części Oceanu Atlantyckiego i na Morzu Północnym uległo uszkodzeniu ponad 600 statków oraz zatonoło wiele statków o wyporności od 6 do 11 000 ton. W 1964 r. na Atlantyku, Pacyfiku oraz na Morzu Północnym i Śródziemnym zatonoło ponad 200 statków o łącznej wyporności 460 000 ton, nie licząc dziesiątek jednostek, które uległy uszkodzeniu. Nic też dziwnego, że niezwyklejmi właściwościami synoptycznymi zwierząt morskich zainteresowali się oceanografowie. Wykryto, że meduzy w narządach zmysłu równowagi wychwytyują fale infradźwiękowe, wyzwalające się w rejonach sztormowych oddalonych o setki kilometrów. Bodźce tych dźwięków wywołują u meduz specyficzny impuls nerwowy, przekazywany do komórek rzęskowomięśniowych. Ponieważ meduzy niezbyt dobrze pływają, muszą z odpowiednim wyprzedzeniem opuścić najbardziej zagrożone dla nich miejsca podczas sztormów. W innym przypadku zostałyby wyrzuczone na skaliste wybrzeża, co groziło by im śmiercią.

Florian Świąć

NOWY MISTRZ SZTUKI DRUKARSKIEJ – ZBIGNIEW JÓŻWIK

OTO TEKSTY ODPOWIEDNICH DOKUMENTÓW stwierdzających przyjęcie do cechu

My Bracia Starsi i Młodszy rzemiosła drukarskiego
zgrupowani na schadzce braterskiej,
zgodnie i jednogłośnie stwierdzamy, iż sławetny

ZBIGNIEW JÓŻWIK

mieszczanin lubelski, a towarzysz wieloletni,
odbył nakazane prawem praktyki i stosowne peregrynacje,
w wielu warsztatach doskonaląc swe rzemiosło.

Teraz przedstawił nam stosowną sztukę,
jak obyczaj każe.

My to dzieło przyjęliśmy za sztukę majsterską
odpowiednią nakazom przywileju bractwa naszego.

Dlatego też czynimy wiadomym wszem i wobec,
isz rzeczony Zbigniew Józwik nabył prawo
używania narzędzi kunsztu naszego,
jako też i rytowniczego.
Odtąd jest bratem naszym

Co podpisami swymi uwieczniamy.

DZIAŁO SIĘ W GOSPODZIE NASZEJ W MIEŚCIE LUBLINIE
W SOBOTĘ PRZED JANEM CHRZCICIELEM ROKU PAŃSKIEGO 2003
PRZYSIĘGA NOWEGO MISTRZA

Ja, ZBIGNIEW JÓŻWIK, przysięgam Bogu Wszchemogącemu,
isz chcę być wierny i posłuszny Starszym rzemiosła drukarskiego
na ten czas i na po tym będący, we dnie i w nocy,
tajemnic pospolitych, a najwięcej które są miastu pożyteczne
jako też bractwu naszemu, nikomu nie zjawiać.

A kto by się przeciwiał panom Starszym
i dobru rzemiosła naszego i sprawiedliwości,
takiemu nie chcę pomagać, ale go poniżyć i tego nie taić
i to wszystko czynić i pełnić, co panowie Starsi rozkażą,
ku pożytkowi i pomnożeniu pomyślności bractwa naszego.

A jeśli by kto co niesprawiedliwego
o Starszych rzemiosła naszego mówił,
temu według możliwości mojej chcę się przeciwiać
i o knowaniach takowych braci Starszych uwiadamiać będę.

Tak mi Boże pomagaj i Jego święta męka.

DZIAŁO SIĘ W SOBOTĘ PRZED JANEM CHRZCICIELEM ROKU PAŃSKIEGO 2003

25 LAT PONTYFIKATU

Przemówienie do profesorów i studentów uniwersytetu w Coimbrze 15 maja 1982:

Znany jest wam mój najwyższy szacunek i uznanie odpowiedzialności uniwersytetów w świecie współczesnym. Są one dla mnie jednym z tych miejsc, a być może najważniejszym warsztatem pracy, przy którym powołanie człowieka do poznania i konstytutywny związek samego człowieczeństwa z prawdą jako celem poznania staje się codzienną rzeczywistością, niejako chlebem powszednim dla tych, którzy do nich uczęszczają oraz dla wielu innych, spragnionych poznania rzeczywistości świata, jaki ich otacza, a także tajemników własnego człowieczeństwa.

Uniwersytet Palma de Cima w Lizbonie w maju 1982:

W oparciu o wieloletnie doświadczenie nauczania uniwersyteckiego będę zawsze podkreślał rolę uniwersytetu, rolę obu „warsztatów” pracy, w zakresie których rozwija on swą działalność i przejawia żywotność, to znaczy poszukiwań naukowych i nauczania. Jedno i drugie odpowiada pragnieniu poznania, płynącemu z głębokiej potrzeby zawartej w ludzkim sercu, potrzeby coraz pełniejszej prawdy dla pełnej miłości.

Ażebym oba te cele zrealizować, uniwersytet musi posługiwać się odpowiednimi narzędziami pracy, musi wciąż uwspółcześniać swe metody, ażeby mógł cieszyć się uznaniem w świecie kultury, zachować swą wiarygodność i wnosić taki wkład w naukę, jakiego oczekują odcień świat kultury i Kościoła.

Prawdy i autentycznej wiedzy nigdy nie można oczekiwać od faktów przypadkowych; do tych zdobywcy dochodzi się poprzez odpowiednie środki, drogą poważnych, pilnych i nieustannych poszukiwań, prowadzonych cierpliwie i w sposób skoordynowany. Kiedy zaś przedmiotem badań jest człowiek, nigdy – jak już wielokrotnie podkreślałem – nie wolno tracić z oczu duchowego wymiaru jego pełnej natury, w przeciwnym bowiem razie grozi przyjęcie zubożonej wizji człowieka.

Na Papieskim Uniwersytecie w Salamance 1 listopada 1982:

Umiłowani profesorowie: wiedzcie, że Papież, który także był człowiekiem nauki i nauczycie-

Przez 25 lat swego pontyfikatu Jan Paweł II poświęca wiele uwagi środowisku uniwersyteckiemu. Świadczą o tym spotkania z młodzieżą akademicką, profesorami i wychowawcami, organizowane co roku w bazylice watykańskiej, a także odwiedziny wyższych uczelni zarówno w Rzymie, jak i podczas licznych podróży apostołskich po Europie i świecie. Przypominamy kilka fragmentów wypowiedzi Papieża do społeczności akademickiej.

JAN PAWEŁ II O UNIwersYTECIE

lem uniwersyteckim, rozumie trudności i olbrzymie wymagania stawiane przez waszą pracę. To pozostające zawsze w cieniu zadanie wymaga od was wielu wyrzeczeń i całkowitego poświęcenia się pracy badawczej i nauczaniu. Bowiem nauczanie bez jednoczesnego prowadzenia badań narażone jest na ryzyko powtórzeń. Obyście umieli być zawsze twórczymi pracownikami nauki; wymaga to od was wytrwałej lektury publikacji najwyższej jakości, dotyczących aktualnych problemów, oraz trudu osobistej refleksji.

W przemówieniu do ludzi nauki i kultury Hiszpanii w Madrycie 3 listopada 1982:

W świetle tej szlachetnej tradycji (uniwersytetów w Salamance i Alcali) mamy przemyśleć niezmiennie warunki twórczości intelektualnej. Wspomnę pokrótce o wolności badań prowadzonych wspólnie, o otwartości na to, co powszechne, o nauce rozumianej jako służba całemu człowiekowi. W Hiszpanii, podobnie jak w innych krajach Europy, całe pokolenia badaczy, profesorów i autorów okazały się niezwykle płodne dzięki wolności badań, jakie zapewniały wspólnoty uniwersyteckie z ich

autonomicznym ustrojem; jej gwarantami byli często król lub Kościół. Te ośrodki uniwersyteckie, grupujące wyspecjalizowanych nauczycieli w różnych dyscyplinach, stanowiły odpowiednie środowisko dla twórczości, współzawodnictwa i ciągłego dialogu z teologią. Uniwersytet jawił się przede wszystkim jako wspólnota jego członków, a we współpracy nauczycieli i uczniów tworzyły się sprzyjające warunki odkrywania, nauczania i szerzenia wiedzy.

Kościół popiera wolność poszukiwania – jedną z najszlachetniejszych cech człowieka. Poprzez poszukiwanie człowiek dochodzi do Prawdy; jednego z najpiękniejszych imion, jak i Bóg sam sobie nadał. Kościół jest bowiem przekonany, że nie może zachodzić realna sprzeczność pomiędzy nauką i wiarą, jako że cała rzeczywistość wywodzi swój początek od samego Boga Stwórcy. Potwierdził to Sobór Watykański II (por. *Gaudium et spes*, 36). Przypomniałem to również przy różnych okazjach ludziom nauki. Oczywiście nauka i wiara reprezentują dwa odmienne porządki poznania, które są autonomiczne w swych metodach, lecz zbieżne ostatecznie w odkrywaniu integralnej rzeczywistości, mającej

początek w Bogu. O ile w przeszłości zdarzały się przypadki poważnej niezgody czy nieporozumień między przedstawicielami nauki i Kościoła, dziś trudności te zostały praktycznie przewyżczone dzięki uznaniu błędów w interpretacji, które mogły zniekształcać stosunki między wiarą i nauką, a przede wszystkim dzięki lepszemu zrozumieniu konkretnych dziedzin wiedzy.

W obecnych czasach nauka stawia problemy na innej płaszczyźnie. Nauka, i pochodząca od niej technika, spowodowała głębokie przemiany w społeczeństwie, w instytucjach i również w zachowaniu się ludzi. Funkcjonowanie tradycyjnych kultur zostało zaburzone przez nowe formy społecznego przekazu, produkcji, eksperymentów, eksploatacji przyrody i planowania w różnych społeczeństwach.

W obliczu tych zmian nauka powinna się odtąd poczuwać do większej odpowiedzialności. Od tego zależy przyszłość ludzkości. Mężczyźni i kobiety, którzy reprezentujecie naukę i kulturę: wasz autorytet moralny jest ogromny! Możecie sprawić, że nauka będzie służyć przede wszystkim kulturze człowieka i że nigdy nie zdegeneruje się i nie będzie użyta do jego zniszczenia! Jest skandalem naszych czasów, że liczni badacze poświęcają się doskonaleniu nowych rodzajów broni, które kiedyś mogłyby się okazać zgubne.

Należy budzić sumienia. Wasza odpowiedzialność i wpływ na opinię publiczną są ogromne. Posłużcie się nimi dla sprawy pokoju i prawdziwego postępu człowieka! Jakich cudów mogłoby dokonać nasz świat, gdyby najlepsze talenty i najlepsi badacze podali sobie rękę w poszukiwaniu dróg rozwoju wszystkich ludzi i wszystkich regionów ziemi!

Po to właśnie naszej epoce potrzebna jest nauka o człowieku, oryginalna refleksja i badania. Obok nauk fizycznych i biologicznych swój wkład wnieść powinni przedstawiciele nauk humanistycznych. Chodzi o służbę człowiekowi, którego trzeba bronić w jego tożsamości, godności i wielkości moralnej, ponieważ jest on *res sacra*, jak słusznie stwierdził Seneka.

Rozległość wspomnianych tematów mogłaby zniechęcić pojedynczych badaczy lub myślicieli. Dlatego dzisiaj bardziej niż kiedykolwiek badania winny być

25 LAT PONTYFIKATU

prowadzone wspólnie. Tak wielka dzisiaj specjalizacja dyscyplin wymaga, ze względu na skuteczność badań, a – jeszcze bardziej – ze względu na służbę człowiekowi, wspólnej pracy badaczy. Wymaga tego nie tylko metodologia, lecz także chęć uniknięcia rozproszenia i udzielenia właściwej odpowiedzi na złożone problemy, którym trzeba sprostać.

Wychodząc od indywidualnych i społecznych potrzeb człowieka ośrodki badawcze i uniwersytety będą musiały pokonać rozdrobnienie dyscyplin, jeśli wymaga tego metodologia, aby kompetentnie i skutecznie podjąć wielkie problemy współczesnego człowieka, takie jak rozwój, głód w świecie, sprawiedliwość, pokój, godność dla wszystkich. Władze społeczne i wspólnota międzynarodowa potrzebują talentów wszystkich i powinny móc liczyć na waszą wspólną pracę.

Szczególnie ważnym dzisiaj warunkiem odnowy kulturalnej jest otwartość na to, co powszechne. W rzeczywistości często się stwierdza, że wychowanie ogranicza się do przygotowania studentów do zawodu, ale nie do życia, ponieważ często – mniej lub bardziej świadomie – oddzieliło się wychowanie od nauczania.

Tymczasem uniwersytet winien pełnić swą niezbędną funkcję wychowawczą. Zakłada to umiejętność przekazywania studentom przez wychowawców oprócz samej wiedzy również znajomości człowieka; czyli jego własnej godności, jego historii, jego odpowiedzialności moralnej i obywatelskiej, jego przeznaczenia duchowego, jego więzów z całą ludzkością.

Wymaga to, aby pedagogia nauczania opierała się na spójnym obrazie człowieka, na koncepcji wszechświata nie wychodzącej od koncepcji apriorystycznych, a takiej, która potrafiłaby także przyjąć to, co transcendentne. W przekonaniu katolików człowiek został stworzony na obraz Boga i powołany do przekraczania wszechświata.

Kultury, które sięgają korzeniami chrześcijaństwa i jemu zawdzięczają żywotność, uznawały nadto wagę powszechnego braterstwa ludzi. Nowy humanizm, którego tak bardzo potrzebuje nasza epoka, powinien umacniać ich solidarność. Bez tego nie można rozwiązać wielkich problemów, takich jak zaprowadzenie pokoju, pokojowa

wymiana dóbr naturalnych, ochrona środowiska, znalezienie zatrudnienia dla wszystkich, ustanowienie sprawiedliwości społecznej.

W rodzinie, szkole, w uniwersytecie nowe pokolenia winny poznawać zasady porozumienia międzynarodowego, wzajemnego szacunku i skutecznej współpracy dla rozwoju świata. Pokój międzynarodowy, który jest dzisiaj tak głębokim pragnieniem ludzkości, będzie owocem tego powszechnego porozumienia, umiejętności wyzbycia się uprzedzeń, uraz i konfliktów. Tak, korzenie pokoju są natury kulturalnej i moralnej. Tak, pokój jest duchowym zwycięstwem człowieka.

Do studentów w madryckim mieście akademickim 3 listopada 1982:

Z własnego doświadczenia znam wasze życie, głęboko je doceniam i rozumiem. I zachęcam was, byście pielęgnowali ducha uniwersyteckiego, tego ducha, który jest otwarciem, a przede wszystkim drogą poszukiwania. Ponieważ „uniwersytet” oznacza poszukiwanie, badania, przyszłość społeczeństwa.

Wiem, że w waszej szlachetności młodych nie zadowala was wiele spraw naszego obecnego społeczeństwa, które chcielibyście widzieć bardziej sprawiedliwym i solidarnym. Wiem również, że poszukujecie czegoś, co nadałoby prawdziwy sens temu, co w was jest najgłębsze, tej głębi ducha ludzkiego, którą odczuwacie lub przynajmniej przeczuwacie. Wiem, że do zbudowania życia nie wystarczy wam suche fakty kultury technicznej czy informatyki. Nie wystarczy posiadanie i rozproszonych wiadomości, i fragmentarycznej wiedzy. Domyślcie się, że trzeba się spotkać z

taką rzeczywistością, która by rozproszoną rzeczywistości nadała ostateczny sens.

Odczuwam obowiązek powiedzenia wobec was, że to „coś”, „nieznany Bóg”, którego ludzie szukają po omacku, istnieje i jest fundamentem wszystkiego, tym, który „czyni wszystko nowe”.

Szczególnie wiele uwagi poświęcił Jan Paweł II sprawom uniwersytetu w czasie Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, organizując w jego ramach Jubileusz Nauczycieli Akademickich pod hasłem „Uniwersytet w służbie nowego humanizmu”.

Jeszcze podczas przygotowań do

postępem naukowym. Na terenie uniwersytetu pojawienie się nowych dziedzin wiedzy i nowych nurtów kulturowych wiąże się zawsze, bezpośrednio lub pośrednio, z wielkimi pytaniami o człowieka, o sens jego bycia i działania, o wartość sumienia, o rozumienie wolności.

9 września 2000 roku w ramach Jubileuszu Nauczycieli Akademickich na spotkaniu (w Auli Pawła VI), które zgromadziło około 7 tysięcy pracowników naukowych z całego świata, Jan Paweł II wygłosił przemówienie na temat współczesnej roli uniwersytetu:

Dzisiaj wnikliwa refleksja epistemologiczna uznaje, że istnieje potrzeba, aby nauki o człowieku i nauki przyrodnicze znów się spotkały, a przez to by wiedza znów czerpała największą inspirację z jednego, wspólnego źródła. Postęp nauki i techniki wkłada dziś w ręce człowieka możliwości wspaniałe, ale zarazem przerażające. Świadomość ograniczeń, jakie nakładają na naukę zasady moralne, nie jest przejawem obskurantyzmu, ale gwarancją, że badania naukowe pozostaną godne człowieka i będą służyły życiu.

Szanowni ludzie nauki, starajcie się dążyć do tego, aby uniwersytety stawały się „laboratoriami kulturowymi”, w których prowadzony będzie konstruktywny dialog między teologią, filozofią, naukami o człowieku i naukami przyrodniczymi, kierujący się normą moralną jako zasadą wpisaną w samą naturę badań naukowych i stanowiącą warunek ich pełnej skuteczności w przybliżaniu się do prawdy.

Wiedza oświecona przez rozum nie stroni bynajmniej od sfery życia codziennego, ale wnosi w nią moc nadziei i prorocstwa. Humanizm, jakiego pragniemy, głosi wizję społeczeństwa skupioną wokół wartości sprawiedliwości i pokoju, wokół prawidłowych relacji między jednostkami, społeczeństwem i państwem, kierujących się logiką solidarności i pomocniczości. Taki humanizm jest w stanie tchnąć ducha nawet w postęp gospodarczy, tak aby zmierzał on do „rozwoju każdego człowieka i całego człowieka”.

Szanowni profesorowie, także uniwersytet, w nie mniejszym stopniu niż inne instytucje, zmagają się z trudnościami obecnej doby. Mimo to jednak pozostanie niezastąpionym

25 LAT PONTYFIKATU

ny dla kultury, jeśli tylko nie zagubi swego pierwotnego charakteru jako instytucja, której zadaniem jest prowadzić badania naukowe i która zarazem pełni żywotną funkcję formacyjną – powiedziałbym wręcz: „wychowawczą” – służąc przede wszystkim młodemu pokoleniu. Ta funkcja powinna znajdować się w centrum reform i przekształceń, których może potrzebować nawet ta odwieczna instytucja, aby dostosować się do nowych czasów.

Dzięki swoim humanistycznym treściom wiara chrześcijańska może wnieść swoisty wkład także w życie uniwersytetu i w realizację jego zadań wychowawczych, jeśli tylko świadectwo o niej ma solidną podstawę myślową i znajduje potwierdzenie w życiu, a prowadzone jest w ramach krytycznego i konstruktywnego dialogu ze zwolennikami innych światopoglądów. Ufam, że to zagadnienie stanie się też przedmiotem głębszej refleksji podczas światowych spotkań, w których wkrótce uczestniczyć będą rektorzy, dyrektorzy administracji uniwersytetów, duszpasterze akademicki oraz sami studenci w ramach swojego „forum międzynarodowego”.

Szanowni nauczyciele akademicki! Na Ewangelii zbudowana jest wizja świata i człowieka, która nieustannie rodzi wartości kulturowe, humanistyczne i etyczne, pozwalając kształtować prawidłową wizję życia i historii. Bądźcie o tym głęboko przekonani i uczynicie z tego kryterium swojej działalności.

Kościół, który w przeszłości odegrał pierwszoplanową rolę w samym procesie tworzenia uniwersytetów, nadal patrzy na nie z głęboką życzliwością, od was zaś oczekuje, że w decydujący sposób przyczynicie się do tego, iż ta instytucja, wchodząc w nowe tysiąclecie, w pełni odnajdzie swoją tożsamość jako miejsce, które ma kształtować wrażliwość na wiedzę, budzić umiłowanie prawdy i zainteresowanie przyszłością człowieka. Niech to jubileuszowe spotkanie pozostawi w każdym z was niezatarty ślad i da wam nowe siły do realizacji tego trudnego zadania.

Bardzo znamienne słowa Jana Pawła II padły także podczas homilii na Mszy Św. Dla uczestników Jubileuszu Nauczycieli Akademickich:

Nasza epoka jest czasem wielkich przemian, które obejmują także świat akademicki. Humanistycz-

ny aspekt kultury jest czasem spychany na drugi plan, a zarazem nasila się tendencja do ograniczania widnokręgu wiedzy jedynie do tego, co można zmierzyć, przy czym pomija się wszelkie kwestie dotyczące ostatecznego sensu rzeczywistości. Wypada zapytać, jakiego człowieka kształtuje dzisiaj uniwersytet? [...]

Drodzy wykładowcy i studenci, oto jest wasze powołanie: macie czynić z uniwersytetu środowisko, w którym kultywuje się wiedzę, miejsce, w którym człowiek znajduje wizję przyszłości, mądrość, bodziec do kompetentnej służby społeczeństwu.

Nie tylko zadań i roli uniwersytetu ale także problemów polskich (jakże ciągle aktualnych) dotyczyło pamiętne spotkanie z polskim światem nauki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim 9 czerwca 1987:

Pamięć tego, czym jest uniwersytet – Alma Mater – noszę w sobie wciąż żywą. Nie tylko pamięć, ale poczucie długu, który należy spłacać całym życiem.

Stąd też rodzi się potrzeba, ażeby to moje dzisiejsze przemówienie rozpocząć nawiązując do uniwersytetu jako do szczególnego środowiska, do wspólnoty, w której spotykają się uczeni i uczniowie, profesorowie i studenci, przedstawiciele różnych pokoleń, zespoleni wspólnym celem i wspólnym zadaniem. Jest to zadanie pierwszorzędnej wagi w życiu człowieka, a także w życiu społeczeństwa – narodu i państwa.

Kiedy przemawiam do was, czcigodni państwo, mam przed oczyma duszy wszystkie te środowiska, te wspólnoty, w których służba poznaniu – czyli służba Prawdzie – staje się podstawą kształtowania

człowieka. Wiemy, że był Ktoś, kto powiedział: „poznacie prawdę, a prawda uczyni was wolnymi”. W okresie Kongresu Eucharystycznego w Polsce, którego jestem gościem i uczestnikiem, te słowa Chrystusa odzywają ze szczególną mocą właśnie tu, w auli uniwersyteckiej, w kontekście spotkania z polskim światem nauki. Odzywają, a zarazem znajdują swe naturalne dopełnienie w słowach świętego Pawła: „Prawdę czynicie w miłości”. Służąc prawdzie z miłości do prawdy i do tych, którym ją przekazujemy, budujemy wspólnotę ludzi wolnych w prawdzie, tworzymy wspólnotę ludzi zjednoczo-

nych miłością do prawdy i miłością wzajemną w prawdzie, wspólnotę ludzi, dla których miłość prawdy stanowi zasadę jednoczącej ich więzi.

Mam czasem sposobność zbliżyć się do tych problemów, które są istotne dla waszego środowiska. W szeregu wywiadów z ludźmi nauki, jakie było mi dane czytać w ostatnich czasach, znajdowałem wyrazy głębokiego poczucia odpowiedzialności za prawdę poznawaną i przekazywaną, stawianie rzetelnych wymagań sobie i studentom, a to wszystko przeniknięte „pogłosem” jakiejś głębokiej troski! Mamy wielu bardzo zdolnych młodych ludzi, nie brak talentów w pokoleniu współczesnych studentów, młodych pracowników nauki, którzy zaludniają nasze uczelnie akademickie!

Czy mają wszystkie warunki potrzebne do tego, aby ich studia przyniosły pełny owoc? Tu, na ziemi ojczystej?

Pytanie to dotyczy teraźniejszości, wyposażenia uniwersyteckich warsztatów pracy, kontaktów z

ośrodkami przodującymi w nauce światowej. Pytanie to dotyczy także przyszłości. Jakie są perspektywy tego pokolenia? Perspektywy pracy – ten problem istnieje również w wielu krajach europejskiego Zachodu. Perspektywy życia, przede wszystkim mieszkania! Dach nad głową dla młodych małżeństw i rodzin.

Trzeba, ażeby te pytania były stawiane. One są tylko i wyłącznie wyrazem troski o człowieka. Uniwersytet zawsze był miejscem tej solidarnej troski. Kiedyś nadawano temu nazwę „Bratniej Pomocy”.

W duchu tej właśnie solidarnej troski pozwalam sobie powtórzyć to pytanie wobec was, drodzy państwo. Uniwersytet z natury swojej służy przyszłości człowieka i narodu. Jego zadaniem jest stale wywoływać sprawę tej przyszłości w świadomości społecznej. Wywoływać w sposób niestrudzony, nieustępliwy. Mamy tylu młodych, obiecujących ludzi. Nie możemy dopuścić do tego, aby nie widzieli oni dla siebie przyszłości we własnej Ojczyźnie.

Więc – jako również syn tej Ojczyzny – odważam się wyrazić pogląd, że trzeba przemyśleć wiele spraw życia społecznego, struktur, organizacji pracy, aż do samych założeń współczesnego organizmu państwowego, pod kątem przyszłości młodego pokolenia na ziemi polskiej.

Wybór tekstów i zdjęcia
Józef Duda

Źródła tekstów: „L'Osservatore Romano” 2000, nr 2, nr 11-12; „L'Osservatore Romano” 1987 (8-14 VI); *Jan Paweł II w Portugalii, Hiszpanii i Lourdes*, Warszawa 1986.

Na okładce:

1. Grupa pracowników UMCS na spotkaniu z Janem Pawłem II w Sali Klementyńskiej pałacu papieskiego (maj 1993).

2. Pracownicy UMCS i KUL na spotkaniu z Janem Pawłem II podczas audiencji generalnej na placu Świętego Piotra (sierpień 1985).

25 LAT PONTYFIKATU

1955/13/8/2003

Pamięć tego, czym jest uniwersytet – Alma Mater – noszę w sobie wciąż żywą. Nie tylko pamięć, ale poczucie długu, który należy spłacać całym życiem.

Jan Paweł II

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrzych, Elżbieta Mulawa-Pachoł (redaktor naczelna). Stale współpracują: Alicja Ciężczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Ewa Nowak, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: Bifolium, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001

